

VEDTAKSPROTOKOLL

fra Det norske Arbeiderpartis 61. ordinære landsmøte 19. – 22. april 2007 i Oslo
Kongressenter, Folkets Hus.

Torsdag 19. april:

SAK 1 – ÅPNING

Landsmøtet startet kl.13.00.

Landsmøtet åpnet med et kulturelt program av Åge Aleksandersen & Sambandet.

Jens Stoltenberg takket de medvirkende og overrakte en langstilket rose til hver.

Jens Stoltenberg ønsket velkommen til landsmøtet.

Deretter framførte han følgende minnetale:

Jeg vil be alle om å reise seg.

I tiden som har gått siden vi møttes sist har flere av våre samfunnsbyggere gått bort.

De som hadde de store visjonene for gjenreisningen av Norge,
som løftet landet vårt fra fattige kår til det moderne velferdssamfunnet.

"Ingen kan vite før seieren er min hvor meget det virkelig gjaldt", skrev Rudolf Nilsen i sitt sterke dikt "Revolusjonens røst".

Jens Christian Hauge og **Kristian Ottosen** visste hva som sto på spill – hvor mye det gjaldt. Men deres brennende hjerter ga aldri tapt for tvil.

Sammen med mange av Arbeiderbevegelsens senere ledere kjempet de for landets vårt. De risikerte sine liv for frihet.

Deres mål var at min generasjon, - og senere generasjoner - ikke skulle oppleve den ulykke og de lidelser som krig og politisk undertrykkelse påfører mennesker.

Jens Christian Hauge døde i oktober i fjor. Han vil bli husket for sin enestående innsats i motstandskampen under krigen, som forsvarsminister og en av arkitektene for etterkrigstidens utenriks- og sikkerhetspolitiske kurs, og som bygger av det moderne industri-Norge.

En av Norges og Arbeiderpartiets største kjempere og mest usedvanlige begavelser falt fra.

Motstandsmannen og forfatteren **Kristian Ottosen** døde i juni i fjor. Han søkte selv aldri sentrale politiske verv, men han var i mange år en viktig støttespiller for sentrale personer i Det norske Arbeiderpartis ledelse, kanskje særlig for Trygve Bratteli, som han hadde delt skjebne med under krigen.

Det gjorde en sterkt inntrykk på oss alle da Kristian talte til oss på siste landsmøte i Det norske Arbeiderparti 8. mai 2005. Kristian fikk bruke flere krefter for landet enn de fleste blir forunt. Det var derfor i ærbødighet at alle reiste seg da partiet gjorde ham til æresmedlem.

Med **Rolf Hansens** bortgang har Arbeiderpartiet mistet en av våre viktige historiebærere. Rolf Hansens historie følger arbeiderbevegelsens historie, der vanlige arbeidsfolk fikk mulighet til å være med på å påvirke samfunnet rundt seg. Jeg tror det er få som fortjener betegnelsen "organisasjonsmann" bedre enn Rolf Hansen. Alle deler av partiet hadde i tur og orden glede av disse spesielle evnene. Det ble mange år i AUF, og enda flere i Framfylkingen. Det var ikke få som fikk oppleve sine første møter med et tøft friluftsliv nettopp med Rolf Hansen som leder

Norges første forbrukerombud, juristen og politikeren **Inger Louise Valle** døde 1. mai i fjor, 84 år gammel. Valle var justisministeren som trodde en annen kriminalpolitikk var mulig – at straff alene ikke hjalp verken samfunnet eller den dømte. Hennes tanker er blitt en viktig del av vår politikk.

Kulturbæreren, partisekretæren, partibyggeren, forsangeren, og æresmedlem **Tryggve Aakervik** døde i januar 2006, 88 år gammel. Når vi tenker på Tryggve, så tenker vi på sangen. Han bar arbeiderkulturens sterke tradisjoner inn i vår egen tid.

Også tidligere stortingsrepresentanter og høyt respekterte tillitsvalgte som **Kjell Magne Fredheim** fra Hedmark, **Liv Aasen** fra Sør-Trøndelag, **Gunnar Skaug** fra Østfold, **Johan Nyland** fra Oppland og **Gunnar Halvorsen** fra Aust-Agder er gått bort.

Vi minnes også noen av våre tidligere ordførere: **Aksel Kloster** var ordfører i Kvinnherad i mange år og har bl.a. vært sentralstyremedlem i partiet og leder i Hordaland Ap. **Isak H. Wiik** fra Lørenskog var kommunens ordfører i 13 år. Ordfører i Nes i Akershus gjennom 13 år, **Ole Middlien** døde i januar i år.

Bjarne Sandbæk representerte Hedmark Arbeiderparti i Hedmark Fylkesting i hele 24 år. Tidligere kvinnesekretær i partiet, **Björg Væring Bergh**, døde i november 2005. Med Björg har en av pionerene i Arbeiderpartiets kvinnebevegelse gått bort. I hele 22 år var hun kvinnesekretær til hun gikk av i 1983.

I 33 år var **Frank Andersen** en sentral skikkelse ved partiets hovedkontor på Youngstorget. I 1948 ble han først valgt til sekretær i AUF, før han i 1949 ble valgt til formann i AUF. I 1952 ble han ansatt i Arbeiderpartiet, hvor han ble til han gikk av med pensjon i 1985.

Björg Tenmann sluttet på partikontoret i 1992, etter å ha vært ansatt i 29 år. Hun begynte på partikontoret i 1963, hvor hun jobbet for Haakon Lie, senere for partiformann Reilulf Steen og senere partisekretær Thorbjørn Jagland.

Karl Ingebrigtsen, Tromsø, var med sin person en viktig del av Arbeiderpartiet sin historie i Troms. Han var partisekretær der fra 1965 til 1972.

Andre partifeller og aktive i fagbevegelsen som er gått bort er: Valgforsker og professor **Henry Valen** fra Oslo, tidligere partisekretær i Oslo og sentralstyremedlem **Jan Haldorsen** fra Oslo, lokalpolitiker **Gerd Edel Wickstrøm** fra Telemark, tidligere statssekretær **Ola Skjølaas** fra Hedmark, **Reidar Liaklev** fra Oppland som tok OL-gull på 5000 meter skøyter i St. Moritz i 1948, **Solveig Linkas** fra Østfold som var aktiv i kvinnebevegelsen i fylket, og tidligere leder i Tele Data Forbundet og lokalpolitiker i Oslo, **Tore Lundberg**. **Kjell Berg** fra Tromsø, politikeren, idrettslederen og fotballdommeren som var en av trofast støttespiller for partiet gjennom 60 år.

Knut Henry Hagen var Arbeiderpartiets fremste politiker i Nes fra begynnelsen av 1970-årene fram til sin død. Han kom inn i kommunestyret som yngste representant 23 år gammel, og satt der fram til sin død i 2006.

Vi vil også hedre Norgesvennen og Sveriges tidligere utenriksminister **Sten Andersson**. Andersson tilhørte i mange år ledelsen i det sosialdemokratiske partiet i Sverige. I 20 år, fram til 1982, var han partiets sekretær, før han ble sosialminister i Olof Palmes regjering. Da Palme ble drept i 1985, ble Sten Andersson utenriksminister. Som utenriksminister tok han blant annet initiativ til å få i stand en dialog mellom Israel og palestinske PLO.

Rut Brandt var sosialist-jenta fra Hamar som i over 30 år var gift med Willy Brandt. Sammen utgjorde de et bindeledd uten sidestykke mellom Arbeiderpartiet og det tyske sosialdemokratiske parti. Rut og Willy Brandt var en viktig del av vår etterkrigshistorie.

Partifeller, det er med takk og ærbødighet vi minnes disse av våre egne.
De er en del av en ruvende politisk historie

La oss minne alle våre som er gått bort med stillhet.

oo—oo

Åge Alexandersen & Sambandet framførte sammen med forsamlingen "De unge slekter".

SAK 2 – KONSTITUERING

a) Godkjenning av fullmaktene

Jens Stoltenberg ga ordet til fullmaktkomiteens leder, Kjell Engebretsen, som la fram følgende innstilling:

Fullmakts- og beretningskomiteen ble oppnevnt av Sentralstyret i møte 18. april 2007 i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 4. Komiteen fikk følgende sammensetning:

Kjell Engebretsen	Akershus, leder
Ann Solveig Sørensen	Finnmark
Randi Gunsteinsen	Aust-Agder
Svein Bjørn Aasnes	Partikontoret, sekretær

Fullmaktskomiteen har i møte den 18. april 2007 kontrollert fullmaktene i henhold til partiets lover, paragraf 6, punkt 2. Fordelingen av landsmøtorepresentantene er også forelagt landsstyret i møte 8. og 9. februar 2007.

Videre har komiteen gjennomgått fullmaktene som er sendt inn av fylkespartiene, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 4 bestemmer.

Følgende representanter har meldt forfall og vararepresentanter er innkalt og møter i deres sted:

Forfall:

003 Jan O. Engsmyr, Østfold
012 Reidun Ekeli, Østfold
013 Svein Roger Stamnestrø, Østfold

Vararepresentant:

Svein Roald Hansen
Heidi Evjemo Aursand
Roar Karlsen

040 Anne Lise Ryel, Oslo	Christin Sund
051 Ove Gusevik, Oslo	Jørn Kristiansen
065 Håkon Haugli, Oslo	Trond Larsen
067 Sven Hugo Johansson, Oslo	Steinar Andersen
086 Daniela Lundesgaard, Hedmark	Nadja Ludvigsson
089 Johnny Evenstuen, Hedmark	Morten Aspeli
109 Erik Granlien, Oppland	Rolv Blankenborg
111 Anders Hagebakken, Oppland	Johan Solli
138 Rolf Erling Andersen, Telemark	Arnulf Rafgård
147 Hilde Alice Vågslid, Telemark	Elisabeth Nilsen
149 Irene Bordier Haukedal, Telemark	Anne M. Blaker
180 Torstein Tvedt Solberg, Rogaland	Daniel Haug Nystad
197 Otto Harkestad, Hordaland	Sveinung Valle
198 Silje Christensen, Hordaland	Marthe Malones
201 Arild Ingar Lægreid, Sogn og Fjordane	Geir Leon Hetle
220 Sissel Larsen, Møre og Romsdal	Brit Elin Wulvik
230 Bård Flaarønning, Sør-Trøndelag	Christopher Perreau
231 Marte Jystad, Sør-Trøndelag	Ingrid Steensnæs
238 Ole Haugen, Sør-Trøndelag	Ståle Vaag
257 Johan Solheim, Nord-Trøndelag	Robert Svarva
276 Ingunn Laumann, Nordland	Knut Petter Torgersen

Ved åpningen av det 61. ordinære landsmøtet var det møtt fram 287 representanter med stemmerett av i alt 300 representanter, herav 24 vararepresentanter.

Følgende representanter var ikke møtt fram ved åpningen kl. 13.00:

034 Ivar Ekanger, Akershus	Forfall torsdag, møter fredag morgen
077 Svein Engelstad, Hedmark	Kommer sent torsdag kveld
091 Audun Tron, Oppland	Kommer fredag morgen
098 Synnøve Brenden Klemmetsrud, Oppland	Kommer fredag morgen
140 Mette Katrine Ofstad, Telemark	Kommer senere torsdag
147 Elisabeth A. Nilsen, Telemark	Kommer senere torsdag
149 Anne M. Blaker, Telemark	Kommer senere torsdag
190 Kari Foseid Aakre, Hordaland	Kommer ut på ettermiddagen torsdag
208 Helen Hjertaas, Sogn og Fjordane	Kommer ca. kl. 15.00 torsdag
211 Jarle Aarvoll, Sogn og Fjordane	Kommer ca. kl. 15.00 torsdag
235 Erlend Moen, Sør-Trøndelag	kommer ca. kl. 17.30 torsdag
284 Arild Hausberg, Troms	Kommer kl. 17.00
300 Kjell Mork, Svalbard	Kommer fredag kl. 10.00.

Alle fylkespartiene har oppfylt kvoteringsbestemmelsene.

Oslo, 19. april 2007

I fullmaktskomiteen:

Kjell Engebretsen – leder /s/
Randi Gunsteinsen /s/

Ann Solveig Sørensen /s/
Svein Bjørn Aasnes - sekretær /s/

b) Godkjenning av innkallingen

Innkallingen til det 61. ordinære landsmøte av 26. juni 2006 ble tatt opp til godkjenning.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

c) Godkjenning av sakslista

Følgende forslag til saksliste ble tatt opp til godkjenning:

1. Åpning
2. Konstituering
 - a. Godkjenning av fullmaktene
 - b. Godkjenning av innkallingen
 - c. Godkjenning av sakslista
 - d. Godkjenning av arbeidsordning
 - e. Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer
3. Innstilling om Beretningen
4. Innstilling fra Kontrollkomiteen
5. Innkomne forslag
6. Vedtektsendringer
7. Den politiske situasjon
8. Arbeid i partiet og kommunevalget 2007
9. Redaksjonskomiteenes innstillinger
10. Valg
11. Avslutning

Vedtak: Enstemmig godkjent.

d) Godkjenning av arbeidsordningen

Landsmøtet er åpent for presse og etermedier. Partimedlemmer har adgang til å følge forhandlingene fra tilhørerplass mot framvising av spesielt adgangskort.

Etter innstilling fra Landsstyret fastlegger Landsmøtet selv planen for gjennomføring av møtet jfr. vedtatt saksliste og kjøreplan.

Det velges fire ordstyrere som vekselvis etter avtale seg i mellom leder landsmøtets forhandlinger. Ønsker den fungerende ordstyrer ordet i debatten, skal vedkommende overlate ordstyrerplassen til en av de andre ordstyrerne.

Til å føre forhandlingsprotokollen velges fire sekretærer. I protokollen skal innføres de saker som behandles, alle forslag som framsettes og de beslutninger som fattes med angivelse av antall stemmer for og i mot når det foretas opptelling. Fullmaktskomiteen presenterer sin innstilling i plenum, eventuelle endringer i fullmaktene under landsmøtet blir referert fra dirigentene.

Forhandlingsprotokollen fra Landsmøtet godkjennes av Sentralstyret etter innstilling fra partikontoret.

Landsmøtet gjennomføres som plenumsmøte.

Taletid

1. Debatter i plenum

Det blir tildelt taletid til de fylkesvise delegasjonene i debattene som gjennomføres som plenumsmøte. Taletiden blir beregnet ut fra total taletid fordelt på delegasjonene etter størrelse. Delegationene står fritt til å fordele taletiden (lik taletid

for alle delegater = 3 minutter) på sine medlemmer av delegasjonen (inkl. det respektive fylkespartis landsstyrepraesentanter).

2. Innkomne forslag, redaksjonskomiteenes innstillinger mv.

Representantene har rett til å ta ordet to ganger i samme sak, med henholdsvis tre og to minutters taletid.

Ordstyrerne har rett til å fremme forslag om begrenset taletid og forslag om strek med de inntegnede talere. Det skal skje når det er nødvendig for å holde vedtatte tidsrammer. Det forutsettes at vedtak om begrensnings av taletiden - så lang råd er - innebærer at de representanter som står på talerlista får samme tid til disposisjon. Representanter som forlanger ordet til arbeidsordningen gis inntil ett minutt taletid til den enkelte sak.

Alle forslag skal framlegges skriftlig til ordstyrerne og være undertegnet med forslagsstillerens representantnummer, navn og fylke. Etter at det er vedtatt strek kan ikke nye forslag framsettes eller allerede framsatte forslag trekkes.

Dersom noen krever det skal valgene foregå ved skriftlig avstemning. Andre avstemninger foregår ordinært ved håndsopprekking. Landsmøtet kan imidlertid beslutte at en avstemning skal foregå ved navneopprop. I slike tilfeller skal den enkelte representants stemmegivning innføres i protokollen.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

e) Valg av møtefunksjonærer og komiteer

Dirigenter:

Thorbjørn Jagland	Buskerud
Gisle Handeland	Hordaland
Susanne Bratli	Nord-Trøndelag
Trud Berg	Nordland

Sekretærer:

Hilde Anita Nyvoll	Troms
Njål Slettemark Føsker	Hedmark
Tonje Evju	Buskerud
Håkon Magne Knudsen	Østfold

Fullmakts- og beretningskomite:

Kjell Engebretsen	Akershus, leder
Ann-Solveig Sørensen	Finnmark
Randi Gunsteinsen	Aust-Agder

Sekretær:

Svein Bjørn Aasnes

Redaksjonskomite for lokalpolitisk plattform:

Helga Pedersen	Finnmark (regjeringen), leder
Tore Hagebakken	Oppland
Anne Lise Bakken	Hedmark
Alf E. Jacobsen	Finnmark
Rune Olsø	Sør-Trøndelag

Kari Hauge
Jette Christensen

Akershus
AUF, Hordaland

Sekretærer:

Snorre Wikstrøm
Karin Yrvin

Redaksjonskomiteen for kunnskap og fellesskap/skolepolitisk plattform:

Anniken Huitfeldt	Sentralstyret, leder
Hege Merethe Gagnat	Møre og Romsdal
Roger Ingebrigtsen	Troms
Rune Fredriksen	Østfold
Torgeir Størseth	Nord-Trøndelag
Lene Vågslid	Telemark
Hanne Moe Bjørnbet	AUF, Sør-Trøndelag

Sekretærer:

Kristine Nordenson
Gunn Lyngvær

Redaksjonskomité for andre politiske saker:

Dag Terje Andersen	Sentralstyret, leder
Eirin Sund	Rogaland
Gro Tvedt Anderssen	Oslo
Geir Waage	Nordland
Anne Rygh Pedersen	Vestfold
Bjørn Tore Ødegården	Buskerud
Eskil Pedersen	AUF

Sekretærer:

Rita Skjærvik
Eirik Thorshaug
Ola Mannsåker

Redaksjonskomite for organisasjonssaker:

Signe Øye	Østfold, leder
Elisabeth A. Nilsen	Telemark
Ingalill Olsen	Finnmark
Magne Rommetveit	Hordaland
Gjermund Røyseland	Aust-Agder
Eirik Sivertsen	Nordland
Gro Mette Moen	AUF

Sekretærer:

Monica Volden Sivertsen
Eirik Aarek

Følgende deltok på møtet:

Østfold

001 Ole Haabeth
002 Siv Jacobsen
003 Svein Roald Hansen
004 Ellen Solbrække
005 Håkon Magne Knudsen
006 Kari Agerup
007 Ulf Lervik
008 Irene Johansen
009 Ole Hagen
010 Anny Huseby
011 Håkon Bach Mikkelsen
012 Heidi Evjemo Aursand
013 Roar Karlsen
014 Inger Lise Skartlien
015 Stein Erik Lauvås

Akershus

016 Harald Th. Endresen
017 Kari Aalerud
018 Ove Dalsheim
019 Siri Hov Eggen
020 Lo-Johan Melinder
021 Kari Hauge
022 Ivar Kristensen
023 Torunn Skottevik
024 Roar Solbakken
025 Anne-Ragni Arntzen
026 Ola Nafstad
027 Merete Bellingmo
028 Hans Marius Johnsen
029 Hilde Thorkildsen
030 Bjørn Erik Hjorth
031 Malin Lifvergren
032 Oddmar Blekkerud
033 Lisbet L. Gabrielsen
034 Ivar Ekanger
035 Aina Sletner
036 Kjell Engebretsen
037 Wenche Paulsrud
038 Ole Harald Slemdal
039 Tone Eli Moseid

Oslo

040 Christin Sund
041 Rune Tokle
042 Nina Bachke
043 Eirik Brunvatne Thommessen
044 Mari Sanden
045 Truls Wickholm
046 Rina Mariann Hansen
047 Frode Jacobsen

048 Anne Cathrine Berger
049 Kamil A. Azhar
050 Sigrid Kleiva Gramstad
051 Jørn Kristiansen
052 Rupinder Kaur Bains
053 Ørjan Johansen
054 Siri Gåsemyr Staalesen
055 Kaare Sandegren
056 Ingrid Eide
057 Jack Grimsrud
058 Tone Birkelund
059 Abdullah Alsabeehg
060 Anne-Lise Henriette Rolland
061 Elvis Chi Nwosu
062 Marianne Marthinsen
063 Bjørn Glomsrød
064 Marit Nybakk
065 Trond A Larsen
066 Ingrid J. Aune
067 Steinar Andersen

Hedmark

068 Siri Austeng
069 Njål Føsker
070 Siv Tørudbakken
071 Olav Lund
072 Marit Gilleberg
073 Lasse Juliussen
074 Ylva Negard
075 Chris Klemmetvold
076 Heidi S. Dahl
077 Svein Engelstad
078 Herdis Bragelien
079 Knut Hvithammer
080 Karin Siggerud Olsen
081 Håkon Westerhaug
082 Anne Lise Bakken
083 Arnfinn Standerholen
084 Anita Ihle Steen
085 Per Gunnar Sveen
086 Nadja Ludvigsson
084 Ole Martin Norderhaug
088 Siv Nytrøen Reiten
089 Morten Aspeli
090 Arnhild Korsgård Knutsen

Oppland

091 Audun Tron
092 Even Aleksander Hagen
093 Hildegunn Fallang
094 Tove Haugli
095 Bjørn Iddberg

096 Lisbeth Amundstuen Larsen
097 Roald Braathen
098 Synnøve Brenden Klemetrud
099 Dag Erik Pryhn
100 Ingunn Skurdal
101 Bjørn Johnsen
102 Mariann Isumhaugen
103 Hugo Hallum
104 Anne Marte Aslesen
105 Svein Bakke
106 Astrid Sveen Løkken
107 Tore Andersen
108 Gro Lundby
109 Rolv Blankenborg
110 Stine Renate Håheim
111 Johan Solli

Buskerud

112 Roger Ryberg
113 Anne Sandum
114 Bjørn Tore Ødegården
115 Hilde Klæboe
116 Steinar Berthelsen
117 Tonje Evju
118 Alexander Cascio
119 Anne Kathe Firing
120 Jan Halvard Brekko
121 May Sæther Løken
122 Kjell Børre Hansen
123 Tonje Kristiansen
124 Bent Inge Bye
125 Anne- Hilde Rese

Vestfold

126 Tove Lisbeth Vasvik
127 Hans Hjerpekjøn
128 Per Kristian Finstad
129 Wenche Jakobsen
130 Linn-Cathrin Juell
131 Jon Sannes Andersen
132 Anne Rygh Pedersen
133 Claes Gilljam
134 Anne Marie Gustavsens
135 Thor Åge Christiansen
136 Heidi Ørnlo

Telemark

137 Anne Gro Ødegård
138 Arnulf Rafgård
139 Nina Ødegaard
140 Mette Katrine Ofstad
141 Lill Gro Gulløy
142 Ole Kristian Holtan
143 Birger Hovden

144 Arne Storhaug
145 Lars Arvid Bjørgulfsson
146 Jørund A. Ruud
147 Elisabeth A. Nilsen
148 Lene Vågslid
149 Anne M. Blaker
150 Magnus Straume

Aust-Agder

151 Laila Øygarden
152 André Pedersen
153 Eva-Kristin Eriksen
154 Gjermund Røysland
155 Randi Gunsteinsen
156 Ole-Henrik Knutsen
157 Ingeborg Andrea Dale
158 Olaf Henrik Homme

Vest-Agder

159 Kari Henriksen
160 Gunnar Rostveit
161 Åse Lill Kimestad
162 Svein Hobbesland
163 Silje Langøy
164 Solveig Robstad
165 Helge Stapnes
166 Elisabeth Haaversen

Rogaland

167 Eirin K. Sund
168 Tom Tvedt
169 Nina Galta
170 Knut Pettersen
171 Astri Furumo
172 Hans Sæter
173 Hilde Gunn Bjelde
174 Lars Anders Myhre
175 Gerd Rusdal
176 John Holvik
177 Hilde F. Fjellså
178 Dag Sørensen
179 Torhild Pedersen
180 Daniel Haug Nystad

Hordaland

181 Gisle Handeland
182 Joril Christensen
183 Terje Ohnstad
184 Ruth Grung
185 Kjetil Vevle
186 Pauline Søvik
187 Magne Rommetveit
188 Siri Klokkestuen
189 Odd Rambøl

190 Kari Fosseid Aakre
191 Jan Ivar Rødland
192 Marianne Bjørøy
193 Jørn H. Eggum
194 Gro Berge
195 Nils Olav Næss
196 Elisabeth Nymark
197 Sveinung Valle
198 Marthe Malones
199 Pål H. Thorsen
200 Jette Christensen

Sogn og Fjordane

201 Geir Leon Hetle
202 Sonja Edvardsen
203 Tor Bremer
204 Monica Oppedal
205 Jan Helge Dale
206 Åshild Kjelsnes
207 Ragnar Andenæs
208 Helen Hjertaas
209 Kjetil Klakegg Bergheim
210 Anne Lise Bekjorden
211 Jarle Aarvoll
212 Randi Elvebakk Reiakvam

Møre og Romsdal

213 Thorbjørn Myhre
214 Eva Vinje Aurdal
215 Rolf Kårvand
216 Toril Melheim Strand
217 Jon Aasen
218 Marit Cathrin Thorstensen
219 Roar Dyb-Sandnes
220 Brit Elin Wulvik
221 Hans Lauritzen
222 Lilly Gunn Kvande
223 Jan H. Egset
224 Hege Merethe Gagnat
225 Hedda Evjen Nielsen

Sør-Trøndelag

226 Rune Olsø
227 Hanne Moe Bjørnbet
228 Rita Ottervik
229 Aase Sætran
230 Christopher Perreau
231 Ingrid Steensnæs
232 Kjell Iversen
233 Karianne Holt
234 Roar Aas
235 Erlend Moen
236 Arnfinn Astad
237 Tone Nyeng

238 Ståle Vaag
239 Olga R. Johansen
240 Erling Lønvik
241 Aina Kristiansen
242 Magne Høie
243 Karen Unni Knudsen
244 Tanja Fuglem
245 John Helge Andersen
246 Tore O. Sandvik
247 Karianne Tung

Nord-Trøndelag

248 Alf Daniel Moen
249 Susanne Bratli
250 Rune Hallstrøm
251 Bjørn Erik Øvrelid
252 Gunhild Øvrum Nesgård
253 Torgeir Størseth
254 Marit Haukø
255 Svein Jørum
256 Greta Reitan Fiskum
257 Robert Svarva
258 Brit H Buvarp

Nordland

259 Odd Eriksen
260 Mildrid Søbstad
261 Ketil Rønning
262 Shalini Arulanandam
263 Øivind Silåmo
264 Karin Tønder Knudsen
265 Eirik Sivertsen
266 Mariette Korsrud
267 Geir Waage
268 Siv Anita Johnsen Brekke
269 Svein Roar Jacobsen
270 Gudrun Majala Dreiås
271 Kjell Magne Johansen
272 Vibeke Tveit
273 Bjørn Ivar Lamo
274 Trud Berg
275 Bjørn Hanssen
276 Knut Petter Torgersen
277 Ole Pettersen
278 Karen Margrethe Kuvaas
279 Steffen Halsbakk

Troms

280 Arne Bergland
281 Hilde Anita Nyvoll
282 Eliseus Johan Rønhaug
283 Gunda Johansen
284 Arild Hausberg
285 Synnøve Søndergaard

286 Roger Ingebrigtsen
287 Sølvi Jensen
288 Paul Dahlø
289 Kristina Torbergsen
290 Eva Ottesen

Finnmark

291 Runar Sjøstad
292 Ann Solveig Sørensen
293 Marit Rolstad
294 Ragnar Olsen

Sentralstyret

301 Jens Stoltenberg
302 Hill-Marta Solberg
303 Martin Kolberg
304 Kjell Bjørndalen
305 Roger Hansen
306 Dag Terje Andersen
307 Anne-Grete Strøm-Erichsen
308 Bjarne Håkon Hanssen
309 Martin Henriksen
310 Saera Khan
311 Mette Gundersen
312 Anniken Huitfeldt
313 Karita Bekkemellem
314 Trond Giske
315 Jan Bøhler
316 Odd Kr Reme
317 Sylvia Brustad
318 Inger Christin Torp
319 Gerd-Liv Valla
320 Jan Davidsen

Landsstyret

321 Signe Øye, Østfold
322 Rune Fredriksen, Østfold
323 Sverre Myrli, Akershus
324 Anita Orlund, Akershus
325 Rune Gerhardsen, Oslo
326 Gro Tvedt Anderssen, Oslo
327 Reidar Åsgård, Hedmark
328 Anette Trettebergstuen, Hedmark
329 Solveig Rindhølen, Oppland
330 Kjetil Lundemoen, Oppland
331 Nina Mjøberg, Buskerud
332 Vidar Lande, Buskerud
333 Sonja Mandt Bartholsen, Vestfold
334 Karl Einar Haslestad, Vestfold
335 Terje Lien Aasland, Telemark
336 Lise Wiik, Telemark
337 May Britt Lunde, Aust-Agder

295 Janne Andreassen
296 Alf E. Jakobsen
297 Tone Lise Nilsen
298 Knut Store
299 Hilde Søråa

Svalbard

300 Kjell Mork

338 Tellef Inge Mørland, Aust-Agder
339 Berit Kittelsen, Vest-Agder
340 Trond Henry Blattmann, Vest-Agder
341 Frode Berge, Rogaland
342 Laila Thorsen, Rogaland
343 Per Rune Henriksen, Hordaland
344 Tove Linnea Brandvik, Hordaland
345 Aud Kari Steinsland, Sogn og Fjordane
346 Nils P Støyva, Sogn og Fjordane
347 John Ole Aspli, Møre og Romsdal
348 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal
349 Per Kristian Skjærvik, Sør-Trøndelag
350 Eva Kristin Hansen, Sør-Trøndelag
351 Edvard Øfsti, Nord-Trøndelag
352 Anne Marit Mevassvik, Nord-Trøndelag
353 Gunnar Skjellvik, Nordland
354 Tone Toften, Nordland
355 Bjørn Inge Mo, Troms
356 Liselotte Heiberg, Troms
357 Ingalill Olsen, Finnmark
358 Steinar Pedersen, Finnmark
359 Gro Mette Moen, AUF
360 Eskil Pedersen, AUF
361 Egil Olli, Sametingsgruppa
362 Anne Marit Sæbønes, Kontrollkomiteen
363 Peter R. Myklebust, Kontrollkomiteen

Samarbeidskomiteen LO/Ap

364 Roar Flåthen
365 Geir Mosti
366 Bente N. Halvorsen
367 Morten Øye
368 Sture Arntzen
369 Stein Reegård

Stortingsgruppas styre

370 Olav Akselsen
371 Gunn Olsen
372 Torgeir Micaelsen
373 Lise Christoffersen

374 Tore Nordtun
375 Gunn Karin Gjøl
376 Anne Marit Bjørnflaten
377 Tore Hagebakken
378 Gunvor Eldegard
379 Torstein Rudihagen
380 Thorbjørn Jagland
381 Berit Brørby
382 Reidar Sandal
383 Bendiks Harald Arnesen

384 Halvdan Skard, KS

Sametingsgruppa

385 Jørn Are Gaski
386 Marianne Balto

Stortingsgruppa

387 Torfinn Opheim
388 Eva M. Nielsen
389 Vidar Bjørnstad
390 Torny Pedersen
391 Dag Ole Teigen
392 Gerd Janne Kristoffersen
393 Steinar Gullvåg

Gjester

Gro Harlem Brundtland
Reiulf Steen
Gunnar Berge
Thorbjørn Berntsen
Ronald Bye
Ivar Leveraas
Solveig Torsvik
Odvar Nordli
Herlof Gjerde
Frode Jahren
Jacob Grava
Britt Schultz
Aase Bjerkholt
Sissel Rønbeck
Siri Ulvin
Rigmor Aasrud
Bjørn Tore Godal
Egil Knutsen
Gry Larsen
Svein-Erik Oxholm
Per Kleppe
Karin A. Karlsen
Leif Haraldseth
Yngve Hågensen
Per Brunvand
Jonas Gahr Støre
Knut Storberget

Helga Pedersen
Marit Wikholm
Rolf Sætre
Nils Totland
Knut Arne Sanden
Lars Erik Flatø
Trine Lise Sundnes
Ellen Stensrud
Rita Lekang
Tor-Arne Solbakken
Arve Bakke
Ole-Kristian Paulsen
Jarle Molde
Rigmor Storøy
Turid Lilleheie
Kjell Atle Brunborg
Erna C. Dyrge
Arnfinn Bjerkestrand
Gerd Kristiansen
Anne Grethe Skårdal
Eli Ljunggren
Hans Olav Felix
Randi Reese
Leif Sande
Johnny Hagen
Roger Hansen
Else Hostvedt
Knut Einar Eriksen
Per Hugo
Svenn Erik Bolle
Jan Inge Åsmul
Jan Rudi Kristensen
Finn Erik Thoresen
Hagbart Grønmo
Tord Dale
Åsmund Ukrust
Sigbjørn Johnsen
Fativa Valdes Haugstveit
Sølve Myrvang
Steinar Saghaug
Karsten Solend
Gabriela Kalabkova
Ilia Antoniou
Jaqueline Fehr
Maria Traasdal Møller
Peter Palsøj
Maria Badia
Tuula Lampinen
Moha Sahlin
Rachel Cowburn
Barbro Holmberg
Brit Bohlin Olsson
Oslcar Stenström
Oliver Dulic

Roby Nathanson
Joel Rocamora
Franx Thönnés
Marije Laffeber
Lamine Yahiaoui
Gerorgios Markakis
Luis Ayala

Medarbeidere

Odd Erik Stende
Jardar Flaa
Anne Haldorsen
Anne Odde
Torill Wivegh
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
Torbjørn Giæver Eriksen
Rita Skjærvik
Hilde Singsaas
Svein Fjellheim
Morten Wetland
Mina Gerhardsen
Brit Axelsen
Gro Axelsen
Aslak Berg
Sindre Fossum Beyer
Hege Bogfjellmo
Pål Brendskag
Tone Bråten
Kamuran Filizer
Trond Grøtting
Tone M. Hemli
Maria Hevzy
Karl Erik Høegh
Finn Jota
Ove Karolin
Karin Korslund
Eva Amble Larsen
Lena Larsson
Liv Merete S. Moe
Stig Morønning
Kristine J. Nordenson
Lise Nyland
Svein Bugge Persson
Rune S. Opstad
Kathrine Raadim
Ingrid Sagranden
Monica Volden Sivertsen
Lise Sørum
Roar Thun
Karin Yrvin

Snorre Wikstrøm
Marita H. Øverby
Bodil Kiil
Svein Bjørn Aasnes
Bjørn Eriksen
Ståle Grøtte
Merete Orholm
Grethe Miklaelsen
Kamilla Thue
Kristin Crawford
Knut Arne Vassdokken
Reidar Stanenes
Håvard Fosbakken
Heidi Bordier
Harald Olsen
Per Åge Nilsen
Aina Adriansen
Kjell Sund
Roald Kvamme
Stian Nyhus
Eirik Aarek
Håvard J. Kongshaug
Rannei Mesloe
Tore Nordseth
Elisabeth Helmersen
Karin Kjølmoen
Tove Bjørkmo
Bernt Sønvinen
John Erik Pedersen
Shoaib K. Naeem
Wenke Jaklin
Vera Lissner
Pia Gulbrandsen
Eli Anne Hole
Ingjerd Eng
Line Vogt
Stian Simensen
Inger Næss Solberg
Gro Aakervik
Gunn Lyngvær
Marina Rove Nilsen
Ola B. Mannsåker
Tor Arne Ljunggren
Tarjei Skirbekk
Anne Nyeggen
Eirik Øvre Thorshaug
Trine Eskeland
Iselin Paulsen
Hjørdis Hagen

SAK 7 – DEN POLITISKE SITUASJONEN

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg holdt følgende åpningstale om Alle skal med - den politiske situasjonen:

Kjære alle sammen.

Velkommen til landsmøtet.

Sist vi møttes hadde vi et klart mål: Vi skulle gi Norge ny politisk kurs.

Det klarte vi. Vi vant valget. Vi forhandlet fram en politisk plattform med SV og Senterpartiet. Vi dannet Norges første flertallsregjering på flere år.

Men det viktigste er: Vi gjør det vi sa vi skulle gjøre. Vi innfrir løftene til velgerne. Vi sørger for mer fellesskap og mer rettferdighet.

Arbeiderpartiet er der vi bør være: i posisjon.

Høyrepartiene i Norge er også der de bør være: i opposisjon.

Det er dere som har sørget for at vi nå forandrer Norge. På vegne av partiledelsen vil jeg derfor si til hver enkelt av dere, til alle partiets støttespillere: Tusen takk for innsatsen!

Jeg vil dele to refleksjoner med dere om hva som gjorde at vi vant, fordi det også har betydning for kommende valg.

For det første: Vi er et samlet parti. Det har vært perioder der det ikke har vært slik. Da har vi alltid tapt. Heldigvis er vi fortsatt et parti der meninger brytes, men vi samler oss om konklusjonene og respekterer vedtak når flertallet har bestemt.

Derfor fortjener dere alle enda en takk.

Takk for at vi står sammen.

Det er et felles ansvar at vi er et samlet parti. Partiledelsen kan ikke, og ønsker ikke, å sende ut direktiver om samling og ro.

Enigheten må komme nedenfra.

Den må bygges på selvdisciplin.

Selvdisciplin og Martin Kolberg.

Som partileder vil jeg gjerne si at man kommer langt med et vennlig smil, men enda lenger med et vennlig smil og Martin Kolberg på partikontoret.

Martin, du fortjener en stor takk.

Din enestående erfaring, store tålmodighet, strategiske evner og praktiske håndlag med organisasjonen har vært helt avgjørende for at vi gjenreiste partiet.

Vi gikk fram 8,4 prosent.

Over 50 prosent av LOs medlemmer stemte Arbeiderpartiet.

Og vi ble det klart største partiet, også blant unge velgere.

Den andre lærdommen vi kan trekke av valgseieren er at vi vant fordi vi vant verdidebatten med høyresiden. Sosialdemokratiet er på sitt beste når vi greier å forene visjon og virkelighet.

Greier å ha drømmer, og samtidig handlekraft.

Greier å se storheten i det vi har oppnådd, men samtidig viser evne til nådeløs samfunnskritikk. Også av våre egne reformer.

Det er dette mangfoldet, denne spennvidden som gjør sosialdemokratiet enestående. Det er det som gjør oss slitesterke. Og det er det som gjør at vi stadig klarer å fornye oss.

Vi skal være tydelige på vårt sosialdemokratiske budskap om at vi tror på et samfunn der alle er med. At den enkeltes valgfrihet blir størst med sterke fellesskap.

Derfor tror vi på fellesskapet, de store og de små, enten det er i fagforeninger, borettslag eller kommunal eldreomsorg. Vi tror på det nasjonale fellesskapet, som for eksempel en sterk folketrygd og et offentlig helsevesen. Vi tror på de store internasjonale fellesskapene som FN, den internasjonale krigsforbryterdomstolen eller EUs klimapolitikk.

Et samfunn med sterke og gode fellesskap er et samfunn der den sterkestes rett ikke får råde. Vi vant valget på et klart sosialdemokratiske budskap. Vi skal vinne nye valg på vår visjon om rettferdighet og fellesskap. Vi vil ha et samfunn der alle er med.

Vår valgseier er også et uttrykk for noe mer grunnleggende: Høyresiden er i ferd med å tape en viktig global ideologisk debatt.

På 1980- og 90-tallet hørte vi fra høyrekreftene at globaliseringen betydde slutten på den nordiske sosialdemokratiske modellen. De påsto at mer internasjonal handel og åpning av grenser betydde at det måtte bli lavere skatter, større inntektsforskjeller og mindre offentlig sektor. Høyresiden tok feil.

Vi ser at det motsatte er tilfellet. De nordiske landene, med våre sterke velferdsstater og sterke fagforeninger, er blant de landene som lykkes best i globaliseringens tid.

Det er fordi gode velferdssamfunn gir muligheter til de mange, ikke bare de få.

Når alle får mulighet til en god utdanning, styrker det landets konkurransekraft. Når fødselspermisjon og barnehageplasser gjør at flere kvinner kan stå i jobb, bidrar det til økonomisk vekst. Når vi skaper trygghet for landets arbeidstakere gjennom regler og rettigheter skaper vi samtidig trygge arbeidstakere – som tør å prøve noe nytt, som ikke frykter omstilling og som tør å se etter mulighetene i det nye. Slik kommer vi framover.

Spleiselaget i velferdssamfunnet skaper ikke bare rettferdighet og valgfrihet. Det gir også økonomisk framgang. Vi blir gode både til å skape og å dele. Det er nettopp fellesskap som gjør oss i stand til å møte globaliseringen og nye tider. Dette viser at sosialdemokratiets ide om mer fellesskap, om at alle skal med, er framtidsrettet. Det er solidaritet som er moderne!

Politikken handler ofte om dagsaktuelle ting. Meningsmålinger. Persondebatter. Spill og forhandlinger. Alt dette er en del av politikken hverdag. Av og til kan vi bli litt overveldet av denne kortsiktigheten. Det er jo ikke dette politikk grunnleggende sett handler om. Formålet med alt vårt politiske arbeid er å endre virkeligheten.

Men det kortsiktige bestemmer ikke hva som blir stående i historiebøkene. Det som står igjen er om vi faktisk klarte å forandre og forbedre menneskers liv i Norge og i andre land. Vi har en sterk og flott tradisjon i Arbeiderpartiet for at vi legger fram politiske regnskap. Det er

en dyd og en æressak. Vi møter velgerne og sier hva vi har gjort og hva som fortsatt er gjort.

I dag er det 549 dager siden vi overtok regjeringsansvaret. Hver eneste dag siden har vi gått med små og store skritt mot Soria Moria. Kjennetegnet ved denne regjeringen er at vi gjør det vi har sagt vi skal gjøre. Det er målet på om vi lykkes. Derfor er jeg glad for at vi er godt i gang med å gjennomføre vårt politiske program – at vi er i rute til Soria Moria. Jeg tror knapt noen annen regjering kan vise til så mange innfridde valgløfter på så kort tid som denne.

Rett før jul var Rita Ottervik og jeg og åpnet Lidarende barnehage, den siste barnehagen som gjør at Trondheim nå har full barnehagedekning. Kommune etter kommune kan nå melde inn at de er i mål. Ved siste opptelling hadde 95 prosent av de som ønsket det, fått plass. Men vi er ikke i mål før alle som ønsker det får plass. Det har ingen regjering greid før oss. Vi skal være den regjeringen som sikrer full barnehagedekning i hele landet! Flertallet av landets kommuner har allerede full barnehagedekning. De som sliter spesielt er storbyer som Bergen og Oslo. Trondheim og Tromsø har full barnehagedekning. Der har de Arbeiderpartiordførere. Når Trondheim og Tromsø har klart det, kan også Oslo og Bergen få dette til. Vi trenger nytt flertall og full barnehagedekning i Oslo og Bergen!

Vi er i rute med å klare løftet vårt om 10 000 flere ansatte i omsorgssektoren. Vi ser resultatene av nye milliarder til kommunene gjennom sykehjemsplasser, omsorgsboliger og flere hoder og hender. Og vi ser at kommunene er opptatt av innholdet og kvaliteten i tjenestene.

I Lenvik kommune har vår ordfører Arne Bergland og et enstemmig kommunestyre bevilget 300 000 kroner til lag og foreninger som kan bidra til opplevelser for beboere i sykehjem og omsorgsboliger. Det er kvalitet i eldreomsorgen! Vi har også styrket sykehusene. Det brukes mer penger enn noen gang og det behandles flere enn noen gang. Vi satser massivt på kommunal eldreomsorg og et offentlig helsevesen. Det er det beste vernet mot privatisering. Arbeiderpartiet sier ja til gode offentlige tjenester til alle og nei til privatisering av velferden!

Vi satser på fellesskolen. I fjor fikk vi 500 flere lærere i grunnskolen. Det ble flere pc'er og mer penger til kompetanseutvikling. I Skedsmo kommune har ordfører Anita Orlund fått på plass to heldagsskoler. Det Arbeiderpartiet har fått til i Skedsmo er nettopp den framtidsskolen vi ønsker oss i hele landet. Arbeiderpartiet sier nei til den privatiseringen av skolen den forrige regjeringen la opp til - og ja til en god offentlig fellesskole for alle!

Vi har vist at vi er en regjering på lag med arbeidstagerne. Vi har reversert den forrige regjeringens endringer i arbeidsmiljølov som ville føre til et råere arbeidsliv, med mer overtid og økt bruk av midlertidig arbeidskraft. Vi har økt dagpengene til arbeidsledige. Vi sier ja til arbeidsinnvandring og nei til sosial dumping!

Vi har fått på plass en ny pensjonsreform. Den sikrer en mer rettferdig folketrygd. En folketrygd vi kan stole på. Arbeiderpartiet er garantisten for en god AFP-ordning. Det skal være mulig å gå av med verdighet når man fyller 62 år.

Vår statusrapport for arbeidslivet som ble lagt fram sammen med LO for en uke siden, viser at tre av fire krav eller ønsker fra landets arbeidstakere allerede er innfridd eller iverksatt!

Men det viktigste av alt er at flere kommer i jobb. Det har aldri vært flere sysselsatte i Norge. Ledigheten har ikke vært lavere på nær 20 år. Arbeiderpartiet har alltid vært og skal alltid være partiet for "arbeid til alle". Derfor må vi ha et arbeidsliv for alle!

Vi holder kulturløftet om å gi mer offentlig støtte til kultur. Over hele landet ser vi resultatene – i teatergrupper, korps og danseskoler. I Kristiansand har Arbeiderpartiets ordførerkandidat Mette Gundersen nå lansert det lokale kulturløftet med 10 saker, der gratis kulturskole er ett

av tiltakene. Også derfor fortjener Kristiansand at Mette Gundersen blir ordfører! Arbeiderpartiet skal være et kulturparti både lokalt og sentralt. Og vi er den første norske regjering som har holdt løftet om penger til vei og jernbane gitt i Nasjonal Transportplan.

Vei er viktig. I 32 år har Henning Myrvang vært ordfører i Sør-Odal kommune. I 20 av disse årene har han kjempet for riksvei 2. Og gleden var stor da regjeringen endelig kunne skjære gjennom og si at nå bygger vi riksvei 2! Da jeg kom på årsmøtet i Hedmark fikk jeg noen godord for riksvei 2. Men jeg fikk også klar beskjed fra ordfører Marit Gilleberg fra Tolga som erklærte at nå kunne vi begynne å snakke om riksvei 3!

Vi har utvidet utenrikspolitikken. Vi har løftet nordområdene som vår viktigste strategiske satsing. Nå ser alle mot nord og de mulighetene som ligger i området. Det er lenge siden en norsk utenriksminister så ofte har tatt flyet nordover framfor sørover! Norge tar internasjonalt ansvar. Vi bidrar med militære styrker i Afghanistan og Libanon. Vi var det første landet som normaliserte politiske og økonomiske forbindelser med den nye palestinske samlingsregjeringen. Vi har gått foran i vaksinearbeidet og sikret at millioner av barn nå får vaksine. 1,3 millioner flere barneliv reddes nå hvert år på grunn av vaksiner. Den innsatsen skal vi være stolte av.

Vi har oppnådd mye fordi vi har gjort andre politiske valg enn våre forgjengere. De valgte å bruke pengene på usosial skattelette. Vi bruker dem på arbeid og velferd. Vi har holdt valgløftet om å tilbakeføre skatte- og avgiftsnivået til 2004-nivå. For 2007 gir det om lag 13 milliarder kroner mer til felleskapet enn med Bondevik-regjeringen.

Vi får mye for de 13 milliardene. Det er hele økningen til barnehager, hele den historiske økningen på vei og jernbane, hele økningen til eldreomsorg og skoler i kommunene, hele milliarder til kampen mot fattigdom og hele den historiske økningen i bistandsbudsjettet. Til sammen!

Vi har gått mange skritt mot Soria Moria. Nå skal vi gå videre. Vi er i rute, men vi er ikke i mål. Derfor skal vi vinne nye valg.

Noe av det jeg er mest stolt av med Arbeiderpartiet er historien vår – alt vi har oppnådd fra begynnelsen og helt fram til i dag. Men historien og resultatene er også det vi må frykte mest. Vi må vokte oss for å bli mer fornøyde med det vi har oppnådd enn vi er utålmodige etter å løse det vi ikke har oppnådd.

Jeg forstår ordføreren som er stolt av det nye sykehjemmet, men det er liten trøst for den gamle som fortsatt ikke får plass.

Arbeiderpartiet ble skapt av mennesker som så behovet for forandring. Hele vår drivkraft er ønsket om å forbedre. Forsterke. Forandre. Derfor må vi hele tiden forene politikk med samfunnskritikk.

Vi skal være de første til å se hvor vi *ikke* lykkes. Vi skal være de første til å kreve endring. Vi skal aldri miste blikket for de som trenger å bli sett.

Når vi ser innslag på Dagsrevyen om eldre som må gå på do til faste tider, styrt av vaktlistene på sykehjemmet. Når vi leser i avisa at sterkt pleietrengende eldre store deler av døgnet er overlatt til seg selv hjemme .

Når vi hører at barn må vente over et halvt år for å få psykiatrisk hjelp. Da blir jeg provosert. Slik skal det ikke være.

Arbeiderpartiet må ta tak i dette. I regjeringsapparatet. I kommunene. Vi må lete etter manglene og svakhetene. Ikke forklaringene og unnskyldningene.

En ting opptar meg spesielt. Vår bevegelse har gjennom hele vår historie kjempet mot sosial urett. Men den sosiale uretten fortsetter å bite seg fast.

Den antar andre former enn før, men den er der fortsatt. Det handler om rus, psykiatri, utstøting og tendenser til at vi får en ny underklasse med mennesker som har en annen bakgrunn enn norsk.

Skolen klarer ikke å bryte mønstrene. Ulikheten gjentas for nye generasjoner. Folk på østkanten i Oslo lever kortere enn folk på vestkanten.

Det er vi som må ta løftet slik at alle er med. Kritikkk mot brister i velferdssamfunnet er å være lojal mot målet om et samfunn med mer rettferdighet og mer fellesskap.

Vi må se på hvordan mennesker møtes. Mange opplever å møte en vegg framfor støtte når de trenger hjelp. Hundretusener av ansatte i velferdstjenestene gjør en fantastisk jobb hver dag. Men for ofte skaper systemene stengsler. Makteløsheten, fortvilelsen og sinnet skal vi ta på alvor. Vi må se på hvordan systemene våre virker – eller *ikke* virker.

Vi som tror på fellesskapet må være velferdsstatens klareste kritikere. Det er bare når velferdsstaten møter sin tids behov at den har den kraft som trengs for å sikre oppslutning. Arbeiderpartiet må være et samfunnskritisk parti. Vi er i gang med mye. Vi skal gjøre mer.

Kjære landsmøte!

Jeg skal bruke resten av talen min til å snakke om *en* bestemt sak. Det er global oppvarming. Det gjør jeg fordi klimaendringene er avgjørende for to av vår tids viktigste utfordringer:

For det første er utslipp av klimagasser den viktigste miljøsaken.

For det andre er kampen mot global oppvarming uløselig knyttet til kampen mot fattigdom. Drivhuseffekten berører alle mennesker. Det er det farligste miljøproblemet. Og det er det miljøproblemet som er mest kompliserte å løse. Vi har kjent til det lenge. Men omfanget viser seg nå å være større enn vi visste. Konsekvensene mer dramatiske enn vi først trodde. Og tidsfristene kortere enn vi håpet.

For 17 år siden jobbet jeg i en gruppe for miljø og ressursøkonomi i Statistisk Sentralbyrå. Der arbeidet jeg sammen med ikke bare dyktige økonomer, men også svært kunnskapsrike naturvitere.

Av disse menneskene lærte jeg om den kompliserte og sårbare balansen i naturen.

De fortalte meg om drivhusgassene som alt liv på jorda er helt avhengig av.

Drivhusgassene slipper strålene fra sola inn til jorden. Samtidig sørger de for at ikke all varmen går ut igjen. Uten drivhusgasser ville det ikke være menneskelig liv på jorden. Det ville være permanent istid. Men blir det for mye gasser i atmosfæren, blir det for varmt. Og nå er det nettopp det som er i ferd med å skje.

De 20 varmeste årene som noen gang er målt, har vært de siste 25 årene.

Temperaturendringer er farlige og uforutsigbare. Det skyldes at temperaturen er drivhjulet i den økologiske balansen som alt liv er avhengig av. Temperaturen bestemmer havstrømmer, vindretninger, nedbør og mye mye mer.

Enhver økning i temperaturen vil påvirke den økologiske balansen, men forskerne anslår at dersom temperaturen øker med mer enn to grader, det er da det virkelig begynner å bli farlig. Om temperaturen stiger videre nå, kan vi gå over terskler som gjør at vi setter i gang selvforsterkende prosesser som ikke kan snus eller stoppes.

La meg gi dere to eksempler:

Frosten i tundraen i Sibir og Canada holder på store mengder metangass. Dersom denne tiner, vil svært mye gass slippe ut i atmosfæren. Metangass er en kraftig drivhusgass. Metan har mye sterkere skadeeffekt på klimaet enn CO₂.

Havet er en viktig del av karbonets naturlige kretsløp. Havet opptar enormt store mengder CO₂. Når verdenshavene sakte, men sikkert varmes opp vil det holde på mindre CO₂.

Husk at CO₂ er det samme som kullsyre. Det er derfor kaldt øl inneholder mer kullsyre og bruser mer enn varmt øl. Varmt øl gir fra seg CO₂. Slik er det også med havet.

Utløser vi disse mekanismene kan klimaet på jorda komme ut av balanse. Ut av kontroll. Det vil gi store og dramatiske endringer for vårt livsgrunnlag. Russlands tundra kan tine, skogene i Amazonas kan bli savanner og Saharas ørken kan spres.

Økte temperaturer kan gi store folkevandringer fordi havet stiger. Halvparten av verdens befolkning bor nærmere kysten enn fem mil.

Vi må regne med villere, våtere og varmere vær i Norge.

Havstrømmer kan påvirkes. Og bare små endringer i temperaturene kan føre til at torsken i Barentshavet gyter og vandrer nye steder. I framtiden er det ikke sikkert det fødes noen ekte lofottorsk i Henningsvær – lofottorsken kan forsvinne.

Men Norge er ikke blant de mest utsatte.

Bangladesh er blant de landene som vil rammes hardest av klimaendringer. Når Himalayabreene smelter vil landet først oversvømmes - deretter rammes av vannmangel. For noen uker siden var jeg i Indonesia. De frykter at 2000 av landets 18 000 øyer vil forsvinne når havet stiger. Også klimaproblemene vil ramme de fattigste landene hardest. Min foreldregenerasjon fryktet atomvåpnene og kjernefysisk ragnarok. Vår generasjon bør frykte global oppvarming og en klimamessig katastrofe.

I den siste rapporten fra FNs klimapanel har 2 500 vitenskapsfolk kommet fram til en omforent konklusjon: Med 90 prosent sikkerhet kan de nå slå fast at menneskeskapte utslipp av klimagasser skaper global oppvarming. Det er fullstendig uansvarlig å velge å tro at forskerne tar feil. Tiden for å *vurdere* tiltak mot klimaendringer er over. Det haster med handling.

Norge skal være et foregangsland. Vi skal gjøre en betydelig innsats for å få ned utslippene i vårt eget land. Og vi skal gjøre en betydelig innsats for å bidra til reduksjoner av utslippene i andre land. Begge deler er viktig.

Her hjemme skal vi blant annet:

- Investere flere milliarder kroner for å utvikle et fullskala renseanlegg for CO₂ fra gasskraftverket på Mongstad.

Det er viktig fordi vi får ned utslippene fra Mongstad, men den virkelige store effekten av denne investeringen kommer dersom vi lykkes med å utvikle bedre teknologi, som i neste omgang kan brukes på kraftverk rundt om i verden. Norge skal bli verdens beste nasjon på håndtering av CO₂ fra kraftverk!

- Vi skal innføre et nytt system med utslippskvoter for industrien fra 1. januar.

Og vi slutter oss til EUs kvotesystem og innfører de strengeste reglene for utslipp i Europa.

- o Vi skal mer enn fordoble støtten til ny fornybar energi som bioenergi og vindmøller.
- o Vi skal øke investeringene i kollektivtransport. Fra 2006 har vi økt investeringene i jernbanene med 50 prosent.
- o Vi skal legge om avgiftene i miljøvennlig retning.
- o Vi skal skjerpe krav til energieffektivitet i bygg og boliger slik at energiforbruket går ned med 25 prosent.

Samtidig skal Norge gjøre innsats for å redusere utslippene i andre land. Det er i tråd med Kyoto-avtalen at land kan gå sammen om å redusere utslippene. Det er viktig av flere grunner:

For det første: Vi får større utslippskutt. Spesielt i mange utviklingsland og flere av EUs nye medlemsland kan vi få store kutt utslippene av klimagasser til lave kostnader. Bruker vi pengene i disse landene kan vi få til mye større reduksjoner enn om all vår innsats settes inn i Norge. Vi snakker raskt om 10 til 20 ganger så store kutt - eller mer - for de samme pengene. Og vi skal betale for rensing i andre land - ikke for å spare penger, men for å få mye større reduksjoner enn om all innsats ble gjort hjemme!

For det andre: Vi får en miljøbonus. Det skjer ved at også utslippene av andre farlige forurensende stoffer kuttes når vi iverksetter klimatiltak i utviklingsland.

For noen uker siden besøkte jeg et boligområde i Beijing. Der fyrer de med gamle og dårlige kullovner. Det gir store utslipp av klimagasser, men også av sot og svovel som gir store lokale miljøskader. Hvert år dør det flere tusen mennesker i Kina som følge av lokal luftforurensing. Greier kineserne å legge om energiforsyningen i Beijing så bekjemper vi ikke bare drivhuseffekten, men også store og alvorlige lokale folkehelseproblemer.

For det tredje: Den rike verden må betale dersom den fattige delen av verden skal være med på en ny og forsterket Kyotoavtale. Dagens Kyotoavtale er den beste vi kunne fått, men den har alvorlige svakheter som må rettes opp.

Den viktigste er at den tallfestede forpliktelsen bare omfatter land som står for 30 prosent av verdens utslipp. De landene der utslippene vokser mest, som Kina, India og Brasil, er ikke med. Lederne i disse landene mener at det både er urettferdig og totalt urimelig at de skal bære kostnadene ved å redusere utslippene av klimagasser. Og jeg forstår dem. Siden den industrielle revolusjon har den rike verden brent av fossile brensler og fylt opp atomsfæren med klimagasser. Nå er den full. Og så kommer vi til den fattige verden, som akkurat har begynt å drive fattigdommen tilbake, og sier at de må holde igjen for å rydde opp i et miljøproblem den rike verden har hovedansvaret for å ha skapt. Det kommer de ikke til å godta.

Se på Kina. 1,3 milliarder mennesker på vei ut av fattigdommen. Med økonomisk vekst på 10 prosent i året. Der åpnes et kullkraftverk i uka. De renser ikke. Eller se på India. 1,1 milliarder mennesker. En økonomisk vekst på 7 prosent i året. Også de bygger mange nye kullkraftverk. Vi må bidra til at det lønner seg for dem å rense. Den fattige verden kommer ikke til å bli med på en ny Kyotoavtale hvis det innebærer at den forsinker deres ferd ut av fattigdom. For dem er kampen mot sult, fattigdom og nød i dag viktigere enn kampen mot global oppvarming i morgen. Den eneste måten vi i den rike

Verden kan få verdens fattige land med på en forpliktende internasjonal klimaavtale er at vi tar store deler av regninga.

Den fjerde grunnen til at rike land bør investere i miljø- og renseteknologi i fattige land er at det vil løfte mange millioner mennesker ut av fattigdom.

Vi kan ikke nekte utviklingsland å utvikle seg, men vi kan hjelpe dem med å hoppe over de mest forurensende stadiene i den økonomiske utviklingen vi selv har vært igjennom.

Det vil kreve massive overføringer av kapital, kunnskap og teknologi fra de rike til de fattige landene. For første gang vil utviklingslandene settes i en posisjon der de kan stille makt bak kravene om en mer rettferdig økonomisk verdensorden. De vet at dersom den rike delen av verden ikke betaler for utslippsreduksjoner i den fattige delen av verden, lykkes vi ikke i kampen mot global oppvarming.

Derfor er investeringer i miljøteknologi i utviklingsland ikke bare god miljøpolitikk. Det er også god utviklingspolitikk. Og det viktigste: Det er rettferdig.

Norge skal være en pådriver for en ny forpliktende klimaavtale. En ny Kyotoavtale som innebærer større utslippskutt enn dagens. Derfor må blant annet USA med. Og også utviklingslandene må påta seg konkrete utslippsforpliktelser.

Vi i Norge må også være villige til å påta oss større forpliktelser enn i dag. Jeg vil derfor legge fram en plan for Arbeiderpartiets landsmøte om tre mål for vår klimapolitikk framover. Mål vi skal oppfylle gjennom betydelig innsats hjemme og ute.

Dette er tre forpliktelser som jeg er stolt av å presentere for dere.

For det første:

- Fram til 2020 påtar vi oss en forpliktelse om å kutte utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp.

Det er viktig hva vi gjør fra 2012 til 2020, men det er minst like viktig hva vi gjør nå, i perioden fram til Kyotoavtalen utløper i 2012. I Kyotoavtalen har vi forpliktet oss til ikke å øke våre utslipp med mer enn en prosent av 1990-nivå i perioden 2008 til 2012.

Siden avtalen ble underskrevet har vi fått mer kunnskap om klimaendringene. Å kutte klimautslipp i dag gir større effekt enn å kutte i morgen. Samtidig har vi sett at systemet for miljøtiltak på tvers av landegrenser fungerer. Det gjør det mulig å iverksette mer nå. Vi må derfor øke våre egne forpliktelser.

Det er mitt andre punkt i planen. Vi skal overoppfylle Kyoto:

- Norge skal skjerpe sin Kyotoforpliktelser fram til 2012 med 10 prosent!

Men det er ikke nok.

Innen 2050 vil det være nødvendig med enda større reduksjoner i utslippene av drivhusgasser. Derfor bør rike land bli "karbonnøytrale". Det betyr ikke at det skal bli null utslipp i det enkelte land. Men det betyr at for hvert eneste tonn klimagasser som slippes ut, skal det sørges for tilsvarende lavere utslipp et annet sted. Dermed blir summen av utslipp null.

Derfor vil jeg invitere landsmøtet til å skrive miljøhistorie. Mitt tredje forslag er:

- Fram mot 2050 skal Norge ta ansvar for å redusere utslippene av klimagasser tilsvarende ett hundre prosent av våre egne utslipp!

Da blir Norge det første land i verden som påtar seg en slik konkret forpliktelse

Regjeringen har i dag gitt sin tilslutning til forslag om 30 prosents kutt innen 2020 og støtter målet om økte Kyotoforpliktelser og karbonnøytralitet.

Landsmøte!

Klimaproblemene er enda et eksempel på at vår tids utfordringer bare kan løses i fellesskap. Ren luft, rent hav og en natur i balanse er blant menneskehetens mest grunnleggende

fellesgoder. Vi kan ikke overlate til markedet og den frie konkurransen og ta vare på disse fellesgodene.

Derfor handler klimautfordringen både om solidaritet og om rettferdighet. To av sosialdemokratiets kjerneverdier. Solidaritet mellom generasjoner og rettferdighet mellom rike og fattige land. Vi bygget fellesskap i vårt eget land for å skape rettferdighet. Vi bruker fellesskapet som vårt viktigste virkemiddel for å skape et samfunn der alle skal med. Og vi tror på fellesskapet i arbeidet for å redde vårt felles miljø.
Takk for oppmerksomheten.

OO--OO

Møtet tok pause.

Møtet satt igjen kl. 16.35

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

028 Hans Marius Johnsen, Akershus søker permisjon fra kl 1700 og ut dagen.

003 Svein Roald Hansen, Østfold søker permisjon fra kl 1800 og ut dagen.

068 Siri Austeng, Hedmark søker permisjon fra kl 2000 og ut fredagen.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som introduserte LO-leder Roar Flåthen som holdt følgende hilsningstale:

Kjære landsmøtedeltakere!

Dette er mitt første oppdrag etter at representantskapet valgte meg til LO-leder. Det er jeg glad for!

Det er flere politiske verksteder i Norge, men det er få som gir like kraftfulle resultater som landsmøte og kongress i parti og fagbevegelse.

Derfor har norske arbeidstakere nå blikket vendt mot Folkets Hus. De har krav og forventninger til dere!

I et intervju med Aftenposten 23. mars advarte Høyre-leder Erna Solberg LO mot å knytte seg for tett til Arbeiderpartiet.

- Det kan skape problemer for fagbevegelsen etter et regjeringsskifte i 2009, advarte Solberg.

Jeg vil berolige Erna Solberg: Vi skal ikke ha noe regjeringsskifte i 2009!

Våre medlemmer har ikke glemt hvordan det var sist hun og høyrepartiene satt i regjering.

Like lite som finansministeren opplever at Høyre-ordførere klager på for mye penger til kommunene, like sjeldent møter vi krav blant våre medlemmer om at dagens regjering må byttes ut.

Etter at jeg ble konstituert som LO-leder har jeg gjentatte ganger fått spørsmål om det fagligpolitiske samarbeidet. Like mange ganger har jeg slått fast at vi ikke planer om å endre på det.

Min oppgave er å arbeide for interessene til LOs medlemmer - ikke det motsatte!

"Arbeiderpartiet har alltid vært et parti for å gjøre hverdagen bedre for menneskene i dette landet", sa Jens på forrige landsmøte.

Til Jens vil jeg nå si: Den arven viderefører du og din regjering!

Dere har økt bevilgningene til kommunene og stoppet privatiseringen
Dere har berget arbeidsmiljøloven
Dere har iverksatt flere tiltak mot sosial dumping

Men jeg vil legge til: Vi er ikke i mål!

Vi må få et mer likestilt samfunn
Vi må få et mer inkluderende samfunn
Vi må få et mer miljøvennlig samfunn

Norge har to viktige fortrinn: Vi har en solid økonomi og vi har en rødgrønn solidaritetsregjering.

Nå må denne solidariteten komme flere til gode. Vi skal gjøre hverdagen bedre for mennesker. Alle skal med!

Vi må ta et krafttak for de ca 700.000 som står utenfor arbeidslivet. Arbeid til alle er vårt mål.

Dessuten spør jeg: Hvorfor skal ikke kvinner som ønsker å jobbe mer, få det?

Tusenvis av ansatte tvinges til å jobbe deltid mot sin vilje.

Hvis alle disse får arbeide full tid, vil det gi 71.000 nye årsverk i kommunal sektor.

Nå må vi få flere bort fra ufrivillig deltid og over på heltid. Vi må få flere i faste stillinger.

Her vil jeg utfordre alle dere som sitter i salen: Dette kan dere gjøre noe med. Dere representerer lokal makt! Vis oss at det utgjør en forskjell på om det er dere eller andre som styrer!

Vi står foran flere utfordringer som vi må løse sammen:
Vi må likestille skiftarbeid i industrien og turnus i helsevesenet
Vi må sikre og videreføre AFP
Vi styrke innsatsen mot sosial dumping

LO har nesten 840.000 medlemmer. Siv Jensen beskylder oss for å ikke ivareta interessene til medlemmer som stemmer Frp.

Jeg vil si til partiformannen:

Ingen av våre medlemmer har ringt meg for å kreve avvikling av sentrale lønnsoppgjør og tariffavtaler
Ingen av våre medlemmer har ringt meg for å kreve et svekket stillingsvern og kutt i dagpengeordningen

Ingen av våre medlemmer har ringt meg for å kreve fjerning av fagforeningsfradraget

Nei, Siv Jensen, det er du som svikter dine velgere som er LO-medlemmer!

LO ivaretar interessene til alle arbeidstakere, uavhengig av om de stemmer Arbeiderpartiet eller Fremskrittspartiet.

Kjære landsmøte!

På to områder må vi få et ekstra krafttak:

Det ene er at vi må ta et krafttak for de som lever i fattigdom.

Jeg vil skrive om et sitat fra mor Theresa: Det verste ved fattigdom er ensomheten og følelsen av å være forsømt og uønsket.

Det andre er at vi må få et krafttak for bedre integrering og inkludering.

Fakta viser at innvandrerkvinner har dårlig jobbsikkerhet, lav lønn og problemer med å komme seg inn i arbeidslivet.

Skal vi få økt likestilling og bekjempe fattigdom, må vi ta innvandrerkvinnene på alvor. De er en viktig, men ikke godt nok utnyttet ressurs i det norske samfunnet.

Både samfunnet og hver enkelt av oss må bli romsligere.

Det er på tide å skrive om slagordet "Ta hele Norge i bruk" til:

"Ta hele befolkningen i bruk".

Kjære landsmøte!

Vi står foran store klima og miljøutfordringer. Jeg er glad for at dere har heist miljøfanen på dette landsmøtet.

Også LOs medlemmer er opptatt av dette.

Min holdning er at det er mulig å forene miljø og arbeidsplasser. Det finnes ikke noe annet alternativ.

LO har tatt initiativ til næringspolitisk miljødialog. Vi er i gang med å utarbeide en klimastrategisk plan. Nå vil vi ta nye initiativ overfor miljøbevegelsen.

Dere kan regne med LO i miljøkampen!

Kjære landsmøte!

På den fagligpolitiske konferansen på Sørmarka slo partisekretær Martin Kolberg fast at arbeiderbevegelsen må stå opp for det flerkulturelle samfunnet.

Det er ikke noe vi skal gjøre fordi vi må. Det er noe vi skal gjøre fordi vi vil ha et samfunn preget av likhet, frihet og solidaritet.

Martin, du har en alliansepartner i oss!

Vi skal ha et samfunn preget av toleranse.

Kadra skal føle seg like trygg som hvilken som helst annen ung jente.

Rasisme og diskriminering skal ikke aksepteres, verken i arbeidslivet eller i samfunnet forøvrig.

Arbeiderbevegelsen er også minoritetenes bevegelse.

Martin Tranmæl sa at vi måtte ha beina plantet i norsk jord, men ansiktet vendt utover. Det er det som gjør meg stolt av å tilhøre arbeiderbevegelsen.

Både landsmøter og kongresser har internasjonale gjester. Både partifolk og fagforeningskamerater besøker internasjonale arrangementer.

Vi er ikke alene. Over hele verden er det mennesker som deler våre verdier og våre drømmer!

Kjære landsmøte!

På landsmøtet for to år siden stod vi foran en stor og viktig utfordring: Stortingsvalget.

Vi hadde en høyredominert regjering som førte en arbeidstakerfiendtlig politikk.

LO sa klart fra: Vi ønsket en regjering som jobbet med oss, ikke mot oss.

Det fikk vi.

Høstens kommunevalg blir viktig: Jo flere kommuner som blir Høyre- og Frp-styrte, jo vanskeligere blir det å nå Soria Moria.

Økt privatisering og konkurranseutsetting er å snu ryggen til Soria Moria.

Mindre styring og økt markedsrett vil bidra til å undergrave Soria Moria.

Det har vi ikke råd til.

Derfor sier jeg: Vi skal også gå siste del av veien mot Soria Moria sammen med dere!

Vi bidro til valgseier i 2005, nå må dere som sitter i salen sørge for rødgrønne kommuner.

På vegne av Landsorganisasjonen og øvrige gjester vil jeg ønske dere lykke til med landsmøtet!

Takk for oppmerksomheten!

OO--OO

Dirigenten ga ordet til Anniken Huitfeldt som holdt følgende presentasjon av forslag til Kunnskap og fellesskap – skolepolitisk plattform:

På Arbeiderpartiets landsmøte i 1892 vedtar partiet et kontant krav.

"Over- og underklassesystemet i skolen avskaffes. Stat og kommunene underholder kun en skole, fri og felles for alle."

Den gangen hadde vi et todelt skolesystem, et for allmuen og et for de bedrestilte. Sammen med Venstre, og i kamp mot Høyre, bygde vi opp en skole for alle. En fellesskole.

Dette gjorde vi fordi husmannsdatteren og fiskersønnen fortjente de samme mulighetene som de bedrestilte.

Men vel like viktig var det at enhetsskolen også skulle være for samfunnets enere.

For hvis ikke foreldrene vet at elevene blir flinkest i enhetsskolen, blir den annenrangs.

Vi vil ikke ha det som i mange andre land hvor de bedrestilte kjøper seg ut av fellesskapet. Da har de ikke egeninteresse knyttet til en sterk offentlig skole. Da blir den offentlige skolen rein sosialpolitikk for de som ikke har penger.

I 1920 gikk Johan Gjørstein fra Arbeiderpartiet opp på Stortingets talerstol og foreslo at kun skoler som bygde på den sjuårige enhetsskolen, skulle få statsstøtte. Det ble vedtatt sammen med Venstre og mot Høyres stemmer, og la grunnlaget for den norske ideen om en fellesskole for alle.

Det var jo dette som var truet av den forrige regjeringen: De borgerlige partiene gjennomførte den største privatiseringen av norsk skole i moderne tid.

At Høyre og Frp ønsket et todelt skolesystem, er ikke nytt.

Det historiske skiftet i norsk skolepolitikk som kom med den forrige regjeringen, ble mulig fordi Venstre og Krf gikk inn for å gjeninnføre et todelt skole-Norge.

Fremskrittspartiet vil til og med ikke ha noen grenser for hva en privatskole kan ta av foreldrebetaling.

Frp vil at de rike kan kjøpe de beste skoleplassene for sine barn, med det dyreste utstyret og de best betalte lærerne. Men vi vil ha en skole for alle.

Vi vil ha en skole som bidrar til forståelse mellom folk fra ulike samfunnslag og til å minske forskjellene. Slik sikrer vi gjensidig forståelse til fordeling.

Velferdssamfunnets sosiale kontrakt har vært mulig å etablere fordi folk fra ulike samfunnslag har hatt sosial kontakt i hverdagen.

Kjære landsmøte

Arbeiderpartiet vil aldri akseptere en skole for de rike, og en annenrangs skole for vanlige folk.

- Derfor er vi stolte at vi har stoppet frislippet av privatskoler.
- Derfor utfordrer vi Venstre og Krf til å støtte en privatskolelov som tar vare på fellesskolen.
- Og derfor dere, kjemper vi mot Fremskrittspartiets privatskolepolitikk som ikke er for folk flest, men kun for de som har mest.

Selv om fellesskolen har bred oppslutning i det norske folk må vi aldri lure oss selv til å tro at folk velger fellesskolen framfor privatskole av ren solidaritet.

I København velger nå 40 prosent av de foreldrene som har høyere utdanning privatskole for sine barn.

Ikke fordi de er usolidariske eller er mot fellesskapsløsninger! De vil bare ha det beste for sine barn.

Dette viser at vi må ha en skole hvor de med gode evner får utvikle dem innenfor fellesskolen, ellers velger de en annen skole.

Da mormor gikk på foreldremøte pyntet hun seg med hatt, satt på bakerste benk og smilte imøtekommende til alt det læreren sa, for alle skulle jo forstå at datteren hennes var god nok for skolen.

Men de av oss som har førsteklasinger til høsten stiller helt andre krav.

Vi spør oss ikke om ungene er gode nok for skolen, vi spør oss om skolen egentlig er god nok for våre unger.

Fellesskolen kan kun overleve hvis foreldrene - vet at de blir tatt på alvor som omsorgspersoner,
- at her er det trygt miljø,
- og at her lærer ungene mest.

En 19 år gammel gutt som ikke hadde jobb sa til Aftenpostens fredagsmagasin forrige helg.

"- Etter hvert ga lærerne meg opp. I norsktimen fikk jeg være hos vaktmesteren i stedet, og hjalp til å feie og gjøre praktiske ting. Der og da synes jeg det var greit. Jeg hadde det mye bedre hos vaktmesteren....."

Egentlig hadde jeg en drøm om jobbe på lager, men det er ingen som vil ha en lagerarbeider som ikke kan lese hva det står på kassene."

Kjære landsmøte

De som sier at det ikke gjør så mye hva elevene lærer på skolen, bare de deltar i fellesskapet, lager hvit saus på skolekjøkkenet eller er gode ballspill, snakker ikke sant til norske skoleelever.

20 prosent av våre 15 åringer går ut av ungdomsskolen med lese- og skriveferdigheter under kritisk grense, det er langt flere enn de som har lese- og skrive vansker, og høyere enn våre naboland. Dette er helt uakseptabelt.

De henger ikke med på ungdomsskolen, og falle ofte ut av den videregående skolen. Disse elevene har krav på å lære grunnleggende norsk, matte og engelsk i løpet av tiårig skole.

Men alle kan ikke lære alt. I tillegg til grunnleggende ferdigheter er det avgjørende at elevene får utvikle sine talenter enten det er på verkstedet eller på musikkrommet.

Norsk skole er ikke så god som vi trodde når det gjelder å utjevne sosiale forskjeller. Karakterene til den enkelte er i stor grad avhengig av foreldrenes utdanning.

Vi kan altså ikke bortforklare at elevenes regneferdigheter er mer avhengig av foreldrenes utdanning i Norge, enn det som er tilfelle i Finland og på Island.

Men det holder ikke å være flink. Ser vi på de elevene som har foreldre med lav inntekt men som har toppkarakterer, så tar disse ungdommene i mindre grad høyere utdanning enn de elevene som ligger på karakteren 4 i snitt og har foreldre med høy utdanning. Foreldre betyr mye for ungdoms valg av utdanning.

For noen år siden var det noe som het ansvar for egen læring. Men forskerne tror at mye egenansvar kan ha økt de sosiale forskjellene. Det er ikke alle 14 åringer som får mye ansvar, som tar ansvaret for skolearbeidet.

Kjære landsmøte:

Det er de svakeste som taper mest hvis ikke skolen har kunnskap som sitt fremste mål.

- Vi er ikke fornøyde når vi vet at norske elever er middelmådige i matematikk og realfag.
- Vi er ikke fornøyd når norske klasserom er mye mer urolige sammenliknet med andre land.
- Og vi er ikke fornøyd når vi vet at hver fjerde elev ikke gjennomfører videregående skole.

Sponheim og Clemet har brukt mine kritiske utsagn om skolen for undergrave Arbeiderpartiets stolte skolehistorie. Men jeg vil ikke undergrave – jeg vil i motsetning til dem gjøre fellesskolen best.

Derfor skal vi bruke internasjonale undersøkelser for å styrke enhetsskolen, ikke svekke den.

For hør hva OECD skiver om norsk utdanning sin siste rapport om norsk skole som vi aldri hørte et pip om fra høyresida

”Hjertet i det norske utdanningssystemet er enhetsskolen. Dette fungerer utmerket for likeverdet.....Vi anbefaler at enhetsskolen hvor elevene ikke er delt inn i grupper etter evner, bør fortsette.”

Kjære landsmøte:

- Vi tar ikke noe oppgjør med fellesskolen når vi sier at ikke alt er bra.

- Vi vil forandre fellesskolen for å gjøre den bedre.

- For det er bare den politiske venstresida som har mot og styrke til å gjennomføre de virkelige store skolereformer.

Høyresida har liten vilje til forandring. Høyre og Frp var mot at alle skulle få rett til videregående, vi ville at alle skulle med – at alle skulle får mulighet til læring

Høyre og Frp var mot innføringen av 10 årig grunnskole. Disse partiene ville at elevene skulle begynne på skolen når de var seks og gå ut av ungdomsskolen når de var 14. En mer effektiv barndom, altså!

Vi ville isteden ha skolestart for seksåringer og heldagsskole. Tid for fysisk aktivitet, lek og læring.

- Høyre og Frp var mot SFO. Nå kritiserer de oss for å være for opptatt av SFO, for vi mener at SFO er en viktig sosial arena.

Og dere som er godt voksne damer husker jo hvordan det var den gangen ungene begynte i første klasse og kom hjem til tomt hus klokka halv tolv på formiddagen.

Nå sier Høyre, Frp og Krf og Venstre sier at det er i skolen, og ikke i skolefritidsordningen at innsatsen mot sosial utjevning må settes inn.

Men vi vil jo se SFO og heldagsskolen i sammenheng, slik Arbeiderpartiet fikk gjennomført ved noen skoler i Skedsmo kommune.

Der har alle elevene nesten seks timers skoledag, med tid til lek, måltid og fysisk aktivitet på SFO midt på dagen. En seksåring lærer ikke mer ved å sitte stille i seks skoletimer.

Barna er fornøyde, foreldrene er fornøyde og de SFO-ansatte har fått hele stillinger.

Dette skal vi gjennomføre i alle kommuner!

I forrige stortingsperiode var de borgerlige for å utvide timetall i grunnskolen.

- Men nå er visst ikke flere skoletimer så viktig lenger.
- Nå vil de utsette heldagsskolen. De påstår at de er mer opptatt av kvalitet.
- Men alle vi vet jo sannheten; at Høyreskolen var en spareskole. Vi vet at kvalitet koster.

Kjære landsmøte.

Vi gleder oss til valgkampen. Vi gleder oss til å fortelle velgerne at

- Vi vil ha en heldagsskole med mer læring fysisk aktivitet for de yngste barna.
- at vi vil ha lovfestet rett til barnehage for alle barn, og et førskoletilbud for alle.
- at vi vil styrke rådgivningstjenesten, fordi mange unge trenger utdannings- og yrkesveiledning.

Vi skal fortelle velgerne at

- vi har fullt trykk på arbeidet med å begrense frafallet på videregående.
- at elever har krav på opplæring tilpasset egne evner og interesser.
- at vi ikke vil at foreldrene skal føle seg små, men betydningsfulle i møte med skolen.

Sammen venner, skal vi sørge for at lokalpolitikerens viktigste oppgaver er å følge med på hva ungene våre lærer på skolen, om det sosiale miljøet er trygt og om foreldrene taes på alvor.

Som folkevalgte bryr vi oss om innholdet i skolen.

Arbeiderpartiets landmøte i 1892 stilte krav om en god skole for alle.

Vårt historiske prosjekt i dag er å gjøre fellesskolen best.

Fellesskolen skal gi våre barn og unge et trygt sosialt miljø, og mest læring.

For vi vil at alle skal med.

oo--oo

Dirigenten ga deretter ordet til Dag Terje Andersen som presenterte forslag til Lokalpolitisk plattform.

Dirigenten ga ordet til Martin Henriksen, AUF som åpnet debatt med et innlegg på 8 minutter.

Følgende hadde ordet i debatten: (med 3 minutters taletid):

006 Kari Agerup, Østfold
019 Siri Hov Eggen, Akershus
055 Kaare Sandegren, Oslo
070 Siv Tørudbakken, Hedmark
329 Solveig Rindhølen, landsstyret, Oppland
118 Alexander Cascio, Buskerud
377 Tore Hagebakken, Stortingsgruppas styre
126 Tove Lisbeth Vasvik, Vestfold
335 Terje Lien Aasland, landsstyret, Telemark
153 Eva-Kristin Eriksen, Aust-Agder
159 Kari Henriksen, Vest-Agder
169 Nina Galta, Rogaland
187 Magne Rommetveit, Hordaland
246 Tore O. Sandvik, Sør-Trøndelag
248 Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag
357 Ingalill Olsen, landsstyret, Finnmark
259 Odd Eriksen, Nordland
203 Tor Bremer, Sogn og Fjordane
213 Thorbjørn Myhre, Møre og Romsdal

Dirigenten ga ordet til Sylvia Brustad som holdt følgende innledning om Framtidas helsevesen og eldreomsorg:

Kjære alle sammen,

Helse- og omsorgstjenester skal være fellesskapets ansvar. De skal IKKE markedsstyres. Tjenester og tilbud skal fordeles etter menneskers behov. Uavhengig av sosial bakgrunn, tykkelsen på lommeboka, kjønn og hvor man måtte bo.

"Du skal ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv," A. Øverland.

Dette er grunnleggende for utviklingen av et solidarisk samfunn. I tråd med sosialdemokratiets beste tradisjoner. Nøkkelen til den nordiske velferdsmodell. Og – en hovedgrunn til at FN kårer vårt samfunn til et av de beste å bo og leve i.

Dere som er her vet mye om at det har tatt tid å utvikle dagens velferdsmodell. Det kan være gode grunner til å minne hverandre om nettopp det. Det har ikke kommet av seg selv. Helt fram til år 1900 auksjonerte fattigkassa bort pleietrengende. Ringen er på en måte sluttet, når vi ser kommuner som annonserer med "Kjøp av heldøgns omsorgstilbud, mann over 70 år" (*Kilde: Lilleøyen*). De som bød minst fikk tilslaget. Det ble et slags symbol på et brudd med den samfunnsforandrende og likhetsskapende ide. Velgerne vendte ryggen mot Erna Solbergs sulteforing av kommunene, privatisering, skattelettelser og konkurranseiver. Vi pustet lettet ut, og kunne dreie kursen mot alle fellesskapsløsningene igjen.

Vi er utålmodige. Merker et stort forventningspress. Men vi kan allerede slå fast at tilbudene kommer, når vi bruker økonomien på det viktigste – nemlig velferdstilbud.

I Norge lever vi stadig lenger. Heldigvis. Ikke minst takket være Arbeiderpartibevegelsens innsats for velferdssamfunnet. Den medisinske utvikling gjør at stadig nye sykdommer og skader kan leges, eller reduseres og gi bedre livskvalitet. Vi kan også langt mer enn før, om hva vi selv kan bidra med for å ha god helse.

De stadige påminningene om at vi lever lenger, og har god helse, er selvsagt både riktige og viktige. Bak statistikken skjuler det seg like fullt sosialt skapte og urettferdige helseforskjeller. Også når det gjelder helsa vår, gjelder det at de som har best økonomi og høyest utdanning, kommer best ut. Og – som sosialdemokrater – må vi tydeliggjøre fellesskapets ansvar for å påvirke fordelingen, for å oppnå større rettferdighet.

Vi skal sjølsagt respektere hver og ens valg av livsstil. Men, ikke dekke oss bak det, ved å avskrive samfunnets ansvar, og muligheter til å redusere forskjellene. En slik politikk må overlates til partier som står oss fjernt. Det trengs ingen forskning for å fastslå at sunnere livsstil i stor grad er et spørsmål om oppvekstvilkår, økonomi, sosialt miljø og overskudd i hverdagen.

I Oslo er forskjellen i levealder mellom bydeler hele 12 år blant menn. En mannlig lektor i Norge kan forvente å bli nesten 10 år eldre enn en kokk av samme kjønn.

At helseforskjellene også har et kjønnsperspektiv, har ikke minst kvinnene i vårt parti vært opptatt av. At det finnes eksempler på at kvinner og menn med samme type lidelse, får ulikt tilbud om akutt hjelp, utredning, behandling eller medisiner er uhørt. Ta hjerter for eksempel. Vi har lett for å tenke at kvinner ikke rammes av hjertesjukdom. Det er en myte. Hjerte- og karsjukdommer er den vanligste dødsårsaken blant kvinner i Norge. Likevel blir symptomer av og til oversett og bagatellisert og mange kvinner kommer derfor for seint til lege. Sånn skal det ikke være. Nå skal det forskes mer på kvinnesykdommer. Og – vi skal forsikres om at medisin utviklet for menn, enten også er virkningsfull for kvinner, eller erstattes med annen medisin slik at behandlingen er likeverdig for begge kjønn.

Det var en stor dag da jeg i fjor fikk muligheten til å åpne kvinnehelsesenteret v/Rikshospitalet. Et viktig initiativ fra vår Regjering!

Å ville bidra til å redusere sosiale helseforskjeller, henger uløselig sammen med å slutte opp om et godt offentlig tjenestetilbud. For barn og unge kan barnehagen, helsestasjonen og skolehelsetjenesten bety mye for hverdagen og fremtida. Derfor må vi satse mer på det.

Selv om vi trenger mer kunnskap om helseforskjeller, kan vi allerede nok til å slå fast at mye er meningsløst urettferdig. Slik vil vi ikke ha det. Ulikhetene skal bekjempes.

Hos fylkestannlegen i Elverum blir du ved inngangen møtt av et skap med en cola-flaske halvfull av sukkerbiter. Slik har de valgt å reklamere – neppe i colaens favør. Et lite, men godt eksempel på hvordan man kan påvirke og hvordan man påvirkes. Selv var jeg der for å lære mer om hvordan og hva vi får ut av initiativet med gratis tannhjelp til rusmisbrukere.

Rusfeltet er et annet godt eksempel på hvordan fellesskapet må vise sin solidaritet med de som sliter. Det sier mye om kvaliteten i et samfunn hvordan vi møter folk med rusproblemer. Jeg møter mange i vanskelige livssituasjoner. Eks. rusmiddelavhengige og også deres nærmeste og behandlere. Vi må holde fast på menneskers rett til verdighet – sjøl i de mest krevende situasjoner. Det ligger til grunn i det arbeidet vi nå gjør for å få til et bredere og bedre tilbud på rusfeltet.

Noen grupper er opplagt mer utsatt enn andre.

Mennesker med psykiske lidelser, sterke funksjonshemninger, ukjente sykdommer, rusmisbruk, innsatt i fengsler, og ofre for vold i familien har sammen med flyktninger med umenneskelige opplevelser i bagasjen, ofte et helt særskilt behov for omsorgstjenester og helsetilbud. Mange mangler i tillegg sosialt nettverk. Barn og unge som er rammet gjør alltid spesielt inntrykk.

Det at mange flere enn før får tilbud om hjelp til psykiske plager, hjelper liksom ikke, når køen av barn nå faktisk øker. Nå skal vi sørge for en behandlingsgaranti for barn og unge slik at de får nødvendig hjelp så fort som overhode mulig.

Målet er klart. Vi skal gjøre det vi kan for å gi hver og en en bedre livskvalitet og hverdag. Muligheter til å delta i samfunnet på likeverdige vilkår.

Vi ser en drivende utvikling innen helsepolitikken, det er stigende forventninger og det krever mot til å velge noe foran noe annet.

For å forsikre oss om at vi får til en mest mulig rettferdig fordeling av muligheter og tilbud, startet vi denne uka et Nasjonalt faglig råd. 13 kvinner og 13 menn har fått ansvar for å gjøre oss tryggere på at vi gjør kloke valg når ny behandling introduseres. At alle får likeverdig tilgang på nye behandlingsmetoder og medisiner når de innføres og at vi får til en bedre samhandling mellom de ulike deler av helsevesenet.

For å gi tilstrekkelig og kvalitetsmessig god omsorg og faglige behandlingstilbud i framtida, vil jeg trekke frem noen hovedområder:

1. Forebygge og spre kunnskap om hvordan folk kan bidra selv, gjennom sunt kosthold, fysisk aktivitet og røykestopp.

(Så dere at McDonald's overskudd gikk ned fra 26 til 7 millioner i fjor. Kjeden begrunner det med nordmenns opptatthet av kosthold.

(Kilde: finansavisa 14.4.07)).

2. Samarbeide med ansatte, bruker- og interesseorganisasjoner, for å forsikre oss om at vi benytter våre felles ressurser på en best mulig og klok måte.

(Vær ekstremt opptatt arbeidsmiljøet. Både brukere, ansatte og arbeidsplass har fordel av det.)

Ved Sjukehuset innlandet har sjukefraværet gått ned med omlag 1 % på ett år. Dette er meget bra! Rent økonomisk betyr denne ene prosenten at sjukehuset Innlandet sparer 9,5 millioner i sjukelønnsutgifter. Personaldirektøren forklarer den gode utviklingen med aktive ledere og tillitsvalgte, ledere på kurs og tett oppfølging av de langtidssjukmeldte.

Omstillingen ved våre sykehus må skje i nært samspill med ansatte, deres organisasjoner, brukere og lokalmiljø.

3. Forsknings- og utviklingsarbeid må styrkes.

(Brev fra syke, og pårørende av ME-rammede har vært mange. Fortvilelsen så mange opplever må møtes med respekt og vilje til faglig utvikling.)

4. Ny medisin og nye behandlingsmuligheter er stort sett av det gode. Ivrigt legemiddelfirmaer og vår egen utålmodighet etter å lindre, eller redde, vil ofte måtte utfordres av medisinsk-/faglige vurderinger og kunnskap knyttet til bruk.

(En ny vaksine HPV mot livmorhalskreft er lansert. Vi er i full gang med å finne ut hvordan den bør og skal tas i bruk. I 2003 ble 20 i Norge operert for sykelig fedme. I fjor var det rundt 1 000, som fikk behandling i spesialisthelsetjenesten).

5. Vi har for få i dag, og vil trenge 130 000 flere som velger å jobbe i omsorgssektoren fram til 2050. Og her må jeg bruke litt tid.

I dag jobber om lag 110 000 i våre sykehus/spesialisthelsetjenesten. Også i pleie- og omsorgssektoren er det 110 000 årsverk. 30 000 årsverk inngår i de frivillige omsorgstilbudene, i tillegg til hele 70 000 familieårsverk.

Det er en utfordring at antall yrkesaktive pr. pensjonist reduseres fra 2,6 i 2003 til 1,6 i 2050 (*Kilde: SSB*).

Vi vil øke egen utdanningskapasitet og tilgang på personell i Norge. Vi må inspirere og tilrettelegge for at flere unge velger yrker i omsorgssektoren.

Vi må ta ansvar for det personell vi trenger selv. HUSK 57 land har kritisk mangel på helsepersonell. Skulle de eksempelvis ha tilgang på vaksine, har de ikke personell til å gi den. (*Ref. BIL Lysebu febr. 07*)

Gjennom felles innsats - og lokaldemokrati og bedre kommuneøkonomi - økte antall omsorgsarbeidere med 3 900 i fjor. Det er den største veksten på 6 år og vi ser tydelig en ny kurs. Mange tusen med omsorgsbehov har fått en bedre livskvalitet og mer trygghet i hverdagen. Vi er på rett vei.

For å rekruttere til omsorgssektoren, vet vi at vi må redusere ufrivillig deltidsarbeid og uforutsigbarhet. Jeg har utfordret helseforetakene til å bruke mer heltid. Nå ber jeg om at partiet i kommunene tar tak i dette. - Det handler om å ta kvinner på alvor!

I sin iver etter å redusere politikkenes betydning - sentralt som lokalt - vil FrP utstede en sjekk til folk med omsorgsbehov. Slik skal valgfrihet og konkurranse sørge for framtidens tjenester og omsorgstilbud.

Da kan det være greit å vite:

Om lag 80 % av dagens sykehjemsbeboere er demente. I snitt har de 4 diagnoser. Det er disse som ved hjelp av "kontantstøtte" skal finne og velge faglig riktig tilbud til en pris de kan betale. (*Iflg. FrP*) Skulle en slik politikk noen gang få gjennomslag, vil det bety en total samfunnsomlegging, der den sterkeste rett vil erstatte velferdssamfunnet og lokaldemokratiet.

Til erstatning for lokalkunnskap og lokalt engasjement, vil det måtte bygges opp et vanvittig stort sentralt byråkrati. Vi vil gå motsatt vei: Vi tror at det blir best tilbud av at brukere og de ansatte spiller på lag. Når vi får flere av folks utfordringer opp i demokratiske og politiske organer. Ikke skyve ansvar over på administrasjonene. Vi skal ivareta ombudsrollen, og delta i tilretteleggingen av folks hverdag.

Jeg vil slutte der jeg startet.

Vi har steg for steg bygd opp og ut et fellesfinansiert velferdssamfunn, der menneskers behov skal avgjøre tilbud og tjenester.

Vi vil hele tida være underveis og med samme sosialdemokratiske ideer og mål: Behovet avgjør, ikke din bakgrunn og ikke tjukkelsen på din lomme- eller bankbok!

OO--OO

Debatten fortsatte med følgende talere:

286 Roger Ingebrigtsen, Troms
147 Elisabeth A. Nilsen, Telemark
154 Gjermund Røysland, Aust-Agder
168 Tom Tvedt, Rogaland
192 Marianne Bjørøy, Hordaland
247 Karianne Tung, Sør-Trøndelag
256 Grete Reitan Fiskum, Nord-Trøndelag
291 Rune Sjøstad, Finnmark
354 Tone Toften, landsstyret, Nordland
206 Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane
217 Jon Aasen, Møre og Romsdal
285 Synnøve Søndergaard, Trom
001 Ole Haabeth, Østfold

Dirigenten ga ordet til Trond Giske som holdt følgende innledning om Kirke og stat:

Kjære landsmøte.

Religion og trosfrihet er spørsmål som skaper stort engasjement og sterke følelser. Det er lett å forstå – fordi det berører de mest fundamentale sidene ved det å være menneske, vår identitet, respekt for andre, de store spørsmål i livet, normer for hvordan vi bør leve våre liv, ja selve mulighetene til å leve gode liv.

Religion og trosspørsmål griper rett inn i hvordan det er å være menneske i det samfunnet vi er en del av.

Og kjære landsmøte.

Politikk *handler* om hvordan det er å være menneske, hvordan det samfunnet vi skaper gir mennesker muligheten til gode, frie og trygge liv.

Derfor er religionsspørsmål også viktige politiske spørsmål.

Arbeiderbevegelsen og religion

Til neste år feirer vi at det er 200 år siden Henrik Wergeland ble født. Wergeland forbinder vi mest med 17. mai og barnetog, feiringen av en grunnlov med frihet, likeverd og demokrati.

Men Wergeland var slett ikke fornøyd med grunnloven.

"Vi har ingen religionsfrihet i landet.", skrev Wergeland, "La oss få frihet, la oss gi de fremmede religionsutøvere fri adgang til Norge."

I vår bevegelses historie mangler det heller ikke eksempler på at religion ble brukt mot frihet og rettferdighet.

Som Arnulf Øverland skrev i diktet Rent Flagg:

"Sa ikke alltid hver en prest, når du led ondt, at det var best?"

Eller Inger Hagerups ord i diktet "den korsfestede sier":

"Knus mitt kors som ikke kunne
Redde dem som gikk til grunne.
Ta meg ned. Gjør verden fri."

Religion ble brukt for å opprettholde urett.

Edvard Bull forteller om hvordan arbeiderne fikk beskjed om at "fordelingen av... lønninger er et verk av Ham der styrer alle ting..."

Ikke rart at forholdet mellom arbeiderbevegelse og Kirke kunne bli anstrengt.

Likevel har Arbeiderpartiet aldri hatt noen programfestet front mot kristendom eller religion.

Vi har sett at religion er et fellesskapsanliggende, fordi det i så stor grad er avgjørende for hvordan mennesker i vårt samfunn har det.

Trosfrihet

Religionspolitikk handler om grunnleggende menneskerettigheter.

Tro er privat. Trosfrihet er et fellesanliggende.

"Retten til religionsfrihet er grunnleggende og ukrenkelig for Arbeiderpartiet", sier vi i plattformen. Klarere kan det ikke sies!

Men frihet er for oss ikke bare fravær av hindre, det er også reell mulighet til utøvelse av religion. Derfor sier vi at Staten må ha en aktiv og støttende religionspolitikk.

Derfor er vi en varm tilhenger av at alle tros- og livssynssamfunn har den samme finansieringen som Den norske Kirke.

Derfor kåres også Norge til ett av de land i verden med størst religionsfrihet.

Og derfor sier vi også nei til medlemskontingent i den norske Kirke. Den skal være gratis,

Likeverd

Religionspolitikk handler om likeverd.

Og kjære landsmøte.

Norge har ingen stolt historie.

Likeverdigheten har ikke alltid vært der.

- Når 8-åringen måtte forlate klasserommet, fordi resten av klassen hadde kristendom
- Når folk ble utestengt fra offentlige stillinger
- Når folk ikke har tilbud om verdige rammer rundt livets viktigste begivenheter,
- Eller i vår behandling av samene, eller taterne.

Derfor slår vår plattform utvetydig fast at "innbyggere som har en annen religion eller livssyn ikke skal føle seg diskriminert eller tilsidesatt av flertallet".

Vår likeverd skal gjelde alle!

Religiøst behov

Kjære landsmøte.

Sentralstyrets plattform er også en anerkjennelse av den norske Kirke.

De fleste av oss har et behov for et sted å gå til for å dele gleder og sorger.

For svært mange i Norge er det den norske kirke vi går til.

Fortsatt kommer mennesker til Kirka for å si ja til sin livsledsager.
Fortsatt bærer stolte foreldre sine barn til dåp.
Vi kommer til Kirka i de viktigste festdagene i livet.
Men også i våre tyngste stunder.
Når katastrofen rammer oss, er Kirka stedet mennesker samles
Og for mange er Kirka det trygge ankerfestet når livet blir for tungt å bære alene.

Kirka betyr fortsatt svært mye i folks liv i Norge.
Ikke bare for de mest aktive, som deltar i menighetsarbeid.
Men også for den brede befolkningen.

Derfor vil jeg også legge til dette:

Kirka må aldri glemme at disse menneskene er en like viktig del av Kirka som de som er mest aktive.

Den dagen Kirka glemmer det, forsvinner en viktig trygghet i disse menneskenes liv.
Den dagen Kirka forlater dem, vil de også forlate Kirken.
Da er Folkekirkens tid over.

Derfor vil vi sikre en Kirke som er åpen, trygg demokratisk, en Kirke som har bred forankring blant medlemmene.

En bred løsning

Arbeiderpartiet har også sagt følgende: vi ønsker en bredest mulig løsning, som samler, ikke splitter.

I Arbeiderpartiet er alle syn representert. Men da vi satte oss ned for å finne løsninger, oppdaget vi at det er mulig å finne fram til brede kompromisser, fordi tilhengerne og motstanderne av statskirka legger størst vekt på ulike sider ved saken.

For motstanderne er det viktigst å endre grunnlovsparagrafene om at statens religion er den evangelisk-lutherske og at halvparten av statsrådene må være statskirkemedlemmer. For tilhengerne handler det først og fremst om å beholde en bred og inkluderende folkekirke, og at dagens kirkestyre er den beste måten å sikre dette på.

Paragraf 2 og 12

Derfor foreslår vi å endre Grunnlovens paragraf 2 og paragraf 12.

Paragraf 2 skal endres fra å si at statens religion er den evangelisk-lutherske til en samlende verdiparagraf som verner om menneskets iboende og ukrenkelige rettigheter.

Paragraf 2 var også Wergelands viktigste sak.

*Man friest være maa i Tro,
thi bør forandres § 2.*

Nå, etter 200 år, kan Wergeland kanskje endelig få oppfylt sitt mål.

Vi har ikke et ferdig forslag til ny paragraf 2. Vi inviterer til bred dialog, blant annet om ordet kristen skal være med eller ikke.

Men la meg si en ting:

Høybråten har etter vårt forslag anklaget oss for å ville ha en verdinøytral Grunnlov.

Det er en meningsløs påstand.

Jeg kan knapt tenke meg noe mindre verdinøytralt enn menneskerettighetene.

I verdenshistoriens blodigste århundre samlet verden seg om menneskets ukrenkelighet.

Finnes det noe sterkere, vakrere og mer visjonært verdigrunnlag enn FNs charters
åpningsord: "vi, de forente nasjoners folk, fast bestemt på å redde fremtidige generasjoner
fra
krigens forbannelse,... bekrefter tro på de grunnleggende menneskerettigheter og
hvert menneskes iboende verd"

Kjære Høybråten: dette er FNs verdigrunnlag. Etter vårt syn bør det også være Norges
verdigrunnlag.

§ 12 – Statskirkemedlemmer i regjeringen

Vi vil også endre kravet i paragraf 12 om at halvparten av regjeringa må være medlem av
den norske Kirke.

Dette har vært et av de viktigste sakene for tros- og livssynsminoritetene.
Og det er ikke vanskelig å forstå. Det er ikke lett å prinsipielt forsvare at det stilles krav om
medlemsskap i et bestemt trossamfunn for å være medlem av et lands regjering.
Derfor sier vi at Kirkelig Statsråd består av de regjeringsmedlemmer som er med i Kirka.

Noen er bekymret over at det skal bli for få, at det bare er kirkeministeren som sitter igjen.
Det er etter mitt syn et oppkonstruert problem.
I dag er det 16 av 19 medlemmer.

Og for å være ærlige, det har vel skjedd oftere at folk har måtte melde seg inn i AP kvelden
før en regjeringsdannelse enn at de har meldt seg inn i Kirka.

Beholde § 16, § 21 og § 22

Så vil vi beholde grunnlovsparagrafene som handler om beslutningssystemene i Kirken.
Kirkelig statsråd og en grunnlovsforankret kirke skal fortsatt sikre en bred folkekirke.

Men forslaget åpner for at også dette kan endres i framtiden, at myndighet kan overføres fra
kirkelig statsråd til andre kirkelige organ. Forusetningen er at disse organene er godt
demokratisk forankret i det brede lag av kirkemedlemmene.

Derfor inviterer vi til en bred dialog om hvordan demokratiet i Kirken kan utvikles. At
demokratiet ikke er tilfredsstillende erkjennes også i Kirkemøtet. Forbedringer i dette burde
derfor ikke være kontroversielt.

Dette handler ikke om at *Arbeiderpartiet* skal styre Kirka.
Det handler om det vi alltid har stått for, at folk sjøl skal ha innflytelse over beslutninger som
angår dem, at *kirkemedlemmene* skal kunne styre Kirka si.
i Kirken ha en reell mulighet til å velge disse organene.

Jeg har vært på mange debattmøter om statskirka.

Et av de beste innleggene jeg har hørt var fra en prest som er medlem i vårt parti:

"Jeg vil ha en kirke hvor det ikke finnes et A-lag og et B-lag", sa han. "Hvor også de som ikke har klart seg så godt i livet har en plass, og en kirke for dem som tror, men også for dem som tviler."

Og så sa han: "Jeg ønsker en kirke hvor ingen på grunn av liten og spinkel tro skal stå overfor prest og biskop med lua handa."

Kjære landsmøtet. Akkurat det er det dette handler om.

Kritikken fra opposisjonen

Noen i opposisjonen har vært kritisk til vårt forslag. Det er ikke samlende nok.

Nå må en ting først sies: Vi diskuterer Arbeiderpartiets syn. Vi har også en rett til å ta stilling i denne saken. Vi skal ta vårt standpunkt, før vi går i dialog med de andre.

Men jeg må også kommentere noe av kritikken.

"En Kirke uten religion er ikke så fint", sier Erna Solberg, med henvisning til at vi vil endre paragraf 2.

Nå vil jeg som kirkeminister nødig virke belærende. Men det er altså ikke paragraf 2 i den norske Grunnloven som er Kirkens trosgrunnlag. Det er det helt andre tekster som er.

Hvis det da ikke er sånn at Erna Solberg tror det er Arbeiderpartiets landsmøtevedtak som er Kirkens trosgrunnlag.

Noen sier at vårt forslag ikke har mulighet til å bli vedtatt.

Det er en merkelig analyse.

For det første er det jo slik at alle de andre partiene ønsker å endre § 2 og 12. Hvis vi konkluderer med det samme, skulle det være rimelig sjanse får å få det gjennom.

For det andre: uten Arbeiderpartiet blir det ikke endring i noen andre paragrafer. Så det skulle også ha rimelig gode sjanser.

Men for det tredje:

Vi inviterer ikke først og fremst til en ferdig løsning:

Vi inviterer til dialog.

Om hvordan en ny § 2 skal se ut.

Og om hvordan demokratiet i framtidens kirke skal se ut.

Vi inviterer til brede prosesser, nettopp fordi vi står fast på at vi ønsker bred og samlende løsninger.

Avslutning

Den mest underlige kritikken er at vårt forslag er for lite prinsipielt, at det bærer preg av å være et kompromiss, at det kombinerer ulike syn.

Selvfølgelig er det det!

Vi har ønsket å lage et kompromiss!

Vi har ønsket å kombinere de ulike synene.

Ikke fordi hver enkelt av oss ha skiftet standpunkt.

Men fordi vi vet at det er når vi lager brede kompromisser, at vi også får de resultatene som er best for flest mulig.

Det er derfor vi er sosialdemokrater.

Det er derfor folk har tillit til oss.

Eller som Anniken Huitfeldt sier i et intervju: "Vi forandrer ikke på en tusen års tradisjon med vedtak der vi må fintelle stemmer"

Religionsspørsmål har politisk sprengkraft, her hjemme, men også internasjonalt. Vi må lære å leve sammen og ha respekt for hverandre.

Det handler om vår identitet.
Det handler om hva slags land vi ønsker å være.
Om hva det vil si å være norsk.

For 5 år siden var jeg med på en demonstrasjon i Oslo.
Kadra holdt en av appellene.

Den modige jenta, som med skjult kamera avslørte holdningene til omskjæring, og som nå igjen er i sentrum av nyhetene.

Som krever sin rett til selv å bestemme over sitt eget liv, slik andre kvinner i Norge har gjort i generasjoner før henne.

Enkelt, inntrengende og ydmykt snakket hun direkte til våre hjerter – i hvertfall mitt.

Hva er det hun sier:

"Jeg er stolt over å være svart, jeg er stolt over å være norsk. Norsk som noen annen!

Å være norsk handler ikke om å gå på ski, det handler ikke om å være hvit. Å være norsk er å være et fritt menneske som viser respekt, og som blir møtt med respekt.

Jeg skal gjøre min plikt, til beste for landet. Gi meg da min rett! – til selv å ta mine egne valg.

Til selv å finne lykken!"

I bunn og grunn er det det vår politikk, også religionspolitikken, handler om.
At hvert menneske – Kadra og alle andre – kan bli møtt med respekt, få ta sine egne valg, til selv å finne lykken.

00--00

Debatten fortsatte med følgende talere:

020 Lo-Johan Melinder, Akershus
162 Svein Hobbesland, Vest-Agder
064 Marit Nybakk, Oslo
327 Reidar Åsgård, landsstyret, Hedmark
097 Roald Braathen, Oppland
113 Anne Sandum, Buskerud
127 Hans Hjerpekjøn, Vestfold
226 Rune Olsø, Sør-Trøndelag
262 Shalini Arulanandam, Nordland
043 Eirik Brunvatne Thommessen, Oslo
082 Anne Lise Bakken, Hedmark

Dirigenten opplyste at strek for å fremme forslag ble satt under neste taler.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Debatten fortsatte med følgende talere:

093 Hildegunn Fallang, Oppland
115 Hilde Klæboe, Buskerud
150 Magnus Straume, Telemark
342 Laila Thorsen, landsstyret, Rogaland
182 Joril Christensen, Hordaland
387 Torfinn Opheim, Stortingsgruppa
258 Brit H. Buarv, Nord-Trøndelag
315 Jan Bøhler, Sentralstyret
267 Geir Waage, Nordland
216 Toril Meheim Strand, Møre og Romsdal

Dirigenten tok opp til behandling forslagene som var innkommet under debatten:

Forslagene som foreslås oversendet redaksjonskomiteen for andre politiske saker

132 Anne Rygh-Pedersen, Vestfold

Prostitusjon

Uavhengig av utfallet av debatten om kriminalisering av prostitusjon er det viktig at deprostituertes situasjon tas på alvor. Mange av jentene i miljøet er motivert for å slutte å prostituere seg.

Arbeiderpartiet ber Regjeringa fremme en behandlingsplan for prostitusjon med sosialpolitiske virkemidler.

NAV-systemet må settes i stand til å tilby deprostituerte arbeidstrening, utdanning og arbeid.

I Tyskland gjøres det nå forsøk med omskolering fra prostitusjon til hjelpepleiere/omsorgsarbeidere. Dette forsøket må ses nærmere på.

283 Gunda Johansen, Troms

Forslag til redaksjonskomiteen for andre saker. Vedr. 13.10, 13.11 og 13.12.

En forsvarlig rovviltpolitikk – nødvendige tiltak

For Arbeiderpartiet er det viktig å legge opp til en forvaltning som gjør det mulig å beholde levedyktige rovdyrstammer i landet, men som samtidig tar hensynet til næringsutøvelse i distrikts-Norge på alvor. Forvaltningen må skje i samsvar med lovverk og internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ta hensyn til lokalbefolkningens og urbefolkningens nærings- og kulturtradisjoner.

Soria Moria slår fast at forliket i Stortingsmelding Rovvilt i norsk natur fra 2004 ligg til grunn for regjeringa sin politikk på dette området. De fleste kulepunkt i Soria Moria ivaretas. Dette gjelder bestandsmål, arbeider med forebyggende tiltak, støtteordninger som konfliktforebyggende tiltak i rovdyrkommuner og samarbeid over landegrensene.

249 Susanne Bratli, Nord-Trøndelag, 288 Paul Dahlø, Troms og

259 Odd Eriksen, Nordland

Sterke regioner for framtida

Arbeiderpartiet vil bygge sterke folkevalgte regioner for framtida. Dette innebærer større og færre regioner enn dagens fylkeskommuner med oppgaver som sikrer bosetting og næringsutvikling i hele landet. Forslaget om overføring av oppgaver som ligger i St meld "Regionale fortrinn – en regional framtid" er første skritt i en større reform. Arbeiderpartiet vil overføre ytterligere oppgaver til regionene for å sikre helhetlig oppgaveforvaltning og folkevalgt styring av viktige områder.

217 Jon Aasen, Møre og Romsdal.

Ny infrastruktur på gass.

Arbeiderpartiet mener naturgassen som hovedregel må føres i land til nærliggende områder i Norge og prosesseres der.

Landføring i Norge vil øke potensialet for innenlands verdiskapning og dermed styrke muligheten for langsiktige arbeidsplasser i Norge.

Vurdering av ilandføring til områder i Norge må være en del av det utredningsarbeidet som skal gjøres ved valg av ny infrastruktur for transport av naturgass på norsk sokkel, og lisenshaverne må pålegges å se flere felt i sammenheng når framtidige transportløsninger skal etableres.

Energibehovet i petroleumssektoren vil i årene som kommer øke betydelig pga økt aktivitet og behov for trykkstøtte i modne felt. Samtidig har flere områder på fastlands-Norge allerede anstrengt kraftsituasjon. Det økte behovet innen petroleumssektoren kan løses enten som i dag med lite effektive gasskraftverk med store klimautslipp offshore, eller ved en økt elektrifisering av sokkelen fra landbaserte og mer miljøvennlige kraftverk, med mindre klimautslipp. Det siste er å foretrekke. Derfor må også mer miljøvennlig kraftproduksjon for petroleumssektoren være en del av vurderingene i forhold til ilandføring av gass.

Oljeselskapene må derfor pålegges å utrede samfunnsøkonomiske og miljømessige ringvirkninger og konsekvenser ved landfall av gass ved framtidige utbygginger.

309 Martin Henriksen, AUF, Sentralstyret

Forslag til klimauttalelse til Arbeiderpartiets landsmøte 2007

Vårt felles ansvar

Klimautfordringene er en av de største utfordringene menneskeheten står ovenfor. FNs klimapanel har slått fast at den globale oppvarmingen med stor sannsynlighet skyldes menneskeskapte utslipp av klimagasser.

Å løse klimaendringene krever globale løsninger. Samtidig vil Arbeiderpartiet understreke at de rike landene i vesten har et spesielt ansvar. Vårt forbruk og vår utvikling har bidratt til en vesentlig del av utslippene. Klimaendringene rammer de fattigste landene hardest og allerede i dag er hundretusener på flukt som et resultat av dette. Ved å opprettholde det forbruket og forbruksmønsteret vi har i dag hindrer vi andre land og mennesker utvikling og muligheten til et bedre liv.

I klimakonvensjonen som ble forhandlet frem i Rio de Janeiro i 1992 ble de rike landenes ansvar for å takle klimaproblemet fremhevet. Handling fra disse landene er helt nødvendig dersom vi skal få til en ny og forbedret klimaavtale etter 2012 der også de u-land, med Kina og India i særdeleshet, er med.

Lavutslippsutvalget foreslår å redusere de norske utslippene med 2/3 innen 2050. Vi mener det er krevende, men mulig og nødvendig å redusere de norske utslippene med minst 30 % i forhold til Kyoto-nivået innen 2020. Dette gjøres ved målbevisst satsning på flere tiltak, og ved at hver sektor tar ansvar for sine klimautslipp. Ved å ta i bruk CO₂-fangst og -lagring samt å redusere energibruken til oppvarming kan Norge redusere utslippene vesentlig. For å få til en omlegging til et klimavennlig Norge må også kommunene spille en avgjørende rolle.

Arbeiderpartiet foreslår

1. Ny klimaavtale fra 2013. Arbeiderpartiet vil at Norge skal ta et spesielt ansvar for en ny og mer forpliktende internasjonal klimaavtale fra og med 2013.
2. Forskning og utvikling. Vi vil ha en massiv satsing på forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi, som renseteknologi, lav- og nullutslippsløsninger, gjenbruk og ressursutnyttning.
3. Alternative energikilder. DNA vil øke satsingen på nye alternative fornybare energikilder som bølgekraft, vindkraft og solcelleenergi. Det er et viktig mål å erstatte forurensende energibruk, for eksempel i olje- og gassvirksomheten, med utslippsfri energi.
4. Utslippskvoter. Tildelingen av utslippskvoter må baseres på politiske mål om reduksjon av utslipp. Størstedelen av reduksjonene skal tas innelands.
5. Satsing på kollektivtrafikk. Jernbanen må bygges ut og oppgraderes. Vi må få mer transport spesielt av gods fra veg til jernbane, og satse på buss og bane for å redusere bilbruken i byene.
6. Bygging av høyhastighetsbane. Høyhastighetsbane er et miljøvennlig alternativ til sterkt forurensende flytransport. Utrednings og reguleringsarbeidet skal starte denne perioden.
7. Transport. Utslipp fra personbiler står for hoveddelen av utslippene innen transportsektoren. Ap vil stimulere til mer energieffektive biler gjennom blant annet avgiftspolitikken. Arbeiderpartiet vil ha en større bruk av biodrivstoff og arbeide for en utbygging av infrastruktur for alternative drivstoffkilder. I de store byene bør det også gjennomføres veiprisning eller andre tiltak som langt sterkere fører persontransport over til kollektivtrafikk.
8. Mer miljøvennlig energibruk. Oppvarming av boliger utgjør en stor del av strømforbruket i Norge. Regjeringen har allerede gått inn for nye byggstandarder, og denne satstingen må forsterkes med flere tiltak for å få en mer miljøvennlig boligmasse, blant annet gjennom satsing på fjernvarme basert på miljøvennlig energi. Bruke økte avgifter på olje og gass kombinert med gode støtteordninger for fornybar oppvarming for å utfase bruk av olje- og gassfyring til oppvarming av bygg.
9. Offentlig sektor. For Stat og kommuner er satsing på klimatiltak god økonomi, i form av innsparinger i strømforbruk og redusert avfallsmengde. DNA vil at alle kommuner og fylkeskommuner skal ha lokale klimaplaner.
10. Grønne skatter. Det må være et hovedmål i statsbudsjettene fremover å bruke avgiftspolitikken som virkemiddel for å stimulere til en omlegging av forbruket i mer klimavennlig retning.
11. Klimakampanje. Alle må med for å redusere klimautslippene. "Klimaløftet" må følges opp med aktiv innsats og tilstrekkelige midler til opplysningsarbeidet om hvordan man kan redusere klimautslipp og bevisstgjøre folk på utfordringene knyttet til klimaendringene. .

309 Martin Henriksen, AUF, Sentralstyret

Tiltak mot prostitusjon og menneskehandel

I følge ILO blir hvert år 2,5 millioner nye kvinner og barn ofre for menneskehandel. De utnyttes som handelsvarer av kriminelle bakmenn. Bare i Europa kommer det årlig 3-500 000 kvinner og barn inn på prostitusjonsmarkedet.

Norge framstår i dag som et åpent marked for denne sexindustrien. Det store og økende omfanget av menneskehandelen viser nødvendigheten av å sette i gang et mangfold av tiltak.

Vi vet at kvinner som fanges opp av sexindustrien ofte er svært fattige, og lever i utrygghet. Derfor er kampen mot fattigdom og for fred hovedsaker for oss. Vi vet at de bandene som organiserer menneskehandelen ofte tilhører tunge nettverk av kriminelle. Derfor er kampen

mot organisert kriminalitet en hovedsak for oss. Men for å ha noen sjanse til å komme denne menneskefiendtlige virksomheten til livs, må vi jobbe på flere fronter.

I 2000 vedtok FN en egen protokoll om handel med kvinner som ga støtte til det synet at innsatsen mot handel med kvinner må omfatte tiltak for å motvirke etterspørselen etter prostitusjon. Sexkjøperne må i fokus og ansvarliggjøres.

Så lenge kjøp av seksuelle tjenester er tillatt, vil Norge være et ettertraktet mål for menneskehandel og trafficking av utenlandske prostituerte. Arbeiderpartiet mener at et lovforbud mot kjøp av seksuelle tjenester kan være et riktig virkemiddel for å endre holdninger, redusere etterspørselen og dermed markedet for prostitusjon, og forsterke arbeidet mot menneskehandel.

Kampen mot prostitusjon vinnes imidlertid ikke av enkelttiltak alene. Det må derfor legges opp til en bred innsats med mange virkemidler for å redusere menneskehandel, hjelpe ofre for trafficking og hjelpe prostituerte ut av en vanskelig situasjon.

Et lovforbud må følges opp med ressurser til hjelpeapparat og politi, både økonomisk og kunnskapsmessig

Arbeiderpartiet er opptatt av at hjelpeapparatet og politiet aldri slutter å ha dialog med de som er mest berørt, og at vi kartlegger omfang og evaluerer virkninger av de tiltakene vi setter inn. Et lovforbud skal ikke ramme de mest sårbare, derfor må tilbud som for eksempel sluttpakke, tilpassa hjelpetilbud, bedre og tilpassa rusbehandling, tilskudd til frivillige organisasjoner, og bolighjelp gjennomføres. Kvinnene må selv være delaktige i utformingen av tiltakene. Prostituerte er en uensarta gruppe og tiltakene må favne bredt.

Hjelp til ofre for menneskehandel, og støtte til å komme ut av prostitusjon

- Forenkle muligheten for asyl for traffickingofre. Traffickingofrenes sikkerhet og rettssikkerhet må ivaretas, blant annet gjennom å gi prostituerte som vitner mot bakmenn vitnebeskyttelse og ny identitet hvis det er behov for det.
- Utarbeide konkrete hjelpetiltak slik at kvinner gis muligheten til å komme seg ut av prostitusjon
- Øke innsatsen for avdekke hallikvirksomhet og sterkere håndheving av hallikparagrafen.
- En av utfordringene til mange prostituerte er å komme ut i arbeid og ut av rusavhengighet. Det bør lages en ordning der NAV tilrettelegger for at de prostituerte så enkelt som mulig kan komme ut i arbeid.
- Støtte etableringen av tiltak rettet mot prostituerte på innendørsmarkedet
- Arbeidstrening og hjelp til å skaffe seg en jobb eller utdanning
- Det bør vurderes et amnesti mot straffeskatt for prostituerte som ønsker seg ut av prostitusjon.
- Hjelp til å skaffe seg bolig og botrening.
- Rus og rehabilitering. Det trengs en tiltakskjede som følger rusavhengige fra gateplan, via avrusning til rusfrihet og tett oppfølging. På gateplan er feltpleie, uteseksjonen og gående psykologteam viktig.
- Lavterskeltilbud om gynekologhjelp, kondomutdeling og hjelp til prostituerte som blir gravide.
- Prioritere politiets Stoppenhet

Sterkere tiltak nasjonalt og internasjonalt

- Ta initiativ til holdningskampanjer mot kjøp av seksuelle tjenester med fokus på skadevirkninger av prostitusjon

- Arbeide for at Norge utøver press på FNs medlemsland for innføre "codes of conduct" for sine FN-soldater, slik at det slås ned på handel med kvinner og barn.
- At det tas i bruk økonomiske sanksjoner og legges økt press på land som tillater menneskehandel
- Bruke statens eierskap aktivt for å etablere etiske regler mot kjøp av seksuelle tjenester for ansatte i bedrifter hvor staten er eier eller deleier, slik staten har gjort for egne ansatte
- Klargjøre de etiske retningslinjene i Statens Pensjonsfond – Utland for å sikre at bedrifter staten investerer i tar aktive grep for å hindre at virksomheten og de ansatte bidrar til handel med kvinner og barn
- Innføre nulltoleranse for kjøp av seksuelle tjenester også for kommuneansatte, og arbeide for at private bedrifter gjør det samme.

355 Bjørn Inge Mo, landsstyret, Troms

Uttalelse om Svalbard

Regjeringen har utpekt nordområdene som Norges viktigste strategiske satsningsområde i årene fremover, og det er svært mye som tyder på at nordområdene vil bli et geopolitisk sentrum, både i forhold til ressurser, miljø, klima, transport og kommunikasjon.

Svalbard må være en sentral del av vår nordområdesatsning. Siden den forrige Svalbardmeldinga ble lagt fram, har forskning og reiseliv etablert seg som to pilarer for Svalbardsamfunnet i tillegg til kullforekomstene.

Vi ser at det er en økende internasjonal interesse for Svalbard, og det ble nylig kjent at en rekke land har arrangert drøftinger om fiskerisonen rundt Svalbard, uten at Norge var invitert. Dette strider i mot Svalbardtraktaten. Vi opplever at det er økt interesse for å utnytte fiskeriforekomstene rundt Svalbard, samt kull- og oljeforekomster på land. Russland har også varslet at de vil trappe opp sitt engasjement på Svalbard.

Svalbard er svært utsatt for klimaendringer, og er det stedet på jorda som hittil har registrert høyest økning i gjennomsnittstemperaturen som følge av global oppvarming.

I tillegg står den norske bosettinga på Svalbard overfor utfordringer. Det har vært en vekst i antall nye fastboende, men det er først og fremst utenlandske beboere som øker. Virkemidler for fortsatt stabil norsk bosetting er en viktig forutsetning for å overholde suverenitetsutøvelse på øygruppa.

Disse momentene mener vi taler for at regjeringa bør legge fram en ny Svalbardmelding. Denne meldinga bør både ta for seg Svalbard i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Svalbard må være en viktig del av regjeringas nordområdesatsning, hvor blant annet hensynet til traktaten drøftes.

Meldinga bør også se på tiltak som bevarer den norske bosettinga. Spørsmålet om nytt reservekraftverk må løses. Også erfaringene rundt innføringa av lokaldemokratiet og spørsmålene rundt hvilke deler av norsk lovgivning som skal gjelde på øygruppen, bør drøftes.

Landsmøtet er svært positive til visjonen om et CO₂-fritt Svalbard, og mener at denne bør ha en naturlig plass i en Svalbardmelding.

133 Claes Gilljam, Vestfold

Staten og Den norske kirke

Tillegg til sentrastyrets forslag (dersom det får flertall)

På prinsipielt grunnlag støtter Arbeiderpartiet en åpen og inkluderende stat og en selvstendig kirke, men at det her legges opp til en prosess for å jobbe videre med det.

133 Claes Gilljam, Vestfold

Staten og Den norske kirke

Den norske kirke organiseres som en selvstendig folkekirke.

022 Ivar Kristensen, Akershus

Samfunnstjeneste for alle

Arbeiderpartiet vil arbeide for å innføre samfunnstjeneste for alle. Arbeiderpartiet vil ta initiativ til å få utredet organisering, omfang og hvordan en slik ordning kan gjennomføres

Begrunnelse:

En samfunnstjeneste bør ikke være avgrenset til verneplikten og den bør dessuten omfatte alle. I dag er det ca 10000 av den mannlige delen av et ungdomskull på ca 60000 som avtjener verneplikten. For kvinner er verneplikten foreløpig frivillig. En pliktig samfunnstjeneste bør omfatte alle og ikke bare de som enten avtjener verneplikt eller sivil tjeneste. En slik samfunnstjeneste vil kunne anvendes på flere viktige samfunnsområder som sivilt hjelpearbeid, flyktningearbeid, eldreomsorg, arbeid med barn og unge og funksjonshemmede.

En slik tjeneste vil kunne gi den som avtjener den innsikt og forståelse av andre menneskers situasjon og behov. Den vil kunne være med å gi nyttig erfaringer i tillegg til at en samfunnstjeneste som omfatter alle vil være rettferdig.

047 Frode Jacobsen, Oslo

Skille stat og kirke

Arbeiderpartiet ønsker at Den norske kirke skal organiseres som en selvstendig folkekirke, der alle grunnlovsbestemmelser og øvrig særlovgivning om kirken oppheves. Den norske kirke skal som andre trossamfunn omfattes av lov om trossamfunn.

048 Anne Cathrine Berger, Oslo

Om prostitusjon

Det etableres en egen ordning hos NAV der eksprostituerte får mulighet til å omskolere seg, og hjelp og rådgivning til å komme inn i arbeidslivet.

Etablere politienheter som kun jobber med prostitusjon og trafficking, som STOP

Forenkle muligheten for asyl for traffickingofre. Traffickingofrenes sikkerhet og rettssikkerhet må ivaretas

Arbeide for at Norge utøver press på FNs medlemsland for innføre "codes of conduct" for sine FN-soldater, slik at det slås ned på handel med kvinner og barn

Øke innsatsen for avdekke hallikvirksomhet

Støtte etableringen av tiltak rettet mot prostituerte på innendørsmarkedet

At det tas i bruk økonomiske sanksjoner og legges økt press på land som tillater menneskehandel

Ta initiativ til holdningskampanjer mot kjøp av seksuelle tjenester med fokus på skadevirkninger av prostitusjon

Utarbeide konkrete hjelpetiltak slik at kvinner gis muligheten til å komme seg ut av prostitusjon

Klargjøre de etiske retningslinjene i Statens Pensjonsfond – Utland for å sikre at bedrifter staten investerer i tar aktive grep for å hindre at virksomheten og de ansatte bidrar til handel med kvinner og barn

Innføre nulltoleranse for kjøp av seksuelle tjenester også for kommuneansatte, og arbeide for at private bedrifter gjøre det samme.

054 Siri Gåsemyr Staalesen, Oslo

Uttalelse om Vest-Sahara: Norge må forsvare folkeretten

50 år etter at Ghana vant sin uavhengighet kjemper Afrikas siste koloni, Vest-Sahara, fortsatt for sin frihet. Marokko har okkupert den tidligere spanske kolonien Vest-Sahara siden 1975. 59 resolusjoner i FNs Sikkerhetsråd, 42 resolusjoner i Generalforsamlingen og flere fredsplaner i regi av FN og den Afrikanske Union har ikke klart å få Marokko til å gi opp den ulovlige og brutale okkupasjonen. Over halvparten av landets opprinnelige befolkning lever i flyktningleire i nabolandet Algerie, og i følge FN og menneskerettighetsorganisasjoner begår marokkanske styrker omfattende overgrep mot den sivile saharawiske befolkningen. En over 2000 km lang mur og minefelt deler landet i to. Kofi Annans tidligere spesialutsending James Baker III trakk seg i 2004 med klar henvisning til Marokkos manglende vilje til å bidra til en løsning. Frustrasjonen øker nå blant den saharawiske befolkningen i de okkuperte områdene og i flyktningleirene og faren for ny konflikt er overhengende. Norske næringslivsaktører er fremdeles aktive i okkupert Vest-Sahara. De bidrar dermed til å støtte okkupasjonsmakten, til tross for at offisiell norsk politikk fraråder dette.

FNs generalsekretærs nye spesialrådgiver for konfliktløsning, Jan Egeland, trakk overfor Bergens Tidende 16. mars fram Vest-Sahara som den konflikten i verden der det haster mest med å finne en varig fredelig løsning, og har varslet at han vil la seg involvere i et nytt FN- framstøt for å finne en løsning basert på folkeretten. Landorganisasjonen (LO) har gjennom brev til Utenriksdepartementet og gjennom en resolusjon ved Trondheimskonferansen 28. januar i år blant annet uttrykt sin støtte til saharawienes rett til selvstendighet, bedt om at Norge presser Marokko til å respektere saharawiene sine rettigheter og oppfordret til økt bistand til de saharawiske flyktningene i Algerie.

Til tross for at FN ikke har lyktes med å finne løsning på konflikten, har den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republikk (SADR) blitt anerkjent av mer enn 80 stater og er fullverdig medlem av den Afrikanske Union (AU). Regjeringen må følge LOs råd og anerkjenne den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republikk (SADR).

Vi ber regjeringen:

- øke bistanden til de saharawiske flyktningene i Algerie betydelig, av humanitære og politiske grunner,
- aktivt fraråde norske næringslivsinteresser å drive virksomhet i okkupert område og avstå fra handel med varer med opprinnelse i okkupert Vest-Sahara inntil konflikten er løst,

- innta en aktiv rolle i å bidra til at Marokko opphever okkupasjonen, river muren og rydder minefeltene,
- kreve at Marokko stopper overgrepene og respekterer menneskerettighetene i det okkuperte Vest-Sahara og
- oppfordre Marokko til å oppheve blokaden av Vest-Sahara og tillate parlamentarikere, journalister, menneskerettighetsaktivister og andre internasjonale observatører å bevege seg fritt i landet.

064 Marit Nybakk, Oslo og 056 Ingrid Eide, Oslo

Til kamp mot atomvåpen

I Soria Moria-erklæringen forpliktet regjeringen seg til å arbeide aktivt for kontroll av atomvåpen. Det overordnede mål er fullstendig avskaffelse av slike våpen. I denne sammenhengen nevnes en kontinuerlig vurdering av NATOs atomvåpenstrategi, styrking av FN. Folkeretten og folkerettslige bindende avtaler.

Mange trekk ved dagens situasjon gir grunn til uro. Flere atomvåpenmakter er i ferd med å modernisere eller videreutvikle sine arsenaler. Nye atomvåpenprøver kan senke terskelen for bruk av slike våpen. Antall atomvåpenstater har økt, og nye stater står på terskelen til å skaffe seg slike våpen. Faren er også til stede for at terrorister kan skaffe seg atomvåpen eller såkalt "skitne bomber".

Utplasseringen av et amerikansk rakettforsvar kan gi støtet til et nytt våpenkappløp. Selv om det amerikanske systemet er defensivt, vil andre starte arbeidet med å utvikle nye atomvåpen som kan overliste systemet. Norge må derfor fortsatt markere motstand mot de amerikanske planene.

NATO har fortsatt en formell atomvåpenstrategi som ikke utelukker førstebruk av slike våpen. Som en del av NATO-samarbeidet er amerikanske taktiske atomvåpen fortsatt utplassert på europeisk jord.

Regjeringen fører en aktiv politikk for kjernefysisk nedrustning og rustningskontroll, blant annet gjennom det såkalte "7-landsinitiativet". Men mer kan gjøres. Regjeringen bør arbeide for å bygge opp støtte blant til de allierte til en endring av NATOs atomstrategi og tilbaketrekking av NATOs atomvåpen fra det europeiske kontinentet. Norge bør dessuten arbeide for at planene om å etablere et eget strategisk rakettforsvar for Europa i NATO-regi skrinlegges.

Atomkraftene må oppfordres til å fremforhandle nye og reelle nedrustningsavtaler, slik man lyktes med på 1990-tallet. Slike avtaler må ha gode systemer for verifikasjon og kontrollmekanismer som sikrer at de overholdes.

Ikke-spredningsavtalen (NPT) er under press. Den forrige tilsynskonferansen var en fiasko. Hvis avtalen bryter sammen, kan verden stå overfor en rask vekst i antall atomstater. Norge må fortsette arbeidet for å sikre ikke-spredningsavtalen, blant annet gjennom 7-landsinitiativet og støtte arbeidet til Det internasjonale Atomenergibyrået (IAEA).

Atomvåpen er masseødeleggelsesvåpen som må forbys. Konvensjonene som allerede forbyr biologiske og kjemiske våpen må suppleres med en konvensjon om atomvåpen. Regjeringen oppfordres til å støtte dette konvensjonsarbeidet i alle relevante sammenhenger.

Det gjenstår fortsatt mye arbeid før Soria Moria-erklæringens djerne mål om avvikling av atomvåpen er realisert. Norge må stå i front for kampen mot atomvåpen.

064 Marit Nybakk, Oslo, 066 Ingrid Aune, Oslo og 053 Ørjan Johansen, Oslo

Innfør straffeansvar for å lede barnesoldater

I konfliktområder verden over rekrutteres barn helt ned i seksårs-alderen som soldater. Tusenvis av barn tvinges med i paramilitære "frigjøringsbevegelser", samt enkelte regulære armèer. Disse barna blir revet bort fra familie og nærmiljø og vil, selv om de klarer å unnsnippe, preges av dette resten av livet.

For å få slutt på grov bortføring og misbruk av barn må vi, gjennom krigsrettsdomstolen i Haag, kriminalisere det å lede barn i krig.

Arbeiderpartiet må jobbe internasjonalt for at:

- befal og ledere helt ned på lags- og troppsnivå stilles til ansvar for domstolen i Haag og idømmes fengselstraff dersom det kan bevises at de har ledet barnesoldater i krig.

Arbeiderpartiet må sørge for at

- norske soldater som sendes til konfliktfylte områder må få grundig opplæring i hvordan man skal forholde seg til barnesoldater i deres ansvarsområde.

064 Marit Nybakk, Oslo

Likestilling

1. Hvert år gir Regjeringen likestillingspolitiske redegjørelser til Stortinget.
2. Det settes ned en likestillingskommisjon
3. Regjeringen lager en strategiplan for likestilling med status og visjoner for alle samfunnsområder.
4. Pådriverrollen i Likestillings og diskrimineringsombudet styrkes. (Ordningen evalueres så raskt som mulig)
5. Det lages en vurdering av de samfunnsøkonomiske kostnadene vold mot kvinner har.
6. Staten må mer aktivt bruke sitt eierskap i bedrifter gjennom å på generalforsamlingene reise likestillingssaker og krav til rapportering av progresjon på området.
7. Sørge for tiltak for at Likestillingsloven håndheves bedre, spesielt i forhold til gravide i arbeidslivet
8. Kjønnanalyse av statsbudsjettet og relevante lovforslag skal være krav for alle departementer (statsbudsjettet skjer i dag , men bør sikres at alle regj gjør det)
9. Skolering av ledere i kommunen/ kommuneansatte i hva det betyr å innarbeide kjønnsperspektiv i arbeidet.

066 Ingrid Aune, Oslo

Stopp i produksjonen av Dum-Dum kuler

PÅ 1700-tallet utviklet våpenfabrikken på Raufoss en multipurpose-ammunisjon med innebygd brannsats. Disse såkalte dum-dum kulene kan eksplodere inne i menneskekroppen, noe som påfører offeret unødvendige lidelser.

Bruk av slik ammunisjon mot mennesker vil dermed være i strid med folkeretten. Nammo har uttrykt at kulene ikke skal brukes mot mennesker, men kun militært materiell. Likevel eksporteres ammunisjonen til blant annet USA, som bruker kulene uten begrensninger på bruksområde.

Arbeiderpartiet krever derfor at all norsk produksjon og eksport av såkalte dum-dum kuler stanses, og at lisenser for produksjon av denne typen ammunisjon, som er gitt av Polen og Malaysia, inndras inntil det er bragt på det rene at kulene ikke skader mennesker på en måte som er i strid med folkeretten.

096 Lisbeth Amundstuen Larsen, Oppland

Arbeiderpartiet bør arbeide for å få til at godtgjøringsordningen for politisk arbeid utført av uføretrygdede ikke skal medføre redusert uførepensjon og mye saksbehandling for NAV kontorene.

Begrunnelse:

Parolen ved årets kommune- og fylkestingsvalg er at "Alle skal med". En bred representasjon fra flest mulig grupper av befolkningen er av sentral betydning for Arbeiderpartiet. Det må også innebære at uførepensjonister gis mulighet til å stille til valg til kommunale verv.

Som uførepensjoner kommune- eller fylkespolitikere mottar en på lik linje med de øvrige folkevalgte godtgjøringer for møtedeltakelse etc. Overstiger godtgjørelsen 1G reduseres trygden. Hvorfor skal ikke uførepensjonister ha mulighet til å beholde en godtgjøring for politisk innsats?

128 Per-Kristian Finstad, Vestfold Arbeiderparti

E-18 Vestfold – Telemark.

Raset i Hanekleivtunnelen på E-18 i Vestfold 1.juledag har igjen satt søkelyset på sikkerheten i norske veitunneler.

Foreløpige undersøkelser viser at veimyndighetene ikke har lagt tilstrekkelig vekt på sikkerheten under byggingen av de 7 veitunnelene på den aktuelle strekningen. Dette har påført lokalsamfunnet, kommunene, næringsdrivende og trafikantene betydelige økonomiske, trafikale og miljømessige ulemper.

Landsmøtet i Arbeiderpartiet ber regjeringen se til at lokalsamfunnet, kommunene og næringsdrivende kompenseres for de tap som er lidt. Videre forutsettes det at reparasjons- og vedlikeholdskostnadene ikke belastes Vestfolds investeringsrammer kommende år. Det bør videre tas tilstrekkelig hensyn til vedlikeholdet av de vegene som avtar trafikken i den perioden E 18 er stengt for trafikk.

Landsmøtet i Arbeiderpartiet mener videre at hele E-18 utbyggingen i Vestfold bør granskes, herunder også mulige konsekvenser av økt konkurranseutsetting og prispress i vegsektoren.

Landsmøtet i Arbeiderpartiet forutsetter dessuten at Regjeringen står fast på løftene om 40% statlige finansiering av den videre utbyggingen av E18 i søndre del av Vestfold og Telemark.

130 Linn-Cathrin Juell, Vestfold

Jeg viser til forslag 15.24 som foreligger fra Telemark Arbeiderparti. Jeg mener at punktene under kan settes i sammenheng med dette forslaget, og ønsker at de skal inkluderes.

- Spesialisthelsetjenesten bør gjennomføre en vurderingssamtale innen 15 dager etter mottatt henvisning. Under forutsetning av at dette ikke lar seg gjøre, bør fristen for å vurdere en henvisning settes til 10 virkedager.
- Maksimumsfrist for ventetid på behandling bør være 90 dager.
- Ventetidsgaranten må ikke gå på bekostning av kvaliteten på den behandlingen som gis.

- De kommunale helsetjenestene må styrkes. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten må styrkes med personell og ressurser, og departementet må foreta en vurdering av om bemanningen her er tilstrekkelig for å nå det antallet barn og unge som trenger hjelp.
- Bedre samarbeidet mellom kommunehelsetjenesten og spesialhelsetjenesten gjennom bedre henvisningsrutiner, og bedre konstruktiv oppfølging i ventetiden.
- Etter å ha mottatt henvisningen, gir spesialisthelsetjenesten pasient og henviser en tilbakemelding på hvor lang tid det vil ta før behandling kan iverksettes (med mindre det gjennomføres en vurderingssamtale hvor denne informasjonen gis direkte).
- Brukerundersøkelser må gjennomføres, også for å måle effekten på behandlingen.
- Den henvisende instans må ansvarliggjøres for å sikre oppfølging etter at barnet/ungdommen er ferdigbehandlet i spesialisthelsetjenesten.
- Man må sette fokus på forebygging av psykisk lidelse ved å styrke forankringen av psykisk helsevern i skolens læreplaner, samtidig bør man øke tilgangen på helsesøster- og psykologtjenester i skolene.

147 Elisabeth A. Nilsen Telemark Arbeiderparti

Forslag til uttalelse om miljø og jernbane fra Telemark Arbeiderparti

Ny giv for miljø og jernbane

Jernbanen byr på miljøvennlig og effektiv transport av personer og gods. Belastningene på miljøet ved transport med jernbane er vesentlig lavere enn med bil, buss, lastebil og fly. Banebasert transport er alle andre alternativer overlegen for transport av store folkemengder til og fra større bysentra. Banebaserte løsninger er arealbesparende, skaper mindre CO₂- og NOX-utslipp og svevestøv, og er dessuten mindre støyende enn transport på veg. Stilt overfor dagens dramatiske miljø- og klimautfordringer, blir jernbanesatsing stadig viktigere. Som ledd i utviklingen av moderne og intermodale transportløsninger i Norge, må det satses på forsert utbygging av jernbane. Arbeiderpartiet vil derfor ta et helhetlig, ambisiøst grep for at vi nasjonalt kan få den overgangen fra veg til banetransport som har vært et uttalt politisk mål i mange år. Prosjektfinansiering for å få gjennomført store jernbaneanlegg på en effektiv måte framstår som nødvendig, også for å få raskest mulig nytte av de store investeringene som må til.

Raskere utbygging av moderne jernbaneforbindelse fra Oslo gjennom Buskerud og Vestfold fram til Porsgrunn og Skien enn hva dagens NTP tilsier, er et nødvendig ledd i dette arbeidet. Slik legges forutsetningene til rette for fullføring av Intercity-triangelet Halden-Lillehammer-Skien. Det vil likevel være nødvendig å opprettholde drift på eksisterende Sørlandsbane.

Videre utbygging og sammenkobling av Vestfoldbanen og eksisterende Sørlandsbane fram til Skorstøl i Aust-Agder ("Grenlandsbanen") vil bidra til at store befolkningskonsentrasjoner i hele det sør-østlige Norge knyttes effektivt sammen. Det betyr også bedre muligheter for kobling til viktige havner i eksempelvis Rogaland, Kristiansand, Grenland, Larvik, Drammen og Oslo.

Arbeiderpartiet vil derfor forplikte seg til sterk forsering av jernbaneutbyggingen i Norge, av miljømessige, trafikksikkerhetsmessige og transportøkonomiske grunner.

150 Magnus Straume, Telemark Arbeiderparti

Forslag til uttalelse på investeringsfond fra Telemark Arbeiderparti

Ny giv for innovative tiltak

Regjeringens oppfølging av eierskapsmeldinga ved å opprette et nytt investeringsfond på 2 MRD er et særdeles viktig næringspolitisk virkemiddel og understøtter regjeringens aktive næringspolitikk. Fondet vil ha fokus på internasjonalt orienterte/konkurransedyktige innovasjoner og prosjekter, som har potensial for sterk vekst, primært nyetableringer eller prosjekter i tidlig fase.

Bedre tilgang på risikovillig kapital er avgjørende for Norges innovative evne. Arbeiderpartiet vil bidra til å få frem prosjekter/ innovasjoner også av nasjonal karakter samt innovasjoner hvor vekstpotensialet er noe mer usikkert, slik at Norges samlede innovative evne styrkes. Fondets fokus og størrelse må derfor utvikles og styrkes over en 5 års periode. Staten bør innrette en del av støtten slik at staten tar del i selskapenes verdiøkning.

008 Irene Johansen, Østfold

Jernbane

Arbeiderpartiet ser fram til at regjeringens utredning av potensialet for høyhastighets-jernbane i Norge foreligger, og ser det som et viktig grunnlag for den videre utbyggingsstrategien for jernbanen i NTP. Arbeiderpartiet ser det som viktig at jernbanen øker sin konkurransekraft ytterligere som persontransportmiddel over lengre strekninger i konkurranse med fly og bil, og mener derfor jernbanen på sikt bør bygges ut for høyere hastigheter (over 200 km/t) enn dagens jernbane er bygd for mellom landets største byer og til Europa.

Begrunnelse

Regjeringen utreder nå høyhastighets jernbane i Norge mellom Oslo, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Trondheim og Halden (Göteborg). I Europa satses det i dag på denne typen transportmidler. Fly trafikken mellom byer som Paris og Lyon er lagt ned etter byggingen av høyhastighetsbane. Mellom de store byene i Norge er det like mange flybevegelser som det er mellom store byer i land som er fem ganger så store som oss. Dette betyr at det er et potensialet, for selv om vi er få innbyggere, reiser vi mye.

246 Tore Sandvik, Sør-Trøndelag

Regionreformen

Arbeiderpartiet ønsker en modell med større, sterkere og færre regioner enn dagens fylkeskommuner. Dette innebærer en regionmodell med maks 7-10 regioner.

(Tar utgangspunkt i det Arbeiderpartiets ordførere, fylkesordførere og et bredt flertall har utredet og stemt for i Kommunenes Sentralforbund, med basis i kommune-Norges tilbakemeldinger.)

Samferdsel

En regionmodell med 7-10 regioner vil medføre at hoveddelen av Statens vegvesen vil kunne overføres til regionene under de forutsetninger som er beskrevet i meldingen.

(Hentet fra flertallets innstilling i Kommunalkomiteen, med unntak av som står fram t.o.m. "vil medføre")

Staten og regionene må i så fall inngå forpliktende avtaler om utføring av stamvegoppgaver. Staten beholder uansett Vegdirektoratet og nødvendig administrasjon for å ivareta fellesoppgaver. Det må også legges til rette for at enkelte tunge fagmiljø forblir samlet og statlige (for eksempel tunnel og bru). Ved få regioner kan det også bli aktuelt å vurdere overføring av kjøp av persontrafikk på jernbane for regionale ruter.

(Hentet fra St.meld. nr. 12 (2006-2007) – Regionale fortrinn – regional framtid)

Arbeiderpartiet vil understreke at ulike modeller for en hensiktsmessig organisering av Statens vegvesen ut fra denne reformen må utredes og drøftes gjennom prosesser som er åpne og inkluderende overfor Statens vegvesen, fagforeningene og andre berørte parter.

(Formuleringer fra flertallets innstilling i komiteen)

Kultur

En regionmodell med 7-10 regioner vil medføre muligheter for overføring av flere av Norsk Kulturråds oppgaver til de nye regionene, uten behov for økt regionalt byråkrati i forvaltningen av disse midlene.

(Det er en åpning for dette ifht større og færre regioner i St.meld. nr. 12)

Miljø

For bedre å integrere miljøvern hensynet i øvrige areal- og ressursbaserte samfunnssektorer vil Arbeiderpartiet overføre Fylkesmannens ansvar for miljø, med unntak av klagebehandling og lovlighetskontroll, til de nye regionene.

(Hentet fra Stoltenberg I-regjeringens St.meld. nr 31 (2000-2001) – Kommune, fylke, stat - en bedre oppgavefordeling)

Landbruk

Tilsvarende vil Arbeiderpartiet at det hovedansvaret Fylkesmannen i dag har på landbruksområdet, herunder dens oppgaver, myndighet og de økonomiske ressurser som benyttes til landbrukssakene, blir overført til de nye regionene. Klagebehandling og lovlighetskontroll skal fortsatt ligge hos Fylkesmannen. Arbeiderpartiet vil videre nedlegge fylkeslandbruksstyret og overføre dets oppgaver og myndighet, med unntak av klagesaksbehandlingen på kommunale enkeltvedtak, til de nye regionene. Arbeiderpartiet mener det er av vesentlig betydning å beholde fagkompetansen på miljøvern og landbruk samlet regionalt og opprettholde samarbeidet mellom de to miljøene.

(Hentet fra Stoltenberg I-regjeringens St.meld. nr 31 og St.meld. nr. 12)

248 Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag

Landsmøtet ber regjeringa nedsette et bredt faglig/politisk utvalg til å utrede en helhetlig skogstrategi knyttet til CO2-binding i skog og skogøkosystemene.

Arbeidet må videre baseres på forskning, både skog- og klimaforskning slik at de riktige sammenhenger framkommer. Videre må det i utvalgsarbeidet forutsettes at skognæringa skal ivareta de miljøhensyn samfunnet og markedene pålegger næringa. Potensialene for både lagring av CO2 i skog og bygninger er relativt sett betydelig større globalt. På dette området bør Norge, evt. sammen med de andre nordiske landene, kunne være initiativtakere/pådrivere til internasjonale reskogingsprogrammer.

259 Odd Eriksen, Nordland

Forslag til uttalelse – Aktiv satsing i nordomårdene

Endring pkt 3.4 Petroleumsvirksomhet

2. avsnitt – 2. setning

Tillegg..... utbygging av infrastruktur generelt, samt tilrettelegging for industriell bruk av naturgass på land.

280 Arne Bergland, Troms

Forslag til uttalelsen "Den norske Folkekirke og livssynsmangfold"

Pkt. 1. En samlende verdiparagraf i Grunnloven

Grunnlovens § 2 skal inneholde en henvisning til vår kristne tradisjon og kulturarv.

285 Synnøve Søndergaard, Troms

Program for opprusting av bæreevne og fast dekke på fylkes- og riksvegnettet

Nasjonal transportplan legger ikke til rette for en infrastrukturutvikling som er i tråd med den utviklingen og de behov som er i distriktene.

Situasjonen i dag er at bl.a. flere fiskeri- og havbruksbedrifter benytter en veginfrastruktur som forsterker avstandsulempene. Lav kapasitet og manglende fast dekke medfører økte kostnader i form av omlasting og kvalitetsforringelse på produktene. Vegstandarden slik den

fremstår i dag forhindrer også flere fiskeribedrifter fra å utvide produksjonen. Lav bæreevne, grusveger og utilstrekkelig vedlikehold i vinterhalvåret kan medføre regularitets- og framkommelighetsproblemer for industrien og næringsliv som er lokalisert ved fylkesvegnettet. For å bruke Troms som eksempel har vi følgende hovedtrekk:

Fylkesvegnettet i Troms

- Bare 30 pst. av fylkesveinettet i Troms, på totalt ca 1 700 km, har en tillatt aksellast på 10 tonn.
- 30 pst av fylkesvegnettet har fremdeles grusdekke.
- 17 pst av fylkesvegnettet har under 50 tonn som tillatt totalvekt (mot 97 pst på riksvegnettet).

Dette er en vegstandard som er under gjennomsnittsstandarden på landsbasis. Men også resten av landets fylker har mange av de samme utfordringene.

Det er derfor viktig at det utarbeides et program for utbedring og identifisering av flaskehalsen fylkesvegnettet. Programmet må i første rekke sikre en akseptabel vegstandard til eksisterende bedrifter og befolkning, samt en fremtidig vegstandard som er i tråd med kommunenes kystzoneplaner hvor bl.a. alternativer for lokalisering av havbruksnæringen avklares.

I tillegg til opprusting av vegnettet er det også nødvendig at tillatt vekt og kapasitet på fergene oppjusteres i tråd med tillatt vekt på vegnettet for å unngå at fergene blir en flaskehals i systemet.

Den økonomiske veksten i havbruksnæringen i løpet av de siste 10 årene har medført en betydelig økning av produksjonen, noe som igjen har medført behov for å oppruste veginfrastrukturen rundt anleggene. Med en kostnad på rundt 1 000 kr pr meter for å legge fast dekke med en tillatt aksellast på 10 tonn er det helt urealistisk at fylkeskommunen alene skal kunne ta det økonomiske løftet en slik nødvendig satsing på oppgradering av fylkesveinettet vil innebære.

En utbygging til en standard som kan tilfredsstille behovet til fiskeri- og havbruksnæringen og andre distriktsnæringer vil imidlertid kreve en betydelig innsats både i forhold til investeringer på eksisterende infrastruktur, men også i forhold til en styrking av vedlikeholdet.

For å bevare bosetningen i distriktene er det viktig at det defineres en minimumsstandard for vegnettet.

Forslag:

Det bør etableres en egen post på statsbudsjettet etter mønster fra post 31 Rassikring som kan gå til å øke bæreevnen til 10 tonn samt legging av fast dekke på riks- og fylkesvegstrekninger som er av stor næringsmessig betydning.

294 Ragnar Olsen, Finnmark

Forslag til endringer/ tillegg til "Aktiv satsing i nordområdene"

Side 3 linje 148, tillegg; 3.5 Næringsutvikling/*infrastruktur*

Side 3 linje 150, tillegg; ...som *stamveier, riksveier, fylkesveier, havner, flyplasser, kraftlinjer og bredbånd,...*

Side 3 linje 158, tillegg: ... *beitearealer, samt en bærekraftig forvaltning av disse.*

Side 4 linje 195 endres til: at det skal opprettes en felles økonomisk og industriell samarbeidssone *i grenseområde mellom...*

Side 4 linje 200 endring;
Øst strykes å endres til; *hele Finnmark...*

Side 4 linje 202, ny; - bygge overføringslinjen (420 kv) fra Balsfjord til Varangerbotn

Side 4 linje 202 blir linje 203

Side 7 linje 345 siste setning erstattes med: *Det må tas i bruk virkemidler som sørger for at utdanningstilbudet på vidergående- og høyskolenivå desentraliseres i mye større grad enn i dag.*

Side 7 linje 378 tilføyes: *Samiske institusjoners nordområdenettverk*

324 Anita Orlund, Akershus, Landsstyret

Tittel: Rettferdig kommuneøkonomi

Det er vanskelig å endre det kommunale inntektssystemet når det er en knapphet på midler. Med den rødgrønne regjeringens historiske satsing på kommunesektoren, har vi nå rom og mulighet til å endre inntektssystemet, og starte arbeidet med å etablere en mer rettferdig inntektsordning for kommunene. Målet om likeverdige tilbud i hele landet må fortsatt være det førende prinsipp.

Dagens inntektssystem ivaretar ikke de konsekvensene som til- og fraflyttingsstrømmene har for de berørte kommuner og fylkeskommuner. De reelle kostnadene ved store tilflyttinger og de totale konsekvensene for kommuner og fylker med stor fraflytting må innarbeides i inntektssystemet snarest.

193 Jørn Eggum, Hordaland

Permitteringsbestemmelser.

Lov om lønnsplikt under permittering tar sikte på å regulere det økonomiske mellomværende mellom arbeidsgiver og arbeidstaker i den perioden hvor arbeidstaker er permittert. Arbeidsgiver har plikt til å betale lønn den første tiden etter at permitteringen er iverksatt.

Arbeidsgiverslønnsplikt på hel permittering må reduseres. Arbeidsgiverperioden må reduseres fra dagens 10 dager til 5 virkedager.

Begrunnelse: Permitteringsreglene gjør det lettere å takle konjunktur svingninger, slik at man unngår oppsigelse og tap av kompetanse i bedriftsmiljøet.

Med dagens regler, blir det for kostbart for bedrifter med allerede små marginer å betale for 10 arbeidsdager uten produksjon. Da ser man at virksomhetene heller velger å si opp ansatte enn å permittere med dagens kostbare regler.

Dagen regler gjør at det er bemanningsbyråer som gjør god butikk, og ikke arbeidstagere og små og mellom store bedrifter.

321 Signe Øye, Landsstyret, Østfold

Likestilling i verneplikten

Likestillingsaspektet i tilknytning til verneplikten og spørsmålet om hvordan vi skal få flere kvinner i Forsvaret, skal være en del av mandatet til arbeidsgruppen som skal se på ordningen med verneplikt.

335 Terje Lien-Aasland, Telemark

Forslag til uttalelse fra Telemark Arbeiderparti

CO2 teknologiutvikling

Utslippene av klimagasser har fra 2000 til 2005 økt med 3,2 prosent årlig. Fra 1990 til 1999 var veksten 0,8 prosent. En stor andel av klimagassutslippene er knyttet til produksjon av elektrisitet basert på fossile energikilder.

Regjeringens storstilte satsing på å få frem ny teknologi til rensing av klimagassen CO2 er ett av de aller viktigste miljøtiltakene som er igangsatt. Ett globalt gjennomslag for å rense klimagassen CO2 fra fossile energikilder er sterkt knyttet til kostnader og energieffektivitet. Den satsing som nå gjøres på CO2 håndtering kan sette Norge i en ledende teknologisk- og industriell posisjon. Målet med å komme i en slik posisjon er å lykkes med et globalt gjennomslag for CO2 håndtering av fossile energikilder.

For å oppnå en ledende posisjon, internasjonalt, vil det ha stor betydning for hvordan de ulike CO2 prosjekter koordineres. Landsmøte vil derfor legge til grunn at utvikling av norsk teknologi må vektlegges i det videre arbeid med CO2 håndtering. Kårstø er ett av de mest aktuelle steder for å igangsette et pilotprosjekt for å kvalifisere norsk teknologi. Der er det realistisk at man allerede fra 2009 kan igangsette et pilotanlegg som raskt kan videreutvikles til et fullskalarenses anlegg.

Arbeiderpartiet vil derfor at staten innenfor EØS regelverket bidrar til at det etableres et pilotprosjekt for CO2 håndtering, i tillegg av Mongstad, hvor teknologiutvikling, demonstrasjon og kvalifisering av norsk teknologi starter umiddelbart.

060 Anne-Lise H. Rolland, Oslo

Forslag om overtidstillegg for arbeid utover den avtalte stillingsbrøk

Å ha muligheten til å jobbe deltid når man ønsker det er bra. Å lyse ut en deltidsstilling når man ikke har mer arbeid å tilby, er bedre enn å la være å lyse ut en stilling. Men å ansette noen i en deltidsstilling som ønsker en heltidsstilling og hvor det er arbeid nok til en heltidsstilling er noe vi ikke ønsker. Dessverre er dette skjebnen til mange mennesker, og spesielt kvinner.

Per i dag lønner det seg å ha flere deltidsansatte som kan jobbe mertid uten å ha krav på overtidstillegg enn færre heltidsansatte som har krav på overtidstillegg når de jobber utover heltidsstillingen. Overtidstillegget etter arbeidsmiljøloven kommer først inn når man jobber utover den alminnelige arbeidstid slik den er fastsatt i arbeidsmiljøloven. Den alminnelige arbeidstid tar dessverre utgangspunkt i en heltidsstilling.

Derfor fremmes følgende forslag:

Overtidstillegget på minimalt 40% skal utbetales for arbeid utover den avtalte stillingsbrøk.

342 Laila Thorsen, Rogaland, Landsstyret

Helse

Rogaland Ap er kjent med at det er oppnevnt et utvalg i statsråd som blant annet skal foreslå riktig fordeling av inntekter mellom regionale helseforetak. Vi ber om at utjamning av skeivfordelingene fortsetter og har høy fokus og at midlene som frigjøres ved sammenslåingen av sør/øst også brukes i resten av landet.

Vi satser på rus og psykiatri ved å ta fra det overflødige i somatikken. Dette er ikke nok i forhold til utfordringene, vi må ha en ytterligere satsing. Reformen må forlenges vi må ha en ytterligere satsing. Reformen må forlenges. Vi må nasjonalt få bedre finansieringssystem av rehabiliteringstilbudet, spesielt på Vestlandet. Vestlandet trenger bedre tilbud, slik at innbyggerne kan få rakere hjelp og større nærhet til tilbudet.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Forslagene som foreslås oversendt redaksjonskomiteen for plattform for Kommune- og fylkestingsvalget 2007:

016 Harald Thomas Endresen, Akershus

Tilleggsforslag fra Lokalpolitisk plattform

Til kap. 1. Alle skal med:

Tillegg til tredje avsnitt (linje 26):

Vi ønsker også at det skal være rom for ulike livssyn og kulturformer, og at det skal være anledning til fritt å utøve sin religion innenfor samfunnets rammer.

Til kap. 2. En trygg oppvekst

Nytt innledningsavsnitt (linje 54):

En viktig felles verdi i det norske samfunnet er å sikre alle barn en trygg og god oppvekst. Arbeiderpartiet vil sikre de tjenester og offentlige rammer som gjør dette mulig for alle. Vi vil også støtte foreldrene i å formidle verdier og tradisjoner til barna sine.

Til kap. 3. En god skole for alle

Tillegg til første avsnitt (linje 99):

Arbeiderpartiet vil legge til rette for at flest mulig foreldre velger å sende sine barn til fellesskolen, og vil legge til rette for vidsyn og toleranse overfor mennesker med ulik religiøs eller etnisk bakgrunn. Også elever som går på livssynsskoler, må få arenaer der de møter barn med annen bakgrunn.

Til kap. 4. Eldre en viktig ressurs

Linje 143, innskudd i oppregningen:

..... aktivitet i organisasjonsliv, kulturliv, kirker og trossamfunn, og gode dag.....

Linje 153, innskudd i oppregningen:

..... delta i kulturelle aktiviteter, søke kirke og sjelesorg, gjøre bruk av

Nytt kulepunkt

sørge for at eldre får adgang til å utøve sin religion og sitt livssyn, og får tilgang til sjelesorg.

Til kap. 5. Satsing på helse og omsorg

Tillegg til første avsnitt (linje 179):

Det må også legges stor vekt på meningsfylt aktivitet, og gis muligheter for utøvelse av religion og livssyn.

Til kap. 10. Inkludering av innvandrere

Tillegg til tredje avsnitt (linje 409):

Mange innvandrere har en annen religiøs og kulturell tilknytning, og vi vil legge til rette for at de kan få utøve sin religion. Vi vil arbeide for større toleranse mellom mennesker med ulikt livssyn.

Til kap. 11. Satsing på kultur, idrett og frivillighet

Overskriften endres til (linje 431):

Satsing på kultur, idrett, religiøs aktivitet og frivillighet

Tillegg til tredje avsnitt (linje 446):

Kirkene og andre tros- og livssynssamfunn er viktige innslag i lokalsamfunnet og må få gode arbeidsvilkår

Nytt kulepunkt

bidra til at lokale kirker og andre tros- og livssynssamfunn får sin rettmessige plass i lokalsamfunnet, og støtte kulturelle og sosiale aktiviteter på disse arenaene.

141 Lill Gro Gulløy, Telemark Arbeiderparti

Forslag til uttalelse om spilleavhengighet fra Telemark Ap

SPILLEAVHENGIGHET

Pengespill har lenge vært et samfunnsproblem. Enkeltpersoner, familier og samfunnet som helhet lider når personer spiller bort pengene de trenger til livsopphold. I tillegg har det vært knyttet kriminalitet til virksomhetene. Alle land har derfor reguleringer angående pengespill.

Også i Norge er det en offentlig regulering av pengespill. Vi har imidlertid de siste årene sett en økning i antall spillesyke. Det er nå om lag 71 000 spilleavhengige i Norge og ca 133000 i gråsonen (MMI 2005). Spilleavhengige spiller for om lag 25 mrd kr i året samtidig som ¼ spilleavhengige har en årslønn på under 100.000 kr.

Norske myndigheter har iverksatt tiltak for å begrense uheldige konsekvenser som følge av pengespill. Blant annet er følgende tiltak gjort

- Bevilget 12 millioner ekstra mot spilleavhengighet
- Innført avgift på spilleautomater
- Foretatt nattestengning av automater 00:00 – 07:00
- Innført seddelforbud
- Innføring av et eventuelt automatmonopol

Tiltross for tiltakene er det grunn til å forvente at antall spilleavhengige vil være høyt, med den konsekvens dette har. Det er derfor ikke forenlig med tanke på de mange negative konsekvenser at staten, gjennom Norsk Tipping, nå skal videreføre ordningen med spilleautomater. Arbeiderpartiet vil derfor at det innføres et forbud mot spilleautomater.

Som et mottrekk til myndighetenes arbeid med spillforebyggende tiltak driver Norsk Tipping med svært aggressive markedsførings kampanjer for sine spill. Det er ikke offentlig reklame for spilleautomater men reklame i massemedia for spill og gambling generelt kan bidra til å øke spillegalskapen. Arbeiderpartiet vil at det innføres forbud mot denne formen for presentasjon/reklame av pengespill.

Det største argumentet for spilleautomater er at de er med å finansiere samfunnsnyttige formål. Der har nå imidlertid utviklet seg til skatt på de svakeste og de spillesyke. 90% av inntektene fra pengespill kommer fra spillesyke. Mye av sluttregningen ender naturlig opp hos det offentlige, særlig kommunene.

Arbeiderpartiet vil opprettholde støtten til frivillige lag og organisasjoner slik at inntektsbortfallet som et følge av forbudet mot spilleautomater kompenseres, enten ved direkte bevilgninger over statsbudsjettet eller på annen egnet måte for eksempel gjennom påslag i kostnadene for eksisterende spill.

Arbeiderpartiet vil gjennomføre en vurdering av Norsk Tipping sitt mandat for å endre dagens mål om øke omsetningen innenfor spillene.

108 Gro Lundby, Oppland Arbeiderparti

Lokalpolitisk plattform

Kap 2 i brødtekst:

Regelverket knyttet til bygging og drift av barnehager må være slik at det hindrer kommersialisering av barnehagetilbudet.

Kap. 3, nytt kulepunkt:

Innføre alternative opplæringstilbud til 2. fremmedspråk.

Kap 8, nytt kulepunkt :

Sørge for gode desentraliserte posttjenester. Posttjenester er et samfunnsansvar

Kap 11, Nytt kulepunkt:

Støtte opp om frivillige lag og foreninger

206 Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane

Lokalpolitisk plattform

Forslag til tillegg i linje 312 under pkt. 8 Gode kommunikasjoner.....

Linje 312: Viktig å redusere avstandene gjennom god veistandard, vesentlig økning av rassikring.

Opprusting av jernbanen

Ønska tillegg: Vesentlig økning av

153 Eva Kristin Eriksen, Aust-Agder

Forslaget gjelder: Skjult vold – forebyggende arbeid blant barna

På bakgrunn av det unike hjelpe- og behandlingstilbudet som gjøres ved familiesenteret i Lillesand foreslår jeg at Lillesand velges som pilotkommune i forebyggende arbeid blant barn og deres familier.

Familiesenteret er et lavterskeltilbud som man ikke trenger henvisning til, og på grunn av deres brede samarbeid bl.a. med BUP (psykiatrien), får barna hjelp med en gang (14 dagers frist for en time).

Det er en kjernegruppe rundt det enkelte barn bestående av alle relevante personer, fra for eksempel helsesøster, sosial lærer til spesialpedagoger. Fritiden til barna blir også fulgt opp.

Drømmen er at barn fra voldsutsatte familier eller annet kommer i en kjernegruppe den dagen de selv inntar foreldrerollen, nettopp for å forebygge den generasjonsovergrepene effekten vold har.

Foreslår også at dette oversendes sentralstyret og regjeringen

008 Irene Johansen, Østfold

Økte bevilgninger til utbygging av gang- og sykkelveier

Arbeiderpartiet vil prioritere økte bevilgninger til utbygging av gang- og sykkelveier for gjennomføring av den nasjonale sykkelstrategien, og økte bevilgninger til utbygging av kollektivtrafikk-tilbudet ved blant annet økt satsing på belønningsordningen for kollektivtrafikk og utvide ordningen til å gjelde flere byer.

Begrunnelse:

Det må iverksettes tiltak for å dempe trafikkveksten og få mer av trafikken over på kollektive transportmidler, spesielt i og rundt de store byene, og spesielt på Østlandet. Dette vil også bedre trafikksikkerheten og miljø, og gi bedre framkommelighet på veiene.

133, Claes Gilljam, Vestfold

Lokalpolitisk plattform

Nytt kulepunkt under kapitel 8:

- Alle kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide egne klimaplaner.

169 Nina Galta, Rogaland

Spilleautomater

- Arbeiderpartiet vil ha lokal selvråderett når det gjelder utplassering av spilleautomater.
- Det skal ses på andre muligheter for å bedre rammebetingelser for lokale lag og foreninger lokalt og nasjonalt.

183 Terje Ohnstad, Hordaland

Lokalpolitisk plattform:

Linje 329 endres til:

- Øke støtten til kollektivtrafikken og bybanesatsinger særlig rundt de store byene, og bygge ut jernbanen.

206 Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane

Lokalpolitisk program.

Forslag til tillegg i linje 312 under punkt 8.

Gode kommunikasjoner . . .

Linje 312: Viktig å redusere avstandene gjennom god veistandard, **vesentlig økning av** rassikring, opprusting av jernbanen

227 Hanne Moe Bjørnset, Sør-Trøndelag

Kulturskole for alle

Tilbud om plass i kulturskolen for alle barn til en rimelig pris.

1. I henhold til FNs konvensjon om barns rettigheter, artikkel 26 har alle barn rett til å få en utdanning som fullt ut utvikler deres personlighet, talenter og mentale og fysiske evner. Det vises til også til Unescos "Road Map for Arts Education". (30.3.06.) Kulturskolenes undervisningstilbud bør derfor defineres som en **rettighet** på linje med annen undervisning i den offentlige skolen.
2. Et lovpålagt kulturskoletilbud bør ikke stenge ut barn gjennom økonomiske mekanismer. Det bør derfor innføres et tak på skolepenger i kulturskolen på maksimalt kr. 1600 pr. elevplass pr. år.

For å realisere dette i løpet av inneværende periode må Regjeringen øke den generelle overføringen til kommunene slik at kommuner som har skolepenger over dette nivå og de som har 1600 eller mindre, kan øke opptaket og redusere eventuelle ventelister.

3. Kunnskapsdepartementet må i samarbeid med KS og Norsk kulturskoleråd utarbeide veiledende retningslinjer for den kommunale kulturskolevirksomheten.

Utvikling av kulturskolene som lokale ressursentre for skole og kulturliv.

1. Basert på erfaringene fra bl.a. kommuner som har fått sin kulturskole pekt ut som demonstrasjonsskole utarbeider Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen i samarbeid med Norsk kulturskoleråd en håndbok for kulturskoleutvikling.

Denne innsiktes mot politikere, foreldre, brukergrupper, rektor og lærere – og har som intensjon å gi råd og veiledning om gode prinsipper og modeller for positiv utvikling av den kommunale kulturskolen.

2. Norsk kulturskoleråd styrkes for i sterkere grad å kunne ivareta sin rolle som nasjonalt kompetansesenter for kommunene i utviklingen av kulturskolen som lokalt ressursenter for skole og kulturliv.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for plattform for Kommune- og fylkestingsvalget 2007:

Forslaget som foreslås oversendt redaksjonskomiteen for skolepolitisk program:

118 Alexander Cascio, Buskerud

Religiøse skoler

Linje 449; stryke "eller religiøst"

179 Torill Pedersen, Rogaland

Forslag til endringer, side 4:

Nytt kulepunkt:

- At barnehagen skal være en del av utdanningsløpet

Linje 120-124 endres til:

For å gi alle en god skolestart, går Arbeiderpartiet inn for gratis førskole for alle barn det siste halve året før de begynner på skolen. Dette tilbudet skal gis i barnehagen.

Side 5:

2. kulepunkt endres til:

- Innføre en ordning med et halvt års gratis førskoletilbud før skolestart for alle barn

3. kulepunkt er vi i mot. (det er ennå ulike oppfatninger blant forskere og fagfolk om det har vært vellykket å la 6-åringene begynne i skolen. Ved et slikt forslag som er her nå, er man nå i gang med å se på tidligere skolestart. Veien å gå er gratis barnhage!)

Linje 142 endres til:

Det SKAL settes grenser for hva slags overskudd som kan tas ut av barnehager som mottar offentlige tilskudd.

Side 7

Nytt kulepunkt:

- Styrke rådgivningstjenesten

Side 9

Nytt kulepunkt:

- Styrke rådgivningstjenesten

118 Alexander Cascio, Buskerud

Nasjonale prøver (utdanningspolitisk program)

Endre linje 640-641 til:

”Resultatene av de nasjonale prøvene på den enkelte skole skal ikke offentliggjøres, men , være et redskap for skolene og skoleeierne.”

133, Claes Gilljam, Vestfold

Forslag til endring utdanningspolitisk program Kunnskap og fellesskap

1. Avsnittet på radene 487-491 utgår og erstattes av følgende avsnitt:

Utdanningen skal sørge for at barn får utvikle personlighet og teoretiske og praktiske ferdigheter. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, likestilling mellom kjønnene og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturmiljøet og for egen og andres kultur. Skolen skal ikke bygge på en spesiell tro eller et livssyn, og derfor vil vi endre skolens og barnehagens formålsparagraf.

2. Radene 501-503 utgår og erstattes av følgende:

Skolen skal formidle fellesverdier slik de fremkommer i menneskerettighetene og barnekonvensjonen, og legge til rette for en balansert undervisning om alle religioner og livssyn som fremmer toleranse og forståelse.

Begrunnelse:

Jeg mener at fellesverdier, ikke livssynspartikulære verdier, bør være grunnlaget for våre fellesskapsinstitusjoner. Derfor bør målene for barnehage og skole utformes på basis av sentrale fellesverdier. Dette må være tydelige og konkrete verdier uten referanse til noen spesielle livssyn eller til en kulturarv. Menneskerettighetene er per i dag uttrykk for de mest universelle fellesverdier vi har.

Formålene med barnehage og skole må være så tydelige at de både kan inspirere og navigeres etter i det daglige arbeidet. Det gjelder både for de ansatte og for elevene i skolen. Jeg mener at barnekonvensjonens artikkel 29 langt på vei er av en slik karakter (hvor ovenstående forslags punkt 1 langt på vei er hentet fra). Verdiene og idealene er til en viss grad konkrete, og artikkelen har ingen referanse til uklare begreper som kulturarv.

Merkelapper som kristen og humanistisk er så flertydige at de ikke fungerer i formålsparagrafer. De mangslungne og uensartede tradisjonene som skjuler seg bak begrepene kristen og humanistisk, egner seg bedre som studieobjekter i de ulike skolefagene. Det er gjennom læringsarbeidet i skolen barn og unge skal tilegne seg innsikt i disse tradisjonene.

061 Elvis Chi Nwosu, Oslo

5. avsnitt øverste setning: Arbeiderpartiet vil sikre elever under videregående opplæring rett til tilrettelagt norskopplæring.

012 Heidi Evjemo Aursand, Østfold

Etablering av et nasjonalt prosjekt om IKT-kompetanse i skolen

Østfold Arbeiderparti foreslår at det settes i gang et nasjonalt prosjekt for å styrke IKT-kompetansen i skolen. Prosjektet bør inneholde:

1. Kartlegge status når det gjelder utstyr (pc, bredbånd, nettverk, og profesjonell brukerstøtte), og læreres og skolelederens IKT-kompetanse

2. Utvikle en strategi og handlingsplan for å komme opp på en tilfredstillende dekningsgrad, f.eks at alle elever skal ha tilgang til å bruke pc og internett ved behov i alle fag, og et tilfredsstillende kompetansenivå for lærere og skoleledere.

Prosjektet bør igangsettes fra årsskiftet 2007/08 og evalueres etter 3 år.

Forslaget bør oversendes regjering og stortingsgruppa for oppfølging.

078 Herdis Bragelien, Hedmark Ap

Hedmark Arbeiderparti er opptatt av kvaliteten i barnehagene. Vi ber om at det startes et arbeid der økt voksentetthet og kompetanse vurderes i henhold til de krav og forventinger som barnehagene møter i bla rammeplan og i foreldrenes rett til medvirkning og fleksible løsninger.

108 Gro Lundby, Oppland Arbeiderparti

Utdanningspolitisk plattform

Forslag fra Oppland Arbeiderparti til konkrete endringer i "Kunnskap og fellesskap" – utdanningspolitisk program:

Kapittel 2: Barnehagen er en god start:

Linje 118: Ny setning etter "med skolene lokalt":

"Rammeplan for Barnehager er med på å sikre barnehagens pedagogiske innhold. På samme måte som "Kunnskapsløftet" vektlegger helhet i den 13-årige grunnopplæringen, er det viktig at kommunene legger til rette for pedagogisk samarbeid mellom barnehagene og skolene, for å sikre helhet og progresjon i barnas sosiale og faglige utvikling"

Kapittel 3: Grunnskolen:

S. 6, nytt kulepunkt::

* Legge til rette for ekstra assistentressurs i 1.klasser, der elevantallet ikke utløser ekstra pedagogressurs, for å lette overgangen barnehage/skole, samt å bedre vilkårene for mer tilpasset opplæring og individuell oppfølging.

Kapittel 4: Videregående opplæring:

S. 8, tillegg til kulepunkt 2:

* Sette i gang samarbeid mellom lokale bedrifter, **vitensentrene** og videregående skoler for å øke motivasjon til å velge realfag

S. 9, endring av kulepunkt 1 til:

* Arbeide for å styrke rådgivnings- og oppfølgingstjenesten i videregående opplæring, og bidra til at denne samarbeider tett med NAV om et bredt tiltaksapparat for de som står i fare for å falle ut av ordinær videregående opplæring

Kapittel 5: Lik rett til utdanning:

S. 12, linje 434: Stryke "religiøst eller" (strykes også i relatert kulepunkt)

S.12, linje 439: Endre til..., men samtidig må elever som vil søke seg til en annen skole, **av spesielle årsaker**, få mulighet til det (endres også i relatert kulepunkt)

Kapittel 6:

S. 14, linje 514: Setningen som begynner med "Denne retten må...", erstattes til:

"Etter og videreutdanning er en utfordring i distrikter med lange avstander til høyskoler og universitet. Derfor er det viktig at desentraliserte og nettbaserte etter- og videreutdanningstilbud på alle utdanningsnivå, er tilgjengelige".

Nytt kulepunkt, linje 550:

* Sørge for at desentraliserte og nettbaserte etter- og videreutdanningstilbud på alle utdanningsnivå, er tilgjengelige i hele landet

139 Nina Ødegaard Telemark Arbeiderparti

Forslag til uttalelse fra Telemark Arbeiderparti

Det må opprettes læringsarenaer hvor elever med praktiske talenter får utfolde seg. Vi må styrke tilbudet til elever med utpreget praktiske evner. Disse elevene diskrimineres i solen i dag. Vi må gi et reelt tilbud til dem som faller ut av videregående opplæring. Disse læringsarenaene krever tilgang på nye ressurser. Vi må vise at vi verdsetter praktiske ferdigheter.

253 Torger Størseth, Nord-Trøndelag

Forslaget gjelder Kunnskap og fellesskap

Tilleggsforslag s. 6, linje 205:

"..., eller velge et praktisk tilbud"

Subsidiær formulering:

"..., eller praktisk prosjektarbeid."

258 Brit Helen Buvarp, Nord-Trøndelag

Retten til spesialpedagogisk hjelp i førskolealder skal forankres i barnehageloven.

Kommunene skal ha egne førskolepedagoger som planlegger og gjennomfører spesialundervisning av førskolebarn i barnehagen. De avsatte ressurser til det spesialpedagogiske arbeidet, skal stå i samsvar med kommunens barnetall.

349 Per Kristian Skjærvik, Sør-Trøndelag, Landsstyret

Dropout – problemet i grunntidningen

Dropouts i grunntidningen (1-13) er et økende problem. Det er grunn til å tro at vanskene for elever som dropper ut av videregående opplæring skyldes problemer som har startet tidligere i skoleløpet. En del elever dropper også ut fra det 10-årige grunnskoleløpet.

I rapporten "I randsonen" fra Lillegården kompetansesenter fremkommer at kommunene og skolene strever med å lage et tilstrekkelig skoletilbud for alle elever innenfor den inkluderende skole. Særlig gjelder dette elever som viser atferdsvansker og lav skolemotivasjon.

Prinsippet om inkludering må ikke komme i konflikt med retten alle har til å få en tilpasset skolehverdag. Kommunene bør satse på at skolene skal utvikle bedre verktøy for å møte det de beskriver som mest utfordrende; alvorlige atferdsvansker, psykososiale vansker og lav skolemotivasjon.

Mange segregerte skoletiltak har spennende erfaring med å møte disse utfordringene. Kompetansen i denne delen av skolenorge bør utnyttes for å snu den negative trenden med dropouts fra grunntidningen.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for skolepolitisk program.

Debatten fortsatte med følgende talere:

002 Siv Jacobsen, Østfold

324 Anita Orlund, Akershus

046 Rina Mariann Hansen, Oslo

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

280 Arne Bergland, Troms søker om permisjon fredag 20. april kl 10.30-13.30.

067 Steinar Andersen, Oslo søker om permisjon fredag fra kl 1045-1230.

153 Eva-Kristin Eriksen, Aust-Agder søker om permisjon ut kvelden.

288 Paul Dahlø, Troms søker om permisjon hele fredagen.

327 Reidar Åsgård, Hedmark søker om permisjon fra kl 2000 og første del av fredagen.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Debatten fortsatte med følgende talere:

069 Njål Slettemark Føsker, Hedmark

092 Even Aleksander Hagen, Oppland

130 Linn-Cathrin Juell, Vestfold

191 Jan Ivar Rødland, Hordaland

227 Hanne Moe Bjørnbet, Sør-Trøndelag

Dirigenten tok opp sentralstyrets forslag til uttalelser, 1. Aktiv satsing i nordområdene, 2. Omfordeling, rettferdig handel og utviklingshjelp og 3. Den norske Folkekirke og Livssynsmangfold opp til behandling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Debatten fortsatte med følgende talere:

249 Susanne Bratli, Nord-Trøndelag

266 Mariette Korsrud, Nordland

316 Odd Kr. Reme, Sentralstyret

208 Helen Hjertaas, Sogn og Fjordane

393 Steinar Gullvåg, Stortingsgruppa

Møtet sluttet torsdag kl. 22.02.

Fredag 20. april 2007

Møtet ble satt kl. 09.00.

Møtet ble åpnet med et kulturelt innslag fra den samiske gruppa Adjagas. Jens Stoltenberg takket de og overrakte dem en langstilket rose hver.

Dirigenten ga ordet til Hill-Marta Solberg holdt følgende innledning om Utfordringer i nordområdene:

Kjære landsmøte, gode partivenner

"Se oftere mot nord. Gå mot vinden, du får rødere kinn.

Finn den ulendte stien. Hold den. Den er kortere. Nord er best."

Slik begynner Rolf Jacobsen diktet "Nord". Vakkert og løfterikt. Vi tar det til oss og blir varme om hjertet. Nå ser mange og stadig flere mot nord.

Nordområdene - vårt viktigste strategiske satsingsområde

Etter at vår regjering tok over høsten 2005, er det mer optimisme og framtidstro i nord enn på svært lenge. Utgangspunktet for Regjeringens nordområdepolitikk er omtalt i regjeringserklæringen: "*Nordområdene vil være Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Regjeringen vil styrke arbeidet med å hevde norsk suverenitet og å sikre bærekraftig forvaltning av de rike fiskeri- og energiressursene*".

Dette er mye mer enn en hyllest til nord. Det er en erkjennelse av hvor viktig de muligheter og de utfordringer vi ser i nord er. Ikke bare for en landsdel, men for hele landet. Ja, også mer enn det. Utviklingen i nord er vevd sammen med globale forhold.

God forvaltning av fiskeriressursene i Barentshavet, av det biologiske mangfoldet og av energiressursene løses ikke av ett land alene. Klimaendringene vi allerede ser i nord er varsel om den globale oppvarmingen. Nordområdeutfordringene er derfor ikke bare et nordnorsk anliggende, men også nasjonale og internasjonale utfordringer.

18 måneder med aktiv satsing

Det har skjedd mer i norsk nordområdepolitikk de siste 18 månedene enn i de åtte foregående årene. Takk til Jonas som virkelig har gitt nordområdepolitikken et skikkelig løft!

Vi har hatt en aktiv satsing i nord fra dag én:

- Vi har lagt fram en helhetlig forvaltningsplan av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.
- Vi har en aktiv tildelingspolitikk i Barentshavet.
- Vi gjennomfører økt geologisk kartlegging i havområdene utenfor Nord-Norge.
- Vi fører en styrket kamp mot ulovlig fiske.
- Vi øker forskningsinnsatsen på klima og arktiske strøk.

18 måneder med et aktivt nordområdediplomati har resultert i:

- At dialoger om utfordringene i nord er gjennomført med flere land.
- At vi har en fordypet dialog med Russland.
- At nordområdene er høyt på dagsordenen i flere internasjonale organisasjoner.
- At Norge gjennom Arktisk Råd reiser utfordringen om helhetlig forvaltning i nord.
- At energi- og klimaspørsmål er satt høyt på den utenrikspolitiske dagsordenen.

Nordområdeuttalelsen

Det har vært en fornøyelse å lede utvalget som har utarbeidet forslaget til uttalelsen "Aktiv satsing i nordområdene". I uttalelsen beskrives Arbeiderpartiets helhetlige politikk for nordområdene. Den handler om en bred og langsiktig mobilisering. Vi ønsker en utvikling basert på ressursene i nord, en utvikling som kommer samfunnene og menneskene i nordområdene til gode.

En god utvikling i nordområdene er viktig for hele Norge. Vår politikk er en bred nasjonal satsing på bosetting, arbeid og verdiskaping, basert på miljø og bærekraftig forvaltning. Utdanning, kultur og folk-til-folk-samarbeid er viktige byggesteiner.

Menneskene i nord

I forslag til uttalelse er det lagt stor vekt på å sette menneskene i nord i sentrum. Vår nordområdepolitikk må utformes slik at menneskene som bor i nordområdene får ta del i den økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen, innenfor bærekraftige rammer.

Økonomisk aktivitet i nord må bidra til regional vekst, verdiskaping og utvikling, til beste for de regioner og lokalsamfunn som alltid har basert sin eksistens på naturens goder. Det må stilles krav til selskaper som skal drive økonomisk aktivitet i nord om å bidra til en slik utvikling.

I områder med store avstander er gode kommunikasjoner nødvendig for utvidet kontakt og ny næringsutvikling. Det må tenkes nytt med hensyn til framtidig kommunikasjon mellom øst og vest i nord. Både den fysiske og den elektroniske infrastrukturen må bygges videre ut fordi det i dag er mangelfulle kommunikasjoner mellom nabofolk i nord.

Det er også dype sosiale og velferdsmessige kløfter. Den norsk-russiske grensen er kanskje den grensen i verden med de største levekårsforskjellene. De helsemessige standarder er dramatisk forskjellige. Det samme er gjennomsnittlig forventet levealder. Gjennom det økende samkvemmet med Russland må også helse og sosiale forhold bli et viktig tema.

Økt internasjonal oppmerksomhet om nordområdene

Nordområdenes store rikdom på ressurser, ikke minst olje og gass, har skapt økende interesse for økonomiske investeringer. Det er mange land og aktører som har kastet sitt blikk nordover de siste årene. Vi vil legge opp til en forsvarlig opptrapping av petroleumsaktivitet i nord. Den helhetlige forvaltningsplanen legger til rette for det.

Utviklingen i nord skaper en ny arena for norsk utenrikspolitikk. Gjennom tydelig tilstedeværelse i nord, både sivilt og militært, vil Norge bidra til å hevde vår suverenitet. Regjeringen har drevet et aktivt diplomatiske arbeidet for å finne løsninger for omstridte havområder. I vest mot Island og Grønland har dette lyktes. Fortsatt gjenstår grenseavklaringer i Barentshavet mot vår store nabo i øst. Vår regjering har en sterk ambisjon om å finne løsninger også her.

Samarbeidet med Russland

Samarbeidet med Russland er en nøkkel i nord. Våre to land deler et felles ressursgrunnlag og har sammen-fallende interesser i mange spørsmål. Norge og Russland har også lange tradisjoner for handel og samkvem.

Hvert år drar om lag 100.000 nordmenn og russere over grensen. Utvidet åpningstid ved grensestasjonen over Storskog med flere timer gjør kontakten over grensen enklere. Nordmenn og russere er i ferd med å vokse seg sammen som nabofolk, der statsgrensen ikke lenger er en barriere og stengsel.

Vi har lansert en langsiktig visjon. Det er en visjon om en norsk-russisk industriell og økonomisk samarbeidssone. Norske myndigheter har invitert Russland formelt til samtaler om hvilke muligheter som kan ligge i en slik samarbeidssone ved vår felles grense. Naturligvis vil det ta tid å realisere en slik visjon. Det legges opp til en skrittvis tilnærming som blant annet er basert på erfaringene med nærings samarbeid i Barentsregionen og på grensen mellom EU og Russland.

Fiskeripolitikk

Barentshavet og norskehavet er blant verdens rikeste havområder. Vi må legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av havet og dets ressurser. Arbeiderpartiets mål er at en større del av verdiskapingen med basis i de marine ressursene skal komme de som bor og lever i nord til gode. Helga har gitt oss et godt bilde på hva vi vil: Det skal være lys i husan langs kysten vår!

Store deler av Barentshavet ligger under norsk fiskerijurisdiksjon, og tjuvfiske er trolig den største trusselen mot fiskeressursene i nord. Derfor er det så viktig at vi har styrket kampen mot ulovlig og uregistrert fiske i Barentshavet. Og vi styrker Kystvaktas ressurser og muligheter for å vinne denne kampen.

Som kyststat har Norge store muligheter, men også et stort ansvar. Det gjelder både forvaltning, kontroll, sikkerhet og beredskap. Jeg er glad for og stolt over at vi har en regjering som tar dette ansvaret.

Svalbard

Ingen vet hvor langt nord under polarhimmelen Rolf Jacobsens tanker fløy, den gang han skrev at "Nord er best".

Men, vi vet at da den hollandske sjøfarer Willem Barentzs så snødekte fjell stige opp av havet i 1596, var han ute av kurs. Hans oppdagelse av Svalbard var et resultat av feilnavigering. Han lette etter en nordlig sjørute til India og Kina. Siden har vi regnet hans oppdagelse som starten på nyere tidsregning på Svalbard. Få år etter oppdagelsen var mange europeiske land i gang med å utnytte de rike naturressursene ved Spitsbergen-øyene. Et klondyke med fangst på hval og hvalross fulgte gjennom to hundre år. Det ble som kjent skjebnesvangert for Grønlandshvalen.

Vi kjenner historien som førte til at Norge i 1920, basert på Svalbard-traktaten, fikk suverenitet over øygruppa. Det står respekt av den måten Norge har håndtert denne suvereniteten på. Det har vært åpenhet og innsyn, og en forvaltning som har tjent alle parter. Nå er det igjen økende interesse for områdene rundt Svalbard. Med økende tilgjengelighet er behovet for en forutsigbar og langsiktig forvaltning enda større. Her skal norske myndigheter være klare og gjenkjennelige. Stortinget har slått fast at Svalbard skal være verdens best bevarte villmarksområde. Det vil vi sikre.

Svalbards unike beliggenhet og gode tilgjengelighet har gjort øyriket til en betydelig arena for internasjonal miljø- og klimaforskning. Norge har gjennom oppbygging av Forskningsparken i Longyearbyen og forskningsmiljøet i Ny Ålesund lagt til rette for det. Nå styrkes forskningen innen klima, miljø og arktiske forhold. Det skal vi fortsette med.

Et CO2-fritt Svalbard

I forslag til Nordområdeuttalelse står det at "*Arbeiderpartiet vil at det jobbes videre med planene om at Svalbard skal bli et CO2-fritt samfunn.*" Visjonen om et CO2-fritt Svalbard er spennende. Den bygger på tanken om at dette øysamfunnet vil være ideelt som pilotprosjekt for et CO2-fritt samfunn. Initiativtakerne er miljøet rundt universitetsstiftelsen på Svalbard. I samarbeid med næringsaktører og lokalstyret utvikles visjonen videre.

Hovedgrepene vil være å rense kullkraften, lagre CO2 i fjellet og etter hvert få biodrivstoff til kjøretøyer. Bygging av et nytt og klimavennlig kraftverk med rensing ved Longyearbyen vil være et viktig skritt på veien mot et CO2-fritt Svalbard. Arbeiderpartiet må ha som ambisjon å få dette til. Målet er at alle energibærerne på Svalbard i framtida skal være klimavennlige.

Samarbeid over landegrensene

Norge er en aktiv deltaker i alle organisasjoner og organer som befatter seg med samarbeid om arktiske og nordiske spørsmål. Blant disse er Nordisk Råd, Barentssamarbeidet, Østersjøsamrådet og Arktisk Råd.

Norge innehar formannskapet i Arktisk Råd i perioden 2006-2008. Nå bruker vi denne muligheten til å øke det internasjonale samfunnets oppmerksomhet om utfordringene i nord, senest på møtet i Arktisk Råd i Tromsø i midten av april.

En illustrasjon på hvor "stort" Arktisk Råd er: De åtte landene som er medlemmer av Arktisk Råd står for om lag 30 prosent av verdens totale utslipp av klimagasser. Det er selvsagt USA og Russland som slipper ut mest. Det er viktig hva de skandinaviske land kan bidra med i positiv retning. Men det avgjørende er å få de store medlemslandene til å føre en framtidrettet klimapolitikk. I går gav Jens oss et grundig innblikk i de globale klimautfordringene. Arktis er klodens termometer. Der kan vi se hva som kommer.

Alvorlige konsekvenser av klimaendringer

Rundt Arktis øker nemlig temperaturen mye raskere enn andre steder. Det vil gi konsekvenser for oss som bor her i nord. Men enda mer alvorlig vil det bli for mange av de fattigste i verden. Når isen smelter i nord, settes områder i fattige land i sør under vann. Det vil være smeltevann fra Nordpolen og Grønland som kommer til å gjøre mennesker i Bangladesh til klimaflyktninger.

De siste årene har jeg vært Stortingets representant i den Arktiske komiteen for parlamentarikere. I den egenskap besøkte jeg nylig USA og møtte senatorer fra Alaska. De forteller at i Alaska er resultater av stigende temperatur svært synlige. 15-20 kystlandsbyer er truet av erosjon og må flyttes. Disse er faktisk i ferd med å skli ut i havet. Når ikke sjøisen lenger ligger som en beskyttende kappe under de harde vinterstormene, vasker havet grunnen bort under bebyggelsen. Dette er ikke framtidsscenarioer. Det skjer nå!

Klimapolitikk, kunnskap og forskning

Kunnskap og forskning er selve nøkkelen for forståelse av det som skjer i arktiske strøk. Kunnskap om nordområdene har direkte forgreininger til miljøforvaltning, ressursutnyttelse og verdiskaping. Norge har internasjonalt ledende kunnskapsmiljøer innen petroleumsvirksomhet, maritim transport, utnyttelse og forvaltning av ressursene i havet. Det har vi også innen miljøvern, klima- og polarforskning, samt urfolksforskning.

En viktig del av nordområdesatsingen framover, vil være å videreutvikle de kunnskapsmiljøene vi har i nord, og gjøre dem til arnesteder for den fremste arktiske kunnskap. Naturvitenskapen er naturligvis dominerende, men nå kommer også samfunnsvitenskapen inn i polarforskning. Det er viktig for å forstå hvordan menneskene og samfunnene fungerer i det som til tider er å leve ved eksistensens yttergrense. Vi vet fortsatt lite om hvordan klimaendringer i nord påvirker helse og levekår for de som bor der.

Klimaendringene er i gang, og vi ser allerede tydelig tegn på klimaendringer i nord. Dette vil kunne få dramatiske konsekvenser for natur, miljø, bosetting. Særlig utsatt er urfolk og den næringsaktivitet deres kulturer bygger på.

Fangstfolk på Grønland har allerede fått merke endringene. Uten is på fjorden må fangstmannen finne nye måter å livnære seg på. Selfangst og fiske på isen gav inntekt til familien og for til hundene. Nå er hunder og slede ubrukelig som redskap. Hundene må avlives. Fangeren skaffer seg en åpen båt og forsøker å skape et levebrød gjennom fjordfiske eller gjennom hyre på en reketråler. Slikt endres levekår for mange, og viktige deler av en kultur går tapt.

Forskerne forteller oss at Polhavet kan være åpent deler av året allerede midtveis ut i dette århundret. Den sjøruta til Kina som Willem Barentzs lette etter på slutten av 1500-tallet, kan om få tiår komme til gå over Nordpolen. Det gir muligheter, men også store miljømessige utfordringer, utfordringer som bare kan håndteres gjennom internasjonale løsninger.

Avslutning - vår tids viktigste oppgave

Vår tids aller viktigste politiske oppgave er uten tvil å gjøre noe med klimaendringene. De langsiktige konsekvensene må begrenses. Nasjonale utslipp må ned, og internasjonale avtaler med konkrete tiltak for reduksjon av utslipp må utvikles. Vi har ennå tid til å gjøre noe som har betydning. Det trengs kunnskap, klokskap og politisk handling. Det er vanskelig å se hva som er viktigere!

De klimamålene Jens la fram i går, og som jeg er helt sikker på at landsmøtet vil vedta, vil sette oss, Arbeiderpartiet og Norge, der vi bør være: i klimapolitikkens absolutte førersete.

Jeg vil avslutte som jeg begynte, med Rolf Jacobsen:

"Vinterens flammehimmel, sommernattens solmirakel.
Gå mot vinden. Klyv berg. Se mot nord. Oftere.
Det er langt dette landet. Det meste er nord."

oo--oo

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

107 Tore Andersen, Oppland søker om permisjon ut dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Debatten fortsatte med følgende talere:

307 Anne-Grete Strøm-Erichsen, Sentralstyret

290 Eva Ottesen, Troms

311 Mette Gundersen, Sentralstyret

022 Ivar Kristensen, Akershus

Helga Pedersen, Regjeringen

061 Elvis Chi Nwosu, Oslo

078 Herdis Bragelien, Hedmark

094 Tove Haugli, Oppland

Dirigenten ga ordet til Jonas Gahr Støre som holdt følgende innledning om "Internasjonal solidaritet – vårt ansvar":

Kjære Landsmøte – kjære partifeller!

Siden jeg ble Utenriksminister har jeg opplevd mye for første gang. Nå gjør jeg det en gang til, og dette har jeg gledet meg til – å stå på talerstolen på et Landsmøte i Arbeiderpartiet.

Og da vil jeg først få si et stort takk til hele partiet for den støtten jeg har fått. Det er en veldig motivasjon for meg – og oss – Raymond og Gry og Liv Monica fra Senterpartiet når vi dag for dag kan levere løftene fra Soria Moria!

Vi er godt på vei, alt er igangsatt, mye er levert – og mer kommer. Hvilepausen er over – det er igjen lov til å ha ambisjoner i utenrikspolitikken!

Jeg har ønsket å reise like mye rundt i landet som ut i verden siden oktober 2005. Ett hovedinntrykk står igjen – og det er alle båndene mellom utenriks- og innenrikspolitikk. ^

For det finnes ikke lenger noe skarpt skille. Som en dame sa til meg under husbesøk på Holmlia i forrige uke: Når det er flom i Somalia når bølgene helt til Holmlia.

Skal vi gjøre noe med sexkjøp og menneskehandel, går det en ubrutt rekke av utfordringer fra det norske gatehjørnet til en hjemplass et sted langt der ute i verden.

Skal Helga ta knekken på det ulovlige fisket i Barentshavet må vi ha fokus på de store fiskebankene i nord via trålere og transportskip helt til de europeiske havnene.

Skal vi vinne kampen mot heroinen på Oslos gater må vi lykkes i Afghanistan.

Skal vi stå opp for arbeidstakeres rettigheter her hjemme, må parti og fagbevegelse trekke linjene til retten til anstendig arbeid der ute.

Skal vi lykkes i kampen mot fattigdom kan vi ikke si enten utvikling eller handel – vi må utvikling og handel – og det får betydning her hjemme. Det er godt beskrevet i uttalelsen her til landsmøtet. Vi har hatt glede av handel med andre land gjennom århundreder. Nå må de fattige landene få samme muligheter.

I går viste Jens hvordan det samme gjelder klima; vi må få til kutt her hjemme, men vi må også stille opp der ute, med teknologi og økonomisk støtte i fattige land. Gro's rapport for 20 år siden handlet ikke bare om miljø. Den handlet også om utvikling. De to kan ikke skilles.

Rundt om i landet og i partiet spør folk: Hvordan påvirkes vi av globaliseringen – av at verden blir mindre og nesten alt henger sammen med alt? Hvordan går vi fram for å virkelig gjøre en drøm om solidaritet og rettferdighet, fred, sikkerhet og menneskerettigheter, klima og miljø- hjemme og ute?

Dette er spørsmål vi nå stiller gjennom et stort prosjekt i Utenriksdepartementet om norske interesser i en globalisert verden. Vi ønsker et ordsifte i hele landet. Og her håper jeg partiet vil la sin stemme høre – i alle ledd.

For partivenner, dette må være Arbeiderpartiets budskap: - Vi *kan* gjøre noe med verden, vi *kan* gjøre den bedre, vi *kan* gjøre den tryggere – vi – som lever i landet på toppen av FNs utviklingsliste – vi *kan* gjøre en forskjell for andre mennesker. Vårt fellesskap kan nå ut til andre fellesskap.

Derfor hører det internasjonale perspektivet hjemme også i en lokalvalgkamp.

Vi kan ikke hindre at havet stiger over brygga i Bergen uten en ambisiøs klimapolitikk. Når vi møter Frp til valgkamp i Bergen kan vi jo høre med dem, de som stemte mot Kyoto-avtalen og som bare nølende ser at mennesker har noe med klimaendringene å gjøre, hvordan skal

vi hindre at havet stiger? Går det an å si at klimaspørsmål ikke har noe i en lokalvalgkamp å gjøre?

Eller det større bildet – alle her vet at vi må ta ansvar for å de fattiges nød – fordi den krenker menneskeverdet, men også fordi den bringer utrygghet til våre lokalsamfunn. Merk da Frps visjon om å halvere alt det Norge gir i hjelp og samarbeid til de fattigste. Slutt på all stat-til-stat bistand. Milliardkutt til FN. Milliardkutt til Afrika. Slutt på freds og forsoningsarbeidet.

Er det et slikt ansikt vi vil vise? Er det dette vi kan stå for – som kommune eller nasjon? Svaret er nei. Vi skal ha velgernes ja – ja til en annen og større visjon – om solidaritet og medansvar.

For at dette budskapet skal bære, må vi vise at det nytter. Vi må vise unge mennesker at engasjement som leder til politisk handling kan ende opp med et resultat som betyr noe for andre mennesker.

Og da bruker jeg følgende eksempel:

Da Jens dannet regjering i mars 2000 var Anniken leder i AUF. Blant hennes krav til den nye statsministeren var at Norge måtte gå foran for å få på beina alliansen for å vaksinere alle verdens barn - alliansen Gro hadde tatt initiativ til i WHO.

Vi som så Jens i de dagene så at han tente på tre plugger: Som far så han at alle barn måtte ha retten til beskyttelsen fra vaksiner, akkurat som våre egne unger. Som økonom så han at dette var noe av det mest fornuftige man kunne investere i. Og som politiker så han at han kunne gjøre noe med det.

Norge gikk i front. Vi økte bevilgningene. Tok tak i vaksinealliansens styrende organer. Trakk med andre. Mobiliserte norske fagmiljøer. Og nå – 7 år etter ser vi resultater. 150 millioner ekstra barn ekstra er vaksinert. 2,3 millioner ekstra liv er reddet. Tenk på de tallene, prøv å se for dere barneansiktene. Nå går Norge videre for å gi et avgjørende bidrag til å nå tusenårsmaal fire og fem – om å halvere barne- og mødre-dødeligheten.

Det er litt av en historie!

Poenget i *min* historie er hvordan det hele begynte – om en ikke hvilken som helst leder i et ikke hvilket som helst ungdomsparti i et ikke hvilket som helst land – som brukte politikken som virkemiddel, som satt seg et mål og som fikk andre med!

Som ved sist valg i 2005 – da gikk Gry og Martin og AUF inn for at Norge måtte gå i front for å fylle opp FNs nødhjelpsfond som Jan Egeland hadde stablet på beina. Vi har øket bevilgningene fra 100 til 350 millioner. Nå kan flere få hjelp raskere.

Politikk nytter. Vi kan og skal gjøre en forskjell, også i kampen mot fattigdom.

Alle skal med – må også gjelde i retten til utvikling, til helse, utdanning, demokrati og handel. Det gjelder vårt ansvar om å nå 1% av bruttonasjonalproduktet til utvikling.

Å få andre med – det er ambisjonen når Norge nå har dratt i gang et nytt partnerskap for å få til et internasjonalt forbud mot klasevåpen. Engasjementet er stort, ikke minst har Norsk Folkehjelp fortalt os hvorfor vi må handle.

Vi hadde regnet med rundt 20 land på det første møtet i Oslo i februar. Det kom rundt 50. Visjonen er klar: Det var mulig å få til et mineforbud som over 150 land har sluttet seg til. Nå skal vi klare det samme med klasebombene!

Det gjelder her som ellers – enten det er i arbeidet for Nordområdene som Hill Marta har jobbet og redegjort for - eller i arbeidet for internasjonal solidaritet: Norges vei for å ta vare på våre interesser går gjennom samarbeid med andre, gjennom å være våre venners venn, gjennom å arbeide for en internasjonal rettsorden – og ved å ha mot til å stå opp for verdier og for valg vi mener er riktig.

Det siste gjorde vi 17 mars. Da normaliserte vi våre politiske forbindelser med den palestinske regjeringen. Tiden var inne for å komme palestinerne i møte. Tiden var inne for å tenke selv.

Palestinerne har maktet å forsone bitre motsetninger. Vi skal være klar over hvor mye det har kostet, hvor skjørt det er. På viktige områder har de kommet det internasjonale samfunnet i møte. Den nye regjeringen respekterer avtaler som PLO har inngått - som Oslo avtalen og den gjensidige anerkjennelsen mellom PLO og Israel og valget av politikk fremfor vold.

Jeg gjentar – på avgjørende områder har de kommet oss i møte. Ikke ord for ord og ikke 100 prosent, men når ble verden slik? Det handler om å gripe en mulighet og vi har valgt å gjøre nettopp det.

Det er det politikk må handle om – å gripe muligheter. Nå kan vi engasjere den palestinske regjeringen, ha forventninger og på en helt annen måte stille krav.

Vi har ikke endret syn på Hamas, vi er dypt kritiske til deres charter. Men Hamas-regjeringen er historie. Nå er det en samlingsregjering med egen plattform. En regjering president Abbas stiller seg bak.

Skal vi vende den ryggen? Skal vi splitte det de har samlet? Vi skal ikke det – vi gjør ikke det.

Skal det bli utsikt til fred i Midt Østen må konflikten mellom palestinere og israelere løses. Okkupasjonen må opphøre. Muren må rives. Palestina må bli egen stat.

Og Israel må få leve i sikkerhet, fri for terrortrusselen og i fred med sine naboer. Skal Israel bevege seg må de oppleve at en slik fremtid er mulig.

Norge skal gi bidrag der vi kan. Vi er venn av Israel. Og vi er venn av palestinerne.

Jeg tror ikke det kan bli noen fredelig vei om den rike verden stenger av palestinerne der 2/3 av befolkningen nå lever i fattigdom. Der nød, sinnet, frustrasjonen og håpløsheten vokser. Min bekymring er at det som er farlig kan bli enda farligere om palestinerne opplever at uansett hva de gjør så er det aldri nok.

Noen har en annen bekymring: - Vi er urolige fordi Norge står alene, sier de. Og Siv Jensen, hun sier det samme. I tillegg er hun "deeply shocked", nå som før.

Til alt dette kunne jeg være fristet til å si at noen ganger kan man koste på seg å stå alene. Eller at noen ganger er fornuften en ensom ting.

Men det sier jeg ikke. Fordi vi står ikke alene.

Se på bildet: Nå reiser politikere utenfra og inn i palestinske områder til møte med palestinske ledere. Nå reiser palestinske ministre ut til land i Europa og USA. På tirsdag møtte den palestinske finansministeren den amerikanske utenriksministeren.

Ikke noe av dette før 17. mars. Og jeg tror at våre kontakter, vårt klare standpunkt fra første dag om at tiden nå er inne for politikk har bidratt til denne utviklingen. Men det er langt igjen.

Kjære partifeller,

Midt Østen er farlig, har alltid vært farlig, men er særlig farlig nå. De ulike konfliktene henger tettere sammen i en rekke fra Kabul til Khartoum – via katastrofen i Irak.

Det trengs stemmer for politiske løsninger av hver enkelte konflikt. Og det trengs skritt mot en regional konferanse, slik blant annet Thorbjørn har skrevet mye og klokt om.

Det trengs krefter til å engasjere partene til diplomati og forhandlinger.
Det trengs krefter til å engasjere stater, men også grupper - sosiale og religiøse.
Det trengs mot til å trekke slike grupper inn i politikken og ut av ekstremismen.

I vår verden trengs det stemmer for dialog. Evne, vilje og mot til dialog er den store utfordringen i vårt århundre. Dialog er ikke tegn på svakhet. Det er tegn på styrke. Se på Nelson Mandela. Han kunne valgt voldens vei, men han valgte dialog og vant alt.

Se på Yitzak Rabin. Han betalte den høyeste prisen for forsøket på skape fred, sitt eget liv. Og vi husker hans ord da han trykket Yasser Arafats hånd: Du slutter ikke fred med dine venner, men med dine fiender.

Med et tastetrykk kan vi laste ned kunnskap i vår verden. Men vi kan ikke laste ned forståelse. Den kan bare mennesker bygge sammen. Da er ikke isolasjon og boikott veien å gå.

Igjen går linjene mellom utenriks og innenriks. Vår største utfordring er å bygge et større norsk vi der alle som bor her blir en del av fellesskapet. Det må være blant sosialdemokratiets store oppgaver i vår tid.

Visjonen om en bedre verden må høre med i alt vårt arbeid. Også når vi går til verket for å vinne høstens valg.

00--00

Deretter fortsatte debatten med følgende talere:

114 Bjørn Tore Ødegården, Buskerud

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

025 Anne-Ragni A. Arntzen, Akershus søker om permisjon fra kl 1200-1500.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Deretter fortsatte debatten med følgende talere:

240 Erling Lenvik, Sør-Trøndelag

361 Egil Olli, landsstyret, Sametingsgruppa

148 Lene Vågslid, Telemark
176 John Holvik, Rogaland
326 Gro Tvedt Anderssen, landsstyret, Oslo
185 Kjetil Vevle, Hordaland
243 Karen Unni Knudsen, Sør-Trøndelag
295 Janne Andreassen, Finnmark
265 Eirik Sivertsen, Nordland
205 Jan Helge Dale, Sogn og Fjordane
218 Marit Cathrin Thorstensen, Møre og Romsdal
008 Irene Johansen, Østfold
023 Torunn Skottevik, Akershus
160 Gunnar Rostveit, Vest-Agder
047 Frode Jacobsen, Oslo
087 Ole Martin Norderhaug, Hedmark
360 Eskil Pedersen, landsstyret, AUF
174 Lars Anders Myhre, Rogaland
349 Per Kristian Skjærvik, landsstyret, Sør-Trøndelag
294 Ragnar Olsen, Finnmark
264 Karin Tønder Knudsen, Nordland
124 Bent Inge Bye, Buskerud
310 Saera Khan, Sentralstyret
091 Audun Tron, Oppland
133 Claes Gilljam, Vestfold
221 Hans Lauritzen, Møre og Romsdal
305 Roger Hansen, Sentralstyret
355 Bjørn Inge Mo, landsstyret, Troms
012 Heidi Evjemo Aursand, Østfold
036 Kjell Engebretsen, Akershus
141 Lill Gro Gulløy, Telemark
Knut Storberget, Regjeringen
155 Randi Gunsteinsen, Aust-Agder
086 Nadja Ludvigsson, Hedmark
066 Ingrid J. Aune, Oslo
108 Gro Lundby, Oppland
193 Jørn H. Eggum, Hordaland
037 Wenche Paulsrud, Akershus
376 Anne Marit Bjørnflåten, Stortingsgruppas styre

Dirigenten takket for veldig god og inspirerende debatt. Dirigenten opplyste at det har vært 115 taler hvorav 58 menn og 57 kvinner.

SAK 5 – INNKOMNE FORSLAG

Dirigenten tok deretter opp hefte 1-4, innkomne forslag opp til behandling, kapittel for kapittel:

1. Kommunal

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

2. Forsvar og gjenkjøp

Ord i saken:

Forslag 2.05

321 Signe Øye, Østfold, ba om at hennes innleverte forslaget også ble oversendt sentralstyret og sett i sammenheng med forslag 2.05.

Likestilling i verneplikten

Likestillingsaspektet i tilknytning til verneplikten og spørsmålet om hvordan vi skal få flere kvinner i Forsvaret, skal være en del av mandatet til arbeidsgruppen som skal se på ordningen med verneplikt.

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

3. Kriminalpolitikk

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

4. Inkludering

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

5. Demokrati

Ordet i saken:

Forslag 5.01

036 Kjell Engebretsen, Akershus, foreslår at forslaget oversendes til redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Landsstyrets innstilling med forslaget fra Kjell Engebretsen sitt forslag enstemmig vedtatt.

6. Internasjonale spørsmål

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

7. Utdanning

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

8. Familie- og oppvekstpolitikk, likestilling

Dirigenten opplyste under behandlingen at noen forslag hadde fått feil innstilling, det gjaldt følgende forslag:

08.02 – Skal til lokalpolitisk plattform

08.06 – Skal til lokalpolitisk plattform

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt, med de rettinger som ble opplyst.

9. Arbeid og pensjon

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

10. Næringspolitisk

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

11. Fiskeri

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

12. Landbruk

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

13. Energi- og miljøpolitikk

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

14. Samferdselspolitikk

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

15. Helse

Dirigenten opplyste under behandlingen at noen forslag hadde fått feil innstilling, det gjaldt følgende forslag:

15.03 – Skal til andre politiske saker

15.07 til 15.09 – Skal til lokalpolitisk plattform

15.11 til 15.15 – Skal til lokalpolitisk plattform

15.25 – Skal til andre politiske saker

Ord i saken:

15.23:

182 Joril Christensen, Hordaland ønsker at forslaget sendes over til redaksjonskomiteen for andre saker

Vedtak: Landsstyrets innstilling med forslaget fra Joril Christensen, Hordaland forslag enstemmig vedtatt, og med de rettinger som ble opplyst.

16. Skatt og avgift

Vedtak: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Møtet tok pause.

Møtet ble satt igjen kl 1500.

Jens Stoltenberg holdt følgende introduksjonstale for Gro Harlem Brundtland og tidligere FNs generalsekretær Kofi Annan.

Landsmøtet. Det er en stor ære og glede å ønske FNs tidligere generalsekretær og vinner av Nobels fredspris Kofi Annan velkommen til Landsmøte i Det norske Arbeiderparti.

Kjære Kofi Annan

Det er en stor ære for oss at du er her. og

Det gir oss muligheten til å uttrykke en varm takk for alle dine tjenester overfor menneskeheten.

Vi i denne sal tror på FN.

Vi tror på ideen om internasjonalt samarbeid

På en verden styrt av internasjonal rett, og ikke en der de sterke tar seg til rette.

I 10 år hadde du verdens vanskeligste jobb..

I ryggen hadde du FN pakten og oppdraget om å lede oss mot en verden fri for krig og lidelser

Men virkeligheten ofte viser det motsatte.

Og hvor verdens land og regionen ofte viser for liten respekt for de regler og systemer som er vedtatt og nedfelt i FN.

Særlig når stormaktene strides, om saker som hviler tungt på Sikkerhetsrådets dagorden, må det føles ensomt og krevende. Vi har søkt etter best evne å gjøre din oppgave litt mindre umulig.

Du kom inn som Generalsekretær i 1997 – en tid da Sikkerhetsrådet så ut til å fungere bedre enn på mange tiår.

Du satte deg raskt i respekt, og kunne øse av din utrolige erfaring fra internasjonale konflikter.

Så kom 11. september.
Og verden var forandret
Vi fikk Afghanistan
Og vi fikk Irak

Din rakryggete motstand mot krigen i Irak fortjener stor respekt.
Din evne til å stå på FNs prinsipper og formål, også under sterkt press, fortjener honnør.
Og dine grep for å tilpasse FN til en ny tid fortjener vår oppslutning.
For dine fortjenester ble du tilhelt Nobels Fredspris nettopp her i Norge.

Selv har jeg hatt æren av å arbeid på oppdrag fra dem med reform av FNs arbeid for miljø, utvikling og humanitær bistand.

Det arbeidet skal nå følges opp av din etterfølger.

Du vil alltid ha venner i Norge.
Og vårt samarbeid vil bestemt fortsette.
Fra denne sal utgår sterk støtte til de spørsmål du har arbeidet med gjennom et langt yrkesliv for fred, miljø og utvikling.
Vi takker for den æren du har vist oss.

Og til å introdusere deg her i dag har vi fått ja fra en annen partifelle med bred erfaring også fra landsmøter i Det norske Arbeiderparti

Gro – du har mange landsmøter bak deg.

Du har talt til landsmøter i Arbeiderpartiet før om miljø og utvikling.

Og i dag har vi gleden av å markere 20-årsdagen for den banebrytende rapporten fra Brundtland kommisjonen – "Vår Felles Framtid".

Vi gjør det i ord.
Men som jeg redegjorde for i går.
Da klimaendringer sto i fokus

Skal vi også gjøre det med handling

Du har talt til Arbeiderpartiets landsmøte før om det som står i FNs tusenårsmål
Og det gjorde du allerede lenge før vi formulerte disse tusenårsmålene

Du har opplevd å bli skjelt ut som miljøsinke, riktignok ikke av landsmøte i arbeiderpartiet, men av aktivister i din samtid.

Og du er blir hyllet av en hel verden
om en Jeanne d'Arc for miljø og utvikling.

I dag er det bred enighet om at du tilhører de få som har fått sette et tydelig preg på sin samtid.

Og de få som er kjent i hele verden som en forkjemper for kvinners stilling.
Da bildet av din kvinneregjering gikk verden rundt i 1986.
Som hovedtaler på FNs befolkningskonferanse, FNs kvinnekonferanse, og på lokallagsmøter over hele Norge.

Vi er stolte av at du er en av oss, utgått av denne bevegelse.
Med dype røtter her.
Gro ordet er ditt

00--00

Gro Harlem Brundtland holdt følgende tale til landsmøte:

Partifeller!

Det er en stor glede for meg å være sammen med dere her på landsmøtet. Når jeg ser utover denne så særpregede, kjente og kjære salen, er det lett å slå fast: Ti år betyr både tradisjon og fornyelse, både kjente og kjære ansikter, men mange nye også. Det bringer oss styrket videre, inn i en ny tid. Vårt landsmøte har en helt spesiell atmosfære. Alltid preget av spenning og forventning, og av samhold og vilje til å forme de nye løsningene. Takk til Jens for de varme ordene.

Arbeiderpartiet ble grunnlagt fordi arbeiderbevegelsen ville et helt annet samfunn. Partiet vokste og fikk ansvar, drevet fram av nådeløs samfunnskritikk og vilje til forandring. Slik har det vært. Slik er det i dag. Det er vår historiske oppgave å utøve samfunnskritikk, og drive gjennom forandringene. Folk må selv ta ansvar for å skape sin egen framtid.

Vi kjenner den styrken som preger partiet. Arbeiderpartiet oppfyller sine løfter til velgerne og gjør det partiet sa før stortingsvalget.

I går la Jens fram resultatene og han pekte framover. Jeg er særlig glad for at det igjen er blitt gjort så tydelig at Arbeiderpartiet ikke bare er partiet for velferd, partiet for arbeid, partiet for oppvekst og utdanning, og en trygg alderdom

Men i høyeste grad det ledende parti for miljø. Slik det er det for fred og utvikling.

Olav Gjærevoll ble verdens første miljøvernminister i 1972. Vi meislet ut ny politikk på 70 og 80-tallet mens det vokste fram spesielle miljøpartier i en rekke land i Europa, partier som ikke tok på seg ansvar for helheten. Det gjorde vi. Så fikk vi heller ikke noe slikt miljøparti her i landet.

Jens har i går presentert nye og radikale klimamål. Ingen må være i tvil: Klimakampen og kampen mot fattigdommen er vår tids største utfordringer.

Det var mens vi arbeidet i FNs verdenskommisjon for miljø og utvikling at de første FN-rapportene om klimaendringene ble framlagt. Verdenskommisjonen la fram sin rapport for 20 år siden – nesten på dagen for 20 år siden. Det var blitt åpenbart at for første gang i historien hadde summen av menneskehetens belastninger av det globale miljø skapt stor fare for uopprettelig skade.

Det var blitt klart at en dyptgripende snuoperasjon var nødvendig. Men kommisjonens rapport var ikke noe dommedagsprofeti. Rapporten ga uttrykk for at menneskene selv nå hadde muligheten til å ødelegge grunnlaget for livet på jorda, men også at vi hadde større muligheter enn noen gang til å redde det, og gjenskape balansen mellom menneskene og jordas ressursgrunnlag.

Men for å få det til var det nødvendig med en ny kurs, politisk vilje, nye internasjonale samarbeidsordninger, en mer rettferdig fordeling og en målrettet teknologisk utvikling.

I 1985. mens kommisjonen arbeidet kom det en rapport fra et FN-møte i byen Villach i Østerrike, der forskere fra 30 land –både utviklingsland og industriland – hadde konkludert med at truslene om klimaendringer var alvorlige og sannsynlige.

Verdenskommisjonen konkluderte med at det var helt nødvendig med internasjonale avtaler for å redusere utslippene av klimagasser. Fem år senere fikk vi Rio-toppmøtet. Der ble FNs rammekonvensjon om klimaendringer vedtatt.

Nye fem år senere - i 1997 - fikk denne konvensjonen sin viktige oppfølging – det første konkrete uttrykk for bindende og avtalte utslippsreduksjoner – Kyoto-protokollen.

Nå står også vårt land oppe i en debatt om nye målsettinger. Den debatten blir ikke den samme etter den talen Jens holdt her i går.

Det er da heller ikke første gang Arbeiderpartiet har gått foran i klimapolitikken. Det ble stor oppstandelse, ikke minst i andre oljeproduserende land, da vi valgte å innføre CO₂-avgift i 1991. Det var stor oppstandelse her i Norge også, ikke minst blant oljeselskapene. I dag ser vi på det som en selvfølge.

Svaret framover må også ligge i ny teknologi. Ny, bærekraftig energiproduksjon, kostnadseffektive utslippsreduksjoner og bruk av Kyotomekanismene. Samtidig må de land som slipper ut mest også redusere mest.

Det er en glede å være i denne forsamlingen og ta et lite historisk tilbakeblikk samtidig som vi alle retter blikket framover.

Det er en glede og ære at FNs tidligere generalsekretær i dag er landsmøtets gjest.

Dear Kofi, it means a great deal to me personally that we are able to share this podium today here in Norway. Everybody here, and I believe the people of Norway are all proud to have you as our guest.

In a deep sense we have been colleagues for decades, pursuing many of the same goals and objectives from various positions. But we were always in a sense connected.

Your distinguished international career started in fact in the World Health Organization back in 1962. And you have held a number of important positions in your own country Ghana and in the United Nations.

In December 1996, you were chosen by the international community to become Secretary-General of the United Nations at a crucial time for the UN. Already you had been in charge of some of the most challenging tasks in the history of the UN, the crisis in Rwanda and in the former Yugoslavia.

We met as colleagues in a new sense when I was elected Director-General of the World Health Organization in 1998. I believe it was only a day or two after my election that we met in Switzerland to discuss how the UN and the WHO could best work together.

To set common priority goals enabled our organizations and the countries of the world to deal more effectively with some of the gravest challenges to health, which was taking such a devastating toll in human lives.

HIV/AIDS, malaria and a number of preventable diseases were ravaging part of the third world. We face a resource problem, a focus problem.

In countries in crisis, people were suffering and are still suffering, locked in a vicious cycle of poverty and insecurity. Rates of severe illness and death were high. The crises are caused by violent conflict, often over decades; by natural disasters, like drought; by economic collapse; or by poor governance. Often these causes work together in a deadly combination.

Nearly a third of the population of Sub-Saharan Africa lived in weak and failed states or in states ravaged by complex emergencies. A descent into poverty and lawlessness leads to rapid declines in health, to higher infant mortality and lower life expectancy.

These underlying causes lead to a downward spiral which is making countries increasingly weak.

We were both looking for ways and means to strengthen the hand of health in international affairs. Our joint efforts lead to the establishment of GAVI, the Global Alliance for Vaccines and Immunization, the Global Fund, - and the private sector became increasingly involved. This is but one aspect of your impressive work to revitalize the UN in the broadest sense. We, your colleagues in the UN family, always proudly saw you as the General; not the secretary!

No one has done more than Kofi Annan to revitalise the UN. After taking office as the UN's seventh Secretary-General in January, 1997, you managed in a very short time to give the UN an external prestige and an internal morale the likes of which the organization had hardly seen in its history

As Secretary-General you have figured prominently in the efforts to resolve a whole series of international disputes: the repercussions of the Gulf War, the wars in the former Yugoslavia and especially in Kosovo, the status of East Timor, the war in the Congo, and the implementation of the UN resolutions concerning the Middle East and "land for peace".

Time and again, you have maintained that sovereignty is not a shield behind which member countries can hide their violations of human rights. You adopted an activist approach to the struggle against HIV/AIDS, and made it a "personal priority".

When the terrorist attacked New York and Washington in 2001, you urged that the UN must be given a leading part to play in the fight against international terrorism.

You paved the way for the UN's Millennium Declaration and the UN Millennium Development Goals. To put an end to poverty, to reduce child mortality by two-thirds. To improve maternal health to provide better education for the world's billions of people, to reduce HIV/AIDS, to protect the environment, and to prevent war and armed conflict.

As you know, we in Norway will make every effort to ensure that the international community delivers on these promises.

We, the fortunate have a moral obligation to ensure that the poor and the powerless can be lifted out of the dark valley of poverty and squalor.

The torch is being passed on to new generations. We who are gathered today know we can seek your guidance and advice in our never ending quest for human rights, more solidarity, and justice.

Ten years at the helm of the United Nations. I am pleased and gratified that the Norwegian Nobel Committee had the wisdom to bestow the prize upon you at the turn of the Millennium, six years ago.

Today it is our great privilege to express our respect and gratitude for your invaluable services to humanity.

Kofi, I am happy to give you the floor at this Convention of the Norwegian Labour Party

00—00

Kofi Annan holdt en hilsningstale til landsmøtet.

00--00

Jens Stoltenberg avsluttet på følgende måte:

After these two introductions there is really nothing more to say, but a warm thank you to Kofi and Gro for coming here to inspire us, engage us and motivate us.

And thank you for devoting your lives to the struggle for a better world.

But I have one thing to add.

Today is the birthday of Gro.

00--00

Møtet tok pause.

Møtet ble satt igjen kl 1647.

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som introduserte Mona Sahlin, leder av Sosialdemokraterna i Sverige som hilste til landsmøtet fra de internasjonale gjestene.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

034 Ivar Ekanger, Akershus søker om permisjon resten av dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget.

SAK 6 – VEDTEKTSENDRINGER

Dirigenten ga ordet til partisekretær Martin Kolberg som holdt følgende innledning:

Kjære partifeller!

Jeg skal nå få presentere landsstyrets forslag til vedtektsendringer og organisasjonsuttalelsen "Mangfold og fornyelse". Enhver organisasjon trenger vedtekter som bestemmer organisasjonens struktur og oppbygging. Felles spilleregler for alle medlemmer og avdelinger i organisasjonen.

Men dette er også en anledning til å forsterke utviklingen av Arbeiderpartiets organisasjon. Det er organisasjonen som er partiet.

2. I denne landsmøteperioden har vi sammen tatt viktige steg mot å bli sterkere og en lærende medlemsorganisasjon. Vår visjon er at partiet vårt skal være:

Et inkluderende parti

Et mangfoldig parti

Et åpent parti

Sentralstyret og partikontoret har arbeidet aktivt for at målsetningene landsmøtet i 2005 satte skal bli virkeliggjort. Sentralstyret opprettet et organisasjonspanel for å legge til rette for utvikling gjennom bred deltakelse fra hele organisasjonen. Et hovedmål har vært å trekke medlemmer og velgere mer med i partiarbeidet – derfor var det naturlig å starte en åpen organisasjonsdebatt: Rådslaget MANGFOLD ble drøftet over hele landet fra desember 2005 og langt inn i 2006. Innspillene og engasjement resulterte i uttalelsen "Mangfold og fornyelse" og forslagene til vedtektsendringer som vi inviterer dere til å behandle på dette landsmøtet.

Vår oppgave er å slippe alle til, å la alle delta. Å få flere kvinner til å delta på like fot, med sin egen stemme. Det er en demokratisk grunnverdi. Rett og slett fordi det er halvt om halvt i samfunnet. Selvfølgelig skal halvparten av befolkningen ha halvparten av makten. Vi sier slik skal det også, eller først og fremst være i et moderne sosialdemokratisk samfunn.

Det var et riktig skritt å vedteksfeste at en ved alle verv, utvalg og oppnevninger skal ha 50 prosent representasjon av begge kjønn. Det har vært en suksess.

Noen var skeptiske. Vedtaket fra 2005 har bidratt nettopp til det vi sa: Det har trukket likestillingen opp. Vi sendte et klart signal om å lete enda sterkere etter kvinner. Og partiet fant flere enn de fant sist. Mange nye kvinner er blitt rekruttert til partiet.

Flertallet av listene til kommune – og fylkestingsvalget har halvparten kvinner og halvparten menn. I 2003 hadde vi 100 kvinnelige førstekandidater i kommunene. I dag er det kvinner på topp på 141 av våre 422 rene lister til kommunevalget. Det er en framgang på nesten 50%.

I hele 13 fylker er det i dag flere kvinnelige 1. kandidater til kommunevalget enn det var i 2003. I tillegg har vi 6 kvinnelige fylkestopper.

Målet vårt er en slik økning ved neste nominasjon. Da vil vi ha omtrent 200 kvinnelige toppkandidater til kommunevalget i 2011. To nominasjonsprosesser kan være det vi trenger for å sikre 50/50 også på toppnivå i kommune – Norge. La oss bli enige om at neste gang klarer vi det.

Vi sier i uttalelsen at vi vil være partiet for læring og utvikling (4)

Arbeiderpartiet vil være en lærende organisasjon. Det vil si at vi vil gi medlemmer, tillitsvalgte og folkevalgte politisk og organisatorisk kunnskap og læring gjennom både formelle og uformelle læringsarenaer. Alle medlemmer skal få et skoleringsstilbud uavhengig av hvor det bor. Skolering og kompetanseutvikling er et strategisk verktøy for å nå politiske mål og for å få engasjerte tillitsvalgte, folkevalgte og medlemmer.

Ambisjonen har krevd at vi måtte endre organiseringen av skoleringsarbeidet. Sentralstyret har bestemt at partikontoret skal ta større ansvar for registrering og gjennomføring av skoleringen. AOF er vår kompetansepartner. Hele partiet må ta ansvar for skolering – kommunepartiene, fylkespartiene og partiet sentralt har ulike men like viktige oppgaver.

Dette er en av de viktigste organisasjonsoppgavene vi har. Forutsetningen for organisatorisk framgang og vekst.

Målrettet arbeid gir resultater allerede. I tillegg til omfattende valgkampskolering er 2223 medlemmer i gang med kurs over hele landet.

Vi har nå fire hovedsatsinger som gjenspeiler medlemmenes ønsker.

Alle nye medlemmer skal få tilbud om NY I AP kurs.

Alle lokale ledere – og tillitsvalgte skal få delta på kurset "Ny i styret – Ombud i praksis"

Alle fylker skal gjennomføre spesialtilbudet: Sosialdemokratisk ledelse.

I tillegg deltar medlemmene i politiske temakurs, møter og konferanser. Juvelen har vært lederrekrutteringsprogrammet **Kvinne på topp** hvor 93 kvinner har deltatt. Jeg vil dele noen erfaringer fra noen deltagere med dere:

"Kvinner på topp har vært helt flott for meg! Det viktigste er at jeg nå har et nettverk på tre kvinner, to likesinnede pluss mentor. Disse kan jeg ta kontakt med når jeg trenger det, vi ringes titt og ofte..."

En kvinne sier at KVINNE PÅ TOPP motiverte henne direkte til å si ja til å stille på topp. KVINNE PÅ TOPP er et verktøy vi skal finpusse for flere – også menn.

Vi sier i uttalelsen at vi vil være partiet for politisk aktivitet - lokalt og sentralt (3)

Arbeiderpartiet skal være en drivkraft for å utvikle samfunnet slik at folk opplever at deres hverdag blir bedre. Da må vi ha kontakt og samarbeid med frivillige lag og organisasjoner – og ta innbyggerne med i utviklingen av lokaldemokratiet. Partikontoret og mange kommunepartier har flotte erfaringer fra åpne samråd med miljøer, organisasjoner og enkeltpersoner. Det hjelper oss å være:

- Et samfunns – og systemkritisk parti
- Tydelige politiske ombud for folk

Gode folkevalgte trenger god folkevalgtskolering. Derfor skal alle folkevalgte grupper ha *partipolitisk* folkevalgtskolering etter at vi har vunnet valget. Gå hjem og prioriter midler til partienes folkevalgtopplæring i kommunestyre og fylkesting etter at vi har vunnet valget.

Vi sier at vi vil være et parti hvor medlemmer har innflytelse og påvirkning (1)

Jeg vil her forholde meg til noen konkrete vedtektsendringer.

Partikontoret har i perioden observert utviklingen om representantskap/medlemsmøte i kommunepartiene. I forslagene er det tilslutning til at medlemsmøtet er den mest demokratiske møteformen fordi det ivaretar prinsippet om "ett medlem – én stemme" direkte.

Forslaget sier dog at under visse forutsetninger kan et kommuneparti ha representantskap.

I forslag til endringer i vedtektene, foreslås det i §4 (Retningslinjene for kommunepartiene); *Et kommuneparti bør ha medlemsmøtet som øverste organ mellom årsmøtene, så lenge det er færre enn 5 aktive partiavdelinger i kommunepartiet.*

Prinsippet om et medlem – en stemme står sterkt i partiet. I forslaget til ny § 5.3 i retningslinjene for partiavdelingene, foreslås det at *medlemmer skal ha medlemskap i en partiavdeling. Et medlem kan delta i et annet lags aktiviteter. Vedkommende har tale- og forslagsrett i laget, men teller ikke med ved fastsettelse av lagets representasjon.*

Det betyr at medlemmer kan velge fritt hvor de vil være medlem, men kan bare være medlem, folkevalgt og tillitsvalgt et sted.

NY § 5.4 Medlemmer er kun valgbare til offentlige verv i den kommunen de er folkeregistrert, har sin stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalg og medlemskap i partiet.

Kommunepartiene må alltid vurdere og fornye arbeidsformer for å bidra til politisk utvikling, flere medlemmer og et variert medlemstilbud. Fylkespartiene må også arbeide aktivt for å tilpasse arbeidsformene slik at enda flere blir med. Nettverk og forum kan være en riktig vei og gå.

Flere av de innkomne forslagene omhandler de folkevalgtes rolle og ansvar. Det er bra og jeg vil kommentere noen forslag:

3. 05 Stange: Sentralstyrets sammensetning

Sentralstyret er og skal ikke være et representantskap. Det er valgkomiteen og landsmøtets ansvar å hele tiden bestrebe seg på å sette sammen et sentralstyre som fyller sin oppgave som organ best mulig. Vi skal videreføre den tiliten til valgkomiteen og landsmøtet.

3.07Grue: Foreslår å utrede å innføre karantene for tillitsvalgte og folkevalgte

3.08 Stavanger: Foreslår å innføre åremål for fulltidspolitikere

Til det vil jeg si at det bør gjennomføres en organisasjonsdebatt i hele partiet i hver landsmøteperiode. Debatten bør også omfatte spørsmål om bred og langsiktig rekruttering til alle verv i og for partiet. Partiet bør utfordres til å diskutere hvordan vi kan sikre at erfarne tillitsvalgte trer til side slik at partiet fornyes. Alle avdelinger har et ansvar for å sikre rekruttering gjennom å bygge opp nye kandidater.

Det samepolitiske arbeidet i Arbeiderpartiet er viktig. At vi har maktet å bli like stor som Norske Samers Riksforbund (NSR) er stort. DnAs intensjon er at vi stiller egne lister og at vi dermed gir det samepolitiske arbeidet legitimitet.

Det har vært en egen prosess for å endre retningslinjene for det samepolitiske arbeidet som ligger til behandling i heftet Mangfold og fornyelse. Jeg vil kommentere to punkter:

Samepolitisk råd som velges av den samepolitiske konferansen, er Sentralstyrets organ for å bistå og gi råd i samepolitiske spørsmål. Mindretallet vil at Rådets leder skal møte i sentralstyret med tale – og forslagsrett fast. Samepolitisk råd har i dag rett til å fremme saker for sentralstyret. Da får lederen tale – og forslagsrett under behandling av saken. Denne praksisen mener flertallet bør fortsette. Slik sikres både dialog og en likebehandling av sentralstyrets utvalg.

I kommuner der det er flere samiske medlemmer, finnes samepolitiske utvalg som samarbeider med kommunepartiet. Mindretallet vil at lederen det samepolitiske utvalget skal sitte i kommunepartiets styre med fulle rettigheter. All organisasjonspraksis tilsier at det er naturlig at lederen for er å betrakte som et tiltredende medlem i kommunepartiets styre med tale – og forslagsrett, men ikke stemmerett. Det er det kun det årsmøtevalgte styret som har.

Vi skal merke oss det gode politiske arbeidet som skjer blant våre folkevalgte i sametingsgruppen, og i samepolitisk råd. Det skal fortsette.

Vi sier at vi vil være partiet for inkluderende møte- og arbeidsformer (2)

Arbeiderpartiet er Norges største medlemspartiet – i fjor hadde vi 50 252 medlemmer. I år skal vi bli flere. Derfor skal medlemspleie og rekruttering være den viktigste jobben.

Vårt parti er opptatt av kontingent, og det har vært mye diskusjon om vårt rullerende kontingentsystem. Det foreligger flere forslag om forandring av kontingentsystemet. Det er sentralstyrets intensjon og partikontorets oppgave å ha et enkelt og oversiktlig medlemssystem. Vi har derfor lyttet til organisasjonen og hatt en bred prosess.

Landsstyret vil beholde prinsippet om rullerende kontingent da vi har bedre oversikt over medlemmene og vi har en høyere kontingentinngang enn noensinne. Medlemssystemet krever at kontingentarbeidet skjer over hele året. Medlemspleie må skje jevnt, da blir det lettere for nye og eksisterende medlemmer å faktisk betale kontingent.

Etter dialog med fylkeslederne ser vi utfordringen med å ha oversikt over medlemmene mot slutten av året. Derfor foreslår landsstyret at de med kontingentforfall på slutten av året får forfall 30. september. Vi vil videreutvikle rapporteringsrutinene til organisasjonen og kontingentarbeidet skal bli enklere og lettere tilgjengelig på vår digitale Medlemsportal.

Vi skal bli det partiet med størst medlemsvekst i 2007. Her vil jeg gjøre en stopp for å trekke fram et strålende eksempel vi alle skal lære av. Jeg ber Sølve Myrvang komme fram til meg.

Sølve er kommunepartileder i Suldal i Rogaland, og jobber på Sand Servicesenter. Sølve er en storverver – og han er gjest hos oss som en takk.

Da kommunepartiet fikk rede på at en av de første som vervet 3 i starten på året kunne vinne landsmøteopphold, fikk de fart på vervinga. De ble enige om at de gjennom felles innsats skulle få Sølve på landsmøtet. Og i dag er Sølve her i salen hos oss.

9 nye mennesker har fått mulighet til å engasjere seg takket være at Sølve og hans kamerater ble motivert til å spørre: Du vil vel være i Ap?

Dersom hver og en av oss her i salen hadde stilt flere det samme enkle spørsmålet til like mange som Sølve gjorde ville vi vært nesten 10 ganger så mange som vi er i salen her.

(9 x 300 = 2700)

Vervekampanjen handler om å spørre. Vi skal spørre flere kvinner: Vil du bli med? Vi skal spørre flere unge: Vil du bli med? Og kjære venner, vi skal spørre flere med minoritetsbakgrunn: Vil du bli med?

Vi er allerede i gang. Fra januar til april har vi fått 2468 nye medlemmer – det er nesten like mange som vi fikk i hele fjor. Det er det nest høyeste tallet som er registrert i for vårperioden siden 1999. La oss forsterke denne utviklingen!

Mennesker med minoritetsbakgrunn er underrepresentert i folkevalgte organer, og i vår egen organisasjon. Vi må i landsmøteperioden gå sammen om å rekruttere og inkludere flere medlemmer og tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn – spesielt kvinner. Dette må skje gjennom systematisk rekrutterings- og skoleringsarbeid. Partikontoret har allerede kontakt med innvandremiljø og organisasjoner sammen med flere fylker. Kursene Innvandrerkvinner Kan en viktig del av vårt arbeid. La meg si det slik: Om to år må vi kunne ha et mer mangfoldig landsmøte.

00--00

Dirigenten foreslo behandlingsmåte på Hefte 5 Lov- og organisasjonssaker og hefte Mangfold og fornyelse.

Ord i saken:

061 Elvis Chi Nwosu, Oslo
359 Gro Mette Moen, landsstyret, AUF
Karin A. Karlsen, leder av Samepolitisk råd
241 Eva Vinje Aurdal, Møre og Romsdal

Dirigenten refererte forslag som var kommet inn og strek ble satt. Følgende forslag var kommet inn:

237 Tone Sumstad Nyeng, Sør-Trøndelag
Mangfold og fornyelse

Punkt 1, Partiet for innflytelse og påvirkning

Erstatt første avsnitt med følgende:

Landsmøtet vil oppfordre kommunepartiene til å vurdere medlemsmøtet som øverste organ i kommunepartiet.

Punkt 2. Partiet for inkluderende møte- og arbeidsformer
En mangfoldig partiorganisasjon, siste avsnitt erstattes med:

Medlemmer skal ha medlemskap i en partiavdeling, enten i arbeiderlag eller i et interesselag/faglag. Man kan delta i aktiviteter i det arbeiderlaget man geografisk tilhører og i

interesselags/faglags aktiviteter med tale- og forslagsrett, selv om man ikke har sitt medlemskap der. Ved fastsettelse av lagets representasjon teller man bare i den partiavdelingen man har sitt medlemskap. Man skal betale kontingent til kun en partiavdeling, det er ikke anledning for andre partiavdelinger å kreve inn kontingent av samme person. Medlemmer er valgbare til offentlige verv i den kommunen de er folkeregistrert, har sin stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalg og medlemskap i partiet.

Forum og nettverk på tvers av geografiske grenser, tillegg

Medlemsportalen må tilrettelegges for etablering av faglige forum i hele organisasjonen.

061 Elvis Chi Nwosu, Oslo

Bakgrunn:

Norge er et flerkulturelt samfunn. Det er en stadig økende politisk deltagelse fra minoritetsmiljøene. Det har vært et påfallende fravær av mennesker med minoritetsbakgrunn i rikspolitikken. Det er viktig å ta alle i bruk og dra nytte av kompetansen dette mangfoldet representerer.

Jonas G. Støre snakket tidligere i dag om å skape det nye Vi. Det nye Vi skal inkludere hele Norges befolkning. Dette innså arbeiderbevegelsen når de på 70 tallet skulle inkludere kvinner i samfunnet, og ett av kravene var at man skulle fordele makten i samfunnet mer rettferdig.

Nå skal man være forsiktig med å sammenlikne de to for mye, men problemstillingene er ganske like. Det er viktig derfor at de nye nordmenn får sin del av makta, og det må Arbeiderbevegelsen, med Arbeiderpartiet i spissen ta ansvar for:

Forslag:

- Det Norske Arbeiderparti utarbeider en aktiv strategi for rekruttering og inkludering av personer med minoritetsbakgrunn inn i partiet.
- Det Norske Arbeiderparti utarbeider et skoleringsopplegg rettet mot målgruppens behov.
- Det Norske Arbeiderparti skal jobbe aktivt for å bygge allianser med innvandrersorganisasjoner for å aktivt rekruttere.

333 Sonja Mandt Bartholsen, Vestfold

Vedtekter §14 – æresmedlemskap

Forslaget i Mangfold og fornyelse om endring §14:

Vestfold Arbeiderparti vil at eksisterende §14 videreføres. (dvs. ingen endring)

353 Gunnar Skjellvik, landsstyret, Nordland

Nordland Arbeiderparti ber om at det blir satt i gang et arbeid for å se på hvordan landsstyret og sentralstyret fungerer. Hver for seg, og i sammeheng.

Nordland Arbeiderparti er av den oppfatning at landsstyret ikke fungerer optimalt i forhold til de kostnader landsstyret medfører.

Dersom landsstyret skal opprettholdes må det gjøres til et politisk verksted for partiet i større grad enn i dag. Alternativet er å avvikle landsstyret og tilpasse sentralstyret i forhold til dette.

Nordland Arbeiderparti ber om at endringer blir vurdert fram mot neste landsmøte.

353 Gunnar Skjellvik, landsstyret, Nordland

Arbeiderpartiets satsing på skolering i hele organisasjonen er svært viktig. Derfor vil Nordland Arbeiderparti foreslå følgende:

Partiet sentralt skal bidra til opplæring av nye landsstyremedlemmer/fylkespartiledere.

359 Gro Mette Moen, landsstyret, AUF (fremmet forslag)

3. Et inkluderende Arbeiderparti

Arbeiderpartiet skal være landets mest inkluderende parti og legge til rette for at personer med minoritetsbakgrunn får mer innflytelse i norsk politikk. Et mer representativt Arbeiderparti vil gi mer mangfold, bedre politikk og en sterkere organisasjon.

Arbeiderpartiet skal kartlegge situasjonen og barrierer personer med minoritetsbakgrunn kan møte i partiet. Basert på dette skal det iverksettes tiltak på alle nivåer i organisasjonen. Målet er å bedre representasjonen av personer med minoritetsbakgrunn blant medlemmer, tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte.

Dette gjelder spesielt fylker med høy andel av mennesker med minoritetsbakgrunn. Kvinner med minoritetsbakgrunn er en prioritert målgruppe.

Vedtak: Forslagene som var kommet inn ble enstemmig vedtatt oversendt til redaksjonskomiteen for organisasjons- og vedtektssaker.

Dirigenten tok hefte Mangfold og fornyelse opp til behandling:

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt til redaksjonskomiteen for organisasjons- og vedtektssaker.

Dirigenten tok Hefte 5 Lov- og organisasjonssaker opp til behandling. Dirigenten tok først opp de 14 forslagene som er foreslått avvist til behandling. Det gjaldt forslag 3.01, 3.02, 3.05, 3.06, 3.09, 3.10, 3.11, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18, 3.21, 3.22, 3.23 og 3.25

Vedtak: Landsstyrets innstilling om avvisning av forslagene enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok deretter opp resten av Hefte 5 Lov- og organisasjonssaker.

Vedtak: Resten av forslagene i Hefte 5 Lov- og organisasjonssaker ble vedtatt oversendt redaksjonskomiteen for organisasjons- og vedtektssaker.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

217 Jon Aasen søker permisjon fra lørdag kl 1300 og resten av møtet.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Dirigenten ga ordet til Martin Kolberg som kommenterte debatten.

SAK 3 – INNSTILLING OM BERETNINGEN

Dirigenten ga ordet til beretningskomiteens leder Kjell Engebretsen som la fram følgende innstilling:

Fullmakts- og beretningskomiteen har gjennomgått partiets beretning for perioden 01.01.05 – 31.12.06, og fremmer følgende innstilling:

Beretningen for 2005 – 2006 gir en bred oversikt over partiets virksomhet i perioden. Den politiske virksomheten har vært drevet i tråd med partiets program og aktivitetsplaner. Arbeidet har vært preget av stortingsvalget og forberedelsene til kommune- og fylkestingsvalget og landsmøtet i år.

Landsmøtet

Det norske Arbeiderpartis 60. ordinære landsmøte ble avholdt i Oslo 7. – 10. april 2005. Landsmøtet vedtok 8 uttalelser, deriblant en uttalelse om "Ny solidaritet – nytt flertall" som dannet grunnlaget for valgkampen. Visegeneralsekretæren i FN, Jan Egeland, holdt tale til landsmøtet.

Landsstyret

Landsstyret har i perioden hatt 5 møter og behandlet en rekke saker og avgitt uttalelse om 1 sak.

Sentralstyret

Sentralstyret har vært samlet i 35 møter, behandlet 245 saker, og hatt 2 faste utvalg, 1 råd, 1 forum, 1 valgkomitee for konstituering av den nye stortingsgruppen, 9 arbeidsgrupper, ett organisasjonspanel og 3 programkomiteer/utvalg for kommune- og fylkestingsvalget 2007. I tillegg har en styret for Rachel Grepp-heimen.

Partikontoret

Ved utgangen av siste periode var 30 personer ansatt ved partikontoret, herav en valgt. Partiet har i tillegg arbeidsgiveransvaret for 23 fylkessekretærer. I tillegg er 6 personer i permisjon uten lønn.

Medlemsutviklingen

Siden partiet innførte sentralt medlemsregister i 1989, har det skjedd store forbedringer på oppfølgingen av medlemmenes kontingentinnbetalinger. Den sentrale kontingentinnkrevningen ble fra 1. januar 2002 lagt om til 12 måneders kontingentperiode slik at medlemskap er gyldig i 12 måneder fra hovedforfall. Partikontoret har i løpet av landsmøteperioden gjort gode erfaringer med den nye omleggingen av kontingentinnkrevningen, og ikke minst har fylkespartiene fått bedre oversikt. Sentralstyret evaluerte kontingentinnkrevningen i lys av vedtak på Landsmøtet 2005, og konklusjonen ble at dagens ordning videreføres, men at ordningen med manuell innkreving av kontingent avvikes pr. 01.01.2007. Komiteen konstaterer at partiet hadde en økning i medlemstallet på 543 medlemmer fra 2004 til 2005, og en nedgang på 1324 medlemmer fra 2005 til 2006.

Programarbeidet

Sentralstyret vedtok tidlig i 2006 at landsmøtet i 2007 skulle behandle et skolepolitisk dokument og en lokalpolitisk plattform. I tillegg ble det lagt opp til behandling av omfattende uttalelser om bistand og handel og om en ny nordområdepolitikk. Egne komiteer ble nedsatt for å forberede dokumenter om skolepolitikk, lokalpolitikk og nordområdepolitikk. Partiets faste internasjonale utvalg fikk i oppdrag å utarbeide uttalelse om bistand og handel. Komiteen vil bemerke at det har sneket seg inn en feil om Nordområdeutvalget, der det står at Ann Kristin Strømme, Nordland, har vært medlem i utvalget. Det riktige skal være Gunnar Skjellvik, Nordland. Som sekretærer har også Jardar Flaa vært med og må tas inn i beretningen.

Informasjons- og kommunikasjonsarbeidet

Fullmakts- og beretningskomiteen har merket seg at det i løpet av perioden er investert i utvikling av en elektronisk nettportal for alle medlemmer og tillitsvalgte. Medlemsportalen gir

våre medlemmer tilgang til relevant politisk og organisatorisk informasjon som er ment til intern-informasjon og eksklusivt for våre medlemmer.

Partikontoret har drevet utstrakt reisevirksomhet for dialog med kommunepartiene og fylkespartiene. Hensikten har vært å forankre og drøfte strategien for kommune- og fylkestingsvalgkampen i 2007. Partisekretæren har i 2006 besøkt alle fylkespartienes styrer. Partiet har utviklet en effektiv infrastruktur for interninformasjon ved viktige henvendelser, som innbefatter bruk av sms, telefonkonferanser, e-post og hjemmesiden.

I perioden har medlemsbladet Sammen kommet ut fire ganger i året.

Stortingsvalgkampen 2005

Partiet startet den organisatoriske planleggingen av valgkampen i februar 2004, og politisk markerte vi startskuddet på landsstyremøtet i februar 2004 da vi inviterte de andre sentrum-venstre partiene til et formelt samarbeid etter valget.

I tillegg til slagordet "Nytt flertall" gikk vi til valg på våre tre hovedsaker: Arbeid, skole og eldre.

862 456 personer stemte på Arbeiderpartiet i 2005. Det er en framgang på 8,4 prosent i forhold til siste stortingsvalg, og en fremgang på 5,7 prosent i forhold til kommunevalget.

LO var en viktig bidragsyter for etableringen av et nytt flertall gjennom deres valgkampanje og innsats i valgkampen. En av hovedforklaringene for vår framgang siden 2001 var økt opplutning i fagbevegelsen.

Partiets hovedsaker ble satt på dagsorden i valgkampen, Jens Stoltenberg vant TV-debattene og vi hadde en kampanje som bygde opp om hovedbudskapet. Komiteen merker seg at Arbeiderpartiet ble kåret til det partiet som hadde den beste kampanjen av magasinet Kampanjes ekspertjury.

Faglig/politisk arbeid

Det har i perioden vært arrangert 2 store faglig/politiske konferanser.

Kommunalpolitisk arbeid

Etter forrige landsmøte vedtok sentralstyret å erstatte de ulike kommunalpolitiske utvalgene nedsatt av sentralstyret med et kommunalpolitisk nettverk som består av stortingsgruppas kommunalfraksjon og våre fremste tillitsvalgte i KS, fylkesordførerkollegiet og Fagforbundet.

Både våren 2005 og våren 2006 ble det avholdt egne ordførerkonferanser i forkant av KS sine ordførerkonferanser.

Det har blitt avholdt flere elektroniske spørreundersøkelser blant våre ordførere og gruppeledere.

Samepolitisk råd

Samepolitisk råd har i perioden avholdt 6 møter og har samarbeidet nært med Sametingsgruppen. I perioden har rådet avviklet den 5. ordinære samepolitiske konferansen i Tromsø. Samepolitisk råd har avholdt ett reindriftsseminar og toppskolering av 1. og 2. kandidatene ved Sametingsvalget 2005.

Kvinnepolitisk styre/kvinnenettverket

Komiteen vil bemerke at det har sneket seg inn en feil i sammensettingen av det sentrale kvinnepolitiske styret, valgt på landsmøtet 2002, øverst på side 19. Det riktige skal være: Karita Bekkemellem Orheim, leder, Anne Ragnhild Kjær Sti, nestleder, Karin Yrvin, sekretær, Siri Hov Eggen, Hildur Fallmyr, Siv Førde, Marit Gilleberg, Lubna Jaffrey, Karen Irene Stangeland, Solveig Solbakken og Rita West.

Den 37. Landskvinnekonferansen ble arrangert 12. – 13. februar 2005 i Oslo. Landsmøtet 2005 valgte Karita Bekkemellem Orheim som leder av kvinnenettverket for landsmøteperioden. Sentralstyret valgte på møte april 2005 en styringsgruppe for kvinnepolitisk nettverk med funksjonstid på ett år. Sentralstyret valgte så på sitt møte i mai 2006 en ny styringsgruppe med en funksjonstid fram til mai 2007. Gruppen har hatt stor fokus på å arbeide med den nye rollen som et nettverk har og arbeidsform i nettverket både sentralt og lokalt. Det er utarbeidet en Handlingsplan for likestilling i Arbeiderpartiet slik landsmøtet i 2005 ba om. Et viktig arbeid har vært Kvinner på topp.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe og Regjeringen

Stortingsgruppa og Regjeringen kan vise til en bred og god beretning for virksomheten i perioden. Dette gir en god beskrivelse av gruppas arbeid innenfor de ulike politikkområdene.

Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF)

Komiteen er glad for at AUF kan se tilbake på to aktive og innholdsrike år med godt samarbeid med Arbeiderpartiet. Organisatorisk har perioden vært god for AUF, med økning i medlemstallet, styrket økonomi, styrkede lokallag og økt satsing på skolering av medlemmene. I tillegg ble AUFs sentrale kontor pusset opp i 2006. Medlemssituasjonen til AUF har vært stabilt i perioden.

Oslo, 18. april 2007

Kjell Engebretsen – leder /s/

Ann Solveig Sørensen /s/

Randi Gunsteinsen /s/

Svein Bjørn Aasnes – sekretær /s/

Vedtak: Innstillingen til beretningen enstemmig godkjent.

SAK 4 – KONTROLLKOMITEENS BERETNING MED FREMLEGG AV REGNSKAPER FOR ÅRENE 2005 og 2006.

Dirigenten ga ordet til Ann-Marit Sæbønes, leder av kontrollkomiteen som la fram følgende beretning:

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

KONTROLLKOMITEENS BERETNING FOR 2006

Kontrollkomiteen består av:

Ann-Marit Sæbønes
Asbjørn Kristoffersen
Peter R. Myklebust

Varamedlemmer:

Jan Dybvik
Rune Tokle

Det organisasjonsmessige ansvaret for kontroll med partiets regnskaper og økonomiforvaltning er tillagt Kontrollkomiteen. I overensstemmelse med regnskapslov fra 1998 og partiets lover, behandler Landsstyret partiets regnskaper. Kontrollkomiteens ansvar overfor Youngstorget Eiendom AS gjelder kun forvaltning av partiets eierinteresser. Youngstorget Eiendom AS har eget styre og generalforsamling. Kontrollkomiteen skal avgi sin innberetning for regnskap for 2006 til Landsstyret.

I 2006 har Kontrollkomiteen avholdt 3 møter. Både kontorsjef og økonomileder har deltatt på Kontrollkomiteens møter. Kontrollkomiteens hovedoppgave er å kontrollere om de økonomiske disposisjoner som er foretatt er i henhold til gjeldende vedtak fattet av styrende organer. Komiteen har gjennomgått Sentralstyrets og Landsstyrets protokoller. Kontrollkomiteen har fått orientering om oppfølging av de politiske vedtakene fra siste Landsmøte og senere Landsstyremøter. Orienteringen viser at det er god framdrift i forhold til vedtakene. Inkludert i DnA's regnskap er partiets andel av resultatet i Youngstorget Eiendom AS. DnA eier 75 % av Youngstorget Eiendom AS.

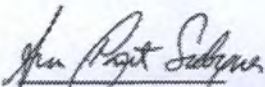
DnA's regnskap for 2006 viser et overskudd på kr. 9.972.224,-
Egenkapitalen er på kr. 74,97 mill og tilsvarer 86,57 % av totalkapitalen

Konsernet fikk i 2006 et overskudd på kr. 9.574.873,-
Egenkapitalen er på kr. 76,01 mill og tilsvarer 44,37 % av totalkapitalen.

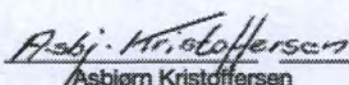
Kontrollkomiteen har hatt tilgang til alt relevant materiale og fått svar på de spørsmål som den har stilt. Arbeidet med økonomiforvaltningen foregår etter gjeldende lover, regler, retningslinjer og vedtak. Samarbeidet mellom ledelsen, Kontrollkomiteen, revisor og økonomileder har vært godt.

Kontrollkomiteen legger med dette fram sin beretning for 2006 for Landsstyret, og etter innstilling fra Sentralstyret bes Landsstyret om å foreta en endelig godkjenning av DnA's regnskap for 2006.

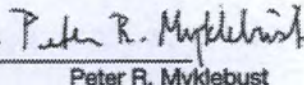
Oslo, 18.april 2007

Ann-Marit Sæbønes
Leder

Asbjørn Kristoffersen

Peter R. Myklebust

Side 1 av 1

Vedtak: Beretningen enstemmig godkjent.

Møtet slutt for dagen kl. 18.30.

Lørdag 9. april 2005

Møtet satt kl. 09.00.

Møtet ble åpnet med et kulturelt innslag med Ôrngott. De avsluttet med en allsang "Vi rekker våre hender". Jens Stoltenberg takket dem og overrakte de en langstilket rose hver.

LANDSMØTET HEDRER EN VETERAN

Jens Stotenberg ønsket Odvar Norli velkommen til landsmøtet og hold følgende hedringstale for han:

Kjære venner.

Det er mange i vårt parti som har gjort en stor innsats gjennom et langt liv.

Det er mange her som aldri har møtt de som har viet et langt liv til partiet.

I dag skal vi hedre en av dem: Odvar Nordli

Odvar Nordli (f. 1927)

Odvar Nordli kom inn i politikken rett etter krigen. Og var sammenhengende på Stortinget for Arbeiderpartiet fra 1961 helt til 1985. Han var også i en periode kommunalminister. Men det er i første rekke som statsminister vi husker ham.

Odvars gjerning som statsminister faller sammen med de år da Norge virkelig våknet til sin rolle som oljenasjon.

Å få en slik formue og framtid å forvalte er ingen liten utfordring. De første beslutningene som tas kan vise seg å være de aller viktigste. Ettetiden viser hvor viktige og riktige de første beslutningene var.

Oljen ga landet utsikt til gode tider.

Odvars regjeringstid var likevel svært krevende. Det var Altasaken, som hadde en politisk sprengkraft som er vanskelig å forstå i ettertid. Krevende utenrikspolitiske spørsmål som utplassering av mellomdistanseraketter i Europa og Natos "dobbeltvedtak".

Jeg vil også nevne Volvoavtalen - en gigantisk avtale om olje og Volvo som ble forhandlet frem mellom den norske stat og adm. direktør Peer Gyllenhammer i Volvo. Den avtalen viser Odvars evne til å tenke stort og nytt.

Vi har alle stått med nervene i spenn på en valgveke, men Odvar var hovedperson i et av våre aller mest spennende og dramatiske valg.

Han hadde overtatt som statsminister i begynnelsen av 1976, og skulle opp til sitt første valg i 1977 og mange hadde nok ikke glemt Aps valgnederlag i 1973. På valgnatta sto han fram som vinner. I Dagbladets valgutgave var Odvar på hele forsida, i skjorte og bukseseler, med arma over hodet og sitatet "Dænna natta glømme je itte!"

Dagen etter ble det funnet en konvolutt med stemmer i Hordaland som flyttet flertallet. Neste dag ble det funnet en konvolutt til i Nordland, som flyttet flertallet tilbake til oss.

Det er flere her i salen som vet hvor tøft det kan være å være på toppen - til syvende og sist er man alene om mange store beslutninger. Det krever sin kvinne og sin mann, slik også med Odvar.

Det svekker på ingen måte de resultatene som står igjen etter din regjeringstid, Odvar. Det var viktige år for Norge og du ledet et topplag i disse årene: Jens Evensen, som sikret våre rettigheter på kontinentalsokkelen og den økonomiske sonen. Inger Louise Valle som forandret kriminalpolitikken. Per Kleppe med motkonjunkturpolitikken. Bjartmar Gjerde. Einar Førde. Og flere andre. Du sto som den fremste av våre fremste.

Så er vi takknemlige for at du hele veien har beholdt ditt engasjement.

For arbeidsplasser, for ungdom, for miljø, for retten til en verdig alderdom. Som du selv har sagt det: "Den dagen jeg som gammel trenger hjelp, legg meg ikke ut på anbud. La meg beholde selvrespekten."

Et sterkt og viktig budskap som når folk.

Din stemme er viktig og den blir hørt.

Av og til har nok en og annen Arbeiderpartiregjering ønsket litt mindre engasjement – det er ikke alltid det er applaus som kommer fra stua på Tangen.

Men vi vet alle hva som ligger bak: En sterk lojalitet til partiet og en grunnfestet tro på sosialdemokratisk politikk.

Klassekampen gjorde et intervju med deg etter valget i 2001, da partiet måtte gi fra seg to av våre seter. Ikke bare til Krf, men også til Frp. "Det ser jeg på som en personlig fornærmelse" var Odvars svar.

Takk Odvar, for ditt engasjement, din glød, din innsikt og din innsats som du har viet til Arbeiderpartiet og kampen for et rettferdig samfunn.

Vi vil alle hedre deg og takke deg.

oo—oo

Odvar Nordli takket landmøtet med en tale hvor han gikk igjennom utviklingen av samfunnet og de utfordringer vi står ovenfor.

Forsamlingen sang "Samholdssangen". Forsanger Vigdis Fossum med Thorbjørn Vikstvedt på klaver.

SAK 9 - REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet til Signe Øye som la fram innstillingen fra redaksjonskomiteen for organisasjon og lovsaker:

MANGFOLD OG FORNYELSE

Arbeiderpartiet som lærende organisasjon

1. Partiet for innflytelse og påvirkning

Landsmøtet vil understreke medlemsmøtets stilling som øverste organ i kommunepartiet. *Medlemsmøtet er i de fleste kommunepartier den mest demokratiske møteformen fordi det ivaretar prinsippet om "ett medlem – én stemme" direkte.*

Det å forsterke det direkte medlemsdemokratiet utfordrer lagene, fordi det enkelte medlem raskere kan delta i beslutningsorganene. Dette tilfredsstiller aksjonssamfunnets ønske om rask mulighet for deltagelse, og gjør partiet mer åpent og inkluderende.

Arbeiderpartiet er en frivillig organisasjon. Lyst og interesse er viktigere virkemidler enn plikt. Vi er i sterk konkurranse om folks tid og engasjement. Derfor må medlemmer kunne delta og ta beslutninger lokalt.

Representantskap forutsetter aktiv lagstruktur

Der det er representantskapsordning skal denne sikre en bred og demokratisk behandling av saker i alle ledd av organisasjonen. Ordningen står og faller på at avdelingene behandler og bringer saker til representantskapet gjennom representantskapets medlemmer. Når noen få skal representere flertallet, betinger det tett kontakt mellom representantene og dem de representerer.

Spørsmålet om hvilket overordnet organ et kommuneparti skal ha, handler også om hvordan makt skal fordeles. Landsmøtet mener at en fungerende lagstruktur som ivaretar hvert enkelt medlems mulighet til å påvirke, er en forutsetning for at et kommuneparti skal ha representantskap.

Et kommuneparti bør ha medlemsmøtet som øverste organ mellom årsmøtene, så lenge det er færre enn 5 aktive partiavdelinger i kommunepartiet.

Store kommunepartier kan fortsatt ha representantskapsordning, men det er ingen betingelse. Kommunepartiene må gjennomføre enten representantskap eller medlemsmøte som øverste organ. Det er ikke tilgang til å veksle mellom formene som beslutningsorgan.

2. Partiet for inkluderende møte- og arbeidsformer

Arbeiderpartiet vil være et politisk verksted uavhengig av hvor folk bor. Alle medlemmer skal kunne delta for å bidra til å utvikle partiet til et:

- Handlekraftig parti – hvor saker drøftes åpent og standpunkt tas.
- Fleksibelt og effektivt parti – som ikke henger seg opp i hindringer.
- Spennende og lærende parti – med møteplasser som inviterer til deltakelse.
- Likestilt parti - som vil inkludere partiets menneskelige mangfold.

Nye strukturer skaper ikke endring dersom innhold og gjennomføring står på stedet hvil. Organisasjonskulturen må åpne for inkluderende arbeidsformer i hele partiet.

- Medlemspleie og rekruttering er en primæraktivitet for hele organisasjonen.
- Prinsippet om rullerende kontingent bedrer den kontinuerlige medlemspleien. *Siste kontingentforfall skal være 30. september.*
- Kontingentarbeid må skje jevnt over hele året. Partiorganisasjonen trenger informasjon om kontingentarbeidet slik at dette blir enklere og lettere tilgjengelig. Partiets medlemsportal brukes til dette.
- Hvert nytt medlem skal følges opp av en lokal tillitsvalgt eller folkevalgt. Medlemmene skal tas vare på gjennom lokale fadder/oppfølgingsprosjekter.

En mangfoldig partiorganisasjon

"Vi er (også) et parti for folk med hjertesaker – vi skal bruke folks sterke sider og derfor la folk jobbe med de sakene de brenner for."

Erfaring viser at interesselag og faglag kan bidra til politisk utvikling, flere medlemmer og et variert medlemstilbud. Kommunepartiene bør derfor vurdere å opprette interesselag. Alle partiavdelinger har likt ansvar for valgkamp, rekruttering, skolering og politisk utvikling.

Medlemmer skal ha medlemskap i en partiavdeling. Et medlem kan delta i et annet lags aktiviteter. Vedkommende har tale- og forslagsrett i laget, men teller ikke ved fastsettelse av lagets representasjon. Partiavdelingene har ikke mulighet til å kreve inn kontingent av disse. Medlemmer er valgbare til offentlige verv i den kommunen de er folkeregistrert, har sin stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalg og medlemskap i partiet.

Forum og nettverk på tvers av geografiske grenser

Kommunepartiet bør opprette kommunale forum/nettverk. Fylkespartiene bør opprette fylkesvise nettverk. Sentralstyret kan opprette nasjonale nettverk. Disse skal ikke ha representasjon i partiets besluttede organer. Deltagelse i forum/nettverk på tvers av kommuner og fylker skal ikke baseres på medlemskap – men på engasjement og tilslutning til aktivitet. Arbeiderpartiet er et internasjonalt parti. *Vennskapssamarbeid mellom kommune – og fylkespartier og internasjonale lokalsamfunn er ønskede arbeidsformer.*

3. Et inkluderende Arbeiderparti

Arbeiderpartiet skal være landets mest inkluderende parti og legge til rette for at personer med minoritetsbakgrunn får mer innflytelse i norsk politikk. Et mer representativt Arbeiderparti vil gi mer mangfold, bedre politikk og en sterkere organisasjon.

Arbeiderpartiet skal kartlegge situasjonen og barrierer personer med minoritetsbakgrunn kan møte i partiet. Basert på dette skal det iverksettes tiltak på alle nivåer i organisasjonen. Målet er å bedre representasjonen av personer med minoritetsbakgrunn blant medlemmer, tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte. Arbeiderpartiet skal jobbe aktivt for å bygge allianser med innvandrersamfunn for å rekruttere.

Dette gjelder spesielt i fylker med høy andel av mennesker med minoritetsbakgrunn. Kvinner med minoritetsbakgrunn er en prioritert målgruppe.

4. Partiet for politisk aktivitet - lokalt og sentralt

Å utvikle partiets politikk skal starte med engasjement innenfra. Partiet skal lokalt og sentralt tidlig fange opp og diskutere saker før vedtak fattes. Arbeiderpartiet vil øke kontakten og

samarbeidet med frivillige lag og organisasjoner. God kontakt og dialog med befolkningen gir best mulig grunnlag for politikktutforming og utvikling av lokaldemokratiet.

Vi skal ha en åpen og kritisk dialog innad i partiet. Medlemmer skal oppleve at det nytter å engasjere seg og få en plattform for politisk innflytelse både lokalt og sentralt. Partiorganisasjonen skal bestemme politikken gjennom programarbeidet, og gi de folkevalgte klare signaler om retning for deretter å gi dem tillit til å fullføre sitt mandat.

Arbeiderpartiet skal være en drivkraft for å utvikle samfunnet slik at folk opplever at deres hverdag blir bedre. Det finnes uløste oppgaver - vi er ikke fornøyde. Arbeiderpartiet skal derfor:

- Være et samfunns – og systemkritisk parti
- Være tydelige politiske ombud for folk

5. Partiet for læring og utvikling

Arbeiderpartiet vil være en lærende organisasjon som gir medlemmer, tillitsvalgte og folkevalgte politisk og organisatorisk kunnskap. Partiets arenaer skal gi både formell og uformell læring. Alle medlemmer skal få et skoleringstilbud uavhengig av hvor det bor.

Nye og erfarne medlemmer, tillitsvalgte og folkevalgte skal kunne bringe kunnskap inn og hente ny kunnskap ut. Alles kunnskap skal brukes og deles i partiet.

Skolering og kompetanseutvikling er et viktig strategisk verktøy for å nå våre politiske mål. Politisk skolering gjør at partiet får medlemmer som:

- aktivt utvikler organisasjonen og politikken
- kan argumentere, forklare og spre vårt budskap
- gjør at partiet når målene og forandre samfunnet
- tar lederverv i partiet og blir offentlige ombud

Arbeiderpartiet vil bygge et solid, moderne og tilgjengelig skoleringstilbud over hele landet. Vi vil bruke nettbasert teknologi og samarbeide aktivt med vårt studieforbund. Økt kompetanseutvikling og skolering krever at lokalorganisasjonen og partiet sentralt samarbeider tett. Det kreves også en klar ansvarsfordeling:

Kommunepartiene og partiavdelingene har ansvar for å sette i gang og gjennomføre skolering for alle medlemmer, gjerne i samarbeid med andre kommuneparti. Alle folkevalgte grupper skal gjennomføre folkevalgt skolering.

Fylkespartiene skal være pådrivere for lokal skolering og gjennomføre fylkesvise tilbud. Fylkene skal gi studietillitsvalgte og kursledere opplæring. Partistyrene skal få skoleringstilbud

Partiet sentralt skal utvikle og iverksette målrettede tilbud av god kvalitet i alle fylker. Partiet sentralt skal bidra til opplæring av studietillitsvalgte og kursledere.

Sentralstyret skal gjennomføre en bred og aktiv organisasjonsdebatt i kommende landsmøteperiode.

VEDTEKTER FOR DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Foreslås vedtatt av Landsmøtet 19. – 22. april 2007

§1 Formål

Det norske Arbeiderparti vil skape et rettferdig samfunn som sikrer alle menneskers likeverd. Vi bygger på verdiene frihet, likhet og solidaritet. Vi ønsker en verden uten krig og fattigdom, der frie og likestilte mennesker har innflytelse på sine livsvilkår, der menneskene lever i harmoni med naturen, og der kapitalistisk utbytting bekjempes.

Arbeiderpartiet vil videreutvikle vårt land som et demokratisk samfunn, og vi samarbeider med mennesker som kjemper for demokrati og menneskerettigheter i andre deler av verden. Arbeiderpartiet vil stimulere toleranse og mangfold og bekjempe alle former for diskriminering. Vi vil bygge på et samvirke mellom arbeid og kapital, og ut fra vårt grunnsyn vil vi utvikle folkets vilje til samfunnsansvar og samfunnsmyndighet.

For å virkeliggjøre formålet vil Det norske Arbeiderparti søke oppslutning i demokratiske valg. Våre sosialdemokratiske verdier skal være retningsgivende for vårt politiske arbeid.

§2 Medlemskap

Medlem kan enhver bli som er enig i partiets formål og aksepterer partiets vedtekter.

§3 Partiavdelingene

Som avdelinger i partiet blir tatt opp bostedslag, interesselag, faglige partilag på arbeidsplasser, lag ved høyere utdanningsinstitusjoner og AUF-lag når disse godkjenner partiets programmer og vedtekter.

§4 Kommunepartiene

Er det flere partiavdelinger i samme kommune, danner disse en fellesorganisasjon, kommunepartiet.

Medlemsmøtet eller representantskapet er kommunepartiets høyeste organ mellom årsmøtene.

Kommunepartiets navn skal være Arbeiderparti med kommunens navn foran.

§5 Fylkespartiene

Kommunepartiene i samme fylke danner et fylkesparti.

Fylkespartiets navn skal være Arbeiderparti med fylkets navn foran.

Oslo Arbeiderparti utgjør et eget fylkesparti.

Fylkespartiene er Det norske Arbeiderpartis organisasjonsheter.

§6 Landsmøtet

1. Landsmøtet er partiets høyeste myndighet. Det holdes ordinært halvannet til to og et halvt år etter siste landsmøte. Nøyaktig tidspunkt fastsettes av landsstyret. Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret bestemmer det, eller når fylkespartier som representerer minst 2/5 av partiets medlemmer, krever det.
2. Landsmøtet består av 300 representanter. Svalbard Arbeiderparti skal ha en representant av disse, så sant minst et partilag er aktivt på Svalbard. De resterende 299 representanter fordeles på fylkespartiene i forhold til det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de siste to år forut for landsmøtet.
3. Ordinært landsmøte skal kunngjøres senest sju måneder før det trer sammen. Forslag som en vil ha behandlet på landsmøtet, må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti, årsmøte i AUFs fylkeslag, et fylkespartis årsmøte

eller representantskapsmøte. De skal sendes inn til sentralstyret senest fire måneder før møtet.

Slike forslag fra en partiavdeling, et kommuneparti eller årsmøte i AUFs fylkeslag skal sendes inn til sentralstyret gjennom fylkespartienes styrer.

Landsstyret har forslagsrett. Alle forslag, uansett forslagstiller, som medfører endring i partiets vedtekter må være innsendt til sentralstyret senest fire måneder før landsmøtet.

Tilleggsforslag til §6 pkt 3:

Saksdokumentene til landsmøtet skal sendes organisasjonene senest fire uker før møtet finner sted.

Tilleggsforslag til § 6 pkt. 3

Forslag som en vil ha behandlet på landsmøtet, må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti, årsmøte eller representantskap i AUFs fylkeslag, et fylkespartis årsmøte eller representantskapsmøte.

4. Representantene til landsmøtet velges på årsmøter eller representantskap i fylkespartiene. Hvor særlige forhold gjør seg gjeldende, kan representanter til landsmøtet velges av kommunepartiene etter fordeling foretatt på fylkespartienes møter.
Representantenes fullmakter blir laget av fylkespartiets styre og skal sendes sentralstyret senest åtte uker før landsmøtet tar til. Før landsmøtet trer sammen, skal fullmaktene være gjennomgått av en nemnd som sentralstyret oppnevner.

Forslag fra til § 6 pkt 4 siste avsnitt:

Representantenes fullmakter blir laget av fylkespartiets styre og skal sendes sentralstyret senest fire uker før landsmøtet tar til. Før landsmøtet trer sammen, skal fullmaktene være gjennomgått av en nemnd som sentralstyret oppnevner.

5. Landsstyret deltar på landsmøtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett. Partiets stortingsgruppe og sametingsgruppe velger en representant for hver påbegynt 10. medlem. Disse har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.
6. Sentralstyret fastsetter regler for reisefordeling mellom de valgte utsendingene.
7. Landsmøtet vedtar selv arbeidsordning og saksliste for møtet.
Sakslista skal inneholde:
 - a) innstilling fra fullmaktskomite
 - b) valg av møtets funksjonærer og komiteer
 - c) framlegg av årsberetningene
 - d) framlegg av godkjente årsregnskaper i landsmøteperioden
 - e) framlegg av revisors årlige revisjonsberetninger og kontrollkomiteens årlige beretninger
i landsmøteperioden
 - f) prioriterte politiske og organisatoriske saker i landsmøteperioden
 - g) behandling av de framlegg som er kommet inn
 - h) valg av sentralstyre, leder av Arbeiderpartiets sentrale kvinnenettverk og kontrollkomite.

§7 Landsstyret

1. Landsstyret er partiets høyeste myndighet mellom landsmøtene. Det har ansvaret for at partiets virksomhet blir drevet i samsvar med vedtektene og landsmøtets vedtak.
2. Landsstyret består av partiets sentralstyre, to representanter fra AUF som velges av AUF selv, samt to representanter fra hvert av fylkespartiene. Fylkespartienes representanter skal være den til enhver tid sittende leder og en av nestlederne/styremedlemmene, slik at begge kjønn blir representert. Fylkespartiene velger også to varamedlemmer til landsstyret. I tillegg deltar en representant fra partiets sametingsgruppe med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.
3. Landsstyret har møte når sentralstyret bestemmer det, eller når minst halvparten av de øvrige medlemmene krever det.
4. Landsstyret bestemmer tidspunkt for landsmøtet.
5. Landsstyret velger valgkomité for de valg som skal foretas på landsmøtet.
6. Revisor framlegger sin revisjonsberetning, og kontrollkomiteen framlegger sin beretning for landsstyret. Landsstyret skal godkjenne Det norske Arbeiderpartis årsregnskap og årsberetning senest seks måneder etter regnskapsårets utgang.
7. Utgiftene til landsstyrets virksomhet dekkes av landspartiet.

§8 Sentralstyret

1. Sentralstyret skal lede og ha ansvaret for partiets virksomhet. Det skal se etter at landsmøtets vedtak blir gjennomført. Det avgjør alle administrasjonsspørsmål.
2. Sentralstyret består av 19 landsmøtevalgte medlemmer, blant disse leder av kvinnenettverket. En representant for AUFs sentralstyre tiltrer sentralstyret med fulle rettigheter.
3. Av sentralstyrets faste medlemmer blir leder, nestleder, sekretær og leder av kvinnenettverket valgt ved særskilt valg. Blant sentralstyrets faste medlemmer skal det være 50 % av hvert kjønn.
4. Sentralstyret utnevner partiets æresmedlemmer etter forslag fra organisasjonen og innstilling fra Det norske Arbeiderpartis administrasjon.
5. Sentralstyret behandler Det norske Arbeiderpartis årsregnskap og årsberetning. Regnskap og årsberetning skal godkjennes av landsstyret senest seks måneder etter regnskapsårets utgang. Alle sentralstyremedlemmene skal undertegne årsregnskapet og årsberetningen. Har et medlem innvendinger mot regnskapet eller beretningen, skal vedkommende undertegne med påtegnet forbehold og gi nærmere redegjørelse i årsberetningen.

§9 Rådgivende uravstemninger

1. Landsstyret kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Landsstyret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Partiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av sentralstyret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§10 Regnskap, revisjon og kontroll

1. Partiets regnskap skal avlegges i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.
2. Landsmøtet velger en kontrollkomité på tre medlemmer med to varamedlemmer. Komiteen står ansvarlig overfor landsmøtet. Komiteen har som oppgave å

kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak fattet av styrende organer. Kontrollkomiteen skal hvert år avgi beretning for foregående kalenderår til landsstyret. Kontrollkomiteen skal legge fram sine årlige beretninger for landsmøteperioden til landsmøtet.

3. Etter innstilling fra kontrollkomiteen tilsetter sentralstyret en statsautorisert revisor eller et revisjonsselskap av statsautoriserte revisorer til å utføre revisjonsarbeidet.
4. Kontrollkomiteen og revisor har rett og plikt til å møte på landsmøtet, i landsstyret og sentralstyret når regnskapene blir behandlet.

§11 Eksklusjon

1. Kommunepartiene har rett til å foreslå at enkeltmedlemmer som bryter med partiets vedtekter, retningslinjer og program blir ekskludert. Kommunepartiet kan først gjøre vedtak om eksklusjon etter at fylkespartiet har uttalt seg om saken. Fylkespartiet uttaler seg på grunnlag av forslag og saksframstilling fra kommunepartiet. Ekskluderte medlemmer har rett til å anke til sentralstyret innen 3 måneder etter at vedtak om eksklusjon er fattet. Sentralstyrets vedtak kan kreves lagt fram for landsstyret til endelig avgjørelse, dette krav må fremmes innen 1 måned etter vedtak i sentralstyret. De som foreslås ekskludert, skal ha rett til å bli hørt av alle de instanser som behandler saken. Slik forklaring skal være skriftlig.
2. Når kommunepartiene unnlater å gå fram som bestemt i punkt 1, kan sentralstyret etter forslag fra fylkespartiet foreta eksklusjon, men først skal de høre meningen til det kommuneparti som medlemmet tilhører.

§12 Almennelige bestemmelser

1. Medlemskap i Det norske Arbeiderparti forplikter alle partimedlemmer til å støtte opp om partiets formål.
2. Det er ikke tillatt å danne fraksjoner som arbeider mot partiet og partiets vedtak. Det er uforenlig med medlemskap i partiet å være medlem av eller yte støtte til organisasjoner som i sin virksomhet motarbeider partiets politikk og kandidater.
3. Som medlem regnes en person når innbetalt kontingent er registrert. Valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet oppnås etter en måneds medlemskap. Oppstår det tvil om valgbarhet, skal kvittert medlemskort fremvises hvor betalingsdato fremgår.
4. Partimedlemmer som har adgang til det, bør stå tilmeldt Landsorganisasjonen i Norge.
5. De medlemmer som stiller som kandidater ved valg til offentlige tillitsverv, er forpliktet av programmet som partiet har lagt fram for velgerne. Hvis noen med offentlig verv trer ut av partiet, regnes vedkommende ikke som representant for partiet lenger.
6. Representative forsamlinger som årsmøter, representantskap og nominasjonsmøter skal sikre proporsjonal representasjon ut fra medlemstall pr. 31.12. foregående år i årsmøteperioden, dog slik at alle kommunepartier/avdelinger blir representert. I disse organene kan det vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer som representasjon beregnes ut fra.
7. Det norske Arbeiderpartis organer skal gjennom forpliktende samarbeidsformer arbeide aktivt og planmessig for likestilling mellom kjønnene.
8. Ved ansettelser i partiet skal en etterstrebe en balanse mellom kvinner og menn.
9. Ved alle valg, nominasjoner og oppnevninger skal begge kjønn være representert med 50 prosent. I styrer og utvalg hvor representant-tallet ikke er delelig med to, er 50 prosentsregelen å forstå som at hvert kjønn skal være representert så nært opp til 50 prosent som praktisk mulig.

- Ved nominasjon til fylkestings-, og kommunestyrevalg skal begge kjønn være representert på de to første plassene på valglista.
10. I organer der AUF er representert på bakgrunn av bestemmelser i disse vedtektene, regnes representantene fra AUF ikke med når bestemmelsen i dette punkt (punkt 9) skal anvendes.
 11. Ved alle offentlige valg skal partiet nytte denne listebetegnelse: Det norske Arbeiderpartis liste.
 12. Partiets stortingsrepresentanter danner en gruppe som behandler alle viktige saker som skal opp til behandling i Stortinget. Sentralstyret sørger for at stortingsgruppa blir konstituert. Sentralstyret skal være representert i gruppestyret og på stortingsgruppas møter.
 13. Partiets representanter i storting, regjering, fylkesting, kommunestyre og andre offentlige tillitsverv må følge partiets vedtekter, retningslinjer og program.
 14. Partiavdelinger som i hovedsak gjennomfører sin aktivitet ved bruk av datanettverk, må ved årsmøter og møter med personvalg gjennomføre disse møtene på en slik måte at de som skal delta i debatten og voteringene, er til stede i samme rom når debatt og votering foregår.
 15. Forum og nettverk i partiet skal følge partiets vedtekter og retningslinjer.
 16. Partiavdelinger som ikke har årsmøtevalgt styrer og som over en årsmøteperiode ikke har hatt aktivitet, regnes ikke lenger som en avdeling. Kommunepartiene har i slike tilfeller rett til å gjøre vedtak om at avdelingen skal opphøre, medlemmene skal overføres til en annen avdeling og avdelingens eiendeler skal tilfalle kommunepartiet. Denne paragrafen gjelder ikke for AUF-lag, da disse hjemles av AUFs vedtekter.
 17. Ved sammenslåing av avdelinger (lag) eller kommunepartier, skal eiendeler i de respektive avdelingene/kommunepartiene overføres den nye avdelingen/kommunepartiet.
 18. Den som har personlige eller familiære interesser (økonomiske, forretningsmessige mv.) i en sak som behandles i partiets organer eller i kommunestyregruppe, fylkestingsgruppe, mv. er å anse som inhabile og kan således ikke ta del i behandlingen av saken.

Forslag til ny §12. pkt.19:

Partiets folkevalgte representanter skal registrere sine styreverv og økonomiske interesser i register for det enkelte fylkesparti/kommuneparti. Slike registre skal være offentlig tilgjengelige i kommune- og fylkespartiene.

§13 Kontingenten

1. Landsmøtet fastsetter medlemskontingenten og bestemmer hvor stor del som skal gå til lokallaget, kommunepartiet, fylkespartiet og landspartiet.
2. Sentralstyret vedtar hvordan kontingenten skal innkreves.

§14 Æresmedlemskap

Partimedlemmer som har gjort en helt ekstraordinær innsats i partiarbeidet, kan utnevnes til æresmedlemmer. Forslag til utnevnelse kan fremmes både av lag, kommunepartier og fylkespartier, og forslaget fremmes med skriftlig uttalelse fra nivået/-ene over, før det kommer til partiets administrasjon, som innstiller på utnevnelsen som endelig foretas av sentralstyret. Æresmedlemmer er fritatt for betaling av medlemskontingent og har for øvrig de samme retter og plikter som andre partimedlemmer.

Forslag til ny §14:

Partimedlemmer som har gjort en helt ekstraordinær innsats i partiarbeidet kan utnevnes til æresmedlemmer. Forslag til utnevnelse kan fremmes av sentralstyret eller

landsstyret. Partiets administrasjon innstiller utnevnelsen, jfr. Vedtatte kriterier for æresmedlemskap, som endelig foretas av landsstyret. Æresmedlemmer er fritatt for betaling av medlemskontingent og har for øvrig de samme retter og plikter som andre partimedlemmer.

§15 Direkte medlemskap

1. Fylkespartiene kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner som er bosatt i kommuner der det ikke er noen partiorganisasjon.
2. Det norske Arbeiderparti kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner når det ikke er naturlig å stå tilsluttet en partiavdeling. I disse tilfellene tilfaller hele kontingenten Det norske Arbeiderparti.
3. Direkte medlemmer i henhold til punkt 1 og 2 kan delta ved uravstemninger på det nivå i organisasjonen en står tilsluttet.

§16 Vedtekter og retningslinjer

1. Organisering av virksomheten i partiavdelingene, kommunepartiene, kommunestyregruppene, fylkespartiene, fylkestingsgruppene, partiets kvinnenettverk og det samepolitiske arbeidet i partiet skjer etter bestemmelsene i partiets vedtekter og de retningslinjer som er vedtatt av landsmøtet. Disse retningslinjene regnes som en del av partiets vedtekter.
2. Endringer i disse vedtektene kan bare vedtas av et landsmøte. For gyldig vedtak kreves det flertall blant delegatene i landsmøtet.
3. Endring av partiets formålsparagraf må ha tilslutning fra 2/3 av delegatene i landsmøtet.

Retningslinjer for Det norske Arbeiderpartis fylkespartier

§1 Formål

Fylkespartiene arbeider for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak. De skal i samarbeid med sentralstyret og de tilsluttede kommunepartier lede og samordne partiets politiske virksomhet og organisasjonsarbeid i fylkene. Fylkespartiet har et overordnet ansvar for arbeidet i kvinnenettverket i eget fylke. Samarbeid med AUF er en viktig del av fylkespartiets arbeid.

§2 Årsmøtet

1. Fylkesårsmøtet er fylkespartienes høyeste myndighet. Det holdes ordinært i første kvartal hvert år eller annethvert år. Ekstraordinært fylkesårsmøte avholdes når representantskapet bestemmer det, eller når kommunepartier som representerer minst 2/5 deler av medlemmene, krever det. Ekstraordinært fylkesårsmøte skal kunngjøres senest 8 uker før møtet finner sted. Utsendingene til det ekstraordinære årsmøtet skal være de samme som ved siste ordinære årsmøte.
2. Størrelse på fylkesårsmøtet kan vedtektsfestes i fylkespartiets vedtekter. Alle kommunepartiene skal sikres en representant og representasjonen for øvrig skal beregnes proporsjonalt ut fra kommunepartiens medlemstall pr. 31.12. det foregående år. Representasjon til fylkespartiets årsmøte skal velges på medlemsmøter/representantskapsmøter i kommunepartiene etter innstilling fra avdelingene. Representantenes fullmakter blir laget av kommunepartiens styrer og skal sendes fylkespartiet innen frist fastsatt av fylkespartiet. Kommunepartiene må i størst mulig grad følge innstillingene fra lagene, herunder også AUF. AUFs fylkesledd skal være representert med minst 7 utsendinger på

fylkespartiets årsmøte, disse velges av AUFs fylkeslag og deltar i årsmøtet med fulle rettigheter.

Forslag til ny § 2 pkt 2:

Fylkespartiets årsmøte skal sikre proporsjonal representasjon ut fra medlemstall pr.31.12. foregående år i årsmøteperioden, dog slik at alle kommunepartier blir representert. Det kan vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer som representasjon beregnes ut fra. Representasjon til fylkespartiets årsmøte skal velges på medlemsmøter/representantskapsmøter i kommunepartiene etter innstilling fra avdelingene. Representantenes fullmakter blir laget av kommunepartiens styrer og skal sendes fylkespartiet innen frist fastsatt av fylkespartiet. Kommunepartiene må i størst mulig grad følge innstillingene fra lagene, herunder også AUF. AUFs fylkesledd skal være representert med mist 7 utsendinger på fylkespartiets årsmøte, disse velges av AUFs fylkeslag og deltar i årsmøtet med fulle rettigheter.

3. Fylkesårsmøtet skal kunngjøres minst tre måneder i forveien. Forslag som ønskes behandlet må være styret i hende minst en måned før møtet. Forslag en vil ha behandlet på fylkesårsmøtet må være vedtatt innsendt av et partiavdeling, et kommuneparti eller et kommunepartis årsmøte. Forslag skal sendes fylkespartiets styre senest en måned før møtet. Fylkespartiets styre lager innstilling på alle forslag til årsmøtet. Styret har forslagsrett til årsmøtet. I fylkespartienes vedtekter fastsettes også tid for årsmøtene. På årsmøtene legges fram årsmelding og regnskap, en behandler budsjett og arbeidsplan for kommende år og foretar de vedtektsbestemte valg. Representantskapet kan behandle regnskap, budsjett og arbeidsplan der dette er ønskelig og vedtektsfestet i de lokale vedtekter.

Forslag til endret §2 pkt. 3:

Forslag en vil ha behandlet på fylkesårsmøtet må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti eller av AUFs fylkeslags representantskapsmøte eller årsmøte.

4. Fylkesårsmøtet eller representantskapet velger valgkomité/nominasjonskomite for perioden til og med neste fylkesårsmøte. Der hvor disse velges for to-års perioder kan AUF foreslå suppleringsvalg for sin/sine representanter en gang i perioden.
5. Styret deltar på fylkesårsmøtet med tale- og forslagsrett. Det samme gjør medlemmer av fylkespartiets representantskap og fylkestingsgruppa der det er vedtektsfestet at disse skal møte på fylkesårsmøtet.

§3 Styret

Fylkespartiene ledes av et styre på 7, 9 eller 11 medlemmer, blant disse leder av kvinnenettverket på fylkesnivå. Den/de tilsatte sekretær/er, forbereder saker til styrets møter og deltar i styrets møter med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

AUFs fylkeslag tiltrer styret med ett medlem som deltar med fulle rettigheter.

Blant styrets medlemmer kan det dannes et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget skal være et saksforberedende organ for styret. Arbeidsutvalget skal utgjøre et mindretall av styrets medlemmer.

§4 Representantskapet

1. Fylkespartiet skal opprette representantskap. Etter vedtak i styret kan fylkestingsgruppa ta del i representantskapets behandling av fylkeskommunale

saker. Er dette fastsatt i fylkespartiets vedtekter, møter fylkestingsgruppas medlemmer med tale-, forslags- og stemmerett.

2. Det kan vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer i representantskapet. Alle kommunepartiene skal sikres en representant der representasjonen for øvrig skal beregnes proporsjonalt ut fra kommunepartiernes medlemstall pr. 31.12. det foregående år.

Forslag til ny § 4, pkt 2:

Fylkespartiets representantskap skal sikre proporsjonal representasjon ut fra medlemstall pr. 31.12 foregående år i årsmøteperioden, dog slik at alle kommunepartier blir representert. Det kan vedtektsbestemmes et fast antall medlemmer som representasjon beregnes ut fra.

3. AUFs fylkeslag er representert med minst 7 representanter, disse velges av AUFs fylkeslag og deltar i representantskapet med fulle rettigheter.
4. Fylkespartiets styre er også styre for representantskapet og tiltrer representantskapet med fulle rettigheter.
5. I tilfeller hvor årsmøtet har delegert til representantskapsmøtet å behandle regnskap og budsjett, har styret ikke stemmerett under behandlingen av disse punktene.

§5 Nominasjon til stortingsvalg

1. Sentralstyret fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran stortingsvalg.
2. Årsmøtet eller representantskapet velger en nominasjonskomité på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer.
3. Alle kommunepartier oppfordres innen fastsatt frist å fremme forslag overfor nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes kommunepartiene.
5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Før nominasjonen starter bestemmer fylkespartiets styre om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
7. Nominasjonsmøtet gjennomføres som et selvstendig møte, og nominasjonsmøtets antall representanter skal være hjemlet i fylkespartiets vedtekter, jfr. §12.6 (alminnelige bestemmelser).
8. Kommunepartiene sender inn fullmakter til fylkespartiets styre innen fastsatt frist på sine utsendinger med vararepresentanter til nominasjonsmøtet.
9. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges av medlems-/representantskapsmøte etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for kommunepartiene. AUFs fylkesledd deltar i nominasjonsmøtet med minst 7 representanter, disse velges av AUFs fylkeslag og deltar i nominasjonsmøtet med fulle rettigheter.
10. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av fylkesstyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§6 Nominasjon til fylkestingsvalg

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran fylkestingsvalg.
2. Årsmøtet eller representantskapet velger en nominasjonskomité på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer.
3. Alle partiavdelinger og kommunepartier oppfordres innen fastsatt frist å sende forslag til nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert.

4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes kommunepartiene. Listeforslaget skal også omfatte forslag på fylkesordfører, fylkesvaraordfører og fylkesrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i fylkeskommunen).
5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Før nominasjonen starter bestemmer fylkespartiets styre om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
7. Nominasjonsmøtet gjennomføres som et selvstendig møte, og nominasjonsmøtets antall representanter skal være hjemlet i fylkespartiets vedtekter, jfr. §12.6 (almennelige bestemmelser).
8. Kommunepartiene sender inn fullmakter til fylkespartiets styre innen fastsatt frist på sine utsendinger med vararepresentanter til nominasjonsmøtet.
9. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges av medlems-/representantskapsmøte etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for kommune-partiene. AUFs fylkesledd deltar i nominasjonsmøtet med minst 7 representanter med fulle rettigheter.
10. Nominasjonsmøtet nominerer først partiets kandidater til på fylkesordfører, fylkesvaraordfører og fylkesrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i fylkeskommunen).
11. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av fylkesstyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§7 Fylkestingsgruppene

1. Styret i fylkespartiet skal etter et fylkestingsvalg innkalle til et fellesmøte mellom partiets representanter i det nye fylkestinget og partistyret eller representantskapet for å konstituere fylkestingsgruppa. Fellesmøtet utpeker partiets kandidater til fylkesutvalg, hovedutvalg og andre viktige styrer, råd og utvalg. Øvrige valg avgjøres av gruppemøtene.
2. Medlemmer av fylkespartiets styre har rett til å delta i gruppas møter med tale-, forslags- og stemmerett. Så vidt mulig skal fylkespartiets styre være representert i samtlige av gruppas møter.
3. Alle viktige saker som skal opp i fylkestinget, drøftes i gruppemøter. Det føres protokoll fra møtene, og gruppa skal legge fram årsmelding for fylkespartiet.
4. Vedtak i fylkestingsgruppa eller i fylkesstyret er bindende. Ønsker noen å stå fritt i forhold til slike vedtak, må fylkestingsgruppa eller fylkespartiet ta avgjørelse om dette.
5. Viktige saker skal legges fram for drøfting i fylkespartiets styre eller representantskapet. Partistyret, gruppestyret eller et flertall av gruppas medlemmer kan be om at programsaker eller saker av prinsipiell betydning blir behandlet og avgjort av representantskapet. Gruppestyret skal i slike saker fremme innstilling til representantskapet.
6. Fylkespartiets styre utpeker de som skal tiltre fylkesutvalgsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.
7. Partiets representanter i fylkesutvalg og andre fylkeskommunale utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som i det foregående er trukket opp for fylkestingsgruppa.
8. Fylkesstyret skal i samarbeid med fylkestingsgruppa sørge for god kontakt med partiets representanter i fylkeskommunale styrer og utvalg for å fremme et godt og planmessig arbeid.
9. Fylkeskommunale saker skal behandles i fylkespartiets representantskap når styret i fylkestingsgruppa ber om det, og når partistyret eller representantskapet bestemmer det.

10. Den som har personlige eller familiære interesser (økonomiske, forretningsmessige mv.) i en sak som behandles i partiets organer eller i kommunestyre-gruppe, fylkestingsgruppe mv. er å anse som inhabile og kan således ikke ta del i behandlingen av saken.

§8 Kontingenten

Fylkespartienes andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

§9 Revisjon

Til å utføre revisjonsarbeidet engasjerer styret en registrert revisor eller et revisjonsselskap av registrerte revisorer. Årsmøtet velger en kontrollkomité på tre medlemmer med to varamedlemmer som har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak. Kontrollkomiteen skal avgi beretning til årsmøtet om sitt arbeid.

§10 Vedtekter

Vedtekter for fylkespartiene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og retningslinjer, og de må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av partiets sentralstyre. De skal inneholde bestemmelser om at fylkespartienes eiendeler skal tilfalle Det norske Arbeiderparti dersom fylkespartiet blir oppløst.

§11 Rådgivende uravstemninger

1. Representantskapet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Representantskapet/styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Fylkespartiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av representantskapet/styret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§12 Kvinnenettverk på fylkesnivå

Organiseringen av kvinnenettverket på fylkesnivå reguleres av Retningslinjer for kvinnenettverk i DnA.

Retningslinjer for Det norske Arbeiderpartis kommunepartier

§1 Formål

Kommunepartiene skal i samarbeid med partiavdelingene arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak.

§2 Organisasjonens oppbygging

Partiavdelingene i en kommune danner kommunepartiet.

Medlemsmøtet eller representantskapet er kommunepartiets høyeste organ mellom årsmøtene.

Er det flere partiavdelinger i samme bydel kan disse danne et bydelsparti. Bydelspartiets navn skal være Arbeiderparti med bydelens navn foran. Kommunepartiet utarbeider retningslinjer for disses arbeid.

I kommunepartier som har representantskapsordning skal representantskapet bestå av representanter fra partiavdelingene. Det kan vedtektsfestes et fast antall medlemmer i representantskapet. Alle avdelinger skal sikres en representant og representasjonen for øvrig skal beregnes proporsjonalt ut fra avdelingenes medlemstall pr. 31.12. det foregående år.

§3 Årsmøter

Til årsmøtet i kommunepartiene inviteres alle medlemmer med tale- og forslagsrett. Som hovedregel har alle stemmerett hvis ikke annet er fastlagt i lokale vedtekter. Møtet kunngjøres minst fire uker før det avholdes. Årsmøtet behandler årsmelding fra styret, avdelingene, kommunestyregruppa m.v. Videre behandles regnskap, innkomne forslag og valg i samsvar med kommunepartiets vedtekter.

Forslag som partiavdelingene ønsker behandlet på årsmøtet, må sendes partistyret senest to uker før årsmøtet. Styrets medlemmer har ikke stemmerett på årsmøtet ved behandling av beretning og regnskap.

§4 Medlemsmøtet/representantskapet

Medlemsmøtet eller representantskapet er kommunepartiets høyeste myndighet mellom årsmøtene. Det tar avgjørelser i alle saker som ikke er tillagt partistyret eller kommunestyregruppa.

Medlemsmøter eller representantskapsmøter skal holdes så ofte styret bestemmer det, når kommunestyregruppa ber om det, eller når avdelinger som representerer minst 2/5 av medlemmene ber om det.

1. Medlemsmøtet

I kommunepartier hvor medlemsmøtet er det høyeste organ mellom årsmøtene, har alle medlemmer i kommunepartiet stemmerett i medlemsmøtet.

Medlemmer av partiets kommunestyregruppe skal ta del i medlemsmøtet. Når medlemsmøtet behandler kommunale saker, skal kommunestyregruppa fremme innstilling i den enkelte sak.

2. Representantskapet

I kommunepartier hvor representantskapet er det høyeste organ mellom årsmøtene, kan det vedtektsfestes et fast antall medlemmer i representantskapet. Alle avdelinger skal sikres en representant og representasjonen for øvrig skal beregnes proporsjonalt ut fra avdelingenes medlemstall pr. 31.12. det foregående år.

Alle avdelinger (herunder AUF-lagene) skal i god tid før årsmøtet velge representanter til representantskapet for kommende arbeidsår.

Medlemmer av partiets kommunestyregruppe har rett til å ta del i representantskapets behandling av kommunale saker. De har da tale- og forslagsrett. Før slike saker legges fram for representantskapet, skal kommunestyregruppa fremme innstilling i den enkelte sak. Om kommunepartiet bestemmer det, kan kommunale saker behandles i fellesmøter av representantskapet og kommunestyregruppa. I så fall har både representantskapets og kommunestyre-gruppas medlemmer stemmerett

Tilleggsforslag til §4:

Medlemsmøter eller representantskap er kommunepartiets høyeste myndighet mellom årsmøtene. Det tar avgjørelser i alle saker som ikke er tillagt partistyret eller kommunestyregruppa. Et kommuneparti bør ha medlemsmøter som øverste organ mellom årsmøtene, så lenge det er færre enn fem aktive partilag i kommunepartiet.

§5 Styret

1. Kommunepartiets styre består av 5, 7 eller 9 medlemmer. Blant disse er leder, nestleder, kasserer, studieleder, sekretær og kvinnekontakt. Kvinnekontakten skal ha ansvar for det kvinnenettverket i kommunepartiet.
2. AUF i kommunen tiltrer styret med ett medlem som har tale-, forslags- og stemmerett. Der det er flere AUF-lag i kommunen, velges AUFs representant av et felles styremøte.
3. Partistyret skal lede partiarbeidet i kommunen og sikre en god kontakt mellom partiets kommunegrupper og partiavdelingene. Lederen i kommunestyregruppa skal ta del i partistyrets møter.
4. Kommunepartiet kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om tiltredende medlemmer til styret.

§6 Nominasjon til kommunestyrevalg

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran kommunestyrevalg.
2. Medlemsmøtet eller representantskapet velger en nominasjonskomité på minst fem medlemmer med varamedlemmer, etter forslag fra partistyret.
3. Partistyret ber medlemmene/avdelingene innen en fastsatt frist å sende nominasjonskomiteen forslag på medlemmer de ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til liste, som offentliggjøres for medlemmene og sendes avdelingene til behandling. Listeforslaget skal også omfatte forslag på ordfører, varaordfører og byrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i kommunen).
5. Medlemmene/avdelingene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
6. Medlemsmøtet eller representantskapet foretar den endelige nominasjon på et eget nominasjonsmøte. Nominasjonskomiteen legger fram sitt endelige forslag til liste, der det er innarbeidet de endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Før det tar fatt på selve nominasjonen, fastsetter nominasjonsmøtet hvor mange som skal utheves. Nominasjonsmøtet nominerer først ordførerkandidat, varaordførerkandidat og byrådsleder (i de tilfeller hvor det er parlamentarisk styre i kommunen). De skal utheves.
7. Partiets kommunevalgprogram må sluttbehandles før nominasjonene finner sted.
8. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§7 Kommunestyregruppene

1. Styret i kommunepartiet skal umiddelbart etter et kommunestyrevalg innkalle partiets representanter i det nye kommunestyret til et fellesmøte med partistyret for å konstituere kommunestyregruppa.
2. Partistyret og gruppestyret innstiller i fellesskap overfor medlemsmøtet på partiets kandidater til formannskapet og andre kommunale styrever, utvalg og råd.
3. Kommunestyregruppa skal i samarbeid med partistyret arbeide etter partiets program, vedtekter og vedtak. Gruppa er ansvarlig overfor kommunepartiet.
4. Kommunepartiets leder og inntil to andre styremedlemmer utpekt av partistyret tiltrer kommunestyregruppa med tale-, forslags- og stemmerett.

- Kommunepartiets leder eller annet styremedlem utpekt av styret tiltrer formannskapsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.
5. Gruppa holder møter så ofte det trengs og skal foran hvert møte i kommunestyret gå gjennom møtets saksliste.
 6. Det føres protokoll på gruppas møter. Gruppa legger fram en årsmelding for årsmøtet i kommunepartiet.
 7. Vedtak i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet er bindende. Ønsker noen å stå fritt i forhold til slike vedtak, må kommunestyregruppa eller kommunepartiet avgjøre dette.
 8. Den som har personlige eller familiære interesser (økonomiske, forretningsmessige mv.) i en sak som behandles i partiets organer eller i kommunestyregruppe, fylkestingsgruppe mv. er å anse som inhabile og kan således ikke ta del i behandlingen av saken.
 9. Partiets representanter i kommunale styrer og utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som er trukket opp for kommunestyregruppa i foregående punkt 3 - 8.
 10. Partistyret skal i samarbeid med styret for kommunestyregruppa sørge for at det blir holdt fellesmøter av partiets representanter i kommunale styrer og utvalg. Dette skal fremme godt og planmessig samarbeid mellom gruppene.
 11. Kommunale saker skal behandles av medlemsmøtet eller representantskapet når styret for kommunestyregruppa ber om det, når et flertall i kommunestyregruppa krever det, når partistyret bestemmer det, eller når medlemsmøtet eller representantskapet ber om det.

§8 Revisjon

Årsmøtet velger to revisorer med vararevisorer. Disse reviderer regnskapet og gir innberetning til årsmøtet og til fylkespartiet.

§9 Kontingenten

Kommunepartiens andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

§10 Vedtekter

Vedtektene for kommunepartiet vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av styret i vedkommende fylkesparti. De skal inneholde en bestemmelse om at kommunepartiets eiendeler skal tilfalle vedkommende fylkesparti dersom kommunepartiet blir oppløst.

§11 Rådgivende uravstemning

1. Medlemsmøtet eller representantskapet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Kommunepartiets styre har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av medlemsmøtet eller representantskapet.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§12 Kvinnekontakt på kommunenivå

Organisering av kvinnenettverket på kommunenivå reguleres av retningslinjene for kvinnenettverk i DnA.

Retningslinjer for partiavdelingene

§1 Formål

1. Partiavdelingene skal arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak.
2. Medlem kan enhver bli som er enig i formålet.

§2 Årsmøter

1. Partiavdelingene skal holde sine årsmøter innen utgangen av første kvartal. Årsmøtet må kunngjøres med minst to ukers varsel.
2. Sakslista skal omfatte årsmelding og regnskap med revisorenes innstilling. Det skal dessuten velges styre og to revisorer med vararevisorer.
3. Forslag som ønskes behandlet, må sendes styret minst en uke i forveien.
4. Ekstraordinært årsmøte kan innkalles av styret eller når minst 2/5 av medlemmene ber om det.

§3 Styret

1. Styret består av 5 eller 7 medlemmer. Blant disse skal leder, kasserer, studieleder og sekretær velges ved særskilt valg. Det velges et tilstrekkelig antall varamedlemmer.
2. Styret skal innkalle til regelmessige møter og aktivisere medlemmene til å ta del i partiarbeidet.

§4 Kontingenten

1. Medlemmene skal betale kontingent etter de satser som landsmøtet vedtar.
2. Partiavdelingenes andel av kontingenten bestemmes av landsmøtet.
3. Medlemmer skal ha medlemskap i et lag i den kommunen der de er bosatt og har sin stemmerett ved offentlige valg.

Et medlem kan delta i et annet lags aktiviteter. Disse medlemmer teller ikke med ved fastsettelse av lagets representasjon, og har ikke stemme- eller forslagsrett.

Forslag til §4, pkt 3:

Pkt. 3 strykes og øvrige del flyttes til alminnelige bestemmelser §5.

§5 Alminnelige bestemmelser

1. Alle vedtak i partiavdelingene gjøres med alminnelig flertall.
2. Er det bare en partiavdeling i en kommune, skal denne påta seg de plikter og ha de rettigheter som kommunepartiet ellers har.
3. Ved dannelsen av interesselag har alle medlemmer fulle rettigheter i interesselaget uten hensyn til bostedsadresse.
4. Ved dannelsen av faglige partilag på arbeidsplassen har alle medlemmer fulle rettigheter i arbeidsplasslaget uten hensyn til bostedsadresse.
5. Partiavdelinger som i hovedsak gjennomfører sin aktivitet ved bruk av datanettverk, må ved årsmøter og møter med personvalg gjennomføre disse møtene på en slik måte at de som skal delta i debatten og voteringene er til stede i samme rom når debatt og votering foregår.

Forslag til §5 nytt pkt.3:

Medlemmer skal ha medlemskap i en partiavdeling. Et medlem kan delta i et annet lags aktiviteter. Vedkommende har tale- og forslagsrett i laget, men teller ikke med ved fastsettelse av lagets representasjon. Lagene har ikke mulighet til å kreve inn kontingenten av disse.

Forslag til pkt 3 og 4:
Som følge dette strykes pkt. 3 og 4

Forslag til §5 nytt pkt. 4:
Medlemmer er kun valgbare til offentlige verv i den kommunen de er folkeregistrert, har sin stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalg og medlemskap i partiet.

§6 Opprettelse av nye avdelinger

1. Det må være minst 10 medlemmer i laget.
2. Opprettelsen av laget tas opp til godkjenning i kommunepartiets styre.
3. Nye lag skal opprettes ved ny aktivitet. Lagets arbeidsområde skal derfor være et tillegg til det som dekkes av eksisterende lag.
4. Leder og styre velges på lik linje som i øvrige partiavdelinger.

§7 Vedtekter

Vedtektene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og bestemmelser i disse retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. De skal inneholde en bestemmelse om at partiavdelingens eiendeler skal tilfalle vedkommende kommuneparti, eventuelt fylkesparti, dersom partiavdelingen blir oppløst.

Forslag 3.26 fra Stavanger Arbeiderparti

Miljøsertifisering

Arbeiderpartiet vil at alle kommune-, fylkes- og partikontorer sentralt, skal være miljøsertifisert innen år 2008 i samsvar med Grønn Hverdagsordninger.

Redaksjonskomiteen sin innstilling:

Landsmøte støtter intensjonen i forslaget om en sterkere miljøprofil for kommune-, fylkes- og partikontoret. Saken oversendes partikontoret sentralt, slik at ordninger kan utredes med tanke på innføring.

Retningslinjer for Arbeiderpartiets kvinnenettverk

§1 Formål

Arbeiderpartiet skal være Norges mest likestilte parti. Arbeiderpartiet skal være pådriver for et likestilt samfunn.

Kvinnenettverket skal være pådriver for å sette kvinnepolitiske saker på dagsorden. Kvinnenettverket skal rekruttere, skolere og motivere alle kvinner i partiet til politisk arbeid, og særlig til lederposisjoner. Alle kvinner i Arbeiderpartiet skal få tilbud om å engasjere seg i kvinnenettverket.

De internasjonale forpliktelsene og ansvaret Arbeiderpartiet har overfor kvinnebevegelsen i Sosialistinternasjonalen, PES, SKN og i forhold til "Kvinner Kan"-kursene internasjonalt, skal ivaretas av den nasjonale styringsgruppa for kvinnenettverket.

§2 Kvinnekontakt i kommunepartiet

Alle kvinner i Arbeiderpartiet skal få tilbud om å delta i kvinnenettverket.

Årsmøtet i kommunepartiet velger kvinnekontakt som medlem av styret. Kvinnekontakten skal ha ansvar for kvinnenettverket i kommunepartiet.

Kommunepartiet har økonomisk og administrativt ansvar for arbeidet i kvinnenettverket i kommunepartiet.

§3 Kvinnenettverk på fylkesnivå

Årsmøtet velger et medlem i fylkespartiets styre med ansvar for å lede det fylkesvise kvinnenettverket.

Fylkespartiets styre oppnevner etter forslag fra kommunepartiene ei styringsgruppe for det fylkesvise kvinnenettverket.

Fylkespartiet har økonomisk og administrativt ansvar for arbeidet i kvinnenettverket gjennom eget budsjett og tilstrekkelige administrative ressurser.

§4 Kvinnenettverk sentralt

Landsmøtet velger leder av Arbeiderpartiets kvinnenettverk og lederen er fullverdig medlem av partiets sentralstyre.

Sentralstyret oppnevner styringsgruppe for kvinnenettverket. AUF utpeker ett kvinnelig medlem som tiltrer styringsgruppa med fulle rettigheter. Det velges ikke varamedlemmer til styringsgruppa.

Det norske Arbeiderparti har økonomisk og administrativt ansvar for styringsgruppas arbeid gjennom egne budsjett.

Kvinnenettverket bør fungere som hørings- og uttalelsesinstans i Arbeiderpartiet.

Retningslinjer for det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti

§ 1 Formål

Det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti har som mål å arbeide for å virkeliggjøre et samfunn der de sosialdemokratiske verdiene solidaritet og likeverd mellom menneskene skal være bærebjelkene. Det samepolitiske arbeidet skal være en pådriver for aktivt å sette de saker som samer er opptatt av på den politiske dagsorden. Arbeidet skal bidra til at Det norske Arbeiderparti fortsatt skal være den ledende kraft i det samepolitiske arbeidet i Norge.

§ 2 På kommunenivå

Der det er flere samiske medlemmer på kommunenivå, og disse ønsker det skal det dannes et samepolitisk utvalg, som velges ved særskilte valg. Kommunepartiene innkaller partimedlemmer som står i samemantallet i kommunen til et møte. Utvalget skal bestå av leder, nestleder og sekretær. Det velges også 3 vararepresentanter. Disse valg ska gjøres i forkant av årsmøtene i kommunepartiene og valgene gjelder for 1 år. Utvalget har til oppgave å være pådriver for samepolitisk arbeid i kommunepartiet, holde nær kontakt med samene i kommunepartiet som er innmeldt i samemantallet og bidra til innmelding i samemantallet. Hvis det er få samiske medlemmer i kommunepartiet, bør det i stedet for et utvalg velges en person som skal være samepolitisk kontakt.

Utvalgets navn skal være Samepolitisk utvalg i ..., (med kommunepartiets navn etter). Leder av samepolitisk utvalg eller dennes vararepresentant skal være representert i styret i kommunepartiet med tale og forslagsrett..

Alle kommunepartistyrene i Nord-Norge bør ha samepolitiske kontaktpersoner eller utvalg.

Andre kommuneparti skal velge samepolitiske kontaktpersoner dersom minst 3 av medlemmene krever det. Kommunepartiet har ansvaret for å legge praktiske og økonomiske forhold til rette for et aktivt samepolitisk utvalg eller en samepolitisk kontaktperson. Kommunepartiene skal samarbeide med utvalget/kontaktpersonen ved behandling av saker.

§ 3 På valgkrets nivå

På valgkrets nivå skal det etableres et Samepolitisk forum som skal bestå av de samepolitiske utvalgene på kommuneplan og kommunepartiens kontaktpersoner. Forumets navn skal være DnAs samepolitiske forum i valgkrets nr. og navn. Til å lede forumet på valgkrets nivå skal det velges et styre på 3 - 5 medlemmer. Leder, nestleder og sekretær velges ved særskilt valg. Konstituerende møte avvikles i løpet av 1. kvartal hvert år. Der kretsen er representert i Sametinget møter representanten(e) i forumet med fulle rettigheter.

Forumets leder eller nestleder skal delta i fylkespartiet styre med fulle rettigheter og i årsmøtet med de samme rettighetene som øvrige styremedlemmer. Er det flere valgkretser i et fylke, velger forumene i fellesskap den som skal representere forumene i fylkespartiets styre og årsmøte. En representant for Arbeiderpartiets sametingsgruppe tilrer styret i Nordland AP, Troms Ap og Finnmark Ap, med tale og forslagsrett. De aktuelle medlemmene i Arbeiderpartiets sametingsgruppe velger selv sin styrerepresentant.

Samepolitisk forum har ansvar for å være pådriver for det samepolitiske arbeidet i valgkretsen, holde nær kontakt med eventuell representant i Sametinget og de samepolitiske utvalgene i kommunepartiene.

Samepolitisk forum på valgkrets nivå skal være ansvarlig for kontakten mellom DnAs samepolitiske utvalg og samene i fylkespartiet. Det kan gjennomføres en Samepolitisk konferanse for partiets medlemmer i fylket som står i samemanntallet. Samepolitisk forum har forslagsrett til fylkespartienes årsmøter. Beretning om arbeidet legges fram for fylkespartiets(enes) årsmøte(r). I valgkrets 13 sendes beretningen DnA.

Fylkespartiene i Nordland, Troms og Finnmark har det økonomiske og administrative ansvaret for det samepolitiske arbeidet. Tilskuddet som sametinget betaler til listene ved valg skal gå til det samepolitiske arbeidet i forumet og utbetales til de tre Nord-norske fylkespartiene. Tilskuddet til valgkrets13 utbetales til DnA. .

§ 4 Nominasjonsprosessen til Sametinget på valgkrets nivå

Forumet er ansvarlig for gjennomføringen av nominasjonsprosessen, at det velges en nominasjonskomité, planer for valgkampen, lage program for valgkretsen og for å gjennomføre valgkampen. Nordland Arbeiderparti, Troms Arbeiderparti og Finnmark Arbeiderparti har sammen med forumene i sine valgkretser ansvaret for den praktiske gjennomføringen av nominasjonsprosessen. For valgkrets 13 påligger dette ansvaret DnA.

Det norske Arbeiderpartis samepolitiske råd foreslår tidsfrister for nominasjonsprosessen som vedtas endelig av Sentralstyret.

Forumet sender ut liste til medlemmene over tidsfristen som gjelder for nominasjonsprosessen. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til valgliste som sendes alle registrerte samiske partimedlemmer i valgkretsen, Innen en nærmere fastsatt tidsfrist skal medlemmene sende nominasjonskomiteen sine endringsforslag. Nominasjonsmøtet foretar den endelige nominasjonen. Til nominasjonsmøte inviteres alle

manntallsførte medlemmer i valgkretsen. På nominasjonsmøtet legger nominasjonskomiteen fram sitt endelige forslag til valgliste, der det er innarbeidet endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Ved nominasjon kan det ikke stilles opp kandidater som tar forbehold om å stå fritt i visse saker, og møtet kan heller ikke gi slikt tilsagn. Valgkretsens valgprogram må sluttbehandles før nominasjonene kan finne sted.

§ 5 På sentralt nivå

Formelt navn: Det norske Arbeiderpartis samepolitiske råd.

Sentralstyret nedsetter et samepolitisk råd etter innstilling fra den samepolitiske konferansen. Det velges ikke vararepresentanter. DnAs samepolitiske råd har ansvaret for å holde nær kontakt med de samepolitiske forumene på valgkrets nivå, de samepolitiske utvalgene på kommunenivå og samepolitisk rådgiver i Regjeringen når vi har regjeringsmakt. På partikontoret opprettholder en dagens ordning hvor en politisk rådgiver, i tillegg til andre oppgaver, også skal være sekretær for det samepolitiske råd.

Ved behandling av saker som berører samiske eller urfolks politiske spørsmål bør sentralstyret og stortingsgruppa innhente uttalelser fra samepolitisk råd.

§ 6 Det samepolitisk rådets mandat

Samepolitisk råd skal bistå Sentralstyret med utredningsarbeid og råd i samepolitiske spørsmål. Rådet har rett til å fremme saker for Sentralstyret og få dem behandlet. Så fremt leder for rådet ikke er medlem i Sentralstyret gis vedkommende møterett i slike saker.

Samepolitisk råd skal gi råd til våre aktuelle fraksjoner på Stortinget og politisk ledelse i aktuelle departement. Samepolitisk råd skal også ha kontakt med og gi råd til Arbeiderpartiets gruppe i Sametinget. Aktuelle representanter fra våre fraksjoner på Stortinget eller politisk ledelse i aktuelle departement kan inviteres til møtene.

Rådet skal være en pådriver for å få etablert et sosialdemokratisk samisk samarbeid i Norden og Russland.

§ 7 DnAs samepolitiske konferanse

Samepolitisk råd innkaller til samepolitisk konferanse hvert andre år. Til konferansen innkalles de samepolitiske forumene med 2 personer fra hver valgkrets, Sametingsgruppa og Det norske Arbeiderpartis samepolitiske råd, samt partiledelsen. Utgiftene for Sametingsgruppa dekkes av gruppa selv.

Konferansen skal vedta Samepolitisk valgprogram samt gi bidrag til partiets øvrige programmer. Konferansen bør videre diskutere og vedta opplegg for valgkampen. Konferansen skal ta opp til debatt andre aktuelle samepolitiske saker. Dersom DnAs samepolitisk råd finner det nødvendig og med Sentralstyrets godkjenning, kan det innkalles til ekstraordinær konferanse.

6 – 8 uker før den samepolitiske konferansen nedsetter Samepolitisk råd en valgkomite som skal jobbe frem forslag til nytt Samepolitisk råd og forslag til president- og visepresidentkandidat til sametinget.

§ 8 Valg av president- og visepresidentkandidat til Sametinget

Etter innstilling fra valgkomiteen (nedsatt av Samepolitisk råd), foretar samepolitisk konferanse nominasjon av presidentkandidat og visepresidentkandidat til Sametinget. Kun representanter for de samepolitiske forumene har stemmerett ved nominasjon av president- og visepresidentkandidat.

Følgende hadde ordet til saken:
257 Robert Svarva, Nord-Trøndelag
Signe Øye, redaksjonskomiteen

Dirigenten refererte forslag som var kommet inn til redaksjonskomiteens innstilling og strek ble satt etter dette.

Dirigenten tok redaksjonskomiteens endringsforslag opp til behandling:

Side 3 – tilleggsforslag til §6 pkt 3

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 3 – tilleggsforslag til §6 pkt 3

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 3 – forslag fra til §6 pkt 4 siste avsnitt

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 6 – forslag til ny §12 pkt 19

Dirigenten tok opp forslaget til 338 Tellef Inge Mørland, landsstyret, Aust-Agder

Forslag til ny §12 pkt 9

Skal endres til oppmodes sterkt til å....

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring vedtatt med 192 stemmer mens 107 stemte for Tellef Inge Mørlands forslag.

Side 7 – forslag til ny §14

Dirigenten tok opp de to innkomne forslagene til behandling:

333 Sonja Mandt Bartholdsen, landsstyret, Vestfold

§ 14 Æresmedlemskap

Forslaget om eksisterende æresmedlemskap opprettholdes.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med stort flertall.

015 Stein Erik Lauvås, Østfold

§ 14 Æresmedlemskap

Fylkespartiene har også forslagsrett på æresmedlemmer.

Vedtak: Forslaget fra 015 Stein Erik Lauvås, Østfold ble vedtatt med stort flertall.

Side 8 – forslag til ny §2 pkt 2

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 9 – forslag til endret §2 pkt 3

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 9- forslag til ny §4 pkt 2

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 14 – tilleggsforslag til §4

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 17 – tilleggforslag til 4 pkt 3

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 18 – forslag til §5 nytt pkt 3

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 18 – forslag til pkt 3 og 4

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Side 18 – forslag til §5 nytt pkt 4

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til endring enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok innstillingen fra redaksjonskomiteens om Mangfold og fornyelse opp til behandling.

Vedtatt: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Møte tok en kort pause.

SAK 8 – ARBEID I PARTIET OG KOMMUNE- OG FYLKESTINGSVALGET 2007

Dirigenten ga ordet til partisekretær Martin Kolberg som holdt følgende tale:

Landsmøte, partifeller

1.

Hva er viktigst for Arbeiderpartiet, for sosialdemokratiet? Folket selv er viktigst. Demokrati og folkestyre er grunnlaget for vår oppslutning og vår makt. Et sterkt lokalt folkestyre er avgjørende for en sosialdemokratisk bygging og utvikling av samfunnet. Derfor er dette valget til høsten så viktig.

Våre ideer om rettferdighet og fellesskap står sterkt i Norge. Det er ingen selvfølge når vi ser oss rundt i Europa. Hvorfor er det da slik. Fordi verdiene er forankret i lokalsamfunnet, og fordi arbeidet i kommunestyrene er en del av en lang politisk tradisjon. Dette er en del av en over hundre år lang historie som har gjort partiet vårt til et av Europas sterkeste sosialdemokratiske partier.

Det valget vi nå står overfor, gir oss nye store utfordringer. Bare ved å styrke våre posisjoner i kommuner og fylker kan vi fullt ut nå målene om et mer rettferdig samfunn. Et samfunn som bygger på fellesskapet. Et samfunn hvor alle er med og ingen står utenfor. Derfor skal vi ved valget styrke sentrum-venstre kraften fra Storting og Regjering ut i kommunene. Samtidig skal valget være en del av plattformen for vårt arbeid fram mot en ny valgseier også i 2009.

2.

Vi bærer alle på en historie.

Noen av disse historiene er fra en annen tid, da pengemakten styrte og det ikke var plass til alle i samfunnet.

Det er historier om manglende fødselspermisjon, om hardt arbeid, og lite ferie. Nesten fra handa til munn. Men også om den første i familien som fikk ta utdanning. Om den første bilen, og om turen til utlandet. Til Syden.

Slike historier er små deler av det norske samfunns moderne historie:

I all hovedsak er Norge et samfunn som nå er bygget på våre verdier: Frihet, likhet, solidaritet og demokrati. I tre generasjoner har vi fått tillit fra folk til en politisk utvikling som, til tross for at vi fortsatt har utfordringer, har dette bidratt til av vi er et av landene i verden med best levekår og god økonomisk vekst og minst forskjeller.

Men spørsmålet som stilles for sjelden er: Hva bygger dette grunnleggende på?

Svaret er: At alle er med, og at alle skal med.

Det er en del av den norske folkesjela at alle skal være med, og at det ikke skal skapes unødvendige forskjeller. Markedsmakt og pengemakt skal ikke overstyre folkemakten.

Verdiene sitter i ryggmargen på det norske samfunnet nå. Alle er med og dere har merket hvordan det nå spontant reageres på at noen blir behandlet dårligere enn andre. Hvordan samfunnet ikke godtar at den lille mann eller kvinne faller utenfor, eller at noen brisker seg for mye på andres bekostning.

Det er dette som gjør at:

- Alle foreldre i nabolaget leier sine barn første skoledag, til samme skole.
- De som bor i byen og de som bor på landet går fritt turer i den samme fantastiske naturen.
- Den som har bodd i blokk sitter side om side på eldresenteret med de som har bodd i villa.

Vi har verken enerett eller opphavsrett til vårt verdigrunnlag. Men vi har kommet langt i å verne disse verdiene i Norge. Derfor er det riktig å si, at det nå knapt finnes noe norskere enn Arbeiderpartiets verdier.

3.

På forrige landsmøte sa jeg at Bondevik-regjeringen simpelthen måtte fjernes. Det gjorde velgerne. Hvorfor: De avviste høyrepartienes filosofi: At samfunnet er bra, selv om det ikke er plass til alle rundt bordet.

Budskapet til Erna Solberg var at svekkede fellesskap og mer privatisering er bra for folket. Mer for hver krone, sa hun og sulteforet kommunen slik at barnehageutbygging bremses opp, og det ikke ble utvikling i eldreomsorgen.

Hva hører vi nå? Bare den store stillheten. Ikke et ord om privatisering. Og ingen høyrestyrte kommuner, inklusive de der Fremskrittspartiet har ordføreren, har sendt tilbake en krone av de fantastiske 13 milliarder vår regjering har styrket kommuneøkonomien med. Så de kunne brukt 13 milliarder til skattelettelse, slik de faktisk lovet og gikk til valg på. De hadde intet lært.

Hvorfor har de ikke gjort det? Hadde de gjort det, hadde det i det minste vært en respektabel logikk i høyresidens politikk. Hør: Høyrepartiene driver med et systematisk politisk dobbeltspill. Derfor gjør de det ikke. Derfor den store stillheten.

De sier: Fellesskapet står i veien for deg. Men de forsvarer aldri eller forteller aldri hva svekkede fellesskap vil bety: Reduserte muligheter til å leve et trygt liv i et trygt samfunn.

Det er dette kommunevalgkampen, og valget til høsten handler om.

Partifeller: Som i 2005. Vi skal vinne! Vi skal slå dem.

4.

Fagbevegelsen, fagbevegelsen, fagbevegelsen!

Også denne gangen skal vi vinne sammen med fagbevegelsen. Det er også her vi henter styrken til å kunne sikre arbeidstakernes rettigheter i dette landet. Gjør oss til arbeidstakernes parti.

- *Beskyldes for å være udemokratisk, skjedde ikke engang under Libertas tid*
- *Formålet er å svekke venstresiden, er et angrep på arbeidstakerne*
- *Hovedavtalen fra 1935. 62 år!*
- *Programformuleringen, prinsipp og handlingsprogrammet 2005-2009, til FrP om hovedavtalen:*

Fremskrittspartiet mener at sysselsettingen i hovedsak må konsentreres om verdiskapende arbeid. Et fritt arbeidsmarked fungerer ikke godt nok så lenge monopollignende organisasjoner inngår avtaler sentralt for arbeidstakere og arbeidsgivere. Arbeids-, lønns- og ansettelsesavtaler fungerer best dersom disse oppnås ved enighet mellom arbeidstakerne og arbeidsgiverne i den enkelte bedrift. Et slikt system vil bidra til at mange bedrifter kan unngå konkurs i nedgangstider fordi det også vil være i de ansattes interesse å bidra til dette gjennom midlertidige endringer av lønns- og arbeidsbetingelser.

- *Om korrupsjon*

Oppgaven nå er å forvalte seieren. Forstå hvorfor vi vant. Og at sosialdemokratiets styrke i fremtiden avhenger av om vi er bærere av vår ideologi i Stortinget, Regjeringen og i kommunestyrene. Der oppgaven er å styre samfunnet. Ikke administrere det.

Jeg inviterer til enighet. Skal vi gjøre dette landsmøtet til starten på en utvikling av kommunepolitikken slik at politikken bestemmer mer og administrasjonen mindre?

Som Jens sa: Vi er samlet. Det gir oss en unik mulighet til å styrke partidemokratiet. Meninger skal brytes. Vår organisasjon, skal være tydelig demokratisk, åpen og med evne til å løfte inn nye saker. Forrige gang ba vi om støtte til å slå pengemakten tilbake. Denne gangen må vi også bruke all vår styrke til også å slå tilbake populismen.

5.

Regjeringssamarbeidet på riksplan er vellykket. Med dette samarbeidet har vi fått tydeliggjort de store forskjellene som er mellom høyre- og venstresiden i norsk politikk.

Vi har lyktes i å prioritere fellesskapet, og vi bruker de store pengene på de store oppgavene.

Men regjeringens arbeid for å bygge ut velferden er avhengig av at vi også i kommunene har politikere som vil satse på felleisløsningene.

Da må vi velge samarbeidspartnere som også prioriterer dette. Regjeringssamarbeidet forplikter. Her er det selvsagt store lokale forskjeller og til syvende og sist må konstellasjonene avgjøres lokalt. Men jeg inviterer landsmøtet til å si at et samarbeid med SV og SP lokalt – som vi gjør i regjering – er naturlig. Gjerne med KrF og Venstre i tillegg. Disse støtter også velferdssamfunnet. I noen kommuner står de rød/grønne partiene mot hverandre. Det må de gjøre der. Det står ikke i motsetning til at vi har en overordnet strategi.

Men så sier jeg: Det er politisk høyst unaturlig å ha noe som helst med Fremskrittspartiet å gjøre.

Den politikk Fremskrittspartiet representerer skal vi ikke hvitvaske.

Hvorfor? Fremskrittspartiet er landets klart mest sentralistiske parti. De vil svekke lokalpolitikk og bygge sentrale statlig byråkrati på kommunenes viktigste områder. Det som skaper nærhet i lokalsamfunnet. De innfører stykkprisfinansiering i skolen og skal overlate eldreomsorgen til trygdekontorene. Barnehagetilbudet skal erstattes med en sjekk. Dette betyr at de tyngste oppgavene i kommune-Norge skal overlates til statlige byråkrater. Når vi i tillegg vet hva partiet mener om offentlig kultursatsing og om at folk stort sett skal få bygge hva de vil hvor de vil, så fjerner de i realiteten hele eksistensberettigelsen til kommunene. Fremskrittspartiet vil svekke lokaldemokratiet. Visstnok er de også mot statlig byråkrati. Men det der får de forklare selv!

Husker dere eksempelet Farum kommune i Danmark. Kommunen FrP trakk frem som et utstillingsvindu for sine løsninger, konkurranseutsatte aldershjem og hjemmehjelp. De solgte skoler og en svømmehall, og sågar rådhuset, og så leide de det tilbake igjen. Det ble innført servicegarantier for innbyggerne. Det gikk godt en stund, og så kom tilbakeslaget. Kassen gikk tom og kommunen sliter med stor gjeld. Innbyggerne betaler nå regningen med høyere skatter. Folk flytter fra Farum nå, dersom de får solgt eiendommene sine. Norske lokalpolitikere reiser ikke lenger på studietur til Farum. Fra Carl I. Hagen hører vi: Intet.

6.

Nå kommer det noe alvorlig. Fremskrittspartiet representerer også en ny politisk kultur.

Fremskrittspartiet representerer pengemakten.

Deres politikk, handler aller mest om å sikre de rikes penger.

De sier ikke, som vi, at folk er folk. At alle skal med.

Det har de aldri gjort

Vi har hørt det i årevis: FrP mener det er greit å stenge noen grupper ute: Enslige forsørgere, samer, miljøforkjempere, feminister og selvsagt innvandrere.

De er veldig tydelige på hvem de er mot. De stigmatiserer enkeltgrupper for å skape unødvendig konfliktlinjer for å tjene stemmer. Sier at de er misforstått når de blir tatt på det. Spiller forurettet: "Vi sier jo bare hva folk mener".

Da sier jeg: Nei. Dette mener ikke folk. 78% stemte ikke FrP. Flertallet stemte rød-grønt. Det er i det minste også folk. Det burde Fremskrittspartiet respektere.

"Å møte FrP er er vanskelig, særlig lokalt. Her hos i vår kommune", Hører jeg noen si.

Fordi det er vanskelig vil jeg på et punkt i denne talen være personlig. I hvert fall politisk personlig. Å alltid finne nerven i egen tid, er vanskelig. For første gang i Arbeiderpartiets historie står vi foran en valgkamp hvor det største opposisjonspartiet er et høyreradikalt parti. Jeg ber om at jeg får slippe, at jeg om noen år må tenke på at vi gjorde en avgjørende feil, da vi ikke tok konfrontasjonen med Fremskrittspartiet tidsnok.

Vi kan ikke lenger godta at det er andre politiske spilleregler for Fremskrittspartiet enn for Arbeiderpartiet.

Vi godtar ikke en politisk kultur, der det er greit å skifte standpunkt fra øyeblikk til øyeblikk, for å sikre den støtten som er nødvendig for å øke urettferdighetene. Har dere sett hva som nå har skjedd. Fremskrittspartiet støtter nå vårt forslag om klimakvoter. På deres siste landsmøte avviste de Kyotoavtalen.

Vi må stoppe en slik kultur .
La oss ta dette oppgjøret nå.

7.

Vi ser tydeligere og tydeligere en todeling i norsk politikk. Sentrum/venstresiden er samlet. Vi står overfor ei høyreside i norsk politikk som er splittet. Men som helt sikkert kommer til å samle seg igjen før neste stortingsvalg. Det vil de gjøre på et nytt grunnlag, hvor ytterste høyre får mer innflytelse, og vil dra politikken i tydelig mer liberalistisk retning.

Derfor må vi også ta oppgjøret med den samlede høyresida nå!

I dag styrer høyresiden mange av våre største kommuner sammen.

Vi vil at alle skal behandles likt, og at alle skal ha plass. Dette er en utfordring å få til, som det slites med i mange kommuner. Med høyresidens sjekkheftepolitikk blir dette enda verre. I Oslo påstår høyresidens byråd at de har avskaffet sykehjemskøene. Men det er fordi folk ikke får lov til å stå i kø! Inntak til sykehjemmene er søknadsbasert etter en medisinsk vurdering, som i praksis fører til at terskelen for å få plass er altfor høy. I fjor fikk 278 eldre avslag. Tenk på hvilken underskog av problemer dette representerer for de eldre og de pårørende, når en ikke får ro og trygghet på sine eldre dager. Dette er høyrepartienes utstillingsvindu.

De har forsøkt å selge ut arvesølvet i energiselskapene, og de har gjort hele kommunen om til et kvasimarked som gjør at kommunale virksomheter må bruke energien på å sende fakturaer til hverandre i stedet for å samarbeide.

Høyresidens kommuner – med Oslo og Bergen i spissen – sørger for at vi ikke greier full barnehagedekning i år til tross for tidenes satsing fra regjeringens side. Denne samlede høyresiden vil være vår viktigste motstander ved valget. Og vi skal bruke vår energi på å vise at det er stor forskjell om man stemmer til høyre eller til venstre. I Trondheim er målet om full barnehagedekning nådd.

8.

Vi står overfor en utfordring som angår hele samfunnet, og som angår kommunevalget. Det handler om demokrati og klassekamp.

Innvandrerbefolkningen i Norge utgjør over 365 000 personer: Noen har nylig ankommet landet på flukt fra krig, mange er gift med norske statsborgere, mange er født her, andre har

bodd og arbeidet i landet over tretti år. Slike historier er små deler av det norske samfunns nye historie.

I hele vår historie har vårt mål vært å heve arbeiderklassen fra armod til velstand, og det har vi langt på vei lykkes med.

Vi er nå i ferd med å se fremveksten av det som kan bli en ny underklasse i Norge.

Jeg ber landsmøte om nå å slutte seg til:

Arbeiderpartiet sier et klart JA til det flerkulturelle Norge. At det er bra for Norge.

Det er en ønsket utvikling, at vi får et mer mangfoldig samfunn og alle skal med.

Dette sier vi fordi det har en egenverdi. Mennesker som kommer hit skal bli godt mottatt og får ta del i den friheten, likeverdigheten og solidariteten som skal gjelde for alle mennesker.

Det er bare dersom vi er helt tydelige på dette, at vi kan også kan løse særlige problemer.

Innvandrere er overrepresentert blant fattige. Mange med minoritetsbakgrunn får ikke jobb, eller har dårlig betalte jobber. En ser at mange unge dropper ut av skolen. Noen oppgir håpet om å få være med: Få lov til å bruke sin arbeidskraft og kunnskap. Ikke-vestlige innvandrere som gruppe har dårligere helse enn befolkningen som helhet.

Vi må forhindre en slik utvikling. Og det er bare vi som kan lede an i denne kampen. Setter ikke vi oss i spissen for den flerkulturelle utviklingen, vil ingen gjøre det. Det er en klassekamp som må være like naturlig for oss å bekjempe som tidligere tiders klassekamper. Det er vår ideologiske og (forbannede) historiske plikt.

Hvilke verdier skal så ligge til grunn for det norske flerkulturelle samfunnet?

Norge har et unikt utgangspunkt for å bygge et felles verdimesig grunnlag, fordi vi har sterke fellesarenaer, i kommunene, i landet. Det er ønsket deltakelse på alle samfunnsarenaer:

Universalnøkkelen til deltakelse er arbeid. Denne oppgaven må nå løses.

På samme måte som vi har kjempet mot reaksjonære krefter i det norske samfunnet tidligere, skal vi også kjempe mot reaksjonære krefter i innvandremiljøer. Vår kamp mot det reaksjonære gjelder uavhengig av etnisk bakgrunn. Likestilling for innvandrerkvinner og homofile, er stadig aktuelt. Vi vil kjempe mot kulturer som hindrer likestilling, og tar krystallklart avstand fra overgrep mot disse grunnleggende verdiene. Vi aksepterer det rett og slett ikke.

9.

Valgkamp for oss handler om å mobilisere flere sosialdemokrater til komme til valglokalet å stemme, og å få flere sosialdemokrater til å stemme Arbeiderpartiet.

Derfor skal vi fokusere på de velgerne som står nærmest oss:

Vi skal drive en MOBILISERINGSVALGKAMP FOR VÅRE KJERNEVERDIER

Når vi spør om folk ønsker en sosialdemokratisk eller borgerlig samfunnsretning, ønsker flertallet seg mer sosialdemokrati. Det er disse vi må mobilisere opp fra den røde sofaen og

inn i stemmelokalene. Vårt beste redskap for å få mobilisert velgerne, er å forankre vårt budskap:

Skolen er ikke bra nok. Flere tusen eldre får ikke den omsorgen de fortjener, og fremdeles blir folk plassert på gangen i norske sykehus. Arbeidslivet er blitt tøffere for andre. Noen kan ta ut store overskudd, mens andre strever for å vå hverdagen til å henge sammen. Arbeiderpartiet vil gjøre noe med dette. Vi vil ha et samfunn som tar vare på alle, der alle er med. Hvor vi løser de viktigste oppgavene sammen, og i fellesskap. Vi vil gjøre fellesløsningene bedre, fremfor å privatisere og sette omsorg på anbud. Vi vil satse på samarbeid fremfor konkurranse. Vi vil bygge ut velferden fremfor å gi skattelettelse.

Kommune – og fylkesvalget 2007 blir en lokal valgkamp med nasjonal betydning. Målene vi setter oss: At alle som trenger det skal få en verdig omsorg. At alle som trenger det skal få barnehageplass. At vi skal få en bedre fellesskole med flere lærere og bedre kvalitet i undervisningen.

Arbeiderpartiet er arbeidstakernes parti, og vi skal være garantisten for de svakeste. Det politiske oppdraget handler om å ivareta folks hverdag og framtid.

Å være kandidat for Arbeiderpartiet er å være folkets ombud. Det er å være en drivkraft for å utvikle samfunnet til et enda bedre samfunn.

Derfor skal vi alltid minne hverandre om at kraften til forandring ligger i samfunnskritikken. Evnen og motet til å utfordre systemene når de ikke fungerer for enkeltmennesket.

Kanskje er dette vanskeligere for oss som har stor erfaring med styring?

Jeg tror hver og en av oss trenger å tvinge seg selv til å se kritisk på det samfunnet vi ofte leder, se manglene, lytte til opplevelsene av det som ikke er bra i ordninger vi selv har innført.

Vi vinner valget når våre kandidater tar ombudsrollen på vegne av Arbeiderpartiet.

Folk kan velge Arbeiderpartiet i alle landets kommuner, med unntak av to: Bjarkøy i Troms, og Modalen i Hordaland. Vi stiller 422 "rene lister", og 7 "felleslister". I alle lokalsamfunn har altså velgeren mulighet til å velge sosialdemokratiet. Det som gjør dette mulig er våre kandidater, våre tillitsvalgte og våre medlemmer.

Jeg har sagt at sosialdemokratiet, det bygger på verdien av at alle er med. Derfor er det viktig også at vi har et mangfold av kandidater. Økt fornyelse har en egenverdi. Vi har arbeidet for kvinnes inntog i politikken. Dette valget skal bli et "kvinnevalg".

Halvparten av ordfører kandidatene i Hordaland er kvinner. I Buskerud er 9 av 20 ordfører kandidater kvinner. Sist var det null. 0,0. Sogn og Fjordane Arbeiderparti var vårt første fylke som hadde halvparten kvinner og halvparten menn på alle sine lister.

Og for at vi skal møte velgerne godt, skal det selvsagt skoles:

TOPP skoleringer skal utfordre 900 1 – og 2. kandidater.

JUBEL samlinger skal inspirere nesten 2000 valgmedarbeidere

I tillegg kommer LOKALE valgkampskoleringer for kandidater i kommuner og regioner over hele landet.

Vi skal gjøre hverandre gode, vi som er på samme lag.

Vi skal gjennomføre en grasrotkampanje. Det er en høy ambisjon.
Vi skal snakke med - ikke til folk. Ikke vinne debatten, vinne stemmen.
Vi skal ut der våre velgere er – de skal ikke måtte komme til oss.
Vi skal målrette vår kommunikasjon til de viktige velgere i de riktige områdene. Vi skal gå dør til dør i tettbygde strøk.

Da vinner vi tillit!
Da vinner vi tilslutning!
Da vinner vi kommune – og fylkestingsvalget!
Da vinner vi fremtida!

oo—oo

Etter Martin Kolberg holdt Rune Gokstad en kort presentasjon av velgertyper.

oo—oo

Dirigenten ga ordet til Rita Ottervik, ordfører i Trondheim som holdt følgende innledning om Slik skal vi vinne i Trondheim:

Tusen takk, Martin, for et inspirerende innlegg.

Det er viktig å skape begeistring for jobben vi skal gjøre fram mot valget. Trua på at vi kan vinne kan være det lille ekstra som får oss til å prestere ekstraordinært. Det lærte vi også i Trondheim i 2003. Det hendte det gikk på stumpan, men trua på politikken vår og samholdet holdt oss ”i ringen”.

Og når vi våkna opp 16.september og enda en gang fikk bekrefta at velgerne hadde valgt det rød-grønne alternativet etter 14 år med Høyre-styre – ja så var det jammen verdt hvert eneste minutt. Slitet var glemt.

Etter en kort seiersseremoni var vi fokusert på å oppfylle de politiske løftene. For første gang skulle Arbeiderpartiet styre sammen med med SV, SP og Miljøpartiet de Grønne i et forpliktende samarbeid. Det var nytt og en utfordring for oss alle.

Valgseieren i Trondheim i 2003 var i hovedsak bygd på fem pillarer:

- politikk
- organisasjon
- vinnervilje
- humør
- evne og vilje til rød-grønt samarbeid

Det ble fort klart at det var aktuelt med et politisk samarbeid på venstresida for å stille opp med et klart og realistisk alternativ til det sittende borgerlige styret. Fagbevegelsen var en viktig støttespiller.

Det nye var at vi på venstresida stod samla om et nytt flertall, og at all oppmerksomhet ble retta mot politiske saker og velgerne. I Trondheim var dette vellykka.

Velgerne oppfatta oss som et styringsdyktig alternativ i forhold til Høyre og FrP. Privatisering og nedbygging av offentlig velferd hadde velgerne i Trondheim fått nok av.

Jeg går ut fra at ikke alle her er klar over den politiske situasjonen i Trondheim. De viktigste historiske trekkene ser dere her. Legg merke til Høyres voldsomme posisjon i 1995, FrPs svake stilling som nå styrkes på bekostning av Høyre og ikke minst den rød/grønne framgangen i 2003. På de siste lokale meningsmålingene har vi styrket oss betraktelig. Lokalvalgkamp teller, derfor er den jobben vi gjør i kommunene avgjørende for hvordan valgresultatet blir.

For oss føltes det som et "nå eller aldri" i 2003. En forutsetning for å lykkes var en samla og slagkraftig partiorganisasjon. Vi avholdt samråd med næringsliv og organisasjoner i forkant av manifestarbeidet. Erfaringene med samrådene var gode.

Folk merka at vi hadde to øra og en munn, og lytta mer enn vi snakka. Partilagene fikk ansvar for lokale bydelsmanifest manifest som gjorde det lettere og mer engasjerende å drive en god lokal valgkamp.

Vi la stor vekt på å kommunisere positivt, sjøl om det ikke alltid var lett etter 14 år med Høyre styre. Det siste året helt fram til valgdagen dro vi på husbesøk. Vi prioriterte bestemte geografiske områder

Partiet var der folk var - enten det var i marka, på idrettsbanen, i organisasjonene, på arbeidsplasser eller på gata og kjøpesenter. Og selvsagt på døra deres med en rød rose og en prat om politikk.

Den samme arbeidsformen bruker vi no også, når vi no jobbe mot ny valgseier i september. Kjære Landsmøte, det ligg itj helt for mæ å skryt, men no må æ få skryt litt alikevel fordi æ e utrolig stolt over det vi har fått til i rød-grønne Trondheim i fire år.

Lille Jonas flytta fra det Høyre-styrte Oslo til Trondheim i fjor høst og fikk barnehageplass på ett-års dagen sin nå i april, akkurat som foreldrene hadde ønsket. Etter 12 år i Oslo valgte foreldrene gode velferdsordninger og trygghet for gutten sin i Trondheim.

I løpet av 2006 fikk 1500 nye barn barnehageplass. Fire år med rød-grønt styre har gitt 50 nye barnehager og det er jeg stolt over. Vi bygger barnehagene med kvalitet og estetikk, det fortjener ungene og de ansatte.

Framover ligger utfordringa i å få bygd permanente barnehager for å erstatte de midlertidige og å ha enda sterkere fokus på kvalitet - på innhold og dyktige ansatte.

Som dere ser er folk i Sør-Trøndelag og Trondheim opptatt av en god offentlig skole for alle. Dette er nok et syn som deles av flertallet i den norske befolkning. Vi har satsa på fellesskolen i denne perioden. Hver morgen kl. halv ni går det to store busskolonner fulle av skolebarn gjennom byen. Det fordi vi bygger og rehabiliterer skolebygg i et så stort tempo og omfang at vi har to paviljongskoler i bruk hele tida. Så snart et nytt bygg er innflytta, overtar en annen skole paviljongene.

Vi rehabiliterer og bygger skoler for en million kroner pr.dag. I tillegg bruker den rød grønne fylkeskommunen en halv million pr dag på det samme for å rust opp de videregående skolene.

Jeg har fått brev fra mange fornøyde elever som takker for at de har fått en helt ny skoledag med glede og kunnskap og ikke prega av slapphet og hodepine.

Hver dag kjører jeg forbi Nyborg skole på Byåsen som er min bydel. Her var det muggsopp og forfall. Høyre ville legge ned den skolen. Nå er den et kunnskapspalass. Slike kunnskapspalass blir det mange av i Trondheim nå.

Trondheimsskolen skal være et godt sted å lære og et trygt og positivt miljø å være en del av.

Derfor må vi få flere lærere som har tid og kunnskap til å inspirere og motivere elever til læring og utvikling. Det betyr etter- og videreutdanning av lærere, større satsing på teknologi og realfag, arbeid for økt trivsel og tilrettelegging for fysisk aktivitet og godt kosthold.

Anniken har på en utmerket måte skissert vår drøm og vår plan for heldagsskolen. Den tar vi med glede fatt på, nå når Regjeringa gjør oss i kommunene i stand til å ta nye store løft for fellesskolen.

Like etter at jeg ble ordfører fikk jeg besøk av Monica, ei ung jente med rusproblemer og som bodde i et hybelhus. Hun hadde blitt lovet en egen bolig, men det var ikke penger til å fullføre prosjektet. Monica kom for å be oss ordne opp. Det var viktig for henne å få denne muligheten til et bedre liv, utdanning og en mulighet til å bli kvitt rusproblemet sitt.

Vi gikk til valg på en bolig for alle. Vi fullførte prosjektet og Monica har fått boligen sin. I 2003 hadde Trondheim 300 bostedsløse. I 2006 var dette tallet halvert, mens det dessverre hadde økt i de andre storbyene.

Men vi har fortsatt en stor jobb å gjøre. Vi har 150 mennesker som må få en god og trygg bolig, en ny mulighet til å få et bedre liv. Den jobben skal vi gjøre og ikke gi oss før alle har fått et tilbud om et verdig liv.

Det er like artig å se sønnen min spille fotball på Byåsen sitt lilleputtlag, som å se Tippeliga. Arbeiderpartiet ønsker å bidra til at flest mulig kan drive idrett og fysisk aktivitet.

Før valget i 2003 lovte vi å fjerne leien i kommunale idrettsanlegg. "Det klarer dere aldri å gjennomføre", var kommentaren til politiske motstandere og skeptiske idrettlidere. Første april 2004 var det et faktum.

Jeg gleder meg til høstens politiske debatt i Idrettsrådet!
Vi skal bygge 6 store flerbrukshaller de neste årene, en ny ishall står ferdig til neste vinter. Det må vi gjøre for at alle ungene skal få et tilbud til å drive med sin aktivitet og at treningsavgiftene ikke blir så store at unger fra familier med svak økonomi må stå på utsida av gjerde når treninga starte.

Vi har gjennomført tidenes kulturløft i Trondheim. Grunnlaget legger vi i en styrka kommunal musikk og kulturskole med hele 4300 elever og hele 900 nye plasser i perioden. Samtidig som vi har innført pristak.

Et øvingslokale der 50 band kan øve hele døgnet er også etablert, i tillegg til den internasjonale filmfestivalen Kosmorama, som for øvrig pågår denne uka, og et kulturfond på 100 millioner som gir mange nye muligheter.

Vi fortsetter med å legge bedre til rette for både den frivillige og profesjonelle kulturen. Det gjør vi fordi kultur skal være for alle.

Naturkatastrofer og snøfattig vinter har for alvor satt klimapolitikk i sentrum både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Det er viktig å handle lokalt og hvert lille skritt betyr noe. Som kommune må vi sjå på oss sjøl og sett oss mål og iverksette tiltak. Derfor utfordrer jeg alle ordførere og kommunepolitikere til å ta ansvar for å bidra i sin kommune gjennom en klimastafett.

I Trondheim skal kommunale kjøretøy gå over til biodisel på alle tunge kjøretøy i løpet av 2007 og vi skal bytte ut kommunale biler til el-biler. Klimahandlingsplanen er under utarbeidelse. For å nevne noe.

Vi kan alle bidra på hvert vårt nivå. Jens du har støtte fra oss når du løfter fram ambisiøse visjoner og forslag. Vi skal stille opp over hele landet for å løfte i flokk.

I Trondheim Arbeiderparti er vi nå i gang med å utarbeide våre hovedløfter for de neste fire år. La meg røpe en hemmelighet: Vårt hovedløfte er full sykehjemsdekning i Trondheim!

Vi har full barnehagedekning. Nå er det eldres tur. Menn det betyr ikke at vi ikke har gjort noe fram til nå.

La meg få vise dere en tabell som beskriver årlige endringer i nettobudsjettene for institusjoner, hjemmetjenester og helse fra 2000-2007.

2001 er litt spesielt som dere ser – da ble Arbeiderpartiets budsjett vedtatt med FrPs stemmer. Det kommer helt klart fram – Høyre kan ikke både satse på skattelette til de rikeste og økt velferd på samme tid.

Vi har styrka dette området med 188 millioner ut over lønns og prisstigning. Det har gitt 90 nye sykehjems plasser, 200 nye ansatte og 16 nye helstillinger for aktivtørere.

Høyre kvitta seg med aktivtørerne tidlig i sine budsjettkutt på 90-tallet.

Ni nybyggings- og rehabiliteringsprosjekter har vi fullført.

Sjøl om vi har løfta eldreomsorgen fra å ligge etter andre kommuna til å komme opp over gjennomsnittet har vi mange store utfordringa å ta fatt på.

Eldre venter for lenge fra behovet for sykehjem oppstår til at de flytter inn i nytt tilbud. Usikkerhet og ventetid er tungt når behovet for pleie og omsorg gjør at du må flytte fra hjemmet ditt til en institusjon. Tungt både for eldre og pårørende.

Mange eldre sliter også med isolasjon og mangel på mellommenneskelig kontakt og opplevelser i hverdagen. Særlig gjelder det hjemmeboende eldre. Derfor har vi i Trondheim opprettet den Kulturelle spaserstokken – en kulturell satsing for eldre som savner sidestykke.

Alle må få trygghet for å få det tilbudet dem treng når dem treng det. Det er vår store utfordring. Så lenge vi vet at eldre venter for lenge på hjelp og sliter med ensomhet må vi både som politikere og medmennesker stå på for å forandre og forbedre eldreomsorgen.

Derfor bygger vi Øya helsehus med 100 rom som står ferdig neste vår. Et unikt sykehjem som ligger vegg i vegg med det nye universitetssykehuset i Trondheim. Noe som gjør at vi

kan trille ferdigbehandlede pasienter rett fra sykehus og inn i vårt nye helsehus der behandling, rehabilitering, forskning og utdanning vil stå i fokus.

Vi etablerer ytterligere tre helsehus, bygge sykehjem på Katterem og Persaunet som skal stå ferdig i 2009, og blinker nå ut enda flere tomter for utbygging.

Vi trenger flere ansatte for å gi flere eldre hjelp både hjemme og på institusjon. Vi må legge bedre til rette for kultur, fysisk aktivitet og sosialt fellesskap i samarbeid med frivillige.

Eldre vil bo sammen med andre slik at aktivitet, sosial kontakt og felles måltider er mulig. Derfor må vi tenke nytt i boligpolitikken.

Så vil jeg også, kjære landsmøte, nevne Katterem sykehjem spesielt. Ideen kom fra lokalsamfunnet og ble båret videre av Heimdal Arbeiderkvinnelag. I 2009 skal det stå ferdig. Damene fra Arbeiderkvinnelaget skal være hedersgjester under åpningen. Politikk nytter!

Vi gleder oss til å ta fatt på arbeidet, og ikke minst til den valgkampen som skal sette oss i stand til å videreføre vår rød-grønne politikk. Vi skal gjøre som med vårt forrige løfte, løftet om full barnehagedekning – vi skal nå målet. Og vi skal snu hver stein for å få det til. Vi gleder oss fordi den rød-grønne Regjeringa gir oss økonomiske muligheter for å satse.

Uten ei regjering som er ambisiøs på kommunenes vegne så sliter vi. Det merka vi under Erna! Det gjør en stor forskjell å ha rød/grønne ved makta både nasjonalt, regionalt og lokalt.

Det har gitt politisk handlekraft, det har gjort oss kreative, skapt gode løsninger og ikke minst et godt offentlig tjenestetilbud til innbyggerne.

Det har i Trøndelag også gitt oss en unik mulighet til en sterkere regional samhandling mellom by og land. Og mellom fylkeskommunen og kommunen. For å gi oss enda mer utviklingskraft er det derfor viktig at regionene får enda mer makt enn de har i dag.

Det å drive politisk samhandling mellom Arbeiderpartiet, SV, SP og MDG var nytt og ukjent for oss i 2003. Det var både skepsis og usikkerhet for hvordan dette ville gå.

Vi hadde en litt strevsom innkjøringsperiode, men besluttsomheten for å nå våre politiske mål har vært sterkere enn uenigheten. Jeg er glad for å si at det har gått veldig bra og at vi nå er vi et lag som jobber fantastisk godt sammen. Det gir en gjennomføringsevne og styringskraft som har gitt resultater for innbyggerne i Trondheim.

Her ser dere lille Thea Tørum på Lidarende barnehage, for øvrig dattera til en glimrende trener for et lag som igjen tok seriegull i fjor. Hun takker Jens for at han åpnet den flotte barnehagen for et halvår siden.

På vegne av det rød-grønne flertallet i Trondheim vil jeg takke Regjeringa vår for å ha gitt oss muligheten til å bygge barnehager til alle, ansette flere hjelpeleiere og lærere slik at vi kan bygge velferden videre ut.

Jeg ønsker alle lykke til med høstens valg!

Takk for oppmerksomheten!

oo—oo

Etter Rita Ottervik holdt Rune Gokstad en kort presentasjon av velgertyper.

Dirigenten ga deretter ordet til Rune Gerhardsen, byrådslederkandidat som holdt følgende innledning om Slik skal vi vinne i Oslo:

Klima, tøv og meget annet

Det har vært mye dikt på landsmøtet, mye torsk, spisse fjell og kaldt vann. Jeg har også funnet en dikter. Forfatteren Einar Økland har vært vennlig mot hovedstaden med disse ordene:

"I Oslo likar eg meg godt. Der kunne eg tenkje meg å ha hytte."

Kongens bursdag

I februar feiret Oslo kommune Kongens 70 årsdag med en opplevelsesgave. Det var barn og unge fra hele landet som ga Kongen, og oss andre, et fyrverkeri av en forestilling. Det slo meg, der jeg satt, at denne forestillingen viste oss et annet Norge enn det Harald ble konge for i 1991. Norske unger ser annerledes ut enn før, mer forskjellige av utseende, bakgrunn og væremåte. Det vi opplevde var kvalitet, allsidighet, trygghet og profesjonalitet vi ikke ville trodd var mulig for bare noen få år siden. Jeg tror det har det en sammenheng. Jeg tror ulike kulturer inspirerer hverandre og gjør alle bedre, når de får leve godt sammen. Det satt jeg og tenkte på der i Rådhushallen. Og så tenkte jeg på de her hjemme som ikke vil ha det sånn. Hva er det som gjør, tenkte jeg. Hva er det som gjør at noen vil stenge, bremse, hindre og gjøre det vanskelig for ulike kulturer å inspirere hverandre, og gjøre hverandre bedre.

For det er fortsatt noen som tror at det finnes en vei tilbake dit da det bodde bare et folkeslag i hvert land. Det er til og med noen som ønsker seg tilbake dit.

Kanskje er de engstelige og redde. Mon tro om vi ikke har grupper, kanskje til og med partier, som er litt fryktsomme, som ikke er fortrolige med det nye og spennende som skjer, som synes at det var best som det var. Som simpelthen ligner litt på Ludvig, det søte pinnsvinet hos Kjell Aukrust, som synes at det meste er farlig. Til dem vil jeg si. Det er ikke noe å være redde for. Ikke vær så engstelige. Det er bedre å vise tillit enn frykt. Det er bedre å åpne enn å lukke. Det er bedre å ha drømmer, enn å ha mareritt.

I Oslo inviterer Arbeiderpartiet til neste kapittel i historien om hvordan Norge, i likhet med andre land, skal bli en del av den store globale utvikling der forskjellige folk og kulturer skal komme nærmere hverandre. Derfor har vi andre svar, og bedre forslag enn stoppskilt, trusler og ventepauser. I stedet for å stenge Groruddalen for flere innvandrere, skal vi gjøre dalen så bra at *alle* gjerne kunne tenke seg å bo der. I stedet for å begrense adgangen til musikkskolen, svekke ungdomsarbeidet og somle med barnehagene, skal vi gjøre mer av disse tingene, raskere, fordi vi vet det hjelper. I stedet for å true innvandrerfamilier med å ta barnetrygden fra dem, dersom ungene deres ikke snakker flytende norsk, så skal vi heller lære ungene norsk.

Jeg var forresten i en debatt med Carl I. Hagen om akkurat dette, og hans argument for å true med å ta fra både barnetrygd, kontantstøtte og sosialhjelp, var hensynet til barna. Som om barn noensinne har fått det bedre av at foreldrene får dårligere råd. At det går an.

For første gang dropper vi innvandringskapittelet i valgprogrammet vårt. Vi har tatt et skritt videre. Vi snakker om inkludering, og det gjelder alle. Det er mange måter å være utenfor på. Rullestolbrukere kommer ikke fram. Kan du ikke språket, går du glipp av mye. Noen har ikke

råd til å være med på skoletur. Ved å heve blikket, opp fra de enkelte grupper til å omfatte alle, hever vi også inkludering opp blant våre aller viktigste politiske ambisjoner.

Da snakker vi ikke lenger om hvor du kommer fra, eller hvordan du ser ut. Da snakker vi om hvordan du har det. Du trenger ikke å være innvandrers for å føle deg fremmed eller utafør. Jeg vet om en i Arendal, jeg, som har det ugreit. Og det er ikke så lenge siden boligannonsene i Oslo inneholdt reserverasjoner mot nordlendinger. Selv på Røa kan folk ha det vrient, særlig de som heier på Lyn.

Inkludering er ikke bare en god ide, det er også en metode. Det skal være plass til alle, og det skal stilles krav til alle. Gjør din plikt, krev din rett er et slagord som duger fortsatt. Ingen skal kunne melde seg ut, og ingen skal bli utmeldt. Oslo skal være en by der det er lett å lykkes, og vanskelig å gå til grunne. Det er innholdet i slagordet: "Alle skal med."

Vi har et stykke å gå. I Oslo finner vi landets mest velstående, og vi finner de elendigste. 12 000 barn vokser opp i fattige familier. 40 000 barn har foreldre som er avhengige av økonomisk støtte. Det er for mange som ikke har arbeid, og for mange på trygd og stønader. Vi har et bedre forslag. Det er bedre å betale folk for å arbeide, enn å betale dem for å la være. Arbeiderpartiet har en visjon om byen der fattige ikke finnes. Det er det som er vitsen med Arbeiderpartiet.

Jeg har hørt høyresiden ironisere over slagordet vårt. "Alle skal med," hermer de, og så ler de seg i hjel på partikontoret og tror de har gjort oss til Sovjet-kommunister. Men ute på gatene ler de ikke. De som er utenfor ironiserer ikke over drømmer om en tilværelse der alle er en del av det gode samfunnet og det gode liv, og der ingen blir mobbet, utstøtt, eller er uønsket.

Jeg kunne faktisk tenke meg å utfordre det verdikonservative Høyre, for jeg tror det finnes et sted, der inne mellom marked, privatisering og konkurranseutsetting. Er det ikke viktig at alle er med. Er det ikke viktig at samfunnet gir alle en mulighet? Er det ikke viktig å møte de som sliter litt med livet, med åpenhet, varme og hjelp, snarere enn å jage dem bort. Noe av det viktigste jeg tenker om politikk kan rommes i setningen: Det er bra for alle, at det er bra overalt. Også de velstående har nytte og glede av at det ikke er motsetninger og konflikter i byen. Da blir det tryggere for dem også. Det kunne være noe å tenke på, for dem som pleier å stemme på partier som ikke synes det er så nøye at det blir større forskjeller.

Kaldt øl

Siden Jens' foredrag på torsdag har jeg drukket både varmt og kaldt øl. Mest kaldt.

På Vålerenga Vertshus fikk jeg, bevæpnet med Jens' betraktninger om øl og klima, full tilslutning til vår nye klimapolitikk. Ved vindusbordet var de til og med rent ut entusiastiske, men det var kanskje fordi jeg rev i en runde.

Jens gledet mange, forbauset noen og ergret våre motstandere ved sitt kraftige klimaforedrag på torsdag. Regjeringen tok et langt steg. Det var nødvendig.

De som stelte i stand universet hadde mye for seg. Neida, dette er ikke et bidrag til debatten om statskirken. Men et eller annet sted er jo dette universet kommet fra. De, eller det, som stelte det i stand, tente på, eller hva de gjorde, tenkte på nesten alt. Men det de ikke kan ha tenkt på, er at menneskene er blitt i stand til, og ikke bare i stand til, men også i ferd med, å ødelegge det hele. Heldigvis skjønner de fleste det. De fleste. I Arbeiderpartiet skjønner vi det nå så sterkt at 19. april bør bli offisiell flaggdag. 19. april 2007 løftet vi klimapolitikken opp på aller øverste hylle.

Men klimapolitikken må også føres lokalt. Som største by, og som hovedstad har Oslo et eget ansvar. Vi satser langs flere spor, minst tre. Først og fremst må byen selv gjøre det som trengs. Vårt program er skrevet før 19. april, så vi står med en puslete utslippsreduksjon på 50 prosent innen 2030. Heldigvis gjelder landsmøtevedtakene oss også. Men hovedpoenget her, er at kommunene også må sette konkrete klimamål. I Oslo er det lettere enn mange andre steder å erstatte bilkjøring med andre måter å ta seg frem på. Derfor har vi et djevelsk opplegg for trikk og bane. I Oslo brenner vi fortsatt plast. Det skal vi slutte med. Hos oss er el-bil en fullgod måte å forflytte seg på. Jeg får en selv ganske snart, som blir et partisymbol i valgkampen. Den lages til og med i Groruddalen. Bedre kan det ikke bli.

Men så tenkte vi også, at i tillegg til alt vi skal gjøre selv, kunne det være artig å utfordre alle landets kommuner til en vennskaplig konkurranseløp om den største reduksjon i klimautslipp pr. innbygger. Det er en form for konkurransesetting i kommunene jeg er for. Og vi er mange nok fra kommunestyrene her i salen til at Arbeiderpartiet kan ta et kraftfullt initiativ til en slik kappestrid. I Oslo har vi et særlig motiv for å ta revansj over Tromsø.

Og vi håper vi kan invitere innbyggerne i vår egen by til å forplikte seg til god klimatisk adferd gjennom egne klimakontrakter. Det kan dreie seg om stort og smått. Om å bytte lyspærer, skru av lyset i rom der de ikke er, senke temperaturen, kjøre mindre med bil, dusje med mindre vann, dusje uten vann, vaske i ikke fullt så varmt vann, ta toget oftere og fly sjeldnere. Noen av disse kravene er lette å innfri. Noen er litt verre. Så vet jeg selvsagt at klimaproblemene ikke kan løses bare gjennom individuelle handlinger. Men jeg vet også at, stilt overfor så store oppgaver, må befolkningen stå bak, både i holdninger og gjerninger. Noen ganger er det dugnad som gjelder. Hvem skulle vite det bedre enn den bevegelsen Arbeiderpartiet er en del av.

Xerxes

Hva har perserkongen Xerxes med dette å gjøre? Ingen ting.

Men da han hadde tapt slaget mot grekerne fordi havet hadde spilt ham et pek i Dardanellene, havet rev ned et par broer for ham, lot han havet piske. Han la det til og med i lenker, uten at jeg helt vet hvordan det gikk til. Men havet skulle straffes, og Xerxes skulle ha hevn. Nå fikk jeg aldri snakket med Xerxes personlig om dette, men jeg er nesten sikker på at det ikke hjalp. Jeg tror han pisket til ingen nytte.

Det hjalp ikke noe da Erna Solberg sa at hun ville ha null-toleranse mot salg og bruk av narkotika heller. Så vidt jeg vet har salg og bruk av narkotika vært forbudt så lenge Erna Solberg har levd. Lovforbud må vel være det sterkeste uttrykk for null-toleranse som finnes, så det går nok an å si at dette utspillet egentlig var til ingen nytte. Men hun fikk bilde i avisen. Man får ofte det når man tilbyr politiske besvergelses. Men altså, det hjelper ikke.

Det gjøres i det hele tatt svært mye som ikke hjelper i politikken. I stedet gjør vi det vi pleier. *Videreføre* er et av de ordene som brukes oftest i politiske programmer. Noen ganger rendyrkes prinsipper, for eksempel om å konkurransesette og privatisere, enten det hjelper eller ikke.

Det hjalp ikke noe å rydda Plata heller. Verken problemene eller de narkomane ble borte. De bare flyttet. Det hjelper ikke å teste om 4-åringene kan norsk. Men du verden hvor det hjelper å lære dem norsk. Det hjelper ikke å opprette en ny sykehjemsetat for å få bort sykehjemskøen. Så langt er det bare blitt dyrere og mer tungvint. Det eneste som hjelper hvis køene skal bort, er å skaffe flere plasser.

Vi har forresten fått en dustet debatt om valgfrihet i eldreomsorgen. Byrådet skryter av full valgfrihet. Det eneste folk kan velge, er hvilket sykehjem de skal få avslag fra. Det blir ingen valgfrihet før det er nok plasser. Er det noen av dere som har forsøkt å invitere 20 gjester til 15 smørbrød. De to-tre første har rike valgmuligheter. Den 15. har ingen valgfrihet, men han får i alle fall smørbrød. Men så går gardina ned for de fem siste.

Velferdssamfunnet trenger at Arbeiderpartiet retter sylskarpt søkelys mot det som hjelper. Vi vet at unger fra minoritetsmiljøer som har gått i barnehage kan norsk. De som ikke har gått der kan det ikke. Da er det jo bare å sette i gang. Leksehjelp, slik bl.a. Røde Kors driver med, hjelper mye. Vi vet at politiet ofte er de som først oppdager barn og ungdom som begynner å gli på skråplanet. Derfor må bekymringsmeldingen gå med en gang, og barnevernet må reagere før sola går ned. Det hjelper aller mest når vi kan ta tak i dem som sklir før de begynner å skli for alvor. Det er ikke mangel på piller, trygghetsalarmer eller rullatorer som gjør at eldre ikke lenger klarer seg hjemme. Det er som regel de praktiske ting som står i veien. Vaktmester og heis vil hjelpe for mange.

Vi vet at det hjelper å snakke med dem som har greie på det, ansatte og fagpersoner. Sammen med dem skal vi gå gjennom alt vi gjør. Finne ut hva som hjelper mest, hva som hjelper en del, hva som hjelper noe og hva som ikke hjelper i det hele tatt. Så begynner vi med det som hjelper mest. Og vi presenterer det under slagordet: Slipp fornuften løs.

Det henger et par sko over en ledning over Ekebergveien. De henger der fordi ingen har ansvaret for å ta dem ned. D.v.s. det er det, men det er ingen som vet hvem som har ansvaret for å ta dem ned. Huska i Lille Ekeberg barnehage har vært ødelagt i snart et år fordi barnehagen, bydelen og Omsorgsbygg, det er et kommunalt foretak, ikke blir enige om hvem som skal reparere den. Byrådsavdelingen, som er politisk ansvarlig, sier at dette får de finne ut av selv. Dermed er det fire kommunale aktører som ikke aner hvem som har ansvar. Ansvaret renner ut mellom fingrene på byrådet. Da flomlyset på Rommensletta gikk her i høst, måtte idrettslaget først lete seg fram til hvem som hadde ansvaret for å fikse det. Så ble det ble bestilt reparasjon. Først kom inspektørene og de fant ut at sikringen hadde gått. Dermed ble det bestilt skifte av sikring. Men da reparatørene, fra et eller annet firma som hadde vunnet anbudet, hadde skiftet sikringen, oppdaget de at lyspærene også hadde gått. De gjør ofte det når sikringene ryker med et brak. Men det var jo ingen som hadde bestilt skifte av pærer. Dermed var det tilbake til kontoret og opp med bestillingsblokken igjen. Slik holder de på.

Det er sånn det går når kommunen ikke lenger drives som en kommune. Oslo drives nå som et konsern der enhetene, og dem er det mange av, skal skrive til hverandre, forhandle med hverandre, bestille hos hverandre, handle med hverandre og fakturere hverandre, i et marked som ikke finnes. Det norske velferdssamfunnet bygger på rettigheter som skal være gratis for alle. Det blir ikke noe marked av det som skal være gratis. Norske kommuner har ansvaret for service, tjenester, anlegg, transportmidler som skal være tilgjengelige og til disposisjon for alle. Det blir ikke noe marked av det heller. Når det er hull i asfalten skal de lappes. Vi trenger ikke inspektører med skyggelue og notisblokk som skriver opp hullene og så bestiller lapping av et eller annet firma ute i byen. Når idrettslagene skulle ordne noe, pleide de å ringe til Helgesen. Så ble det ordnet. Nå må de ringe til noen de ikke vet hvem er, og som ikke kjenner idretten, og ikke skjønner helt hva det dreier seg om, som så skal bestille. Det er upraktisk, dyrt og tar tid, og hvor i himmelens navn er det blitt av Helgesen?

Bjølsens skoles musikkorps skal takkes for at de spiller i 17. mai-toget, ikke få faktura for torgleie når de selger pølser på Rådhusplassen etter toget for å få råd til nye instrumenter, slik at de kan spille neste år også. Det gule huset på Slemdal skal brukes til ungdomshus, ikke stå tomt fordi kommunen ikke har råd til å leie det av seg selv. Siden kommunen eier

både skolen og trikken, er det ikke noe vits i at kommunen skal betale 250 kroner til seg selv for at ungene skal komme på klassetur.

Det er dette tøvet som har det fine navnet New Public Management. Kommunen ordner ikke noen ting lenger. Ingen har ansvaret for at ting ordnes, eller at det skjer. Hver enhet har ansvaret for *sin* ting. Noen registrerer, noen bestiller, noen utfører, noen bruker dagen til å sende penger hit og dit mellom kommunale aktører. Det er derfor de jævla skoene har hengt over Ekebergveien siden i fjor sommer. Det er derfor ungene i Lille Ekeberg barnehage ser lengselsfullt på den ødelagte huska hver dag, og gleder seg til valget. Det er derfor kommunale lokaler både her og der står tomme, mens barn, ungdom og eldre står utenfor, banker på og vil inn. Der er derfor vi må ha nytt styre i Oslo.

Fordi vi har bedre løsninger.

Vi skal bruke markedet, dets logikk og metode der markedets metoder er logiske. Slike områder finnes. Det er i orden med anbud når det skal graves en grøft, bygges en bro eller anlegges en kunstgressbane. (Jeg er forresten blitt litt mer i tvil når det gjelder tunneller.) Men anbudets logikk går på tomgang når 6-åringer skal lære å lese, engstelige eldre skal trøstes og syke mennesker få behandling. Våre kommuner må få lov til å være kommuner, og vi skal være borgere, ikke kunder i byen.

Høyresiden mener de er moderne. Galt. Velferdsamfunnet er moderne. Offentlig sektor er moderne. Vi hadde eldreomsorg på anbud i flere hundre år. Vi kalte det legd, og var stolte og glade da vi ble kvitt det. Vi hadde privatskoler i 1000 år før vi fikk en eneste offentlig skole. Det var først da det ble sving på utdanningen. De som lever av å analysere verdens land, deres økonomi, deres velferd og deres effektivitet, peker på de skandinaviske land når de skal finne vinnerne, og de dokumenterer at offentlige løsninger er effektive og billige, mens privatisering er dyrt, dumt og upraktisk.

Derfor har vi et bedre forslag. De offentlige løsningene skal være gode nok, slik at ingen tyr til private løsninger fordi de offentlige er for dårlige. Det er da det er fare på ferde.

De som vil ha marked og privatisering går ikke framover, de går bakover. Det er den sosialdemokratiske bevegelse som går forover. Av og til er det fristende å rope til dem der bak. "Hvordan går det, bak der?". "Her framme blåser det, det er mye oppoverbakker, og store steiner. Men det er slik vi kjenner at vi lever. Det er slik vi kjenner at vi er på vei. Det er slik vi bringer utviklingen framover. Men det hadde vært lettere om dere ikke bremsset så fælt, bak der."

Jens fikk sitt Soria Moria. Smart sted å lage regjeringserklæring. Sterkere symbolkraft skal en lete lenge etter. Eventyret om en glitrende drøm, men også med dumme troll som prøver å ødelegge. Men det er oppbrukt. Vi kan ikke gjøre det samme uten at det blir et blast plagiat. Vi må finne på noe annet, dersom vi vinner og skal lage byråds erklæring. Derfor håper jeg å kunne invitere til byrådsforhandlinger på et sted som er like bra som Soria Moria. Jeg inviterer til Eldorado.

oo—oo

Etter Rune Gerhardsen holdt Rune Gokstad en kort presentasjon av velgertyper.

Følgende hadde ordet i debatten:

359 Gro Mette Moen, landsstyret, AUF
304 Kjell Bjørndalen, sentralstyret
353 Gunnar Skjellvik, landsstyret, Nordland
350 Eva Kristin Hansen, landsstyret, Sør-Trøndelag
183 Terje Ohnstad, Hordaland
330 Kjetil Lundemoen, landsstyret, Oppland
042 Nina Bachke, Oslo
072 Marit Gilleberg, Hedmark

Møte tok pause.

Møtet satt igjen kl. 14.15.

Debatten fortsatte med følgende talere:

337 May Britt Lunde, landsstyret, Aust-Agder
146 Jørund A. Ruud, Telemark
318 Inger Christin Torp, sentralstyret
323 Sverre Myrli, landsstyret, Akershus
004 Ellen Solbrække, Østfold
284 Arild Haugsberg, Troms
225 Hedda Evjen Nielsen, Møre og Romsdal
132 Anne Rygh Pedersen, Vestfold
296 Alf E. Jakobsen, Finnmark
211 Jarle Aarvoll, Sogn og Fjordane
161 Åse Lill Kimestad, Vest-Agder
235 Erlend Moen, Sør-Trøndelag
260 Mildrid Søbstad, Nordland
184 Ruth Grung, Hordaland
110 Stine Renate Håheim, Oppland
041 Rune Tokle, Oslo
085 Per Gunnar Sveen, Hedmark
139 Nina Ødegaard, Telemark
039 Tone Eli Moseid, Akershus
014 Inger Lise Skartlien, Østfold
289 Kristina Torbergesen, Troms
128 Per Kristian Finstad, Vestfold
125 Anne-Hilde Rese, Buskerud
292 Ann Solveig Sørensen, Finnmark
173 Hilde Gunn Bjelde, Rogaland
188 Siri Klokkestuen, Hordaland
095 Bjørn Iddberg, Oppland
052 Rupinder Kaur Bains, Oslo

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

046 Rina Mariann Hansen, Oslo søker om permisjon søndag fra kl 1000 og ut dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Debatten fortsatte med følgende talere:

073 Lasse Juliussen, Hedmark
212 Randi Elvebakk Reiakvam, Sogn og Fjordane

018 Ove Dalsheim, Akershus
229 Aase Sætran, Sør-Trøndelag
271 Kjell Magne Johansen, Nordland
177 Hilde F. Fjellså, Rogaland

Dirigenten ga ordet til Martin Kolberg som oppsummerte debatten.

Møtet lørdag sluttet kl. 16.20.

Søndag 10. april 2005

Møtet satt kl. 09.00.

Møtet ble åpnet med et kulturelt innslag med Jens Petter Olsen på sang og Arild Stokkan-Grande på klaver. Jens Stoltenberg takket dem og ga en langstilket rose til hver.

SAK 9 - REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet til Helga Pedersen som la fram innstillingen fra redaksjonskomiteen for Lokalpolitiske plattform:

Kapittel 1 – Alle skal med

Side 2

Linje 20-21 - setningene endres til:

Men mye kan bli bedre. Utfordringene er ulike i forskjellige deler av landet. En del eldre får ikke den omsorgen de fortjener. Noen steder er ikke skolen bra nok. Noen får ikke...

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 2

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 3

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 4:

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 5 – Satsing på helse og omsorg

Side 6.

Linje 176-178 (endring):

Det må legges mer vekt på forebyggende helsearbeid, og vi vil tilrettelegge for god psykisk helse, fysisk aktivitet og sunt kosthold i barnehager og skoler og i omsorgstjenestene.

Linje 179 (tillegg):

Også dårlig tannhelse påvirker den generelle helsetilstanden, og Arbeiderpartiet vil derfor ha en offentlig tannhelsereform.

Linje 199 - 200 - kulepunktet endres til:

- videreutvikle tilbud innen psykisk helse, og gi et bedre tilbud til psykisk syke barn og unge

Ord i saken:

108 Gro Lundby, Oppland – foreslår et nytt kulepunkt:

Arbeiderpartiet vil utvikle ordningen med FYSAK, slik at kommunene kan motivere, legge til rette og følge opp egne arbeidstakere og innbyggere.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Kapittel 6:

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 7 – Aktiv næringspolitikk – aktivt eierskap

Side 8.

Linje 286 – nytt kulepunkt (tillegg):

- at det gis tilstrekkelige statlige midler til alle fylkeskommunene, slik at det kan drives aktivt arbeid med regional utvikling i alle deler av landet.

Linje 290 – nytt kulepunkt (tillegg):

- at kjønnsballanse i styrene er en del av helhetsvurderingen når tildeling av offentlig støtte til bedrifter vurderes.

Ord i saken:

001 Ole Haabeth, Østfold

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 8 – Gode kommunikasjoner og et godt miljø

Side 9.

Linje 311-313 (endring):

I andre deler av landet er det viktig å redusere avstandene gjennom god veistandard, rassikring og andre trafiksikringstiltak, opprusting av jernbanen, styrking av havner og et godt ferje- og flytilbud.

Linje 336 (endring)

- at hele landet skal ha tilgang til gode posttjenester og bredbåndsnett.

Linje 337- 338 (endring):

- arbeide for at alle kommuner skal ha kildesortering med mest mulig materialgjenvinning, samt for avfallsreduksjon. Det offentlige skal gå foran med et godt eksempel.

Linje 350 - kulepunktet endres til:

- arbeide lokalt i alle kommuner for reduksjon av klimagassutslipp.

Linje 353 – nytt kulepunkt (tillegg):

- satse på små handelssentre framfor bilbaserte kjøpesentre.

Ordet i saken:

097 Roald Braathen, Oppland – foreslår:

Linje 350 tillegg opprettholdes, men med endringer av siste ord:

”blant annet gjennom økt bruk av biodrivstoff”.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Kapittel 9 – Flere og billige boliger

Side 10

Linje 388 – nytt kulepunkt (tillegg):

- at kommunene i større grad må kunne påvirke det visuelle uttrykk i det offentlige rom.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 10:

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kapittel 11 – Satse på kultur, idrett og frivillighet

Side 12.

Linje 451 – nytt avsnitt (tillegg):

Finansiering av frivillig virksomhet må være sosialt ansvarlig. Sosiale utfordringer som følge av spill skal i størst mulig grad begrenses. Arbeiderpartiet vil fortløpende vurdere utviklingen for å unngå uheldige og utilsiktede virkninger av dagens spillemarked. Det må derfor etableres en årlig konsultasjonsordning mellom Norsk Tipping og KS om spillereformens virkninger. Et sterkt tilsyn må sikre at spill ikke skaper sosiale problemer. Lotteritilsynet må bruke kommunene som samarbeidspartner i dette arbeidet.

Linje 451 – nytt avsnitt (tillegg):

Arbeiderpartiet mener Norges Idrettsforbunds valg av Tromsø som søkerby til vinter-OL i 2018 vil gi positive muligheter regionalt og nasjonalt. Vi ønsker en konstruktiv prosess mellom Tromsø 2018, idretts-Norge og regjeringen knyttet til spørsmålet om statsgaranti. I det videre arbeid mener Arbeiderpartiet at miljø, næringsutvikling, reiseliv og kystkultur må ha et særlig fokus og bidra til å utfylle regjeringens nordområdestrategi.

Linje 454 – kulepunktet endres til:

- gi tilbud om plass til kulturskole til alle barn som ønsker det. Lange køer og dyre plasser må erstattes med et tilbud til alle. Det må innføres et tak på hvor mye en plass skal koste, slik at alle har mulighet til å delta.

Linje 460 – nytt kulepunkt (tillegg):

- videreutvikle de genremessige kompetansesentrene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 12 – Fornyelse og utvikling av kommunen

Side 14.

Linje 524 – nye kulepunkt (tillegg):

- innføre et krav om representasjon på minst 40% av begge kjønn i styrene i alle offentlig eide virksomheter. Arbeiderpartiets folkevalgte skal arbeide for slik representasjon også i styrer hvor dette ikke er lovfestet.
- arbeide for at mangfoldet i befolkningen gjenspeiles i sammensetningen av styrer, utvalg og politiske organer. Særlig må flere funksjonshemmede og personer med minoritetsbakgrunn med, da dette er grupper som i dag er kraftig underrepresentert..

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Sentralstyret gis fullmakt til språklig justering av plattformen, uten at det politiske innholdet endres.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok deretter hele programforslaget opp til behandling

Vedtak: Hele programmet med redaksjonskomiteens endringer enstemmig vedtatt.

Pause fra kl. 09.45.

Møtet satt igjen kl. 10.15.

forts. SAK 9 - REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet til Anniken Huitfeldt som la fram innstillingen fra redaksjonskomiteen for kunnskap og fellesskap/skolepolitisk plattform:

Følgende endringer foreslås i dokumentet:

Kapittel 2. Barnehagen er en god start

Linje 96. Tillegg

En hovedoppgave fremover er å sørge for god kvalitet i barnehagene.

Linje 115. Tillegg, nytt avsnitt

Retten til spesialpedagogisk hjelp før skolepliktig alder er i dag hjemlet i opplæringsloven. I mange kommuner fungerer ikke dette og foreldre opplever at barna deres ikke får hjelp. Barnehagen må i samarbeid med hjem og skole sørge for at observasjoner blir formidlet og at hjelpetiltak blir satt i gang så tidlig som mulig.

Linje 142 Setningen "Det bør også vurderes...." erstattes med

Når kommunene får ansvar for overføringene til barnehagene, kan de lage regler for hvor mye eierne kan ta ut i overskudd.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 3. Grunnskolen

Avsnittet på linje 172-175 flyttes lengst frem i kapitlet

Avsnittet på linje 162-170 erstattes med:

Arbeiderpartiet vil gjennomføre heldagsskolen på barnetrinnet. Vi vil utvide timetallet i norsk, matematikk og engelsk. Et godt SFO-tilbud med fysisk aktivitet, lek og leksehjelp skal være en integrert del av skoledagen. Vi vil derfor innføre en time gratis SFO hver dag for alle barn de første fire skoleårene.

Frem til heldagsskolen er gjennomført må vi sørge for at kvaliteten økes, og at prisen reduseres i SFO slik at alle har mulighet til å benytte tilbudet. Mange steder er SFO nå så dyrt at foreldrene tar barna ut av ordningen. For å sikre alle barn muligheten til å benytte SFO-tilbudet vil vi vurdere ordninger som inntektsgradering, søskenmoderasjon og gratis timer med leksehjelp etter skoletid. Samarbeidet mellom skolen og SFO bør styrkes. Idrett, lokale fritidsaktiviteter og kulturskolen bør i større grad legges inn i SFO-tilbudet. Voksentesettheten må sikre en trygg og god SFO. I noen kommuner opplever barn som er i SFO å ikke få gratis skoleskyss. Arbeiderpartiet ser på SFO som en naturlig del av skoledagen, og vil arbeide for at elevene får skoleskyss også til og fra SFO.

Linje 195. Setningen "Bruk av IKT og digitale verktøy..." strykes og erstattes med:

Skolen skal sikre at alle elever tilegner seg grunnleggende ferdigheter i norsk, engelsk og matematikk. I tillegg skal skolen legge til rette for at elevene får utviklet sine talenter og oppleve mestring. Det må utvikles læringsarenaer hvor elever med praktiske talenter får utfolde seg. Skolen må tilrettelegge undervisningen og gi muligheter for alternative løp. Skolen, eleven og foreldrene må i fellesskap finne frem til gode løsninger. Med konkrete kompetansemål innenfor grunnleggende ferdigheter vil det være mulig å praktisere en mer fleksibel fag- og timefordeling.

Kapittel 4. Videregående opplæring

Linje 248. Setning endres til:

Et styrket samarbeid med ulike fagmiljøer, vitensentrene og lokalt arbeidsliv kan bidra til å gjøre fagene mer levende, og til å synliggjøre hvilke jobber ungdom kan få dersom de tar realfag.

Linje 252 Tillegg, nytt avsnitt

Flest mulig bør få muligheten til å ta deler av utdanningen sin i utlandet. Vi vil legge til rette for at flere skoler får samarbeidsskoler i andre land, og inngår utvekslingsavtaler. Som en del av nordområdesatsingen bør Norge tilby videregående utdanning i Nordvest-Russland, i samarbeid med russiske myndigheter.

Linje 260. Tillegg, nytt avsnitt:

Kunnskapsløftet skal føre til en styrking av de yrkesrettede utdanningene. Mange opplever at teorien på yrkesfag ikke er tilpasset den utdanningen de har valgt. For at yrkesutdanningen skal bli bedre, vil vi se på hvordan teorien i disse fagene kan bli mer yrkesrettet.

Avsnittet på linje 261-266 erstattes med:

Mange unge opplever å ikke få fullført utdanningen sin fordi det er stor mangel på lærlingplasser. Vi må derfor ha flere og sterkere virkemidler for å sørge for læreplass til alle. Et forpliktende samarbeid mellom staten og partene i arbeidslivet er nødvendig for å få dette til. Det skal utredes hvordan man kan få flere lærlingplasser, og sterkere rettighetsfesting. Lærlingtilskuddet må økes. Det må også vurderes redusert arbeidsgiveravgift og om kvalitetssikringstilskuddet skal gjeninnføres. Det bør kunne stilles krav til at bedriftene er lærebedrifter ved offentlige anbudskonkurranser.

I dag er staten og fylkeskommunen dårligst til å ta inn lærlinger. Dette må endres. Kommunene bør ta imot minst én lærling per 1000 innbyggere. Det må også tallfestes et mål for antallet lærlinger staten skal ta imot. Behovet for lærlingplasser er spesielt stort i helse- og omsorgssektoren. Sykehusene må ta et større ansvar for å ta inn flere lærlinger.

Det er ikke nok å få en lærlingplass, det må også være en lærlingplass med god kvalitet. Lærlinger og lærekandidater må gis god oppfølging, og lærebedriftenes instruktører må tilbys kompetanseheving.

Linje 270. Tillegg, ny setning etter "...velger å avslutte skoleløpet"

Vi ønsker større fleksibilitet i videregående opplæring, slik at flere unge får mulighet til å ta fagbrev over flere år.

Linje 272. Tillegg etter "...delen av fagbrevet de har fullført"

..., og de får derfor mulighet til å jobbe som faglærte innen sitt område.

Linje 288. Tillegg etter "...for å få videregående opplæring"

..., dette må også gjelde lærlinger.

Linje 291 Tillegg, ny setning:

Målet er at også digitale læremidler skal være gratis.

Linje 298. Tillegg, nytt avsnitt:

Vi ønsker å styrke kontakten mellom skolen og det lokale nærings- og organisasjonslivet. Lokal og regional kunnskap må tas inn som en naturlig del av faginnholdet i skolen. Skolen må også legge til rette for engasjement gjennom politiske og frivillige organisasjoner. Alle elever skal ha rett til 14 dagers fravær i løpet av skoleåret til å drive politisk arbeid.

Skolen må også legge til rette for ungdom som har offentlige verv slik at disse får anledning til fri på lik linje med arbeidstakere.

For mange er det å være med i elevråd den første erfaringen med demokrati i praksis, det er derfor viktig at dette blir en positiv og lærerik erfaring. Elevrådene må derfor sikres økonomiske ressurser og reell innflytelse.

Linje 312-314. Setningen "I tillegg må oppfølgingstjenesten...." strykes og erstattes med:

Skolen har ansvar for å følge opp elever som står i fare for å falle ut av det ordinære undervisningstilbudet og opprette tilpassede utdanningsløp til den enkelte.

Linje 319-320. Strekpunktet strykes

Ordet i saken:

239 Olga R. Johansen, Sør-Trøndelag

Linje 298 – Alle elever og lærlinger skal....

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Kapittel 5. Lik rett til utdanning

Linje 406. Tillegg etter "...så raskt som mulig"

..., og kommunene må ta ansvar for at de gis en innføring i norsk kultur og samfunn.

Linje 406. Tillegg, ny setning:

Elever med minoritetsbakgrunn må også i videregående skole få norskopplæring på sitt nivå, men målet er at alle skal over på ordinær norskundervisning så raskt som mulig.

Linje 408. Tillegg, ny setning:

Skoler med stor majoritet av elever med minoritetsspråklig bakgrunn må særlig prioriteres.

Linje 416. Setningen endres til:

Retten til opplæring i samisk språk må sikres for alle aldersgrupper.

Linje 471. Tillegg etter "...vil Arbeiderpartiet ha en styrket skolehelsetjeneste"

..., der psykisk helsevern inngår som en viktig del.

Linje 477. Tillegg, ny setning først i avsnittet:

Det er en nasjonal oppgave å legge til rette for et løft for å digitalisere skolen.

Linje 501. Strekpunktet strykes og erstattes med:

- Skolen skal formidle den kristne og humanistiske kulturarven, og legge til rette for en balansert undervisning om ulike religioner og livssyn
- Skolen skal formidle toleranse og forståelse basert på FNs menneskerettigheter og barnekonvensjonen

Ord i saken:

036 Kjell Engebretsen, Akershus
Linje 406 – norsk endres til Norges.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

200 Jette Christensen, Hordaland
Linje 501, endre punkt 1

.... Formidle den kristne og humanistiske kulturarventas bort.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Anniken Huitfeldt, redaksjonskomiteen

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Kapittel 6. Grunnopplæring for Voksne

Overskriften endres til "Utdanning for voksne"

Linje 515. Tillegg, ny setning:

Vi må sørge for et desentralisert og nettbasert utdanningstilbud på alle nivåer.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 7. Samarbeid mellom skole og hjem

Linje 599. Setningen endres til:

Mange lærere er usikre når de møter en stadig mer engasjert foreldregruppe, som har store forventninger.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 8. Nasjonale mål er lokalt ansvar

Linje 640-641. Setningen "Resultatene av de nasjonale prøvene..." strykes og erstattes med:

Resultatene av de nasjonale prøvene skal være et redskap for foreldrene, skolene og kommunene i arbeidet med å styrke kvaliteten i skolen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapittel 9. Skolen som lærende organisasjon

Linje 685. Tillegg, ny setning:

I tillegg må det arbeides målrettet med å rekruttere flere studenter med minoritetsbakgrunn til lærerutdanningen.

Linje 724. Tillegg, ny setning:

Kommunene må få mulighet til å ansette skoleledere på åremål.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok deretter hele hefte opp til behandling

Vedtak: Hele hefte med redaksjonskomiteens endringer enstemmig vedtatt.

Møte tok en kort pause.

Møtet satt igjen kl. 11.00

forts. SAK 9 - REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLINGER

Dirigenten ga ordet Dag Terje Andersen, leder av redaksjonskomiteen som la fram innstillingen fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Uttalelse nr 1:

Klimapolitikk

Ren luft, rent hav og en natur i balanse er blant menneskehetens mest grunnleggende fellesgoder. Vi kan ikke overlate til markedet og den frie konkurransen å ta vare på disse fellesgodene. Vi tror på fellesskapet i arbeidet for å redde vårt felles miljø. Klimaproblemene er vår tids største miljøutfordring. Samtidig er det et miljøproblem som uløselig er knyttet til kampen mot fattigdom. Klimautfordringen handler derfor om solidaritet mellom generasjoner og rettferdighet mellom rike og fattige land.

Norge har allerede en klimamålsetting. I Kyotoavtalen har vi forpliktet oss til ikke å øke våre utslipp med mer enn en prosent av 1990-nivå i perioden 2008 til 2012. Norge må påta seg større forpliktelser enn i dag. Siden avtalen ble underskrevet har vi fått mer kunnskap om klimaendringene. Å kutte klimautslipp i dag, gir større effekt enn å kutte i morgen. Vi ser nå at systemet for miljøtiltak på tvers av landegrenser fungerer, derfor må vi ta det i bruk. Det vil bidra til betydelige utslippsreduksjoner, mer enn vi kan greie alene.

Rike land bør bli "karbonnøytrale". Det betyr at for hvert eneste tonn klimagass som slippes ut, skal det sørges for tilsvarende lavere utslipp et annet sted. Norge bør gå foran og bli det første landet som påtar seg en forpliktelse om å bli karbonnøytral.

Norge skal være en pådriver for en ny forpliktende klimaavtale som innebærer større utslippskutt enn dagens Kyoto-avtale. Det er avgjørende for dette arbeidet at de landene som står for de største utslippene, USA spesielt, kommer med og påtar seg konkrete utslippsforpliktelser. Også utviklingslandene må være rede til dette.

Arbeiderpartiet vil at Norge skal skjerpe sine klimaforpliktelser. Målene skal nås gjennom vesentlig innsats hjemme og gjennom samarbeid med andre land ved å ta i bruk Kyotomekanismene.

Arbeiderpartiet vil at Norge skal ta på seg følgende forpliktelser:

- Fram til 2020 påtar vi oss en forpliktelse om å kutte utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp.
- Norge skal skjerpe sin Kyotoforpliktelser fram til 2012 med 10 prosent.
- Fram mot 2050 skal Norge ta ansvar for å redusere utslippene av klimagasser tilsvarende 100 prosent av våre egne utslipp.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 2:

Alle skal med

Høstens kommunevalg handler om mer fellesskap, om en bedre skole, trygg eldreomsorg, og et inkluderende arbeidsliv. Arbeiderpartiet vil ha et samfunn der alle er med, hvor de som trenger det får hjelp, hvor folk føler trygghet og hvor oppgavene løses i fellesskap. Derfor ønsker vi flest mulig kommuner med et sosialdemokratisk styre, hvor det føres en sosialdemokratisk politikk.

Stoltenberg- regjeringen har styrket kommuneøkonomien kraftig og bygget ut velferden.

Dårlig kommuneøkonomi og kutt i kommunebudsjettene er erstattet av en historisk satsing på å bedre kommunenes økonomi. Det er i kommunene velferden skapes.

Arbeiderpartiets mål om en bedre skole, flere i arbeid og en trygg eldreomsorg er avhengig av at stat og kommune arbeider sammen og satser på felleskapsløsningene. Målene om full barnehagedekning og flere ansatte i eldreomsorgen nås også gjennom arbeid i kommunene. Arbeiderpartiet vil gjøre fellesløsningene bedre, heller enn å satse på privatisering eller å sette grunnleggende velferdsoppgaver ut på anbud. Kommunevalget er også et miljøvalg og Arbeiderpartiet vil arbeide for ren natur, god miljøplanlegging og lokale klimatiltak i kommuner og fylker.

Arbeiderpartiets hovedsaker ved dette valget er:

En trygg alderdom - Vi vil sikre alle en trygg alderdom, der eldre får leve meningsfylte liv, bidra med sine ressurser og hvor vi har en god eldreomsorg til dem som trenger det.

Skole - Vi vil ha verdens beste fellesskole der alle barn, uavhengig av bakgrunn, får mulighet til å utvikle sine evner. Elevene må få en god og tilpasset opplæring. Skoledagen bør utvides, og det skal være mer faglig fordypning i norsk, matte og engelsk, og mer fysisk aktivitet. Lærerne skal ha høy kompetanse og undervisningen skal være motiverende.

Arbeid - Vi vil at alle som ønsker det skal ha en meningsfull jobb å gå til. Selv om arbeidsledigheten er kraftig redusert, står mange fortsatt utenfor arbeidslivet. Vi vil ha et inkluderende arbeidsliv, hvor det er lettere å kombinere arbeid og trygd, eller arbeid og norskopplæring.

Samarbeidet i regjering har gitt mange gode resultater og en utvikling av samfunnet i den retning Arbeiderpartiet ønsker. Samarbeid lokalt må også være med partier som ønsker mer fellesskap og rettferdig fordeling. Vi vil derfor primært søke samarbeidspartnere i sentrum og til venstre. For Arbeiderpartiet er det derfor unaturlig å inngå samarbeid med Fremskrittspartiet i kommunene.

Regjeringen har startet arbeidet med å snu utviklingen i Norge i retning mer rettferdighet og solidaritet. Etter høstens valg ønsker vi at enda flere kommuner også jobber i samme retning. Vi vil kjempe for bedre felleskapsløsninger i alle lokalsamfunn over hele landet, og inviterer alle som vil satse på fellesskapet med på laget, for å skape et samfunn der alle skal med.

Ordet i saken:

060 Anne-Lise H. Rolland

Tillegg til avsnitt om arbeid:

Vi vil at ingen som ønsker heltidsstillinger skal bli tvunget til å ta til takke med deltidstillinger, der det er arbeid nok til fulltidsstilling.

Vedtak: Forslaget falt med stort flertall.

Dag Terje Andersen, redaksjonskomiteen

Dirigenten tok deretter hele uttalelsen opp til behandling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 3:

Omfordeling, rettferdig handel og utviklingshjelp

Norge skal være ledende i arbeidet for å virkeliggjøre FNs tusenårsmål. Alle skal ha like muligheter til et godt liv. Vår oppgave er å skape en mer rettferdig fordeling.

Norsk utviklingshjelp skal opp i 1 prosent av BNI og trappes ytterligere opp i tråd med Soria Moria. Vi må sikre oss at bistanden er målrettet, resultatorientert og kommer fram til dem som trenger den. Fordi fattigdommen i økende grad rammer kvinner er det nødvendig med et gjennomgående kvinne- og likestillingsperspektiv i all utviklings- og utenrikspolitikk.

Kampen mot fattigdom og ulikhet, og for rettferdig fordeling, må føres videre med styrke. Utviklingslandene må inkluderes i verdensøkonomien. Deres handelsvilkår må forbedres. Norsk utviklingspolitikk må gi de fattige landene større tyngde internasjonalt, og bidra til bedre fordeling. Bare da kan vi skape en bærekraftig utvikling. Miljøskader rammer utviklingslandene hardest. Arbeiderpartiet mener derfor at den miljørette bistanden må trappes opp.

Produksjon og velstand skapes i samfunn med god fordelingspolitikk, utdanning, infrastruktur, kommunikasjonsmidler og teknisk utvikling.

Arbeiderpartiet vil arbeide for et handelssystem som setter utviklingslandene i sentrum. Eksportsubsidier og dumping av matvarer hindrer utviklingslandenes muligheter. Utviklingslandene må gis økt markedsadgang for sine eksportprodukter. Ordningen med tollfri adgang for MUL-land må utvides. Støtteordninger og tollsatser må innrettes for å fremme landbruksprodukter fra U-land.

De fattige landene må få større innflytelse over de internasjonale rammebetingelser, særlig i verdens handelsorganisasjon (WTO), Verdensbanken og IMF. Vi må støtte opp om videre reform og demokratisering i FN og Bretton Woods-institusjonene. TRIPS-avtalen må gi fattige land rettferdig adgang til legemidler. I tråd med Regjeringens politikk må Norge arbeide for at utviklingslandenes gjeld slettes, uten at det stilles krav til privatisering eller kutt i velferdstilbudet.

De sosiale klausuler i verdens handelssystem må forsterkes. Retten til organisering, forhandlinger og forbud mot diskriminering, slavearbeid og barnearbeid må styrkes. Vi må forsterke støtten til ILOs kampanje for anstendig arbeid - "Decent work."

Organisasjonsretten og sterke, uavhengige arbeidslivsorganisasjoner er viktige pilarer for utvikling. Norge må opprettholde støtten til frie, frivillige organisasjoner og det sivile samfunn i utviklingspolitikken.

Menneskerettighetene stiller krav også til norsk og internasjonalt næringsliv. De er grunnlaget for krav til minimumsstandarder i internasjonal handel og investeringsregimer. FN er den viktigste arena for et slikt virkelig globalt rammeverk. Derfor bør vi følge opp utvikling av et globalt, forpliktende regelverk for bedrifters samfunnsansvar og krav til norsk næringslivs internasjonale engasjement i samsvar med de etiske retningslinjene til Statens Pensjonsfond – Utland. Videre bør det utvikles retningslinjer for investeringer i utviklingsprosjekt gjennom Norfund og andre offentlig styrte investeringsmekanismer. Skadelig skattekonkurranse, skatteparadiser, hvitvasking av penger og korrupsjon hindrer utvikling. Vi må arbeide for globale minimumsstandarder for åpenhet for selskaper og skattemyndigheter slik at vi kan slå ned på skatteunndragelser.

Arbeiderpartiet vil bevisstgjøre norske forbrukere og bedrifter om etisk og rettferdig handel. Ideen om "Fair Trade"-kommuner bør videreutvikles. Merkesystemer og informasjon om etisk opprinnelse og krav til næringslivet om åpenhet må forbedres. Kommuner og lokalsamfunn bør oppmuntres til å opprette vennskapsbyer og partnerskap i utviklingsland.

Ord i saken:

331 Nina Mjøberg, Buskerud

Avsnitt 7, tillegg 1. setning:

.... og inkluderes i framtidige handelsavtaler

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med forslag fra 331 Nina Mjøberg, Buskerud enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 4:

Støtte til samlingsregjeringen og fredsprosessen i Midtøsten

Den palestinske Hamas-regjeringen er erstattet av en samlingsregjering utgått av Fatah og Hamas. Arbeiderpartiet hilser denne samlingsregjeringen velkommen. Palestinerne har maktet å forsones motsetninger. President Abbas fortjener anerkjennelse for det vanskelige arbeidet han har gjort for å samle det palestinske folket.

På viktige områder har den nye samlingsregjeringen kommet det internasjonale samfunnet i møte. Den nye regjeringen respekterer avtaler som PLO har inngått, som Oslo-avtalen og den gjensidige anerkjennelsen mellom PLO og Israel. De har valgt politikk fremfor vold. Samlingsregjering vil gi President Abbas et sterkere grunnlag for å føre forhandlinger med Israel, noe som er nødvendig for å finne en fredelig løsning på den palestinsk-israelske konflikten.

På denne bakgrunn støtter Arbeiderpartiet den politiske og økonomiske normaliseringen av forholdet til de palestinske selvstyremyndighetene som ble gjennomført av regjeringen Stoltenberg 17.mars 2007. Våre krav til Hamas står ved lag om anerkjennelse av staten Israel. Vi forventer at den nye regjeringen viser handlekraft og følger opp i handling det den lover i ord.

Vi oppfordrer det internasjonale samfunn til å arbeide konstruktivt med de palestinske selvstyremyndighetene og til å være rede til å gjenoppta normalt økonomisk samarbeid når dette er praktisk mulig. Vi oppfordrer særlig USA til å oppheve bankrestriksjonene som vanskeliggjør pengeoverføringer.

Situasjonen er skjør og farlig. Derfor er det viktig å støtte de politiske bestrebelsene som er blitt tilrettelagt av Saudi-Arabia, med støtte fra Egypt, Jordan, Syria, og Den arabiske Liga. Dette demonstrerer vilje til å ta ansvar for politiske utfordringer i egen region. Midtøstens ulike konflikter er tett knyttet sammen. Arbeiderpartiet mener konflikten mellom palestinere og israelere er nøkkelen om det skal bli fred i regionen.

Arbeiderpartiet støtter målet om en to-statsløsning der en levedyktig palestinsk stat kan leve side om side og i fred med Israel innenfor internasjonalt anerkjente grenser.

Okkupasjonen må opphøre. Israel må etterleve inngåtte avtaler og sentrale FN-resolusjoner. I tillegg må annektering av palestinsk land, ulovlig bosettingsvirksomhet og bygging av den folkerettsstridige seperasjonsmuren stanses. Palestinske fanger og politikere må frigis.

Den nye palestinske samlingsregjeringen må få kontroll på sikkerhetssituasjonen i det palestinske området, få stanset rakett-skytingen mot Israel og sørge for at Korporal Shalit frigis og BBC journalisten Alan Johnston også settes fri. Begge parter må avstå fra vold.

Den humanitære situasjonen i det palestinske området er veldig alvorlig. 2/3 av den palestinske befolkningen lever i fattigdom. Derfor er det avgjørende at det internasjonale samfunnet får på plass givermekanismer - sammen med den palestinske regjeringen – slik at støtte kan kanaliseres. Israel må samtidig frigi beslaglagte palestinske skatte- og avgiftsinntekter. Norge må arbeide for å få i gang det internasjonale giversamarbeidet.

Arbeiderpartiet mener det internasjonale samfunn må bygge videre på det som nå er oppnådd. Derfor vil vi støtte initiativ, blant annet fra den amerikanske utenriksministeren, og arbeide for at forhandlinger om sluttstatusspørsmål blir gjenopptatt.

Situasjonen i Vest-Sahara

Situasjonen i Vest-Sahara er svært alvorlig. Arbeiderpartiet vil derfor gi en sterk tilslutning til FNs arbeid for å finne fram til en varig og rettferdig politisk løsning som er akseptabel for alle parter. Målet må være at befolkningen får realisert sin rett til selvbestemmelse gjennom en folkeavstemning, i tråd med folkeretten og FNs vedtak.

Arbeiderpartiet vil oppfordre regjeringen til å:

- øke bistanden til de saharawiske flyktingene i Algerie og følge opp den humanitære situasjonen for flyktingene i Tindouf i relevante FN-fora for å forsikre seg om at WFP og UNHCR best mulig oppfylder sine mandater.
- oppfordre norsk næringsliv til å avstå fra handel med varer i annektert Vest-Sahara inntil konflikten er løst.
- innta en aktiv rolle i å bidra til en fredelig løsning som ivaretar det Saharawiske folket.
- kreve at alle typer overgrep i det annekterte Vest-Sahara stanses og at menneskerettighetene respekteres.
- arbeide aktivt for at parlamentarikere, journalister, menneskerettighetsaktivister og andre internasjonale observatører får bevege seg fritt.
- ta opp Vest-Sahara konflikten med sentrale aktører som bl.a. Frankrike og Spania, i tillegg til Marokko og Algerie
- støtte initiativ til å utvide MINURSOs mandat til å inkludere overvåking av menneskerettighetssituasjonen, og oppmuntre til menneskerettighetstiltak i leirene.

Ord i saken:

Thorbjørn Jagland, Stortingsgruppas styre

Etter avsnitt 2:

Vi krever at Israel straks starter forhandlinger med PLO om alle utestående spørsmål – framtidige grenser, de palestiskeflyktingers fremtid og Jerusalems status. PLO er autorisert av det internasjonale samfunn gjennom Oslo-avtalen. Sikkerhetsrådets resolusjon til å føre slike forhandlinger på vegne av palestinerne.

316 Odd Kristian Reme, sentralstyret

Dag Terje Andersen

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med forslag fra Thorbjørn Jagland, stortingsgruppas styre enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 5:

Mennesker er ikke til salgs

Menneskehandel er vår tids slaveri. Vi vil ikke akseptere en stadig mer omfattende internasjonal handel med mennesker. Dette er alvorlig organisert kriminalitet som innebærer grove krenkninger av ofrenes menneskerettigheter. Mennesker er ikke en handelsvare og kvinner er ikke til salgs. Vi vil bekjempe alle former for menneskehandel nasjonalt og internasjonalt gjennom tiltak som forebygger og begrenser rekruttering og etterspørsel, ofre skal tilbys bistand og beskyttelse, barn som er ofre for skal sikres tilrettelagt oppfølging, og kyniske menneskehandlere skal avsløres og straffeforfølges.

I kampen mot menneskehandel finnes det ingen enkle løsninger. Virkemidlene må derfor være mange og spenne vidt. Kjennetegnet for den norske innsatsen skal være et politi som prioriterer forebygging og etterforskning av denne type saker, et støtteapparat som tar ofrene for menneskehandel på alvor, og et internasjonalt engasjement som bidrar til å styrke det internasjonale rammeverket, hindre rekruttering og som gir ofrene for menneskehandel muligheter for et verdig liv, uten tvang og utnyttning. Kampen mot handel med kvinner må være langsiktig, ikke minst når det gjelder å redusere de bakenforliggende årsakene som fattigdom, konflikter, skjev sosial fordeling og etterspørsel.

Pro Sentret har anslått at det er ca 2.500 prostituerte i Norge. Det er grunn til å anta at mange av disse er ofre for menneskehandel. I Norge foregår prostitusjon på gata og innendørs, med både utenlandske og norske prostituerte. Menneskehandel er forbudt ved norsk lov. Det er også kjøp av seksuelle tjenester av noen under 18 år, og hallikvirksomhet. Dette er ikke nok i seg selv. Politi- og påtalemyndighetenes innsats må økes. Det er i dag alt for få saker som kommer opp for rettssystemet i Norge.

Prostitusjon er et sosialt problem og må bekjempes med et bredt spekter av tiltak. De som har havnet i prostitusjon har krav på vår solidaritet og hjelp til å skape seg et annet liv. Skal vi klare å beskytte prostituerte mot overgrep, halliker, bakmenn og tvang er vi helt avhengig av at det skapes tillit til politi og hjelpeapparat hos de prostituerte. NAV-systemet må settes i stand til å tilby de prostituerte arbeidstrening, utdanning og arbeid. I Tyskland gjøres det nå forsøk med omskolering fra prostitusjon til yrkesutdanning. Dette forsøket bør vurderes også i Norge.

Redaksjonskomiteens flertall (Dag Terje Andersen, Anne Rygh Pedersen, Bjørn Tore Ødegården, Eirin K. Sund, Geir Waage) vil vedta følgende avsnitt:

Landsmøtet ber regjeringen vurdere å kriminalisere kjøp av sex. Vi ønsker en nærmere gjennomgang av rapporter og lovgivning vedrørende prostitusjon og menneskehandel i våre naboland. Vi vil at det skal foretas en gjennomgang av behovet for endringer i norsk lovgivning. Vi vil i det videre arbeidet basert på erfaring fra andre land være åpne for at regjeringen etter en grundig prosess vurderer kriminalisering som et tiltak, og at dette kan gjennomføres raskt.

Dissens fra redaksjonskomiteens mindretall (Gro Tvedt Anderssen, Eskil Pedersen) vil vedta følgende avsnitt:

Så lenge kjøp av seksuelle tjenester er tillatt, vil Norge være et ettertraktet mål for menneskehandel og trafficking av utenlandske prostituerte. Arbeiderpartiet mener at et lovforbud mot kjøp av seksuelle tjenester er et riktig virkemiddel for å endre holdninger, redusere etterspørselen og dermed markedet for prostitusjon, og forsterke arbeidet mot menneskehandel. Kampen mot prostitusjon vinnes imidlertid ikke av enkelttiltak alene. Derfor legger vi opp til en bred innsats med mange virkemidler for å redusere menneskehandel, hjelpe ofre for trafficking og hjelpe prostituerte ut av en vanskelig situasjon.

Tiltak - nasjonalt

- styrke ressursene til hjelpeapparat og politi både økonomisk og kunnskapsmessig
- intensivere politi- og påtalemyndighet sin innsats på etterforske og domfelle menneskehandelsaker og at det sikres ressurser og kompetanse til dette
- vurdere organisasjonsmessige forhold i politiet som kan sikre en bedre oppfølging av menneskehandelssakene, samt vurdere opprettelse grupper som STOP-enheten i storbyene
- utvide refleksjonsperioden for ofre for menneskehandel i tråd med menneskehandelsplanen, og forenkle muligheten for opphold og asyl
- at det utarbeides målrettede og skreddersydde opplærings-, utdannings- og kvalifiseringstilbud overfor de enkelte prostituerte
- at helsetjenesten overfor prostituerte utvikles og styrkes både knyttet til lavterskeltilbud og tiltak rettet mot innemarkedet
- intensiverer den oppsøkende virksomheten i prostitusjonsmiljøene for å sikre avdekking av straffbare forhold og bedre kartlegging av miljøene
- rus og rehabiliteringstiltak på gateplan som sørger for en helhetlig tiltakskjede for å redusere prostitusjon som følge av rus
- videreutvikle innsatsen for å stimulere til selvhjelp og egenorganisering
- at det utvikles trygge bosteder med tilpasset oppfølging for ofre for menneskehandel
- utarbeide informasjonstiltak som retter seg mot de som kjøper seksuelle tjenester
- videreutvikle og styrke etiske regler mot kjøp av sex overfor ansatte i kommunene, staten og statlige bedrifter, samt arbeide for at private bedrifter gjør det samme
- sikre økt kompetanse i politiet, påtalemyndigheten og domstolene, og styrke forskningen på menneskehandel og internasjonal organisert kriminalitet
- vurdere mulighetene for bruk av anonym vitneførsel i menneskehandelssaker, og spesielle avhørsformer for å unngå belastende og gjentatte avhør
- utvide bistandsordningen og retten til fri rettshjelp for ofre for menneskehandel og etablere tiltak slik at bistandsadvokaten får en utvidet rolle i forhold til å følge opp ofre i forbindelse med etterforskning og straffesak
- kartlegge lokale og regionale etaters erfaringer med bistand til mindreårige ofre for menneskehandel, samt utarbeide verktøy for identifisering av barn.
- styrke det tverretatlige samarbeidet for avsløring av menneskehandel for tvangsarbeid
- videreføre arbeidet med å utvikle verktøy for identifisering av ofre
- styrke samarbeidet mellom myndigheter og organisasjoner
- videreføre koordineringsenheten for bistand og beskyttelse
- styrke kunnskapen og forståelsen om menneskehandel
- kartlegge hjelpeapparatets erfaringer med oppfølging av mindreårige ofre
- gi regionale opplæringstilbud om mindreårige ofre, utarbeide verktøy for identifisering av barn som er ofre for menneskehandel

Tiltak – internasjonalt:

- styrke det bilaterale og multilaterale politisamarbeidet
- styrke og videreføre arbeidet for å redusere rekruttering i opprinnelsesland
- sikre trygg retur og reetablering i hjemlandet
- norsk personell i internasjonale operasjoner skal bidra til å bekjempe menneskehandel og arbeide for at FN innfører "codes of conduct" for FN-soldater for å slå ned på handel med kvinner og barn
- støtte ILOs arbeid mot menneskehandel og gjøre dette til tema i internasjonale fora
- klarlegge de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond - Utland for å sikre at handel med kvinner og barn bekjempes
- bistå transitt og opprinnelsesland med å gjennomføre det internasjonale rammeverket gjennom politisk oppmerksomhet, prosjektvirksomhet og kompetanseoverføring
- styrke Norges innsats internasjonalt mot handel med barn

Ord i saken:

Dirigenten ga deretter ordet til Gro Tvedt Anderssen som redegjorde for dissensene i innstillingene.

247 Karianne Tung, Sør-Trøndelag

Tillegg i mindretalldissensen:

Første setning:....., vil Norge for kriminelle nettverk være et ettertraktet mål for menneskehandel og trafficking av utenlandske prostituerte.

153 Eva-Kristin Eriksen, Aust-Agder

Mens vurderinger blir gjennomført er det viktig å iverksette tiltak innenfor dagens lovgivning.

018 Ove Dalsheim, Akershus

Forlangte skriftlig votering.

173 Hilde Gunn Bjelde, Rogaland

175 Gerd Rusdal, Rogaland

Uttalelse nr. 5, avsnitt 3:

Det er også kjøp av seksuelle tjenester fra noen under 18 år.

309 Martin Henriksen, sentralstyret

312 Anniken Huitfeldt, sentralstyret

Tillegg rasjonale punkter:

Styrke politiets arbeid med å etterforske saker mot kunder der den prostituerte er under 18 år.

Helga Pedersen, regjeringen

285 Synnøve Søndergaard, Troms

Forby sexkjøp uansett nasjonalitet. Men ekstra ressurser må settes inn mot menneskehandel. - inn i mindretallets innstilling.

Dag Terje Andersen, redaksjonskomiteen

Gro Tvedt Anderssen, redaksjonskomiteen

Dirigenten tok behandlingsmåten opp til godkjenning. Dirigenten tok opp forslaget om skriftlig votering.

Vedtak: Forslaget om skriftlig votering avvist med stort flertall.

Dirigenten tok opp flertallsinnstillingen og mindretallsinnstillingen til avstemming.

Vedtak: Redaksjonskomiteens mindretallsinnstilling vedtatt med 184 stemmer, mot 114 stemmer for flertallsinnstillingen.

Dirigenten tok opp de endringsforslag som var kommet inn til mindretallsinnstilling til avstemming.

175 Gerd Rusdal, Rogaland

Uttalelse nr. 5, avsnitt 3:

Det er også kjøp av seksuelle tjenester fra noen under 18 år.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

285 Synnøve Søndergaard, Troms

Forby sexkjøp uansett nasjonalitet. Men ekstra ressurser må settes inn mot menneskehandel. - inn i mindretallets innstilling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

247 Karianne Tung, Sør-Trøndelag

Tillegg i mindretalldissensen:

Første setning:....., vil Norge for kriminelle nettverk være et ettertraktet mål for menneskehandel og trafficking av utenlandske prostituerte.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Anniken Huitfeldt,

312 Anniken Huitfeldt, sentralstyret

Tillegg rasjonale punkter:

Styrke politiets arbeid med å etterforske saker mot kunder der den prostituerte er under 18 år.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok hele uttalelsen med endringsforslag opp til behandling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 6:

Næringspolitikk som skaper verdier i hele landet

Den nordiske samfunnsmodellen med velferdsstat, omfordeling og sosiale rettigheter, er avgjørende for at Norge befinner seg på topp i verden når det gjelder konkurransedyktighet. Næringslivet trenger en forutsigbar økonomisk politikk og stabile rammebetingelser. Arbeiderpartiet lokalt og nasjonalt må samarbeide med næringslivet for å skape nye arbeidsplasser - og videreutvikle de vi har.

Vi ønsker at alle som kan skal få jobbe, da må vi ha et inkluderende arbeidsliv. Næringslivet trenger flere folk, og de må rekruttere bredt og skape arbeidsplasser som folk kan stå i lenge.

Kunnskap gir verdiskaping

Norge vil ikke konkurrere på lave lønninger, men vi kan konkurrere på høyteknologi, kunnskap og gode samarbeidsforhold i arbeidslivet. Vi vil satse på forskning og utvikling. Vi vil arbeide videre med Norwegian Centres of Expertise for å styrke de viktigste næringsklyngene. Vi vil videreføre satsingen på realfagene i skolen for å sikre oss framtidens ingeniører. Samtidig må vi styrke rekrutteringen av faglært arbeidskraft i samarbeid med næringslivet. Vi vil satse spesielt på kvinnelige etablerere og på unge entreprenører.

Vi skal ta hele landet i bruk

Arbeiderpartiet vil styrke og videreutvikle næringslivet i hele landet. Det skal vi gjøre gjennom såkornfond for distriktene, kommunale næringsfond og satsing på regionale utviklingsmidler. Det er viktig at regionale utviklingsmidler stilles til disposisjon for hele landet. Det varslede nye fondet, som skal gå til egenkapital til bedrifter i utviklingsfasen, vil i tillegg være et viktig bidrag.

Vi vil ha en landsbrukspolitikk som sikrer gode inntektsmuligheter og et aktivt landbruk i hele landet, med en variert bruksstruktur.

Forenkling for næringslivet

Arbeiderpartiet vil ha en full gjennomgang for å redusere de administrative byrdene for næringslivet. Vi vil gjøre det lettere å drive næringsvirksomhet ved å satse enda mer på den digitale løsningen Altinn.

Gode kommunikasjoner

Gode kommunikasjoner er avgjørende for næringsutvikling og for eksisterende industri og produksjon. Regjeringen Stoltenberg er den første regjering som har fulgt opp Nasjonal Transportplan. Det er viktig at dette videreføres når det gjelder vei, jernbane, havner og farleder. Prioriteringene i Nasjonal Transportplan skal ligge til grunn for arbeidet.

Arbeiderpartiet vil styrke innsatsen på jernbaneutbyggingen og vurdere høyhastighetsforbindelser med tog. Vi vil legge stor vekt på å styrke kollektivtrafikken. Vi må få mer godstransport over fra veg til bane. Det er også viktig å få på plass bredbåndstilgang i hele landet.

Aktivt statlig eierskap

Gjennom det statlige eierskapet sørger vi for at de norske hjørnesteinsbedriftene forblir nettopp det - ved at hovedkontor, forskning og andre viktige funksjoner beholdes i Norge. Det skaper grunnlag for arbeidsplasser. I tillegg er statlig eierskap med å sikre staten inntekter fra felles naturressurser. Statens eierskap skal baseres på prinsippene for god eierskapsutøvelse. Vi mener det er riktig å ha tydelige industrielle mål med det statlige eierskapet. Bedrifter, lokalsamfunn og staten skal være en aktiv part for å sikre gode omstillingsprosesser.

Vi skal bli ledende i verden på områder hvor vi allerede er gode

Vårt mål er at Norge skal utnytte sine naturlige fortrinn innenfor havbruk og fiske, maritim sektor, energi, miljø og reiseliv. På disse områdene skal Norge være blant de verdensledende.

Havbruk og fiske

For å sikre fiskeressursene er det viktig å ha kampen mot ulovlig fiske øverst på dagsorden. Vi vil videreføre arbeidet med å styrke kontrollen gjennom Kystvakten og Fiskeridirektoratet, gjennom en aktiv dialog med Russland og EU og en rekke tiltak i norske havner.

Arbeiderpartiet vil øke verdien av norsk fiskeeksport gjennom et eget marint verdiskapingsprogram, og gjennom å sikre bedre markedsadgang for norsk fisk gjennom WTO og handelsavtaler.

Maritim sektor

Vi vil videreføre satsingen på maritim forskning og utvikling for at Norge skal være en ledende maritim nasjon. Arbeiderpartiet har fått på plass bedre ordninger for sjøfolk og dermed sikret verdiskapende arbeidsplasser innen skipsfarten. Vår ambisjon er at Norge skal utvikle verdens mest miljøvennlige skipsfart. Vi vil videreføre arbeidet med å styrke beredskapen langs kysten.

Framtidsretta energi og miljø

Arbeiderpartiet vil ha stor satsing på forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi, som renseteknologi, lav- og nullutslippsløsninger, gjenbruk og ressursutnyttning.

Arbeiderpartiet vil arbeide for sikker og god tilgang på energi i alle deler av landet. Vi vil vurdere endringer i energiloven som kan sikre bedre utnyttelse og bruk av eksisterende produksjon, samt legge til rette for ny kraftproduksjon. Arbeiderpartiet vil at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og være ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig produksjon og bruk av energi. Regjeringen har fordoblet satsingen på fornybar energi. Vi vil satse videre på nye fornybare energikilder som vindkraft, bioenergi, bølgekraft og solcelleenergi. Det er et viktig mål å erstatte forurensende energibruk, for eksempel i olje- og gassvirksomheten, med utslippsfri energi.

Arbeiderpartiet vil arbeide for økt bruk av gass innenlands til industri-, energi- og transportformål. Det er en klar målsetting at olje- og gassvirksomhet skal komme lokalsamfunnene til gode gjennom landbasert virksomhet.

Norge har tatt på seg lederrollen internasjonalt for å etablere en verdikjede for CO₂-rensing av gass. Satsingen for å få fram ny og rimeligere renseteknologi er et viktig miljøtiltak. Arbeiderpartiet vil også bruke denne muligheten for å skape teknologisk og industriell utvikling for norsk industri. Demonstrasjon og kvalifisering av norsk teknologi for CO₂-fangst er derfor viktig.

Reiseliv

Reiseliv har gode utviklingsmuligheter i Norge. Regjeringen har allerede fordoblet bevilgningene til reiseliv. Arbeiderpartiet mener staten skal bidra til produktutvikling og markedsføring av reiselivet. Vi vil satse spesielt på naturbasert og grønt reiseliv. Det er viktig å følge opp arbeidet med en egen reiselivsstrategi i samarbeid med næringen, og legge vekt på kompetanse og rekruttering.

Ord i saken:

330 Kjetil Lundemoen, landsstyret, Oppland

Nytt avsnitt under "aktivt statlige eierskap"

"Statsskog, opplysningsvesenets fond og øvrig statlige grunneierorgan som fester bort bolig- og fritidstomter skal instrueres om å opptre i pakt med stortingsflertallets syn på tomtefeste og tomtefesternes rettigheter."

Vedtak: Forslaget vedtatt oversendt sentralstyret.

343 Per Rune Henriksen, landsstyret, Hordaland

Kabelpolitikk, uttalelse nr. 6

Tillegg til underpunktet "Framtidsretta energi og miljø".

Ny siste setning i 2. avsnitt:

Økt fokus på miljøeffekter ved bygging av kraftlinjer tilsier at dagens retningslinjer for kabelpolitikk vurderes på ny, herunder bruk av land og sjøkabel og kostnadsfordeling.

Vedtak: Forslaget vedtatt oversendt sentralstyret.

002 Siv H. Jacobsen, Østfold

Regionene må spille en mer aktiv rolle som pådriver i den lokale næringsutviklingen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

176 John Holvik, Rogaland

Nytt forslag til uttalelse 6 i Andre politiske saker under "fremtidsrettet energi og miljø", Ny setning til andre avsnitt: For å sikre at vindkraftutbyggingen tar hensyn til natur og miljø, vil Arbeiderpartiet at det utarbeides fylkes- eller regionalplaner for vindkraft.

Vedtak: Forslaget ble vedtatt med mot få stemmer.

206 Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane

Uttalelse nr. 6

Under pkt gode kommunikasjoner, 3. linje: Det er viktig at dette videreføres, tillegg: Når det gjelder vei rassikring,...

Nest siste linjer samme pkt: få mer godstransport over fra, tillegg: veg til bane og sjø.

Under pkt: Reiseliv, side 11, siste linje: Erstatte grønt reiseliv, endring: med bærekraftig og grønne reiseliv

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

327 Reidar Åsgård, Hedmark

Tillegg til "Vi skal ta hele landet i bruk".

"Vi vi ha..... variert "bruksstruktur" + Det er viktig for Arbeiderpartiet å sikre utøvere i landbruket inntektsutvikling og sosiale vilkår på linje med andre grupper, slik det uttrykkes i Soria Moria-erklæringen

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

095 Bjørn Iddberg, Oppland

Tillegg (avsnitt: "Framtidsretta energi og miljø"):

Arbeiderpartiet vil også gjennom sitt regjeringsnedsatte utvalg, vurdere de ulike sidene ved eventuell framtidig utnyttelse av landets rike forekomster av Thorium til energiformål".

Vedtak: Forslaget vedtatt oversendt sentralstyret med stort flertall.

248 Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag

Andre politiske saker, uttalelse nr. 6

Arbeiderpartiet vil utvikle en skogpolitikk som tar sikte på å utnytte skogressursene i et mangfold, der skogen som CO² binder, skogen som energiressurs og skogen som råstoff til treforedlingsindustrien optimaliseres. Det hele hensyntatt "Levende skogstandarder" og det biologiske mangfold.

- forlagsstiller trakk forslaget.

248 Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag

Andre politiske saker, uttalelse nr. 6

"Vi skal ta hele landet i bruk" – tillegg: Og en nasjonal skogpolitikk som sikrer verdiskapning på ressursene i alle skogregionene.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

Dag Terje Andersen, redaksjonskomiteen

... Bærekraftig og grønt reiseliv...

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 7:

Satsing på helse

Arbeiderpartiet mener helse- og omsorgstjenester skal være fellesskapets ansvar. Tjenester og tilbud skal fordeles etter menneskers behov, uavhengig av økonomi eller bakgrunn. Vi vil arbeide for å motvirke sosiale helseforskjeller. Arbeiderpartiet vil satse sterkere på sykdomsforebyggende arbeid. Helsetjenestene må ha tilstrekkelig med ressurser og kompetanse til å kunne yte tjenester basert på moderne, faglig oppdaterte metoder og teknologi.

Arbeiderpartiet vil fortsette å styrke sykehusenes økonomi og sørge for bedre økonomistyring i sykehussektoren. Vi vil videreføre arbeidet med en bedre arbeidsdeling mellom sykehus, som fremmer styrket kvalitet i pasientbehandlingen. Lokalsykehusene er en viktig del av norsk helsetjeneste, representerer en trygghet og har som sine fortrinn nærhet, breddekompetanse og lokalkunnskap. Tjenestene ved lokalsykehusene videreutvikles, og Arbeiderpartiet mener det er viktig å følge opp rapporten fra arbeidsgruppa som har utredet lokalsykehusenes akutfunksjoner. Det er et stort behov for økt tilgang på organer til donortransplantasjoner. Arbeiderpartiet vil styrke innsatsen for tilgangen på donorer.

Arbeiderpartiet vil fullføre psykiatriplanen som skal styrke tilbudet over hele landet. Fortsatt er ventetidene for lange og tilbudet ikke godt nok bygget ut. Arbeiderpartiet vil derfor ha en garanti for utredning og behandling for barn og unge med rus- og/eller psykiske problemer. Som et første skritt på veien må alle sikres vurdering innen 10 dager, og ingen barn og unge skal måtte vente over 90 dager på behandling.

Arbeiderpartiet vil sikre rehabilitering og opptrening til alle som trenger det. Dette skal oppnås gjennom en nasjonal strategi for styrking av helse- og sosialtjenestenes habiliterings- og rehabiliteringstjenester. Det er også nødvendig å satse på arbeidsrettet rehabilitering.

Arbeiderpartiet vil gjennomgå tannhelsetjenesten og arbeide for å bedre tilbudet til de som trenger det mest.

For å sikre rekrutteringen av helsepersonell mener Arbeiderpartiet vi må øke egen utdanningskapasitet og tilgang på personell i Norge. Vi må inspirere og tilrettelegge for at flere unge velger yrker i omsorgssektoren. Arbeiderpartiet vil forsterke innsatsen for å fjerne ufrivillig deltidsarbeid.

Ord i saken:

108 Gro Lundby, Oppland

Uttalelse 7, avsnitt 2:

Ny setning etter første setning: "Tjenestene skal være likeverdige uavhengig av bosted".

Tillegg linje 3:

Lokalsykehusene, distriktsmedisinske og distriktpspsykiatriske sentra er en viktig del av....

Vedtak: Enstemmig vedtatt

285 Synnøve Søndergaard, Troms

Uttalelse 7, 5. avsnitt endres til:

- Ap vil gjennomgå tannhelsetjenesten og arbeide for å utvide tilbudet med offentlig tannhelsetjenester.

Vedtak: Forslaget falt med 185 for redaksjonskomiteens innstilling.

226 Rune Olsø, Sør-Trøndelag
Uttalelse 7, avsnitt 5
Avsnitt 5 utgår og erstattes av:
Arbeiderpartiet vil ha en offentlig tannhelsereform.
Vedtak: Forslaget ble vedtatt mot en stemme.

130 Linn Cathrin Juell, Vestfold
Uttalelse 7 - tilleggsforslag til avsnitt 3:
Videre bør det opprettes flere institusjonsplasser med langtidstilbud, samhandlingen mellom kommunehelsetjenesten og spesialhelsetjenesten må bedres, og forankringen av psykisk helsevesen i skolens læreplaner, må styrkes. Tilgangen på helsesøster – og psykologtjenester må økes.
Vedtak: Enstemmig vedtatt

299 Hilde Søraa, Finnmark
Uttalelse 7, setning 5
Tjenesten ved "disse enhetene".
Vedtak: Enstemmig vedtatt

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 8:

Vedtak om forvaltningsreform

Arbeiderpartiet vil ha tre folkevalgte forvaltningsnivåer i Norge. Arbeiderpartiet er enig i de mål regjeringen legger til grunn for forvaltningsreformen. Gjennomføringen av reformen må ha et innhold og omfang som sikrer en langsiktig stabil løsning for det regionale folkevalgte nivå. Vi vil bygge sterke folkevalgte regioner for framtida. I forbindelse med forvaltningsreformen er det flyttet oppgaver til regionene. I det videre arbeidet vil Arbeiderpartiet ha som ambisjon at regionene kan ta på seg ytterligere oppgaver. Det skal nå gjennomføres en omfattende prosess der fylkene og kommunene selv skal bidra til å finne konklusjon på hvordan strukturen skal bli framover. Vi legger til grunn at regjeringen følger opp dette. Arbeiderpartiets mål er færre, større og sterkere regioner enn dagens fylkeskommuner. Dette gir grunnlag for oppgaver av betydelig omfang. Redaksjonskomiteen foreslår videre at forslag fra Tore Sandvik, Sør Trøndelag "Regionreformen" og forslag fra Susanne Bratli, Nord-Trøndelag, Paul Dahlø, Troms og Odd Eriksen, Nordland, "Sterke regioner for framtida" oversendes til sentralstyret.

Ord i saken:

246 Tore O. Sandvik, Sør-Trøndelag
Uttalelse 8 – tillegg etter siste setning:
", ... i tråd med partiprogrammets formuleringer."
Vedtak: Enstemmig vedtatt.

253 Torgeir Størseth, Nord-Trøndelag

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 9:

Norge blir bedre med mer mangfold!

Arbeiderpartiet mener det er bra for Norge at samfunnet vårt blir mer flerkulturelt og mangfoldig. Mennesker har flyttet på seg til alle tider, men i dagens globaliserte virkelighet flytter flere lenger. Så godt som alle verdens land får en mer sammensatt befolkning, så også Norge. Som samfunn har vi til nå i for stor grad bare administrert denne utviklingen, uten å ta klar stilling til at det er en ønsket utvikling som tilfører samfunnet vårt noe positivt. Med økt menneskelig mangfold utvikler og utfordrer vi våre oppfatninger og måter å gjøre ting på. Vi får økt forståelse på tvers av landegrensener, og økt toleranse for forskjellighet i vårt samfunn. Kompetanse og erfaringer fra andre språk og kulturer kan bidra til nytenkning i samfunnet og i næringsutviklingen. Dette fordrer at vi har en positiv og aktiv holdning til utviklingen.

Ingen nye klasseskiller!

Arbeiderpartiet har som et sosialdemokratisk parti en historisk og ideologisk forpliktelse til å sørge for at menneskene som kommer hit blir godt mottatt og får ta del i den friheten, likeverdigheten og solidariteten vi mener skal gjelde for alle mennesker. Frihet innebærer at alle mennesker, uavhengig av bakgrunn, skal få like muligheter til å skape seg et godt liv. Likhet betyr ikke at alle skal være like, men at alle skal være likeverdige. Solidaritet innebærer at disse verdiene gjelder alle, og at vi har et ansvar for å sørge for hverandre. Dette innebærer en forpliktelse til å sørge for at innvandringen ikke fører til utviklingen av nye klasseskiller. Vi er i dag i ferd med å se fremveksten av en ny underklasse i Norge. Innvandrere er i større grad utenfor arbeidsmarkedet enn etnisk norske, de opplever større utfordringer på boligmarkedet og i skolen. Det er en overrepresentasjon av innvandrere som er utenfor arbeidsmarkedet.

Utfordringen i det norske arbeidsmarkedet i årene fremover vil være å skaffe nok arbeidskraft til å fylle de ledige jobbene. Dette gjør at innvandringen vil bli større, og at bevisstheten om at vi trenger innvandrere for at det norske samfunnet skal utvikle seg videre vil bli større. Samtidig stiller det oss overfor nye utfordringer knyttet til å opprettholde et samfunn bygget på sterke fellesskapsløsninger. Det forsterker kløften mellom innvandrere og etniske nordmenn dersom det bygger seg opp en oppfatning om at innvandrere kommer hit for å løse de oppgavene og gjøre de jobbene vi ikke lenger vil gjøre selv. Dette er en utvikling Arbeiderpartiet vil hindre. Det er derfor viktig at vi sørger for at mennesker med innvandrerbakgrunn blir synlige på alle samfunnsarenaer og innenfor alle typer yrker. Vårt velferdssamfunn blir sterkere ved at flest mulig bidrar. Arbeid til alle og et arbeidsliv for alle er vår suksessoppskrift. Arbeidslivet er en av de viktigste inngangsportene til det norske samfunnet. Introduksjonsordningen er en sentral faktor for at alle skal med i arbeidslivets store og små fellesskap. Det etableres klare måltall for mer mangfold i rekrutteringen i offentlige stillinger. Minst en kvalifisert søker med minoritetsbakgrunn må kalles inn til intervju i ansettelser i staten der det finnes slike søkere. Det pågående arbeidet knyttet til godkjenning av utdanning innenfor EØS må følges opp når utvalgets rapport foreligger. Det bør vurderes igangsatt en forsøksordning med jobbsøker-CVer uten navn.

Felles verdigrunnlag

Demokrati, ytringsfrihet, menneskerettigheter, frihet og likestilling er grunnleggende verdier som det norske sosialdemokratiet har støttet og støtter opp om. Toleranse og respekt er viktig for å akseptere mangfoldet, men grensene for mangfoldet settes av våre kjerneverdier. Vi vil motarbeide religiøs fanatisme, tvangsekteskap og antidemokratiske organisasjoner i Norge. Solidaritet forutsetter at vi tar ansvar og bryr oss om og med hverandre uansett etnisk bakgrunn.

Arbeiderpartiet vil at alle skal med.

Norge har et unikt utgangspunkt for å få til et slikt felles verdimesig grunnlag. Samfunnet har en rekke fellesarenaer; fellesskolen, felles offentlige tjenester og små forskjeller mellom

folk sammenlignet med de fleste andre land. Gjennom arenaer som skole, arbeidsliv og frivillig arbeid må i utvikle de felles verdiene vi skal bygge samfunnet på. De sterke kollektive fellesløsningene bygges på balansen mellom plikter og rettigheter. Arbeiderpartiet mener at utbetaling av kontantstøtte og barnetrygd skal bortfalle hvis barna tas ut av skolen i Norge og flyttes til land utenfor EØS-området.

Vi må sørge for et utdanningsløp som gjør at ungdom klarer å fullføre ungdomsskolen og videregående for å ha et grunnlag for arbeidsliv og videre utdanning. Bildet er svært sammensatt, men i områder med høy andel elever med minoritetsbakgrunn er frafallet fra videregående skole så høyt at det gir grunn til bekymring. Det kan vi ikke leve med.

Vi ser at verdiene endrer seg noe når vi blir et flerkulturelt samfunn, men verdiene må utvikles innen rammen av dette fellesskapet. Det er en særlig utfordring å øke mangfoldet i lokalsamfunnets ulike organisasjoner. Slik kan vi benytte det beste ved det norske samfunnet til å utvikle det gode flerkulturelle samfunnet. "Kultur og tradisjon" kan aldri brukes som argument for undertykking av andre.

Fellesskapet og fellesarenaene – de beste virkemidlene for integrering

Fellessarenaene i samfunnet er også de beste virkemidlene for å lykkes med å integrere alle grupper i samfunnet, og for å lykkes med å utjevne forskjeller. Skole, arbeid og bolig er de viktigste fellesarenaene og de viktigste virkemidlene vi har for å sørge for inkludering i samfunnet. Vi vil bygge på disse felles løsningene fremfor å lage nye egne løsninger for enkeltgrupper. Politikken som gjelder for fellesskapet, omfatter alle. I for mange politiske debatter utelates grupper av befolkningen når vi stiller våre krav. Rettferdig, likestilling og frihet fra diskriminering skal gjelde alle som bor i Norge.

Vi vil ha nasjonale satsinger rettet mot kommuner og bydeler som kan dokumentere høy andel barn og unge, stor andel minoritetsspråklige og generelt dårligere levekårsindikatorer. Dette bør følges opp med nasjonale bevilgninger til kartlegging av språkkunnskaper, og tiltak som gratis kjernetid i barnehager, leksehjelp samt utvidelse av skoleårets lengde.

Ord i saken:

115 Hilde Klæboe, Buskerud

Endring/tillegg til siste avsnitt side 16.

Hittil har arbeidet for inkludering i for stor grad vært preget av tiltak på ulike samfunnssektorer, uten at tiltakene i tilstrekkelig grad har vært sett i sammenheng. Vi vil derfor ha nasjonale satsinger rettet mot kommuner og bydeler som kan dokumentere høy andel barn og unge, stor andel minoritetsspråklige og generelt dårligere levekårsindikatorer. De nasjonale satsingene skal være systematiske og langsiktige og ha hele lokalsamfunnet som nedslagsfelt og gjennomføres som et partnerskap mellom offentlige myndigheter på ulike nivåer, partene i arbeidslivet, frivillige organisasjoner, herunder innvandrernes egne, og det lokale kulturlivet. Tiltak må settes inn på alle samfunnsområder – barnehage, hele skoleløpet fra grunnskole, videregående til høyere utdanning, arbeidsliv, helse, omsorg, politikk og kulturliv og settes inn i en helhetlig ramme. Innvandrernes egne ressurser må tas i bruk i større grad enn nå. Når målet er at det ikke skal være sosiale forskjeller som følger etniske skillelinjer, betyr det at målet også må være at innvandrerne skal være forholdsmessig representert på alle samfunnsområder, i alle lokalsamfunn.

Dette bør følges opp med nasjonale bevilgninger til kartlegging av språkkunnskaper, og tiltak som gratis kjernetid i barnehager, leksehjelp, samt utvidelse av skoleårets lengde. Det skal videreutvikles måltall for innvandrernes deltakelse på alle samfunnsområder. Det utvikles indikatorer som gjøre det mulig å måle resultater av tiltakene som iverksettes, løpende. Det settes konkrete delmål som resultatene kan vurderes opp mot.

Benytte ordet inkludering framfor integrering i uttalelsen.

Dirigenten foreslo at forslaget skulle oversendes sentralstyret for videre behandling.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

052 Rupinder K. Bains, Oslo

Uttalelse nr. 9, avsnitt 5:

Det er mange innvandrere som har høye akademiske utdannelser fra sitt hjemland.

Utdanninger som de ikke får bruk i Norge på grunn av norske byråkrati. System/byråkrati for godkjenning/autorasjon bør effektiviseres, slik at flere innvandrere får brukt sin utdanning i Norge.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

159 Kari Henriksen, Vest-Agder

Side 16, tillegg i neste siste avsnitt, 2. linje:

(skole), fritidsaktiviteter.... tas inn.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dag Terje Andersen, redaksjonskomiteen

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Uttalelse nr 10:

Den norske Folkekirke og Livssynsmangfold

Religion spiller en viktig rolle i det norske samfunnet, både for fellesskapet og for enkeltmennesker. Samtidig er retten til religionsfrihet grunnleggende og ukrenkelig for Arbeiderpartiet. Alle har rett til å velge og praktisere religion og livssyn. Staten må aktivt legge til rette for dette, og ha en støttende religionspolitikk.

Den norske kirke har i dag både formelt og reelt en særstilling blant trossamfunn i Norge. Et stort flertall av befolkningen er medlemmer av Den norske kirke. Vi ønsker å sikre denne som en kirke som er åpen, trygg, demokratisk og har bred forankring blant medlemmene. Samtidig er det avgjørende for oss at innbyggere som har annen religiøs eller livssynsmessig tilhørighet ikke skal føle seg diskriminert eller tilsidesatt av flertallet.

Den norske kirkes indre demokrati i dag er for svakt. Alt for få medlemmer deltar ved valg, og det direkte demokratiet er lite utbygd. Reformen i forholdet mellom kirke og stat skal både bidra til å sikre Den norske kirke som en bred og åpen folkekirke, og medlemmenes tilhørighet til denne kirken uavhengig av deres grad av engasjement. Endringene skal bidra til at religiøse og livssynsmessige minoriteter ikke diskrimineres og til at de sikres reell tros- og livssynsfrihet.

Arbeiderpartiet ser problematiske sider ved at staten skal ha en offentlig religion, slik vi i dag har etter Grunnloven. Vi ønsker å videreutvikle forholdet mellom staten og Den norske kirke ved følgende endringer:

1. En samlende verdiparagraf i Grunnloven

Grunnlovens § 2 skal endres til en samlende verdiparagraf som verner om menneskets iboende og ukrenkelige rettigheter. Henvisningen til den evangelisk-lutherske religion som statens offentlige religion, samt oppdragerplikten, fjernes samtidig fra denne paragrafen.

2. Grunnlovsforankring og demokratireform

Den norske kirke skal fortsatt ha forankring i Grunnloven. Grunnlovens §§ 4, 16, 21 og 22 beholdes inntil videre som i dag, men det startes opp et arbeid i dialog med kirkens organer for å utarbeide en mer omfattende kirkelov som legger rammer for valgordninger, demokrati og indre organisering av den norske kirke. De rådgivende

avstemningene og ordningene rundt valg og utnevning av biskoper må også forbedres i dialog med kirkens organer. Slike reformer i Den norske kirke skal styrke kirkens demokrati, og legge grunnlaget for gradvis overføring av oppgaver og myndighet fra kirkelig statsråd.

3. Mer demokrati kan gi løsere bånd

Når internt valgte kirkelige organer er sikret legitimitet og representativitet, kan alle beslutninger – også utnevning av biskoper og proster – foretas av disse organene. Inntil dette er oppnådd foretas fortsatt endelig utnevning i kirkelig statsråd.

4. Økonomien må sikres

Det foretas en nærmere utredning av finansieringsmodell for den norske kirke. En eventuell ny finansieringsmodell skal fortsatt bidra til å sikre at kirkebygg og lokalkirker bevares. Det må tas særlige distriktpolitiske hensyn, og vi må også sikre blant annet virksomheten til sjømannskirker og døvekirker. Statens økonomiske bidrag skal sikre at medlemskontingent i Den norske kirke ikke er aktuelt. Samtidig er det nødvendig å foreta en generell gjennomgang av alle tilskuddsordninger, slik at alle tros- og livssynssamfunn sikres rettferdige og likeverdige støtteordninger.

5. Krav om medlemskap i kirken for statsråder fjernes

Grunnlovens §§ 12 og 27 endres slik at bare kirkestatsråden må være medlem av den norske kirke, samt at kirkelig statsråd består av de medlemmer av regjeringen som er medlem av Den norske kirke. I kirkesaker gjelder dermed ikke kravet om at halvparten av medlemmer må være til stede i statsråd.

6. Verdige ritualer

Alle innbyggere må sikres likeverdige seremonier ved bryllup og gravferd uavhengig av om de tilhører Den norske kirke, en tros- og livssynsminoritet eller ønsker en livssynsnøytral ramme rundt viktige livsbegivenheter.

Redaksjonskomiteens flertall (Dag Terje Andersen, Anne Rygh Pedersen, Bjørn Tore Ødegården, Eirin K. Sund, Geir Waage):

Forslaget vedtas.

Dissens fra redaksjonskomiteens mindretall (Gro Tvedt Andersen, Eskil Pedersen) ønsker å vedta følgende alternative uttalelse:

”Trosfrihet er en grunnleggende menneskerettighet og et personlig anliggende. En moderne stat må ha full tros- og livssynsfrihet som en av sine grunnverdier, og praktisere likeverd for alle livssyn.

Staten bør gjennom grunnloven være livssynsnøytral, men basert på felles verdier gjennom menneskerettighetene og norsk lov. Arbeiderpartiet ønsker derfor en selvstendig folkekirke. Dette vil gi menneskerettighetene forrang og vil gi en klar garanti til alle minoriteter.

En selvstendig folkekirke må sikres sterk folkelig forankring. Kirkens økonomi må sikres og ikke bli for avhengig av enkelte kilder. De kirkelige seremoniene må fortsatt være tilgjengelige for alle.

En selvstendig folkekirke vil fortsatt være avhengig av å lytte til folket. Det er garantisten for alle sivile institusjoner. Andre land har løsnet på båndene mellom stat og kirke. I

Sverige har ikke dette ført til en mer konservativ kirke, men styrket de progressive kreftene. ”

Ord i saken:

Dirigenten ga deretter ordet til Eskil Pedersen som redegjorde for dissensene i innstillingene.

133 Claes Gilljam, Vestfold

Seire og tap på forskudd.

Hvis landsmøte i 2007 ikke gir sin tilslutning til mindretallsforslaget. Vil jeg på ny fremme et subsidiert forslag, som da blir tillegg til flertallsforslaget, og som peker ut litt mer langsiktig målsetting. Dette vil kunne gi et mer samlet parti også i denne saken.

Vedtak: Forslaget falt.

Dag Terje Andersen, redaksjonskomiteen

Dirigenten redegjorde for voteringen av flertallsinnstillingen og mindretallsinnstillingen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling vedtatt med 207 stemmer mot 91 stemmer som ble avgitt for mindretallsinnstillingen.

Dirigenten tok opp hele uttalelsen til behandling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til uttalelse vedtatt med overveldende flertall.

Uttalelse nr 11:

Aktiv satsing i nordområdene

1 Innledning

Arbeiderpartiet har en helhetlig politikk for nordområdene. Det handler om en bred og langsiktig mobilisering av egne krefter og ressurser for utvikling av hele vår nordlige landsdel. Men dette er ikke bare en satsing på Nord-Norge. En god utvikling i nordområdene er bra for hele landet og for det nordlige Europa. Vår politikk er en bred nasjonal satsing på bosetting, arbeid, verdiskaping, miljø, bærekraftig forvaltning, utdanning, kultur, sikkerhet og kontakt over grensene i nord.

Regjeringens nordområdesatsing

Utgangspunktet for Regjeringens nordområdepolitikk er Soria Moria-erklæringen: *”Regjeringen ser Nordområdene som Norges viktigste satsingsområde i årene som kommer. Nordområdene har gått fra et sikkerhetspolitisk oppmarsjrområde til et energipolitisk kraftsentrum og område for store miljøpolitiske utfordringer, noe som har endret fokuset hos andre stater i regionen. Ivaretagelse av norske økonomiske, miljømessige og sikkerhetspolitiske interesser i nord skal prioriteres høyt og sees i nær sammenheng”*. Den 1. desember 2006 presenterte Regjeringen sin nordområdestrategi. De politiske hovedprioriteringene i Regjeringens strategi er:

- Vi skal utøve myndighet i nord på en troverdig, konsekvent og forutsigbar måte.
- Vi skal være helt i front internasjonalt når det gjelder utvikling av kunnskap om, for og i nordområdene.
- Vi skal være den fremste forvalter av miljøet og naturressursene i nordområdene.
- Vi vil legge til rette for en videreutvikling av petroleumsvirksomheten i Barentshavet, og at virksomheten får størst mulig betydning for norsk og nordnorsk kompetansebygging og for lokal og regional næringsutvikling.

- Vi vil at nordområdepolitikken skal bidra til å trygge urfolkernes livsgrunnlag, næringer, historie og kultur.
- Vi vil videreutvikle folk-til-folk-samarbeidet i nord.
- Vi vil styrke samarbeidet med Russland.

I budsjettet for 2007 er det vedtatt en sterk satsing på mange tiltak og prosjekter i nordområdene. Blant de tyngste satsingene er på Det internasjonale polaråret, geologisk kartleggingsarbeid, Barents 2020 og oppfølgingen av "Den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten".

2 Menneskene i nord

Nordområdenes store rikdom på ressurser, ikke minst olje og gass, har skapt økende interesse for økonomiske investeringer. Vår nordområdepolitikk må utformes slik at alle menneskene som bor i nordområdene får ta del i den økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen, innenfor bærekraftige rammer. De overordnede økonomiske strukturene må bidra til regional vekst, verdiskaping og utvikling.

2.1 Levekår, sosiale forhold og likestilling

Den norskrussiske grensen markerer store levekårforskjeller. I Nordvest-Russland er det til dels store samfunns- og helseproblemer. I tillegg er situasjonen for urfolkene på Kolahalvøya svært alvorlig og krever spesiell oppmerksomhet fra norsk side. Utnytting av naturressursene må bidra til vekst og verdiskaping og skape sosial og økonomisk utjevning i hele området. Mange russere, spesielt kvinner, flytter til Norge for å arbeide. Arbeiderpartiet vil legge til rette for en god integrering av russere i det norske samfunnet, spesielt med tanke på kvinner og barns situasjon, og for at de får brukt sin kompetanse og arbeidskraft. For å fremme likestilling i nord må vi ha fokus på utdanning og kompetanseheving. Desentralisert opplæring, tilrettelegging for fleksibilitet i arbeidsdagen og flere kvinner i mannsdominerte næringer vil bidra til økt likestilling. På samme måte vil etablering av nye næringer i nord og satsing på kvinnelige gründere være av stor betydning for likestillingen.

2.2 Det sivile samfunn - Folk-til-folk-samarbeid

Samarbeidet med Russland er en nøkkel i nord, og de beste løsninger vil finnes i fellesskap mellom Norge og Russland. Våre to land deler et felles ressursgrunnlag og har sammenfallende interesser i mange spørsmål. Norge og Russland har også lange tradisjoner for handel og samkvem. Arbeiderpartiet vil legge til rette for at nordnorske kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, andre offentlige institusjoner, frivillige organisasjoner og privatpersoner fortsatt kan bidra til en styrking av samarbeidet over grensene i nord.

2.3 Kultur, idrett og frivillighet

Det eksisterer allerede et bredt internasjonalt kultursamarbeid i nordområdene. Eksempelvis skal "Barents Kulturprogram" ivareta det profesjonelle kultursamarbeidet mellom Norge og Russland. Kulturutveksling og stipendordninger er positive bidrag til kulturell utvikling og bør bygges videre ut. Det bør utvikles en norskrussisk kulturstrategi. Det finnes i dag et godt etablert samarbeid på idrettsfeltet i nord. Idrettslig samarbeid på tvers av landegrensene representerer et viktig bidrag til utvikling av menneskelig kontakt og kulturell forståelse.

2.4 Urfolk

Den økonomiske utviklingen i nord vil ha betydning for urfolkernes mulighet til å bevare og utvikle sin egen kultur. Økonomisk vekst, basert på naturressurser, må ta hensyn til urfolks tradisjonelle næringsutøvelse og kultur. Ny økonomisk utvikling i Barentsregionen vil kreve spesiell ivaretagelse av de rettigheter urfolk har. Urfolks deltagelse og reelle medvirkning bør derfor være et prinsipp og en realitet.

Arbeiderpartiet vil:

- at helse- og urfolksspørsmål i Kolaregionen skal ha et særskilt fokus for Norge.

- videreutvikle de kulturinstitusjoner som er utviklet gjennom Barentssamarbeidet og samiske institusjoners nordområdenettverk.
- videreutvikle folk-til-folk samarbeidet i nord.
- styrke det eksisterende idrettsamarbeidet i Barentsregionen.
- at urfolkene i regionen og Sametinget skal ha en aktiv rolle i utformingen av nordområdepolitikken.
- vurdere en sertifiseringsordning knyttet til kunnskaper om urfolks rettslige, sosiale og kulturelle situasjon for selskaper som ønsker å utvinne ressurser på urfolks tradisjonelle områder.
- at Arktisk råd skal ha kompetanse i urfolksspørsmål og være et koordinerende organ for å fremme arbeidet med urfolks rettigheter.
- at Norge aktivt skal påvirke de andre nordområdelandene til å ratifisere ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater.

3 Norske interesser i nord

Norge har store interesser i nordområdene. Fastlandet, kystområdene, Svalbard og havområdene i nord utgjør en fantastisk ressursbase for Norge.

3.1 Norsk suverenitetshevdelse

Utviklingen i nord skaper en ny arena for norsk utenrikspolitikk. Arbeiderpartiet ønsker å bruke denne til å fremme norsk syn og norske prioriteringer, men også til å skape gode relasjoner mellom landene i nord. Gjennom tydelig tilstedeværelse i nord, både sivilt og militært, vil Norge bidra til å hevde vår suverenitet. Norge må styrke det politiske og diplomatiske arbeidet for å finne løsninger for omstridte havområder.

3.2 Svalbard

Arbeiderpartiet ønsker en fortsatt satsing på Svalbard i samsvar med målene for norsk Svalbardpolitikk. Det innebærer konsekvent og fast håndheving av suvereniteten, basert på Svalbardtraktaten og internasjonal rett. Målet er ro og stabilitet i området, samt bevaring av den særegne villmarksnaturen på Svalbard. Det er viktig å opprettholde norske samfunn på øygruppa. Arbeiderpartiet vil styrke Svalbards betydning som arena for internasjonal miljø- og klimaforskning.

3.3 Fisk og marine ressurser

Barentshavet og norskehavet er blant verdens rikeste havområder. Vi må legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av havet og dets ressurser. Arbeiderpartiets mål er at en større del av verdiskapingen med basis i de marine ressursene skal komme nordområdene til gode. Store deler av Barentshavet ligger under norsk fiskerijurisdiksjon, og tjuvfiske er trolig den største trusselen mot fiskeressursene i nord.

Vi ser store potensialer i marine utviklingsprogrammer, og vi vil styrke fokuset på oppdrett av både tradisjonelle og nye arter innenfor havbruk. Arbeiderpartiet vil styrke forskningen innen marine ressurser, biprodukter og bioprospektering og få til en bedre kobling mellom forskning og næringsutvikling innenfor fiskeri- og havbrukssektoren. Dette arbeidet skal styrkes gjennom det foreslåtte statlige fondet for marine næringer.

3.4 Petroleumsvirksomhet

Gjennom *"Den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten"* har Regjeringen lagt grunnlaget for en langsiktig og miljøforsvarlig verdiskaping fra petroleumsvirksomheten i dette området. Store områder er gjort tilgjengelig under strenge, men forutsigbare rammer, samtidig som særlig verdifulle og sårbare områder er sikret god beskyttelse. Arbeiderpartiet legger stor vekt på å sikre at fremtidig petroleumsaktivitet i nordområdene skjer innenfor trygge og bærekraftige rammer, i sameksistens med andre brukere av havet. Det er satt særskilte krav til petroleumsvirksomheten i hele Barentshavet, slik at det under normal drift ikke skal være utslipp av miljøgifter og olje til sjø.

Arbeiderpartiet mener det er svært viktig at olje- og gassvirksomhet utenfor kysten av den nordlige landsdelen også bidrar til aktivitet og verdiskaping på land. Arbeiderpartiet mener det må kunne stilles politiske krav til aktørene om for eksempel baseplassering, terminaler og ilandføring og medvirking til utbygging av infrastruktur generelt, herunder bruk av gass på land for industrielle formål.

Arbeiderpartiet mener det må legges til rette for trygg omlasting av petroleum.

3.5 Næringsutvikling

Vår politikk skal gjøre det attraktivt å arbeide og investere i nordområdene. God infrastruktur, som stamveier, kraftlinjer og bredbånd, og et mangfoldig og kunnskapsbasert næringsliv er avgjørende for inntektsgrunnlaget og for bosettingen i Nord-Norge. Dette krever en aktiv medvirking og stabile og forutsigbare rammevilkår fra sentrale myndigheters side. Fiske, havbruk, petroleumsvirksomhet, industriproduksjon, turisme og reiseliv gjør nordområdene svært verdifulle for hele landet.

Vi må legge til rette for fortsatt landbruksdrift i Nord-Norge, blant annet gjennom gårdsturisme, nisjeproduksjon og merkevarebygging av "Arktisk Landbruk". Reindriftens viktigste ressursgrunnlag er beitene. Det er derfor viktig med sikring av beitearealene. Arbeiderpartiet vil aktivt bruke tilgjengelige virkemidler, som Innovasjon Norge, for å støtte opp under næringsutviklingen i nord. Arbeiderpartiet ønsker å legge til rette for økt handelsvirksomhet over landegrensene. En økonomisk og industriell samarbeidssone mellom Nord-Norge og Nordvest-Russland vil være et tiltak med gjensidig nytte for begge land. En slik sone bør opprettes for å fremme handel, samarbeid og næringsmessig utvikling.

3.6 Turisme

Nordområdene må videreutvikles som et attraktivt turistmål. Vi må satse på Nord-Norge og Svalbards særegenheter. Det arktiske landskapet er særlig sårbart, og for naturbasert turisme er det viktig at kulturlandskapet sikres. Hurtigruta er en meget viktig aktør for reiselivet i nord. Vi må også satse mer på turisme knyttet til de tradisjonelle næringsveiene.

Arbeiderpartiet vil:

- ha en fast håndhevelse av Norges suverenitet i nordområdene.
- styrke den norske tilstedeværelsen på Svalbard.
- at det jobbes videre med planene om at Svalbard skal bli et CO2-fritt samfunn.
- at Svalbard skal være en viktig arena for utdanning og forskning, særlig innenfor internasjonal miljø- og klimaforskning.
- styrke en samlet havforskningsinnsats i nordområdene
- øke satsingen på overvåking og internasjonalt samarbeid for å bedre forvaltningen av levende marine ressurser og trappe opp kontrollaktiviteten knyttet til havbruk, fiske og fangst.
- styrke arbeidet med bekjemping av ulovlig, urapportert og uregistrert fiske (UUU-fiske), bla. gjennom å styrke Kystvakten.
- bekjempe omsetningen av ulovlig fanget fisk internasjonalt.
- styrke det bilaterale samarbeidet med Russland om fiskeforvaltning.
- legge opp til en forsvarlig opptrapping av petroleumsakтивiteten i havområdene utenfor Nord-Norge, i tråd med "*Den helhetlig forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten*".
- at det skal gjennomføres geologisk kartlegging, inkludert seismikkinnsamling, i tråd med Forvaltningsplanen.
- foreta systematisk kartlegging og styrking av kunnskapen om havbunnen gjennom MARENO-programmet.
- innlede et tettere politisk og næringsmessig samarbeid med Russland om petroleumsakтивitet og annen verdiskapende virksomhet.

- at det skal opprettes en felles økonomisk og industriell samarbeidssone mellom Nord-Norge og Nordvest-Russland, der både kulturell og næringsmessig kontakt utvikles og forenkles gjennom å bygge ned grensehindre.
- gjennom blant annet Innovasjon Norge og SIVA legge til rette for økt nærings- og distriktsutvikling i nordområdene.
- bygge ut infrastruktur og legge til rette for utbygging av fibernett til Øst-Finnmark og over landgrensene i nord.
- videreutvikle Nord-Norge som turistmål og gi Hurtigruta gode rammevilkår.

4 Grenseoverskridende samarbeid i nord

Norge har et meget stort ansvar som kyststat. Det gir oss både rettigheter og plikter. Norge er en meget aktiv deltaker i alle organisasjoner og organer som befatter seg med samarbeid om arktiske og nordiske spørsmål.

4.1 Barentssamarbeidet

Barentssamarbeidet er en sentral møteplass for politikere, myndigheter, bedrifter, organisasjoner og enkeltpersoner i nordområdene. Barentssamarbeidet er et unikt samarbeid hvor Russland, Finland, Sverige og Norge samarbeider både på nasjonalt nivå (Barentsrådet) og på regionalt nivå (Regionrådet). Barentssekretariatet og Barentsinstituttet i Kirkenes er viktige institusjoner i det politiske samarbeidet. Arbeiderpartiet vil styrke dette samarbeidet og bygge videre på de gode resultater som er oppnådd. Videreutviklingen av Barents- sekretariatet må sees i sammenheng med gjennomføringen av prosjektet Barents 2020.

4.2 Nordisk samarbeid

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd spiller også en viktig rolle for samarbeidet i nordområdene. Norge bør aktivt bruke det nordiske samarbeidet til å få fokus på samarbeid om utfordringene i nord. Nordisk råd og Nordisk Ministerråd bør bidra til å bygge ned grensehindre på Nordkalotten.

4.3 Arktisk samarbeid

Arktisk råd og Arktisk parlamentarisk forsamling er viktige møteplasser for de åtte landene med naboskap til de arktiske områdene, og EU er en aktiv deltaker i disse organene. Rådet spiller en viktig rolle i arbeidet med miljø- og klimaspørsmål i arktiske strøk. Norge overtok i høst formannskapet i Arktisk råd for to år. Norge vil arbeide for at rådet øker sin innsats for bærekraftig utvikling. Norge vil også bruke det internasjonale polaråret (2007-08) til å fremme og styrke det arktiske samarbeidet.

4.4 EUs nordlige dimensjon

Det pågår et arbeid med å fornye EUs nordlige dimensjon, der Norge, Island og Russland er partnere. Norge må gjennom vår deltakelse i EUs nordlige dimensjon bidra til at nordområde-utfordringene settes høyere på dagsorden i EUs organer og medlemsland. Arbeiderpartiet vil at EUs nordlige dimensjon skal ta opp de muligheter og utfordringer som er knyttet land- og havområdene nord for EUs egne medlemsland.

4.5 Forholdet til Russland

Forholdet til Russland står meget sentralt i vår nordområdepolitikk. Vår politikk overfor Russland skal være pragmatisk og samarbeidsorientert. Samtidig må norske myndigheter også ta opp temaer som menneskerettigheter og ytrings-, presse- og organisasjonsfrihet med russiske myndigheter. Samarbeidet med Russland er omfattende på de fleste områder og favner myndigheter, organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner fra hele landet. Et viktig tyngdepunkt ligger i det regionale samarbeidet mellom Nord-Norge og Nordvest-Russland, der folk-til-folk-samarbeidet bidrar til å utvikle en åpen grenseregion. Det politiske samarbeidet med Russland er av stor betydning for Norge. Arbeiderpartiet ønsker å styrke

samarbeidet om energispørsmål og om ressurs- og miljøforvaltning i Barentshavet. spesielt skal bekjempelse av det ulovlige fisket i Barentshavet prioriteres.

Arbeiderpartiet vil:

- gjennom mulighetene i Barentssamarbeidet, Nordisk Råd og det arktiske samarbeidet styrke Norges politiske handlingsrom i nordområdene.
- ha en målrettet koordinering av norsk nordområdesatsing i flernasjonale organer og organisasjoner.
- Bruke den norske formannskapsperioden i Arktisk Råd (2006-08) til å få økt fokus på klimaendringer, miljøproblemer, næringsutvikling og forskning i arktiske strøk.
- stimulere til økonomisk aktivitet i grenseområdene mellom Norge og Russland.
- gjennomføre tiltak som vil gjøre det lettere å krysse den norsk-russiske grensen, øke kapasiteten ved Generalkonsulatet i Murmansk, bygge ut grensestasjonen ved Storskog og vurdere et eget UDI-kontor i Kirkenes.
- etablere et internasjonalt sekretariat for Barentssamarbeidet.

5 Miljø- og klimautfordringene

Blant verdens største utfordringer er miljøforurensing og klimaendringer.

5.1 Klimaendringer

Det er i dag bred enighet blant forskerne om at klimaendringene er i gang, og vi ser allerede tydelig tegn på klimaendringer. Endringer i klimaet vil berøre alle, men virkningene vil bli særlig sterke i nord og i arktiske strøk. Dette vil kunne få dramatiske konsekvenser for natur, miljø, bosetting, urfolk og næringsliv i disse områdene dersom ikke utslippene av klimagasser reduseres.

Selv om kraftfulle klimatiltak settes i gang nå, er det viktig at vi både forbereder oss på klimaendringer og iverksetter tiltak som begrenser klimaendringene i framtida. Norge må arbeide aktivt for tiltak som reduserer nasjonale og globale klimautslipp betydelig. Arbeiderpartiet vil følge opp Norges nye ambisiøse klimaforpliktelser.

5.2 Biologisk mangfold

Arbeiderpartiet ønsker å bidra til å sikre det biologiske mangfoldet til havs og til lands, i tråd med FNs konvensjon om biologisk mangfold. Klimaendringer vil berøre artsmangfoldet i nordområdene. Temperaturøkning fører til økt ismeltingen i Arktis og på Grønland og vil påvirke livsvilkårene til mange dyrearter, eksempelvis isbjørn. Endringer i havtemperaturen vil kunne påvirke havstrømmene utenfor norskekysten. Dette vil igjen kunne endre vandringsmønsteret til beskattede fiskearter, eksempelvis torsk, og på denne måten påvirke artsmangfold, næringsstruktur, og bosettingsmønster. Kunnskap og forskning om artenes omfang, utbredelse og levevilkår er grunnlaget for bærekraftig forvaltning og beskyttelse av disse artene.

5.3 Grenseoverskridende miljøproblemer

For Arktis er det av betydning at hav- og luftstrømmer dras nordover og bringer med seg forurensing i form av PCB og andre miljøgiftstoffer. På Øst-Grønland er det funnet svært høye konsentrasjoner av PCB i mennesker. Vi vet at isbjørn og sjøfugler skades og dør av miljøgifter. En annen stor miljøutfordring i Norges nærrområder er knyttet til utrangerte atomubåter og lagring av radioaktivt avfall i Nordvest-Russland. Arbeidet med fysisk sikring og rehabilitering av lageranlegg for brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall må videreføres.

5.4 God ressursforvaltning

Nordområdene er sårbare i en økologisk og biologisk sammenheng. Norge har et ansvar for å bidra til at naturressursene i våre hav- og kystområder blir ivaretatt til glede for nålevende og kommende generasjoner. En god balanse mellom vekst, forvaltning og vern er viktig. Kunnskap om utviklingen i nordområdene er nøkkelen til å forstå endringene i miljøet,

klimaet og ressurs situasjonen. Det er kunnskap og forskning om endringene som bør danne grunnlaget for politiske handlinger og god ressursforvaltning. Det ligger store muligheter, både økonomisk og miljømessig, i satsing på fornybar energi i nordområdene. Forskning og utvikling av energiformer som bioenergi, vindkraft og bølgekraft vil være et viktig bidrag til en bærekraftig utvikling.

5.5 Sikkerhet og beredskap

Beredskap og samfunnssikkerhet i nordområdene inkluderer også transport og overvåking. Sikkerhetsarbeidet knyttet til transport på sjø, land og i luft må fortsette, og det samme må målinger knyttet til forurensing i luft og vann. Oljevernberedskapen må utvikles i tråd med den økte petroleumsaktiviteten i området.

For å få en god og langsiktig forvaltning av naturressurser i nordområdene, må vi stille klare miljøkrav til olje- og gassindustrien og ha en klar oppfølging av prinsippet om nullutslipp til vann og luft.

Arbeiderpartiet vil:

- at Norge skal arbeide for å redusere den globale oppvarmingen ved å vise lederskap i de internasjonale klimaforhandlingene og ved å føre en politikk som effektivt bidrar til å redusere klimagassutslippene nasjonalt.
- at Norge inntar en lederrolle i forskning og kunnskapsutvikling om klimaspørsmål i nord.
- at ressursene til miljøovervåking økes og samordnes.
- at Norge bør være en pådriver for utformingen av et felles regelverk og en felles praksis blant økonomiske aktører i nordområdene.
- at Norge skal bli ledende innen forskning om miljøgifter i Arktis.
- videreføre atomsikkerhetssamarbeidet i nord.
- styrke overvåkingen av seilingsledene og miljø- og oljevernberedskapen ved hjelp av systemer som muliggjør samlet situasjonsovervåking.
- at Norge skal følge opp konvensjonen for biologisk mangfold.

6 Forskning og kunnskap

Kunnskap er selve navet i nordområdestrategien, med direkte forgreininger til miljøforvaltning, ressursutnyttelse og verdiskaping. Norge har internasjonalt ledende kunnskapsmiljøer innen petroleumsvirksomhet, maritim transport, utnyttelse og forvaltning av ressursene i havet, miljøvern, klima- og polarforskning, samt urfolksforskning.

6.1 Utdanning og forskning

Det er generelt sett gode offentlige tjenestetilbud i Nord-Norge. Utdanningsnivået er imidlertid noe lavere enn landsgjennomsnittet. Vi må derfor legge til rette for at flere fullfører videregående utdanning og at landsdelen har en tilstrekkelig bredde i det høyere utdanningstilbudet. Desentraliserte utdanningstilbud bør bygges ut.

Forskning og kunnskap er helt sentralt i Regjeringens nordområdesatsing. Internasjonalt samarbeid er nødvendig for å videreutvikle kunnskap og forskning og for å spre forståelse om de utfordringer som finnes i nordområdene. Kunnskapen om urfolk og urfolks rettigheter må styrkes for å kunne forstå samfunnsmessige utviklingstrekk i de samiske samfunn. Samisk høgskole og Universitetet i Tromsø tilbyr fagkombinasjoner i dag som kan og bør utvikles videre.

6.2 Barents 2020

Barents 2020 ble høsten 2005 lansert som Regjeringens satsing på forskning og utvikling i nordområdene. Satsingen skal befeste Norges posisjon som en ledende kunnskapsnasjon. Formålet er å skape en arena for samarbeid mellom viktige norske og utenlandske kompetansemiljøer gjennom en egen tilskuddsordning. Barents 2020 vil således være et virkemiddel i samarbeidet med Russland og andre land. Gjennom denne langsiktige og tverrsektorielle satsningen på forskning og utvikling vil det skaffes til veie nye russiske og vestlige partnere til norskledede utviklingsprosjekter i nordområdene. Konkrete

samarbeidsprosjekter er en viktig del av Barents 2020. I forbindelse med konkretiseringen av Barents 2020 må urfolksprosjekter ha høy prioritet.

6.3 Utdanningssamarbeid

Universitetssenteret på Svalbard (UNIS) og student- og lærerutvekslingsprogram i regi av Arktisk universitet (University of the Arctic) er to sentrale institusjoner som kan bidra til å øke den tverrfaglige forståelsen for og kunnskapen om Arktis. Arbeiderpartiet ønsker å styrke virksomheten til UNIS og det Arktiske universitet.

Arbeiderpartiet vil:

- at desentraliserte utdanningstilbud i Nord-Norge bør bygges ut.
- at Barents 2020 skal utvikles i samarbeid med Barentssekretariatet og Barentsinstituttet.
- at Barents 2020 skal samarbeide med Forskningsrådet om nordområdeforskning.
- at organiseringen av prosjektet Barents 2020 bør knyttes opp til eksisterende forsknings- og kunnskapsmiljøer i Norge (for eksempel Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Bodø, UNIS og Havforskningsinstituttet).
- styrke det grenseoverskridende utdanningssamarbeidet på alle nivåer.
- at utdanningssamarbeidet UNIS og UARCTIC gis økt økonomisk støtte.
- at fagtilbudet knyttet til kunnskap om urfolks rettigheter og situasjon utvikles videre.
- at Svalbards unike beliggenhet og tilgjengelighet videreutvikles for forskning og internasjonalt samarbeid knyttet til Arktis.
- at utvekslingsprogrammer, stipender og deltagelse i programmer for forskere og studenter bør utvikles videre som et ledd i å øke forståelsen for utfordringene i nord.

Ord i saken:

294 Ragnar Olsen, Finnmark

Under hovedkapittel 3, side 23 neste siste strekpunkt:... til Øst-Finnmark endres til i hele Finnmark.

ytt strekpunkt:

- vil bidra til at det bygges 420 kw overføringslinjen fra Båtsfjord til Varangerbotn.

Vedtak: Forslaget falt.

216 Toril Melheim Strand, Møre og Romsdal

3,6 Turisme. Ap vil: 3. strekpunkt endres til:

- at det jobbes videre med planene om at samfunnet på Svalbard skal bli karbonnøytralt.

Vedtak: Forslaget falt

Dag Terje Andersen, redaksjonskomiteen

174 Lars Andreas Myhre, Rogaland

Dirigenten tok hele uttalelsen opp til behandling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Følgende forslag foreslår redaksjonskomiteen å oversende til sentralstyret:

1.08 KONGSBERG ARBEIDERPARTI: Kommuneøkonomi

1.09 RINGSAKER ARBEIDERPARTI.: (U)rettferdig kommuneøkonomi

1.10 VEST-AGDER ARBEIDERPARTI: Ny inntektsfordeling for kommunene

1.11 TYSFJORD ARBEIDERPARTI: Kriteriene for Robek må gjennomgås på nytt

3.08 STAVANGER ARBEIDERPARTI: Døgnåpne voldtektmottak

- 3.10 DRAMMEN ARBEIDERPARTI: Lovfestet incestenter
- 3.13 OPPLAND ARBEIDERPARTI: Staten som bortfester
- 4.01 AKERSHUS ARBEIDERPARTI: Hjelp til kvinner som utsettes for tvangsekteskap
- 4.02 OSLO ARBEIDERPARTI: Tiltak for å øke kvinners rettigheter og likestilling
- 4.03 OSLO ARBEIDERPARTI: Tiltak mot tvangsekteskap I
- 4.04 OSLO ARBEIDERPARTI: Tiltak mot tvangsekteskap II
- 4.05 OSLO ARBEIDERPARTI: Nei til aldersgrense for familieinnvandring for ektefeller.
- 5.01 AKERSHUS ARBEIDERPARTI:FELLES VALGDAG
- 5.03 OSLO ARBEIDERPARTI: Endringer for økt valgdeltagelse
- 6.03 FISKERI- OG FORSKNINGSPOLITISK PARTILAG AV DNA: Bistandssamarbeidet med Cuba
- 6.06 STAVANGER ARBEIDERPARTI: Trygg oppvekst
- 6.10 INTERNASJONALT FORUM: Rettferdighetsmerking av varer og tjenester – "fair trade"
- 7.05 Oppland Arbeiderparti: Lån og stipend i sommermånedene
- 8.18 ÅSANE ARBEIDERPARTI: Tiltak for å begrense mobilmobbing blant unge
- 9.01 HARAM ARBEIDERPARTI: Minstepensjon
- 9.02 RINGSAKER ARBEIDERPARTI: Vi kan ikke lenger svikte våre minstepensjonister!
- 9.03 TELEMARK ARBEIDERPARTI: Pensjon
- 9.04 MOLDE ARBEIDERPARTI: Minstefradrag for pensjonsinntekt
- 9.05 TELEMARK ARBEIDERPARTI: AFP
- 9.06 OPPLAND ARBEIDERPARTI: Arbeidslivets slitere
- 9.07 KRAGERØ ARBEIDERPARTI: AFP
- 9.08 SØGNE ARBEIDERPARTI: Utrede like AFP vilkår for personer som ønsker å stå i arbeid ut over 62 år
- 9.10 FANA ARBEIDERPARTI: Pensjonspoeng for kvinner med omsorgsarbeid
- 9.11 VARDØ AP: Minstepensjon
- 9.12 TELEMARK ARBEIDERPARTI: Pensjon
- 9.14 AUF I TELEMARK: Diskriminering i arbeidslivet
- 9.21 MELAND ARBEIDERPARTI: Arbeiderpartiet bør innføre gravferdsstønad
- 9.22 KRAGERØ ARBEIDERPARTI: Innfør gravferdsstøtten igjen.
- 9.23 VENNESLA ARBEIDERPARTI: Tilskudd til gravferd
- 10.04 KONGSBERG ARBEIDERPARTI: Risikokapital på like vilkår
- 11.02 FISKERI- OG FORSKNINGSFAGLIG PARTILAG AV DNA: Fritt fiske av kongekrabbe
- 11.05 AUF I HORDALAND: Merking av oppdrettsfisk
- 12.03 KRAGERØ ARBEIDERPARTI : Konesesjonslovgivning
- 13.10 NORD-TRØNDELAG ARBEIDERPARTI - En forsvarlig rovdyrpolitikk

13.11 NORDLAND ARBEIDERPARTI: En bedre rovdyrforvaltning
13.12 OPPLAND ARBEIDERPARTI: En bedre rovdyrforvaltning
13.49 VERDAL ARBEIDERPARTI: Kjøring med scooter i godkjente / oppmerkede løyper
14.15 STAVANGER ARBEIDERPARTI: Kollektivtrafikk
Forslag fra Ivar Kristensen, Akershus: Samfunnstjeneste for alle
064 Marit Nybakk, Oslo: Likestilling
Ingrid Aune, Oslo: STOPP I PRODUKSJONEN AV DUM-DUM KULER
Alf Daniel Moen, Nord-Trøndelag: skogstrategi
Jørn Eggum, Hordaland: Permitteringsbestemmelser.
Signe Øye, Landsstyret, Østfold: Likestilling i verneplikten
Laila Thorsen, Rogaland, Landsstyret: Helse
Per-Kristian Finstad, Vestfold Arbeiderparti: E-18 Vestfold – Telemark.
Anita Orlund, Akershus, Landsstyret: Rettferdig kommuneøkonomi
Tore Sandvik, Sør Trøndelag: "Regionreformen"
Susanne Brattli, Nord-Trøndelag, Paul Dahlø, Troms og Odd Eriksen, Nordland: "Sterke regioner for framtida"

Ord i saken:

Greta Reitan Fiskum, Nord-Trøndelag

056 Ingrid Eide, Oslo

Oslo Arbeiderparti, uttalelse fra Internasjonalt forums årsmøte om atomvåpen, oversendes sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

006 Karin Agerup, Østfold

Opprettholde forslag om barnesoldater og oversende sentralstyret

Landsmøtet støtter intensjonene i forslaget fra Marit Nybakk, Ørjan Johansen og Ingrid Johansen Aune om barnesoldater. Forslaget oversendes sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

264 Karin Tønder Knudsen, Nordland

Forslaget nr 9.17 oversendes sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

066 Ingrid J. Aune, Oslo

Dag Terje Andersen, Redaksjonskomiteen

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok deretter hele listen over forslag som redaksjonskomiteen foreslår å sende over til sentralstyret opp til behandling:

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med de vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

281 Hilde Anita Nyvoll, Troms søker om permisjon fra kl 13.45 og resten av møtet.

080 Kari Siggerud Olsen søker om permisjon fra kl 14.30 og resten av møtet

Vedtak: Søknadene innvilget.

Pause fra kl. 13.00.

Møtet satt igjen kl. 1330.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

139 Nina Ødegaard, Telemark søker om permisjon fra kl 1400 og resten av møtet

143 Birger Hovden, Telemark søker om permisjon fra kl 1400 og resten av møtet

202 Sonja Edvarden, Sogn og Fjordane søker om permisjon fra kl 1430 og resten av møtet.

284 Arild Hausberg, Troms søker om permisjon fra resten av møtet.

287 Sølvi Jensen, Trom søker om permisjon fra resten av møtet

291 Runar Sjøstad, Finnmark søker om permisjon fra kl 14.15 og resten av møtet.

299 Hilde Søråa, Finnmark søker om permisjon fra kl 14.15 og resten av møtet.

Vedtak: Søknadene innvilget.

SAK 10 - VALG

Dirigenten ga ordet til Sigbjørn Johnsen, leder i valgkomiteen som la fram komiteens enstemmige innstilling:

Sentralstyret:

Jens Stoltenberg, leder	Oslo	
Helga Pedersen, nestleder	Finnmark	NY nestleder
Martin Kolberg, sekretær	Buskerud	
Inger Christin Torp	Østfold	
Anniken Huitfeldt	Akershus	NY leder av kvinnenettverket
Mette Gundersen	Vest-Agder	
Kjell Bjørndalen	Fellesforbundet	
Trond Giske	Sør-Trøndelag	
Ingrid Heggø	Sogn og Fjordane	NY
Sylvia Brustad	Hedmark	
Jan Bøhler	Oslo	
Roar Flåthen	LO	NY
Jan Davidsen	Fagforbundet	
May Britt Lunde	Aust-Agder	NY
Bjørn Inge Mo	Troms	NY
Bjarne Håkon Hanssen	Nord-Trøndelag	
Odd Kristian Reme	Rogaland	
Saera Khan	Oslo	
Tove Brandvik	Hordaland	NY
	AUF	

Kontrollkomitè:

Ann-Marit Sæbønes
Asbjørn Kristoffersen
Kjell Engebretsen NY

Varamedlemmer:

Rune Tokle
Hilde Thorkildsen NY

Ordet i saken:

357 Ingalill Olsen, Finnmark

Vedtak: Valgkomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

SAK 11 – AVSLUTNING

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som holdt følgende takketale til landsmøtet og de som gikk ut av sentralstyret:

På vegne av det nye sentralstyret vil jeg takke landsmøtet for tilliten. Landsmøtet har vist oss tillit. Vi skal forvalte den tilliten med den aller største respekt, og vi skal bruke våre krefter på å bygge Arbeiderpartiet til å bli et enda bedre og større parti. Dette har vært et godt landsmøte. Det skyldes blant annet at det har vært gjort godt forarbeid fra partikontorets side. Dyktige funksjonærer, komiteer, ordstyrere, dirigenter og sekretærer har også gitt viktige bidrag.

Jeg vil takke dem alle for den jobben som er gjort.

Så vil jeg takke Peter Myklebust og Jan Dybvig for å ha gjort fortjenestefull innsats i partiets kontrollkomite i fire år.

Så vil jeg takke de som i dag har gått ut av sentralstyret. Først tre statsråder som selv om de fratrer sentralstyret i høyeste grad vil fortsette å tjene partiet i topposisjoner.

Dag Terje Andersen har to perioder i sentralstyret bak seg. Dag Terje var partisekretær fra 1992 til 1996, og ble innvalgt i sentralstyret igjen i 2002.

Dag Terje er en allmennpraktiserende politiker. Han har en bredde som gjør at partiet kan bruke han på mange felt, og en kreativitet som gjør at han får til gode løsninger. En politisk håndverker. Det har vi alle senest sett før og under dette landsmøtet.

Karita Bekkemellem ble innvalgt som leder av det kvinnepolitiske styret i 1998.

Karita har hele tiden vært en av de mest markerte og engasjerte tillitsvalgte i partiet.

I politikken sloss Karita utrettelig for kvinner og minoriteter. Karita er uredd. Hun står på for det hun tror på. Unge kvinner i Norge vet at de kan stole på at Karita står opp for dem – for deres sak. Karitas innsats for å holde likestillingsfanen høyt er av stor betydning for at Arbeiderpartiet. Jeg er stolt av at Arbeiderpartiet har en likestillingspolitiker som Karita.

Hun betyr mye for at Arbeiderpartiet fortsetter å være kvinnepartiet – og jeg er glad for at du nå følger opp dette arbeidet i regjeringen.

Anne-Grethe Strøm-Erichsen kom inn i sentralstyret i 2002.

Anne-Grethe er en sterk og klok politiker. Hun var en sterkt avholdt byrådsleder i Bergen, og har som sentralstyremedlem og forsvarsminister satt seg i respekt og skapt ro i det norske Forsvarets rekker. Ingen liten bragd.

Roger Hansen ble valgt inn i sentralstyret i 2002. Roger har i sentralstyret vært en viktig stemme for Nord-Norge, for kystnæringene og for partiorganisasjonen. Ved siste kommunevalg fikk Roger 63 prosent av stemmene i Gamvik. Det er en oppslutning om Arbeiderpartiet som jeg synes vi alle bør strekke oss etter! Roger er en mann av få ord. Men når han bruker noen er det svært tydelig hva han mener! Vi har også fått stor glede av Rogers gode humor i arbeidet i sentralstyret. Når Roger nå går ut av sentralstyret har jeg grunn til å tro at han vil vie mer av sin tid til Hollywood. Vi så alle det store kunstneriske talentet i den viktige birollen Roger hadde i den svært så kritikerroste filmen "Oljeberget."

Gerd-Liv Valla ble valgt inn i sentralstyret i 2005.

Det at LO-lederens igjen ble valgt inn i Arbeiderpartiets sentralstyre var et uttrykk for den fornyede kraften i det faglig-politiske arbeidet som Gerd-Liv har bidratt til de senere årene. I samarbeid med Gerd-Liv har vi hatt et åpent og demokratisk samarbeid mellom to selvstendige organisasjoner som i over 100 år har stått sammen i kampen for lønsmottakernes interesser og verdiene fellesskap og rettferdighet. Gerd-Liv og jeg har samarbeidet om mange viktige saker. Arbeiderpartiet og LO sto i spissen for at Norge fikk en rettferdig og god pensjonsreform som vil virke i mange tiår fremover. Hun har tatt ansvar for inntektspolitisk samarbeid og ansvarlig lønnsoppgjør. Gerd-Livs innsats var et viktig bidrag til valgseieren og regjeringsskiftet i 2005. Hun sto i spissen for fagbevegelsens mobilisering for et nytt flertall.

I sitt arbeid i sentralstyret har Gerd-Liv vært en klar og tydelig talsperson for sosial rettferdighet, for norske arbeidstakeres interesser og for likestilling.

Jeg vil takke Gerd-Liv for alt arbeidet hun har nedlagt i sentralstyret og for godt samarbeid i mange små og store saker.

Sist, men ikke minst, så gjenstår det å takke en helt spesiell person.

Hill-Marta Solberg kom inn i sentralstyret i 1990 og har vært partiets nestleder siden 1992. Hennes innsats vil bli stående for ettertiden. Hun besitter de viktigste egenskaper som forventes av en tillitsvalgt i Det norske Arbeiderparti: For det første en grunnfestet lojalitet til den bevegelsen som har gitt henne tillit. Hill-Marta Solberg har aldri satt seg selv over partiet. Aldri har hun søkt posisjoner for posisjonenes egen skyld. Alltid har hun tenkt på partiets beste. For det andre en oppofrelse og arbeidsinnsats uten sidestykke. Alltid på post for partiet. Hill-Marta har kommet meg veldig nær, ikke minst i perioder da det har stormet. Det blir en overgang for meg å ikke nesten daglig skulle møte Hill Martha. I sentralstyret, ledelsen, gruppa, gruppestyret, samarbeidskomiteen og mange, mange andre møter. Det er vemodig å tenke på. Men det er godt å vite at du fortsatt skal være partiets parlamentariske leder og at vi dermed fortsatt skal nyte godt av din enestående dømmekraft og vennlige autoritet. I "Tillitsmannen" skriver Einar Gerhardsen at mange mennesker dømmer en bevegelse etter dens tillitsvalgte. Det er tillitsvalgte som Hill-Marta Solberg som gjør at Det norske Arbeiderparti er et stort folkeparti. Hill-Marta, jeg takker deg. Men viktigere: Partiet takker deg.

oo—oo

Jens Stoltenberg ba alle som var tilstede i salen om å komme opp på scenen, der han overrakte de en blomsterbukett.

Jens Stoltenberg holdt deretter følgende avslutningstale:

Jeg vil takke dere alle for dette landsmøtet.

For gode debatter.

For spennende innlegg.

For det store engasjement.

For de mange nye delegatene som har vært på talerstolen for første gang.

For de mange gode forslagene.

Og for uenigheten – uten at vi prøver meninger mot hverandre kommer vi ikke videre. Landsmøtet er et uttrykk for demokrati. Det kommer til uttrykk gjennom vedtak.

Vedtak som vil forandre Norge:

- noen timer gratis barnehage
- Flere timer i skolen
- Fast hjemmehjelp til eldre
- Forsterket innsats mot prostitusjon

Dette landsmøtet har fattet vedtak som skaper miljøhistorie. Det finnes ikke en løsning på miljøproblemene. Det finnes mange. Løsningen er summen av det vi gjør. Derfor er klima også en viktig sak i den kommende lokalvalgkampen.

I går lovte Rita og Rune at de ville ha store klimamål for Trondheim og Oslo. De utfordret til kommunal klimastafett. Jeg håper dere alle tar i mot den stafettspinnen. For noen framstår klimaproblemene som noe som skjer langt der framme.

Det er galt. Klimaendringene er allerede i gang. Og de frister vi har satt oss er heller ikke så fjernt i tid.

De fleste av de som lever i dag vil også leve i 2050. Vi er generasjonen som vil oppleve klimakrisen, om vi ikke lykkes med handling.

Vi iverksetter nå en pensjonsreform fordi vi er bekymret for budsjettbalansen i 2050.

Da må vi også kunne sette i gang et klimaarbeid fordi vi er bekymret for den økologiske balansen i 2050.

Jeg håper dette landsmøtet vil være et startpunkt. At de klimamål Arbeiderpartiet har satt seg vil bli til inspirasjon for andre.

I programmet står dette punktet som "avslutning".

Det burde stått "begynnelse".

Det er her på landsmøtet vi vedtar vår politikk, men det er bare et startpunkt.

Det er å gjennomføre politikken som er jobben. Vi starter nå.

Vi må ta med oss entusiasmen fra dette landsmøtet hjem til våre lokallag. Ta med oss inspirasjon og engasjement.

Men vi må også ta med oss alle påminnelsene vi har fått i løpet av disse dagene.

Alle de innleggene vi har hørt om det som ennå er uløst.

Om de som ikke er med i fellesskapet.

Om for dårlig støtte til tannhelse.

Om helsetilbud som ikke strekker til.

Om alt det vi ennå ikke har fått til.

Vi trenger ikke bare stoltheten, vi trenger også selvinnsikten og samfunnskritikken.

Vi må ta med oss utålmodigheten. Vi vil store ting. Vi har store oppgaver som venter.

Noe som ikke er langt unna i tid er valget. Om bare 141 dager – 4 måneder og 19 dager – skal velgerne gå til valgurnene. Det er en stor jobb som venter oss. Vi skal kjempe for et samfunn der alle er med. Det er ikke ett valg vi skal vinne. Årets valg er et kommunevalg. Arbeiderpartiet stiller liste i 429 kommuner. Det er derfor 429 valg vi skal vinne! Lykke til.

Jeg vil med dette avslutte landsmøtet. Takk for nå. Dra hjem og vinn valg!

Herved erklærer jeg det 61. ordinære landsmøtet for avsluttet.

00—00

Møtet sluttet kl. 14.35.

